

OPAT RAJMUND THIBAUT, OSB
OPATSTVÍ MAREDSOUS, BELGIE
VYDÁNO R. 1933

SPOJENÍ S BOHEM V KRISTU

PODLE DOPISŮ DUCHOVNÍHO VEDENÍ DOMA MARMIONA

*PŘELOŽENO Z NĚMČINY
V CISTERCIÁCKÉM OPATSTVÍ PORTA COELI V DOBĚ TOTALITY*

JAZYKOVĚ UPRAVENO A PŘIPRAVENO K TISKU

CISTERCIÁCKÉ OPATSTVÍ VYŠŠÍ BROD 2008, A.D.

POUZE PRO VNITŘNÍ POTŘEBU

OBSAH

Úvodní dopis	1
Předmluva k 1. vydání	5
I. Spojení s Bohem: všeobecný pojem	8
II. Jeho podstatné prvky:	15
1. Láska, základ spojení	15
2. Věrnost, důkaz lásky	23
3. Věrnost a vnitřní svoboda	27
4. V Ježíši Kristu (In Christo Jesu)	30
5. „Programy“ a „směrnice“	39
III. Spojení s Bohem: Podmínky jeho pokroku	44
1. Touha po dokonalosti	44
2. Duch odpoutání	49
IV. Rozvoj spojení s Bohem praktikováním božských ctností:	72
1. Víra	72
2. Naděje	81
3. Odevzdanost v lásce	96
4. Láska k bližnímu	104
V. Na vrcholku spojení: život modlitby	112
VI. Volání ke spojení s Bohem v řeholním životě	124
VII. Život spojení s Bohem u představených	137
Poznámky	146
Doplněk	152

Úvod

Jako Josef Marmion se narodil v Dublinu r. 1858 z otce Ira a matky Francouzky. Po ukončení středoškolských studií byl přijat do semináře v Clonliffe. Svou kněžskou formaci dokončil v Římě. Kněžské svěcení přijal pak ve Věčném městě r. 1881. Byl jmenován vikářem v Dundrumu, potom profesorem filosofie v semináři v Clonliffe. Po svém návratu z Itálie navštívil opatství Maredsous a tato návštěva mu byla příležitostí k řeholnímu povolání. R. 1886 se přihlásil v tomto belgickém opatství a byl zde přijat za novice. Po složení slibů mu byly svěřeny různé úřady. Brzy byl jmenován profesorem filozofie, potom r. 1899 byl poslán jako převor a profesor teologie do Mont-César v Lovani, kde zůstal deset let. Roku 1909 byl jmenován opatem v Maredsous, kde zemřel 30. ledna 1923 a zanechal pověst velikého apoštola s hlubokým vnitřním životem.

Duchovní přednášky Doma Columby Marmiona jsou seskupeny do tří svazků: „Kristus, život duše“ (vyšlo koncem r. 1917), „Kristus ve svých tajemstvích“ (uveřejněno r. 1919) a „Kristus, ideál mnicha“ (vydáno v r. 1922). Posmrtné dílo „Kristus, ideál kněze“ bylo vydáno r. 1952. Tyto knihy se řadí mezi „klasické knihy křesťanské spirituality“ (Otec de Guibert, S.J.) a vynesly svému autoru titul „mistra“ a dokonce „učitele duchovního života“, a to od teologů a duchovních spisovatelů náležejících různým školám. Biskupové a církevní hodnostáři potvrdili jeho úsudky. Papež Benedikt XV. podle vlastních slov „je používal pro svůj duchovní život“ a Monsignor Septickému, arcibiskupu ze Lvova, řekl: „Čtete to, je to ryzí nauka Církve“. Proto se také jeho díla neobyčejně rychle rozšířila.

Toto jednomyslné přijetí katolickým světem se podle Otce Doncocura, S.J., vysvětluje souborem vlastností, které se zřídka spojují v tomto bodě: dílo Doma Marmiona je cele založeno na dogmatu a katolické teologii. Je jejich organickou a životnou syntézou. A protože se křesťanská nauka i zbožnost organizují kolem osoby a díla Kristova, autor nemá jinou ctižádost, než aby dal v plném světle zazářit a vyniknout božské postavě vtěleného Slova.

Proto se stále vrací k Písmu svatému či spíše je tato svatá kniha sama zdrojem, z něhož tryská harmonické rozšíření a plodné použití nauky. Odtud je i vůně modlitby, která se line z jeho knih. Kardinál Mercier, který si zvolil Dom Marmiona za zpovědníka, říkával: „Dom Columba umožňuje, aby se člověk dotkl Boha, noří ho do nadpřirozeného ovzduší, do ovzduší modlitby“. Odtud také světlo, jistota, mír a radost.

K této trilogii se připojují dva svazky: životopis „Mistr duchovního života“ a sbírka dopisů „Spojení podle duchovních dopisů Doma Marmiona“. Tyto svazky nás důvěrně seznamují s tímto učitelem duchovního života a dodávají jeho nauce nový půvab a novou sílu.

Pokud jde o životopis, bylo s oblibou opakováno, že je to dílo skvělé, zajímavé, že se jím prohlubuje znalost vnitřního života Doma Columby. Spokojme se tímto svěděctvím: „Toto dílo, výborně sestavené, půvabně a strážlivě napsané a nad jiné plné dobrého jádra nauky, snese s převahou srovnání s mnoha pojednáními o křesťanské dokonalosti“ (Otec František Jausen, S.J.).

Sbírka duchovních dopisů tato díla korunuje, odhaluje ještě s větší bezprostředností tuto osobnost, jejímž životem byl skutečně Kristus. Tyto stránky, v nichž se Dom Marmion obzvláště jeví jako vynikající duchovní vůdce, tvoří především celý naukový poklad. Najde se tu znovu hluboce duchovní charakter, který se nikdy neopravuje a plyne v hojnosti ze srdce a ze zkušenosti. Tato zkušenost spjatá se vzácnou psychologickou pronikavostí a zároveň s dokonale chápající a nejněžnější láskou nalézá cestu k srdcím. O tomto díle bylo možné napsat: „Dom Marmion vynikal v jemném umění duchovního dopisu. Poněvadž jeho učení bylo velmi prosté a velmi hluboké, jeho vedení upevňovalo duši v přesvědčení, jasnosti a pokoji. Obdivuhodně doplňuje „corpus asceticum“ (duchovní díla Dom Marmiona), od nynějška klasicke“ (Dom Bernard Capelle: „Questions. lit. et parois“).

MODLITBA O MILOST NA PŘÍMLUVU COLUMBY MARMIONA

Pane Ježíši, ty, který jsi udělil svému služebníku Columbovi tolik pochopení o svém božství a svém bohatství milosti přijetí za

vlastního, přijmi naše prosby, se kterými se na tebe obracíme.... na jeho přímluvu. Dej nám hlavně stejnou vroucnost víry, abychom i my pevně důvěřovali ve tvé nekonečné zásluhy, žili jako děti Boží s pokornou a velkodušně věrnou láskou, došli do věčné radosti v lůně Otcově. Amen.

MODLITBA ZA SVATOŘEČENÍ DOMA COLUMBY MARMIONA

Pane Ježíši, který jsi udělil svému služebníku, blahoslavenému Columbovi hojnost světla o svém božství a o bohatství milosti přijetí za děti Boží. Dej, prosíme, ať jeho spisy přivedou velké množství lidí k lásce a poznání tvé svaté osoby. A je-li to tvá vůle, a bude prohlášen za svatého, dopřej nám, abychom se stále více obraceli k němu a na jeho přímluvu a podle jeho příkladu se naučili pokorně a velkodušně zasvětit svůj život tvé božské službě. Neboť ty žiješ a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Ducha Svatého po všechny věky věků. Amen.

Pověst o ctnostech Doma Marmiona a duchovní jasnost jeho asketických děl podnítila více lidí, aby se na jeho přímluvu obracelo k Bohu. Na jejich přání byly složeny tyto dvě modlitby. Osoby, které obdrží milosti přičítané D. Marmionovi, prosíme, aby to sdělily opatství v Maredsous (Provincie Namur, Belgie).

Dne 7. února 1957 byl zahájen v Namuru informační proces blahorečení Božího služebníka. Dne 1. prosince 2002 na 1. neděli adventní byl prohlášen za blahoslaveného.

ÚVODNÍ DOPIS

Opatství sv. Scholastiky
Teignmouth
14. září 1933

Můj důstojný Otče,¹

jsem Vám velmi vděčný za čest, kterou mně prokazujete tím, že mne žádáte, abych čtenářům vysvětlil vaši publikaci o dopisech Doma Marmiona. V krásném díle, které jste zasvětil životu tohoto vynikajícího řeholníka, jste o mně mluvil, jako bych byl jedním z jeho důvěrných přátel. Neboť je-li pravdou, že se mně dostává tak veliké přednosti, přece jsem neměl nikdy tu radost, abych se s ním setkal a s ním hovořil. Naše přátelství, jestliže si naše vztahy zaslouží tohoto pojmenování, a o tom nemohu pochybovat, se zrodilo za následujících okolností: když jsem byl ještě v Indii, dostal jsem jednoho dne dopis osobního rázu, že mohl být stylizován člověkem, kterému byl zcela znám můj život. Tento dopis byl podepsán Domem Columbou Marmionem.

Psal mně, že četl stránky mnou vydané a že tato četba mu stačila, aby poznal, že jsme oba dva dušemi téže duchovní rodiny. Žádal mne, abychom si dopisovali a tím se lépe poznali a sdělovali si své duchovní zkušenosti k našemu vzájemnému dobru.

Takovýto dopis, zřejmě spontánní, jehož každé slovo mluvilo o dokonalé upřímnosti, byl pro mne zřejmě překvapením. Myslím, že jsem nebyl nikdy více překvapen žádným dopisem, který jsem mohl dostat. Často jsem slyšel mluvit o Domu Columbovi: mnohokrát jsem našel jeho stopy, když jsem dával exercicie tam, kde mne předcházel. Doléhal ke mně častý ohlas jeho vysokého učení a měl jsem při mnohých příležitostech touhu se s ním setkat. Ale když jsem byl poslán na začátku války do Indie, vzdal jsem se veškeré naděje i myšlenky v tomto směru. Byl jsem nucen odloučit se od svých dřívějších vztahů a mnohých přátel a nemohl jsem pomýšlet na to, navazovat nová pouta v Evropě. Odtud můj údiv, když jsem dostal tento první dopis od Doma Columby,

tak sdílný, tak důvěřivý a takový, že by se zdálo, že se známe od dětství.

Ale pochopíte, jestliže Vám říkám, že mne tato spontánnost naráz uchvátila, hlavně vy, který jste s ním žil tolik let a ukázal nám, když vyprávěl o jeho životě, že prostota a otevřenost Doma Columby byla tajemstvím jeho úchvatného vlivu. Ihned jsem mu odpověděl ve stejném duchu. Ten, který jak se zdálo, mně v prvním svém dopise odhalil celou svou duši, musel ode mne rovněž očekávat, že ji odhalím jemu. Jak jsem nejlépe dovedl, napodobil jsem jeho prostý způsob. Přirovnáváje svůj život v Indii, k jeho v Maredsous, snažil jsem se mu vylíčit sebe s prostředím, ve kterém jsem se nacházel, zpravuje ho o tom, že takové prostředí je sotva příznivé pro kontemplativní život.

Takový byl začátek naší korespondence a našeho přátelství. Odepsal mně skoro ihned, když si vzal můj dopis jako téma a komentoval ho; nevzal ho jako protiklad, ale srovnával můj život s jeho a ukazoval Boží lásku a ruku Boží v jednom i ve druhém. V tomto druhém dopise nechal mně ještě nahlédnout do hlubin své duše, jakoby nemohl jinak jednat. A nad to, ještě jiný důkaz své prostoty, spojené s touto lidskou náklonností, co všechno v něm odhalovalo, poslal mně v tomto dopise svou podobiznu, jakoby chtěl říci, kdybychom se nikdy nesetkali v tomto životě, abych aspoň poznal jeho tělesný zjev tak dobře, jako jeho duši. A naše korespondence pokračovala stejným přátelským tónem. Když zaneprázdněn dlouhými pastoračními návštěvami, nechal jsem uplynout nějakou dobu mezi obdržením některého z jeho dopisů a mou odpovědí, napsal mně, aby mně jemně vytkl mé mlčení a to byla nadto stejně krásná a prostá událost, zjevení Boha, takového, jak ho nalézá ve své duši a ve svém životě.

Na můj poslední dopis jsem obdržel odpověď psanou jinou rukou a jestli se nemýlím, byla to ruka vaše. Psal jsem mu jako obyčejně, udáváje mu další podrobnosti o své misii a o sobě. Také jsem ho žádal, nemá-li v Maredsous benediktiny, které by mně poslal, aby mně pomáhali, neboť dostanu z Říma dovolení, vzhledem k potížím vzniklým po válce, obrátit se na různé řehole, abych našel misionáře. Ale dlouho před tím, než se má žá-

dost mohla dostat do Maredsous, přestěhoval se Dom Columba do nebe. O této novíně jsem se dočetl nejprve v časopise, potom v dopise jednoho přítele. Není třeba, abych řekl, jaká to byla pro mne rána. Naše přátelství skončilo stejně náhle, jako začalo. Přešlo, jako velmi zářící meteor na velmi temném nebi.

Když jsem četl výběr, který jste učinil z jeho dopisů a váš komentář k této korespondenci a jeho autoru, neubráníl jsem se pocitu, že i vy a ještě více než já, musel jste být pro něho „duší stejné rodiny“. Vždyť jste upozornil ve skutečnosti na to, co se mně zdá podstatným znakem jeho osobnosti, onen dar, psát nejen podle poznání, které získal studiem, ale vždy podle zkušenosti své duše. Ukazoval druhým Boha takového, jak ho sám poznával. Když mluvil o spojení s Bohem, o podstatě a podmínkách tohoto spojení, odhaloval, aniž chtěl, pochod a vývoj a dokonalost svého vlastního duchovního života. Toto je ještě jedno z tajemství vlivu jeho knih na tolik duší z různých krajů a patřících různým školám, duší laiků, stejně jako řeholníků. Vědí, že nechtou učení učitele, ale člověka, který sám trpěl a pracoval a nechce je převyšovat, ale zůstat vedle nich.

A druhá charakteristika Doma Columby Marmiona vyplývá z tohoto způsobu života. Viděl světlou stránku každého a každé věci a nemohl trpět, aby byla zakalena. Duše může být zarmoucena, ale nechtěl, aby tak zůstala; bolesti mohou vystoupit z nitra, ale ve všem viděl ruku Boží. I na hřích pohlížel způsobem zcela osobním. Nešíří se o tom, domnívaje se, že je nutno myslet na věci mnohem důležitější. Mezi řádky říká, že když nás zaskočí hřích, zbavme se ho pokud možno co nejrychleji, a jděme vpřed k tomu, co je lepší. Jeho přirozená prostota zde pomáhala jemu i druhým, a to díky určitému druhu vnitřního chápání, které měl vzhledem k duším. Dom Columba ve svém krásném poetivém životě nevěděl, co si počít s hříchem, a nenechal druhé, aby za ním zůstali pozadu, dokonce ani aby byli pro to nadměrně nešťastní, nebo se poddali nezřízenému strachu. Jestliže hříšník prolévá slzy, ať je to nad utrpením Ježíšovým, zapomínaje na sebe sama. Jestliže se ho zmocňuje strach, ať je to strach milující-

ho dítěte před Otcem plným lásky, ne strach hříšníka, který myslí jen na svou ubohost.

Takové byly, zdá se mně, dary, které měl tento svatý řeholník a které mu daly přístup k tolika srdcím. Ukazujete skvělým způsobem, jak vede postupně k vrcholům dokonalosti. Jiní systematictější spisovatelé považují spojení s Bohem za poslední stádium vnitřního života. Nemluví se obvykle o spojení s Bohem až v poslední kapitole duchovních knih, a to je zcela správné. Nicméně když jste studoval spiritualitu Doma Columby, cítil jste, že je nutné umístit spojení ne na posledním ale na prvním místě a, ještě lépe, na místo vévodící všemu. Spojení s Bohem je jediný účel, ke kterému mají směřovat všechny naše touhy; proto Dom Columba je ukazoval od začátku duším, které vedl. Říkal jim, v čem spočívá, podle kterých známek se může poznat a jak se ho může dosáhnout. Ukazoval, jak dával určitým způsobem jedinečné zařazení duši a všem jejím schopnostem, jejím touhám, jejímu odříkání, jejím ctnostem.

Zdá se mi, že řádem uvedeným ve vaší studii o Domu Columbovi, takovým, jakým nám ho ukazují jeho dopisy, dal jste určitým způsobem souhrn a korunoval jste jeho učení.

Nemyslím, že je nutné říci o tom více. Ti, kteří znají Doma Columbu podle jeho jiných děl, najdou zde použití pro sebe a pro druhé naučení, které jim dal jinde. Proto knihy, vydané Vámi, budou pro mnoho duší možná ještě užitečnější, než knihy samého autora, mající tolik názvů. V těchto dopisech najdou mnozí odpovědi na své vlastní otázky, praktickou radu na cestu, kterou sledují, prostá pravidla pro běžný život, stejně, aby nejvyšší ideál nebyl nikdy ztracen ze zřetele. Vaše práce zvýší vliv Doma Marmiona na jeho žáky, tak četnými jak ve světě, tak i v klášteře, a to je odpověď, kterou žádáte – jak jsem přesvědčen – pro své dílo, podniknuté a dokončené s takovou láskou.

Prosím Boha, aby Vám žehnal, a jsem nejpřímněji Váš v Pánu Ježíši

A. Goodier, S.J., arcibiskup Hierapolský

PŘEDMLUVA K 1. VYDÁNÍ

Jinde se hojně analyzovaly², čerpající z dopisů Doma Marmiona, mnohonásobné hodnoty, které z něho učinily vynikajícího duchovního vůdce. „Lze dokázat, že se projevil v čistém světle velmi vysoké a velmi pokorné lidskosti a také ve zcela důvěrném lesku hlubokého spojení s Bohem, kde se pro duše živí horlivost žhavá a osvětlená; přesný a skromný nástroj v rukou Páně, nepřestává naplňovat srdce radostí, zvedaje je k vrcholům.“ – Tamtéž.

Všechny tyto vlastnosti nalezneme čtenář v tomto díle. Ale přesto si dovolíme dát o jejich povaze některé pokyny.

Duchovní dopisy Doma Marmiona tvoří především doktrinální poklad. Duchovní rady tak, jak jim rozumí a provádí, je dílo osvětlení. Vysvětluje cestu dokonalosti dříve, než k ní duše zavazuje. Temnoty a úzkost jsou první překážkou, která má zmizet. Je možné rychle chodit, když je člověk ve tmě? A k čemu je dobré utíkat mimo cestu? Kristus žádal v pravdě svého Otce, aby posvětil učedníky: *Sanctifica eos in veritate*.

Dom Marmion na to nikdy nezapomíná. Důvtipem a nejnitřnějším přesvědčením vždy vyvozoval své praktické závěry ze světla zásad³. Je to „božské světlo“⁴ od kterého tento učitel rozjímání žádá osvětlení, do kterého chce nejprve ponořit duše, které se na něho obracejí. Jak rád říkal, Bůh jsa původcem nadpřirozeného řádu, může sám, podle svého láskyplného rozhodnutí, ukázat cestu ke svatosti: „Máme hledat Boha, jak Bůh chce, abychom ho hledali, jinak ho nenajdeme“.

Domu Marmionovi také velmi záleželo při vedení duší na tom, aby poznal, co Bůh si o nich myslí, a aby je uvedl bezpečně k nejdokonalejší poddanosti láskou, k láskyplnému rozhodnutí shůry: snaha, která přispívá k tomu, že jeho dílu duchovního vedení vtiskuje hluboce nadpřirozený ráz a zabezpečuje mu mimořádně blahodárný vliv.

Přesto není v této korespondenci nic teoretického nebo kazatelského. Učení, které tento znalec duchovního života podával, si nejprve sám osvojil; učinil je svým a mohl opravdu jen volně nechat plynout pero: psal pouze z nadbytku srdce a zkušenosti.

Hned mocným rozmachem křídel vytáhne duši až na vrcholky, a hned zase ji nechá mnohem přátelštěji kráčet údolními zdobenými tu a tam svými pokyny, svými kázáními, svými radami s trochou humoru, s úvahou podle náhlého vnuknutí, ozdobným tahem, který se mu vybavuje. Nejčastěji píše „upřímně, nevyumělkovaně, bez barvitosti, neboť tato látka si to nežádá, i zde je jednoduchost krásou jako u Boha, který je jejím tvůrcem.“⁵

Dom Marmion je vždy velmi nadpřirozený a současně velmi lidský; u něho „nejchápatější a nejlaskavější láska vyzvedá a přeměňuje přísný požadavek dokonalosti ve výzvu plnou důvěry“ (Učitel duchovního života).

Tedy i když naléhá, přece tento učitel asketizmu neopouští srdečný otcovský způsob a tón vroucnosti, kterým nalézají cestu k srdcím. Může se na něho použít, co bylo velmi správně napsáno o jednom z nejokouzlujících duchovních vůdců svatému Anselmovi: „Mluví ke každé duši jazykem, který je schopna poslouchat, uchopí ji jemně v příhodném čase, kdy je tvárná. Tak nepohrdá žádnou cestou k přiblížení, uchvátí tuto duši a pronikne ji, aby ji nechal zaslechnout vůli Boží o ní samé a když ji získal, učiní ji pak poslušnou milosti a Ducha svatého: a často vítězství jeho jemnosti jsou vítězstvím velmi náročné lásky Boží“ (Duchovní dopisy svatého Anselma: Úvod).

Připojme, že dopisovatelé Doma Marmiona se nacházejí ve všech stavech. Jistě mnoho z těchto dopisů je adresováno osobám žijícím v řeholi; ale víme, že v očích tohoto učitele duchovního života „řeholní stav, chápán v tom, co má podstatného, netvoří zvláštní způsob existence mimo křesťanství; je to ono křesťanství, i když plně prožíváno v čistém světle evangelia (viz „Kristus, ideál mnicha“). Odtud tedy jej vidíme při vedení vyvolených duší v klášteře, že se drží především těchže zásad, které řídily všechny Kristovy učedníky: u nauky, kterou jim vykládá, si bude moci bez obtíží a s užitkem i prostý křesťan ve světě přisvojit oživující podstatu. Částečně je učiněna výjimka pro dvě poslední kapitoly a tu a tam pro zvláštní duchovní vedení.

Toto vydání dopisů není úplné; a ani nemůže být, poněvadž mnoho dopisů nebylo vůbec odesláno a dále mnoho dopisovatelů Doma Marmiona ještě žije.

Měly by se nechat tyto poklady ještě dlouhá léta zabaleny, očekávající, že odstup času dovolí učinit z nich úplné vydání? Nebo nežádá mnoho duší, aby se dalo k užitku nyní v největší možné míře z tohoto duchovního bohatství? Máme za to, že se máme zastavit u tohoto druhého mínění; a v souhlasu s odesílateli, jejichž důvěra nás tak poctila, že nás dojímá, nechtěli jsme více otálet s vydáním tohoto svazku.⁶

Zlomkovitý ráz publikace nás zavazuje – jako nám to doktrinní povaha dopisů ostatně dovoluje – přijmout logický řád rozdělení. Náš plán byl dán ústřední myšlenkou, která vévodí ve všech dopisech: spojení duše s Bohem. Hlavní pojetí tohoto spojení, jeho různé podstatné elementy, podmínky jeho pokroku, jeho rozkvětu: takové jsou vedoucí myšlenky, okolo kterých jsme soustředili, způsobem tak přirozeným, jak jen bylo možné, mnoho vybraných výtahů: tak vznikly různé kapitoly díla. Toto se tedy předkládá určitým způsobem jako malé pojednání života spojení s Bohem, pozorováno pod těmito nejpodstatnějšími aspekty. Pohled na obsah knihy umístěný zde na začátku svazku objasní jednoduchost plánu a logiku jeho uspořádání.⁷

Doufáme, že tyto stránky budou přijaty s nadšením četnými přáteli knihy „Kristus, život duše“. Najdou stejnou nauku vznešenou i přístupnou, nadpřirozenou i lidskou, ve formě důvěrnější, ale nikoliv méně odvážné. Jsme přesvědčeni, že tato četba jim bude nejvýš prospěšná; současně se dokončí odhalení nadbytku světla, do něhož Bůh ponořil duši Doma Marmiona, prodlouží ve světě duchovní vyzáření skvělého učení života.

Autor

Poznámka: Dom Marmion měl ve zvyku podtrhovat některá slova, aby vyzvedl více svou myšlenku, nebo na ni více upozornil: respektovali jsme tento postup tím, že jsme vytiskli jednou podtržená slova kurzívou a drobnými velkými písmeny slova podtržená dvakrát. Této poznámky se užívá v této knize při všech citacích Doma Marmiona. Hvězdička umístěná na začátku dopisu označuje, že tento dopis je přeložen z angličtiny. Citace z Písma svatého označujeme kurzívou a text zdůrazněný autorem tučně.

I. SPOJENÍ S BOHEM: VŠEOBECNÝ POJEM

Domníváme se, že je možné formulovat v následujících odstavcích podstatu koncepce Doma Marmiona o předmětu spojení s Bohem; jistě není jiná než pojetí v Evangeliiu, svatého Pavla a svatého Jana, ale on to pověděl stručně v přesných výrazech zářivě jasnosti.

Svatost v člověku je možná jen podle Božího plánu. Poznat tento plán, přizpůsobit se mu, v tom je celá podstata svatosti.

Tento plán spočívá v povolání lidského stvoření k účasti na vlastním věčném životě Božím, milostí nadpřirozeného spojení.

Středem tohoto plánu je Kristus, Bohočlověk, ve kterém přebývá plnost života Božího, kterou přichází sdělovat lidem.

Člověk získává účast na tomto životě Božím milostí posvěcující, jež mu nechává jeho stav stvoření a při tom činí ho přijetím pravdivě dítětem Božím: nebeský Otec přijímá všechny křesťany ve svém otcovství.

Tato milost přijetí přesahuje práva, síly i požadavky naší přirozenosti, má tedy v pravém smyslu ráz nadpřirozený. Ponechává zcela přirozenosti, co má v sobě vznešeného a dobrého, se křesťan má snažit jako dítě Boží o spojení s Ježíšem Kristem pod vlivem Ducha svatého.

Dom Marmion vychází z těchto základních zásad a chce, aby duše zaujímala dvojí podstatný postoj: pokorné podřízení stvoření a věrnost lásky dítěte. Chce, aby si duše uvědomila práva Boha, nejvyššího Pána, a snažila se tato práva poznat, mít k nim úctu, uznávat je dokonalou shodou své vůle s vůlí Ježíše, avšak s vědomím, že je dítětem nebeského Otce. Celé toto dílo shodnosti má se rozvinout ve stálé, dětinné lásce. Dom Marmion zve stále duši, aby se spojovala a znovu se spojovala s Bohem pohledem víry, hnutím důvěry, zanícením lásky a odevzdaností. Takto stoupá duše k Bohu, jedinému Zdroji života a Otci plnému dobroty a získává bezprostředně z tohoto zdroje, vždy živého a vždy přístupného, světlo, jež osvěcuje, milost a sílu, kterou odporuje pokušením, láme překážky, dobývá nad sebou vítězství, přijímá oběť, pokoření, zkoušky, plní povinnost přítomného okamžiku.

A to vše skrze Ježíše Krista, jedinou cestu, jež vede k Otci, dovoláváním se jeho zásluh, stálým spojením s vnitřním stavem Slova vtěleného, Bohočlověka, živého vzoru vši dokonalosti a působením Ducha svatého, původce vši svatosti.

Dom Marmion chce, aby se duše snažila naplnit celý svůj život a všechnu svou činnost až do nejmenších podrobností nadpřirozenem, a aby viděla v živé víře a v dětinné lásce, důvěrné, pokorné a velkodušné tajemství svého pokroku.

Je nutné si připomenout tyto myšlenky, abychom pochopili hodnotu citací, které budou následovat.

V dopise⁹ vyznačujícím se něžností a který pro tento důvod nutno umístit na samý začátek této knihy, Dom Marmion odkrývá tři směry, které zápasí o vládu duší, charakterizující jejich činnost a stanoví hlavní pravidla jejich rozlišování:

„Každou duši se snaží ovládnout tři směry. Je to duch klamný a rouhavý, který od počátku vnuká vždy opak toho, co vnuká Bůh. „Budete-li jíst z tohoto stromu, jistě zemřete“, hle, slovo Boží. „Nezemřete“: *Nequaquam moriemini!* Taková byla odpověď satanova. Všechna jeho našeptávání jsou jen ozvěnou této první lži.

Pak je zde duch tohoto světa, který nás naklání, abychom soudili o věcech podle zásad smyslů a opatrnosti těla. „Moudrost tohoto světa je u Boha pošetilost“: *Prudentia hujus mundi stultitia est apud Deum* (1Kor 3, 19).

Je zde Duch Boží vnukající nám neustále, abychom pozdvihli svá srdce nad přirozenost: „Vzhůru srdce“: *Sursum corda*, abychom žili z víry podle slov: „Můj spravedlivý bude žít z víry“: *Justus meus ex fide vivit* (Žid 10,38). Tento Duch nás nabádá bez ustání k víře milujícího prostě a k odevzdání se do rukou Božích. Naplňuje nás „pokojem a radostí ve víře“, a nese plody, o nichž mluví svatý Pavel (Gal 5,22).

Drahé dítě, u jistých duší je působení těchto různých duchů více zřejmé a nápadné než u jiných.

U Vás vliv těchto duchů je velmi zjevný. Poznáte je vždy z jejich plodů, i když se satan může proměnit v anděla světla. Náš Pán řekl: „Po jejich **ovoci** je poznáte“: *Ex fructibus eorum cognoscetis eos*, které vykonávají ve vaší duši (Mat 7,16).

Duch Boží, i když nám činí výtky, nebo nás přivádí ke zmatku, zahanbení nebo lítosti pro naše hříchy, naplňuje vždy duši pokojem a synovskou důvěrou v našeho nebeského Otce. Druhé směry vysušují naši duši, naplňují ji přirozeným snažením, nebo je-li to pekelný duch, vrhá nás do skleslosti nebo malomyslnosti. Nyní, tak jako Eva nemusela uvěřit, nebo i poslechnout pekelného ducha, když odporoval svědectví Božímu, stejně ho **mohla** zahanat a říci jako svatý Michael: „Kdo je jako Bůh?“: *Quis ut Deus?* (to je význam hebrejského slova „Michael“.) Tedy je nutné mu říci: „Myslíš, že si budu všímat lží, které mně našeptáváš, když jsou v rozporu se slovem Božím?“. Tak bychom měli jednat.

Doporučuji Vám velkou věrnost ke vnuknutím Ducha svatého. Váš křest, vaše biřmování, učinily ho živým zdrojem ve vaší duši. Naslouchejte jeho vnuknutí a všechna vnuknutí jiná **rázně** zažehňte. Zachováte-li tuto věrnost, pozvolna se stane tento Duch Boží vašim vůdcem a ponese Vás k Bohu. Duch svatý zaujímá u nás místo, které Ježíš zaujímal u apoštolů během svého života smrtelného. Apoštolové mohli se k němu utíkat, s ním mluvit, jej prosit. Nám poslal jiného Utěšitele, který nám připomíná všechny pravdy, jež nás učil.

Několik týdnů před svou smrtí¹⁰ Dom Marmion poznamenal ve dvou jaderných výrocích hlavní linii Božích myšlenek o nás:

Mohu říci se svatým Janem, „že nemám větší radost, než vidím-li kráčet své děti v pravdě“ (2 Jan 1,4). Abychom byli v pravdě, máme být ve Slovu, neboť On je pravda. „*Ego sum veritas*“ (Jan 14,6).

Nuže, pravda předpokládá, že žijeme a jednáme podle vztahů, které Bůh určil pro naši přirozenost a pro naši důstojnost dětí Božích.

1) Naše přirozenost předpokládá, že **stvoření** zůstává stále v pokorném klanění před Stvořitelem, což je tak podstatné, že to

nic nemůže změnit. Naše přijetí do stavu dětí Božích, pozdvihuje naši přirozenost, ale neničí ji. Tím se stane, že když se bouříme proti vůli Boží, proti jeho dopuštění, nejsme již ve skutečném **postavení** stvoření.

2) Naše přijetí za **děti** předpokládá, že jednáme stále jako milující děti vůči svému nebeskému Otci a hledáme stále jeho zalíbení. „Hledejte vždycky jeho tvář“: *Quæ rite faciem ejus semper* (Ž 104,4). Tato „*facies Dei*“, to je úsměv jeho milující pochvaly.

Zachováte-li vždy pravdivost tohoto dvojího stavu, budete stále více upevněna v pravdě a pokoji.

Často, podle stavu duše, Dom Marmion se zastavuje jen na jednom z těchto aspektů: podle vlastnosti stvoření. Kontemplativní řeholnici připomíná nutnost adorace a zkroušenosti:

„Považuji za užitečné říci Vám jako směrnicí toto:

1) Buďte velmi **pravdivou** k Bohu a ihned, jakmile se necháte strhnout k nějaké chybě nebo nevěrnosti, což se čas od času stane, pohleďte na svého nebeského Otce a ukažte Mu svou duši v nashosti a pravdě.

2) Nikdy zcela neztrácejte svatou zkroušenost, která je pokorným projevem marnotratného dítěte, jemuž bylo **odpuštěno**, které si však říká s Davidem: „Hřích můj před tebou je stále“: *Peccatum meum contra me est semper*. Modlitbou svaté Terezie, kterou si napsala a měla na svém stole, bylo: „Nevstupuj na soud se svým služebníkem, Pane!“ (Ž 142) Ať bylo její nazírání jakkoli vysoké, tato pokorná zkroušenost vždy zůstávala v hloubi jejího srdce. Když vycházela svatá Kateřina Sienská ze svých vytržení, říkala: „Zhřešila jsem, Pane, smiluj se nade mnou!“ Duše, jež si zachovává svatou zkroušenost, nikdy nebude moci zbloudit¹¹.

3) Ať nás Pán připustí k jakkoli důvěrnému spojení, nezapomeňme, že je Bohem, Nekonečnem. Aby byla láska stvoření pravá, má být láskou klanění. Svaté človehčenství Ježíšovo je před tváří Otce v úctě nekonečné lásky: „Naplní ho Duch bázně“: *Et replebit eum spiritus timoris Domini* (Iz 11,3).

Budete-li se řídit radami svého otce, není tu nebezpečí.

Jsem opravdu **velmi rád**, že Vám bylo vnuknuto číst svatou Gertrudu. Její duch je právě lékem vašich duchovních nemocí. Úvaha o vašich chybách je zcela pravdivá. Chyby pocházející ze slabosti, které si ve svém srdci ošklivíme, nezabraňují Bohu, aby nás miloval. Vzbuzují jeho soucit. „Jako má slitování se svými dětmi otec, má Pán se svými ctiteli... že jsme jenom prach, má na paměti“ (Ž 102). Svatý Pavel předstupoval před nebeského Otce se všemi svými slabostmi a protože na sebe hleděl vždy jako na úd Ježíše Krista, a tyto slabosti byly Kristovy: „Velmi rád se tedy budu chlubit svými slabostmi, aby se nade mnou rozprostřela moc Kristova“: *Libenter gloriabor in infirmitatibus meis ut inhabitet in me virtus Christi* (2 Kor 12,9).

Snažte se, abyste byla naplněna tímto duchem důvěry dítěte vzhledem k Bohu.

Zdá se mi, že čím více jsem důvěrněji spojen s naším Božským Mistrem, tím více mne přitahuje ke svému Otci – také mne chce více naplnit svým synovským duchem.

Nemůžete dělat nic lepšího, než řídit se touto myšlenkou. V ní je zcela duch Nového Zákona: Nepřijali jste zajisté ducha otrockého, abyste se zase báli, nýbrž přijali jste Duchu synovského, ve kterém voláme: Abba, Otče!“: *Non enim accepistis spiritum servitutis iterum in timore sed accepistis spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus: Abba, Pater* (Řím 8,15). Většina vašich nesnází vzniká z toho, že se nenecháte vést a nadchnout tímto duchem lásky, ale nasloucháte příliš často duchu jinému, duchu bázně, který ochromuje vaši duši a klade překážku milosti Boží (15.11. 1908).

K této myšlence synovského podřízení se ve svých dopisech nejčastěji vrací: podstata celého života spojení je v plnění vůle Boží s láskou, ve spojení se schopnostmi Ježíše Krista:

Dokonalost je plnění vůle Boží z lásky. V okamžiku Vtělení první hnutí svatého člověčenství Ježíšova, hnutí, které podle slov svatého Pavla zahrnuje **veškerou svatost**, bylo přijetí vůle Boží: „Tady jsem, abych plnil, Bože, tvou vůli, jak je to o mně psáno v posvátných knihách“ (Žid 10,7). A celý život Mariin je shrnut

v těchto slovech: „Hle, služebnice Páně, staň se mi podle slova tvého“ (Luk 1,38) – (15.10. 1920).

Také se Dom Marmion ničeho neobává tolik, jako když vidí duši se v tomto předmětu klamat. Jeho péče je v tomto směru nejživější a často vyjádřena, ať se jedná o jakoukoliv duši, na kterou se obrací. Je hodně textů, které svědčí o této hlavní starostlivosti, aby nechal duše žít v pravdě:

„Modlím se za Vás z celého srdce, aby Vás náš Pán vedl za ruku a dal Vám poznat a plnit svou svatou vůli“ (12.1. 1912).

„Nechme věci se vyvíjet pod rukou Boží. Až dospějí ke svému vyvrcholení, uvidíme jasně, kde je vůle Boží. Až dospějí ke svému vyvrcholení, uvidíme jasně kde je vůle Boží. Ve zmatené situaci jediným východiskem je prosté oko: *oculus simplex*. Hledíte-li při všem jediné na Boha a odložíte-li stranou všechny osobní ohledy: Má-li tedy celé tvoje tělo světlo a nic z něho není ve tmě, bude celé osvětlené: *non habens ullam partem tenebrarum* (Luk 11,36) – budete ve světle a pokoji“ (8.5. 1912).

„Jsem šťasten, když vidím, že uprostřed tolika záležitostí, upíráte stále oko na Boha. To Vás udrží v pravdě. „Uvažujte o konci a cokoliv podniknete, zdaří se“: *Respice finem; et omnia quæ cumque facies prosperabuntur* (10.12. 1911).

Modlím se **bez ustání**, aby Bůh Vás měl blízko u svého Srdce **vpřavdě**, a aby nepřišel nepřítel v okamžiku nejasnosti a neodtáhl Vás v tu chvíli od Boží vůle, to znamená od samého Boha“ (4.12. 1917).

A ještě o několik dní později: „Mějte oko upřené na světlo a žádný prach ať tam nevnikne. Snažte se co nejvíce možno, vystavovat duši božským paprskům, neboť mimo ně je světlo temnotami“ (23.1. 1918).

Upíráte-li zrak duše na Boha jediného, obdržíte mnoho milostí (2.5. 1914).

Matce rodiny: „Modlím se za Vás z celého svého srdce, aby Vám Bůh dal milost a světlo, abyste plnila dokonale jeho svatou vůli v těžké úloze, kterou Vám ukládá, vychovávat pro Něho tak velkou rodinu“ (4.1. 1914).

Stane se, že se duše – často velkodušné – nechají přitáhnout klamem dobra zdánlivě lepšího, ale které se neshoduje s úmysly Božími. Dom Marmion je varuje před takovými nebezpečnými iluzemi.

„Změní-li se okolnosti, **tehdy a ne dříve**, mohlo by se uvažovat, jak přizpůsobit váš život novému postavení, které mi vysvětlujete. Pro tento okamžik žijte v **nynější přítomnosti** a ne v budoucnosti, jež se snad pro Vás nikdy neuskuteční“ (7.11. 1917).

Opravdu jedině spojení naší vůle s vůlí Boží je pramenem úrodnosti; na toto téma, obměny jsou četné, mohou se jen zaznamenat na lístky papíru.

„Nejzářivější činy, ty, které nám přitahují pohledy a chvály celého světa, mají před Božíma očima hodnotu jen potud, pokud jsou *in Deo factæ*, to znamená v úplné závislosti od Něho a vykonané pro jeho lásku. Kdo je dobře spojen s Bohem, vycházejí ze světla jeho pravdy, vidí věci zcela jinak, než lidé světa“ (22.4. 1906).

„Raduji se, když vidím, že za všech okolností hledíte na cíl, na Boha jediného, a že proto vidíte tyto okolnosti v jejich pravém světle. Bůh, který je Počátkem (Jan 8,25), chce mít první krok ve vedení vašeho života. Mýlili bychom se, kdybychom se domnívali, že nahradíme svým způsobem vidění způsob Boží. To je pravda především u těch, kteří složili svaté sliby“ (26.10. 1911).

Myslel jsem na Vás včera (v den svátku adresátky) a prosil jsem Pána, aby si Vás vzal celou, protože vidím každým dnem stále více, že mimo Boha je vše marnost a v Něm je vše božské (30.4. 1906).

Máte se vložit do rukou Boha, našeho nebeského Otce. Miluje Vás více a lépe, než vy umíte milovat samu sebe. Tam jedině vykonáte **pravé dobro**, kde Bůh bude s Vámi. „Hle, jsem s tebou“: *Ego ero tecum* (Exod 3,12) – (27.8. 1912).

A toto opravdu „columbánským“ způsobem:

„Nechte se vést rukou Boží a nehleďte příliš, kam Vás vede, jen zůstáváte-li zcela podřízena a v jeho rukou. Jsme tisíckrát více spojeni s Bohem uprostřed zástupu, kde jsme z poslušnosti, než v celičce, kde se uzavíráme z vlastní vůle“ (23.4. 1913).

„Přeji si velmi, abyste mohla získat pokoj a klid, a jistě je to vnuknutí Ducha svatého, jež Vás vede v tomto smyslu. Čiňte pouze vše s **velkou něžností** a nebuďte příliš sklíčena, nepodaří-li se Vám vše najednou. Nejlepším prostředkem k získání tohoto klidu je **úplná odevzdanost** do svaté vůle Boží. Tam je místo pokoje. Snažte se po ničem netoužit, k ničemu nepřipoutat své srdce dříve, než to dáte Bohu a umístíte v Nejsvětějším Srdci Ježíšovu, abyste to chtěla **v Něm a s Ním**.

Jedním z hlavních důvodů, pro který ztrácíme pokoj duše je to, že po něčem toužíme, k něčemu připoutáme srdce dříve, než víme, zda to Bůh chce nebo nechce, a pak, když se našim touhám postaví do cesty překážka, zneklidňujeme se, přestáváme být odevzdaní do svaté vůle a ztrácíme pokoj. Přece však vězte, že milost neničí přirozenost, ale posvěcuje a že každý má počítat se svou povahou. Snažte se tedy vyhýbat spěšnosti, zachovávejte správný pokoj, protože kdybyste při své živé povaze jednala příliš pomalu, bylo by to strojeností, a já si přeji, abyste se jí za každou cenu vyhnula“.

II. SPOJENÍ S BOHEM: JEHO PODSTATNÉ ČÁSTI

1. LÁSKA, ZÁKLAD SPOJENÍ

Počátek tohoto spojení je jedině v lásce. Zde se dotýkáme jednoho z bodů, charakteristického pro učení Doma Marmiona. Dom Marmion učil takto od r. 1887, byl učitel duchovního života, a získal za svého dlouhého života silnou a sladkou zkušenost. Pokračování této myšlenky je zajímavé; tato myšlenka si u něho vypůjčila všechny tvary; opakuje ji všem, ať se jedná o jakýkoliv zvláštní stav života, ve kterém kdo žije, neboť předpis lásky je všeobecný a jestli to nepíše vždycky „velkými písmeny“, jak svatý František Saleský¹², tak to často podtrhuje.¹³

A ještě o 10 let později:

„Snažte se“, píše jedné mladé dívce žijící ve světě, „konat všechno z lásky k Ježíši; je tak dobrý, že přijímá nejmenší věc, když ji konáme s láskou.“

A o 10 let později:

„Snažte se drahé dítě, dělat **vše z lásky**. Bůh je láska a přijímá laskavě nejmenší věci, vykonané z lásky. Láska je jako kámen filozofů, který proměňuje vše ve zlato, čeho se dotkne“ (21.1. 1913).

(Rozjímavé řeholnici) „Snažte se, drahá dcero, konat **každé** dílo s velkou láskou a ne pro jméno – Helena (jméno oné dívky před vstupem do kláštera) – ale pro Ježíše ... Bůh Vám žehnej a učin Vás **zcela svou**“ (21.10. 1908).

Je to myšlenka samého svatého Pavla: „Ať tedy jíte, pijete, nebo cokoliv jiného děláte, všechno dělejte tak, aby to sloužilo k Boží oslavě“ (1Kor 10,31) – Láska Boží se zmocňuje všeho, aby všechno zušlechtila a učinila příjemným Bohu. A nic nepotěší více duše, které hledají Boha v přímosti svých srdcí a v prostotě své pokory.

Dom Marmion se chápe nejmenší příležitosti, aby připomněl tento tak plodný princip. Hle, jak odpovídá na začátku roku mladé studující řeholnici:

„Děkuji Vám za váš lístek. Víte, ani Vám to nemusím říci, jak jsem s Vámi spojen v lásce Pana Ježíše. Není nutné Vám slibovat, poněvadž Vás denně kladu na svatý oltář. Tento rok bude pro Vás unavující a rozrušující, ale vyplněný v poslušnosti a s láskou, *cooperabitur in bonum*. Všechno napomáhá těm, kdo milují Boha“ (Řím 8,28) – (3.1. 1906).

Odpověď mladým studujícím mnichům:

„Děkuji Vám za vaše řádky. Vy víte, a ani Vám nepotřebuji říkat, jak s Vámi zůstávám spojen v lásce našeho Pána. Nemusím Vám nic slibovat, protože Vás kladu denně na svatý oltář. Tento rok bude pro Vás únavný a rozrušující, ale vše, co je konáno z poslušnosti a z lásky, pomáhá nám k dobrému.“

„Snažte se milovat svého drahého Spasitele z **celého** srdce svého, protože v tom je vše. Dny, měsíce, léta uplynou a nezůstane nic než jen Bůh a to, co jsme pro Něho učinili“ (13.2. 1904).

(Jinému mnichu) „Blahopřeji Vám k vašemu úspěchu a k zásluhám, které jste si získal tím, že jste se věnoval únavným studiím. Jestliže vaše studia konaná z poslušnosti a z lásky získala Vám výsadu, nalézat se hlouběji v něm po celou věčnost, jistě to není čas ztracený.“

(Řeholnici) „Ježíš žízni po vaší lásce. Dejte mu jednou provždy celé své srdce a **všechnu** svou lásku. Tato láska je darem od Něho a ve svatém přijímání se nám tento dar uděluje“ (rok 1905).

A pro povzbuzení připojuje modlitbu:

„Budu se za Vás modlit ještě v den Vašeho svátku, aby Vás Bůh vzal do své náruče nebo spíše do svého Srdce, a **aby ve Vás vykonal vše, co se Mu líbí**“ (20.11. 1906)

Je radostí pro jeho apoštolské srdce zjistit pokrok duše na této královské cestě:

Mladé dívce:

„Jsem spokojen, že se řídíte radou, kterou jsem Vám dal, a obětujete každý skutek Ježíši z lásky. Svatá Magdaléna z Pazzi praví, že když konáme vše jedině pro Boha, celý náš život se stává ustavičným cvičením v božské lásce a my pokračujeme mnohem rychleji ve svatosti“ (24.1. 1904).

Řeholnici:

„Opustila jste vše z lásky; celý váš život je modlitbou, aniž bychom to věděli modlíme se v hloubi duše, dokud zůstáváme v údolí vůle Boží.

Snažte se rozmnožovat své skutky lásky bez unavování své hlavy. Pozdvihují celý život a dávají mu novou cenu. Taková je pravá cesta k získání **křesťanských** ctností. Ctnosti přirozené můžeme získat vlastní pílí a cvičením, ale ctnosti křesťanské, jež jsou vyzářováním ctnosti Kristovy, jsou od Něho. My všichni jsme zajisté přijali z jeho milosti“: *Et de plenitudine ejus nos omnes accepimus* (Jan 1,16) – (13.11. 1920).

Stejně tyto řádky, vyjadřující zcela tutéž myšlenku, přinášejí k nám ohlas jeho vlastních pocitů několik měsíců před jeho smrtí:

„Jsem šťasten, že jdete k Bohu těmito cestami, totiž:

- 1) dokonalou **odevzdaností** sebe samé a svých zájmů jeho lásce,
- 2) svědomitým plněním povinností z lásky,
- 3) trpělivostí a mlčením“ (18.9. 1922).

V mnoha dopisech nalézáme šťastné a uchvacující rozvinutí tohoto učení. Hle, jakými slovy velké prostoty Dom Marmion vysvětluje milému dítěti méně než 15-tiletému:

Dívce mladší 15-ti let:

„Víte, že když jsme ve stavu milosti, zůstává Ježíš stále v našem srdci. Jeho velkou touhou je být pro nás vším. Zdá se, že je příliš krásné, než aby to bylo pravdivé, že Ježíš tak dobrý, mocný a něžný, chce být naším bratrem, a přece On sám nám to řekl: Každý kdo činí vůli mého Otce na nebesích, ten je můj bratr, sestra a matka (Mat 12,50). To jsou slova Ježíšova. Abychom tedy dosáhli štěstí mít Ježíše jako svého bratra, svého důvěrného přítele, musíme konat vůli jeho Otce“.

Tedy, a jaká je tato vůle?

Především vyhýbat se hříchu, a upadneme-li ze slabosti do něho, prosit ihned za odpuštění. Pak konat všechny své skutky pro Něho. Je **tak** dobrý, že přijímá nejmenší skutky pro něho vykonané. Pro Vás je to snadné. Váš „denní pořádek“ je stanoven, znáte své povinnosti. Stačí posvětit je, a to zasvěcením Bohu (9.6. 1903)

To, co vykládal dítěti, opakoval skoro po dvaceti letech kontemplativní řeholnici: „Hodnota celého našeho života závisí na pohnutce, která nás nechá jednat.¹⁴ Neboť je jisté, že nejvznešenější důvod je ten, který je z lásky. Svatý Pavel řekl: „Miloval mne a celý se vydal za mne“: *Dilexit me et tradidit semetipsum pro me* (Gal 2,20). – Toto přesvědčení o Kristově lásce k němu, hnalo Apoštolu, aby se také dal zcela Kristu. Jeho odpověď byla: „I já se vydávám a vyčerpávám bezpočtukrát“: *Impendam et superimpendar*. Když se duše dá takto jednou s láskou, nic ji nezadržívá, ani utrpení, ani nesnáze, nic, co nás souží, neboť „kde se nalézá láska, nejsou potíže“: *Ubi amatur non laboratur* (svatý Augustin: Vyznání). Snažte se tedy dát se Kristu tímto způsobem bez výhrady, bez návratu a z lásky; potom všechno půjde dobře. Váš život bude na nejvyšší příjemný Bohu a velmi záslužný“ (asi 1920).

Čtème tyto řádky tak něžné a tak rozhodné, tak dobré jak svým způsobem tak i svým duchem.

Cestou nejjistější, nejkrásnější, nejjasnější a též nejsladší je cesta lásky. Jestliže mě kdo miluje, praví Ježíš, ukážu se mu (Jan 14,21). Drahá dcero, jste trochu jako sopka, je ve Vás ještě mnoho popelu, ale je tu též oheň, a vy potřebujete jít touto cestou lásky. Nemáte hledat jiný lék. Abychom však kráčeli touto cestou, musíme mít velkou věrnost.

Dělejte vše jedině z lásky k našemu Pánu a z lásky k Němu přijímejte vše, co dopouští. Odevzdejte se lásce a nehleďte napravo ani nalevo. Přijímejte beze zmatku protivenství a nesnáze, kterými právě procházíte. To, co máte dělat z poslušnosti, dělejte, jak nejlépe můžete, ale nestarejte se, je-li kdo s Vámi spokojen nebo Vás kárá, miluje-li Vás nebo nemiluje. Musí Vám stačit, že Vás miluje náš Pán.

Mějte na zřeteli jen jednu věc: milovat našeho Pána a líbit se Mu ve všem. Půjdete-li touto cestou lásky, uvidíte ve třech nebo čtyřech týdnech, jaká změna nastane ve vaší duši; budete se umět modlit, Bůh se k Vám přiblíží, bude ve Vás přebývat, budete žít ve společnosti Otce, Syna i Ducha svatého.

Říkejte často Bohu: „Můj Bože, zasluhuješ, abych milovala jedi- ně tebe a abych hledala jen tebe.“

A ještě stejné pisatelce:

„Snažte se ve všem líbit se našemu Pánu; dělejte vše s velkou čistotou úmyslu. Před každým skutkem Mu řekněte: Můj Ježíši, chci to dělat jedině z lásky k tobě. Kdyby se ti to nelíbilo, necha- la bych toho. Děláme-li vše z lásky ke Kristu, je nemožné, aby se s námi nespojil. Řekl, když mluvil o svém Otci: Otec nenechá mne samotného, poněvadž já stále činím, co se jemu líbí (Jan 8,29). To- též platí i pro nás. Náš Pán nás bude stále se sebou spojovat, bu- deme-li vše dělat s jediným úmyslem líbit se Pánu.“

V tomto hlavním bodě Dom Marmion chce, aby duše pečlivě kontrolovala své pohnutky:

„Až mi budete psát, napište mi:

- 1) Jste-li během dne často spojena s Bohem.
- 2) Vzbuzujete-li věrně čistý úmysl před každým vážnějším skutkem.

3) Sledujete-li obvykle svá první hnutí nebo počínáte-li se cvičit ve vnitřní umrtvenosti a potlačujete-li čas od času prudkost své povahy, aby se Bůh stal jediným Pánem vaší duše¹⁵ (6.3. 1901).

Ve stejné době – bez data, jindy přesného – načrtl tento skvělý program psychologie:

„Zpytujte se v následujících bodech:

1) Přezkoušejte od základu **úmysl**, s jakým jednáte. Láska s jakou jednáte, je **tisíckrát** důležitější než **hmotná přesnost**, kterou vnášíte do svých skutků.

2) Zpytujte se, abyste věděla, zda je vaše srdce zcela svobodné:

a) vzhledem k lidem,

b) vzhledem k zaměstnáním, jste-li připravena v každém okamžiku změnit zaměstnání na nejmenší znamení vůle Boží.

c) ve vztahu k věcem, nezávisíte-li na ničem pro sebe ani pro jiné, vyžaduje-li to láska.

3) Bůh jediný je Vám nutný. Najdete v Něm vše. Nelněte k ničemu jinému než k Němu.

4) Oddejte se bez výhrad jemu a všemu, co On miluje.“

Okolnosti donutily mladou dívku, aby oddálila svůj vstup do kláštera. Zde několik praktických směrnic, kterými se má řídit:

„Doporučuji Vám:

1) Abyste se snažila o **velkou** čistotu úmyslu ve všem, co děláte. Ježíš, ať je **okem vaší duše**. Snažte se spojit ve všem s jeho úmysly, aby Vás sám vedl ke svému Otci. Vaše skutky v očích Božích mají cenu za prvé pro úmysl, ze kterého vycházejí, a za druhé pro horlivost, s jakou je konáte pro Něho.

2) Přistupujte stále ke svatému přijímání, jako dříve. V Něm je vaše síla a zdroj Vašeho božského života. Jako mne poslal živý Otec a já žiji skrze Otce, i ten, kdo jí mne bude žít skrze mne (Jan 6,57).

- 3) Vyhněte se všem stykům, které by Vás mohly odvrátit od vašeho cíle.
- 4) Pokud je to možné, nezapomeňte nikdy vykonat **trochu** duchovní četby.
- 5) Ve všem obětujte přirozenost milosti“ (13.11. 1901).

Po více než dvaceti letech duši, která přichází, aby překročila práh kláštera, odkrývá výhledy a rozsáhlost lásky:

Duši vstupující do kláštera:

„Když jsem Vás poznal při duchovních cvičeních, viděl jsem, že za vnějškem vaší živé a dětinné povahy je hluboká svatyně, schopná mnohé lásky. Přesvědčil jsem se, že Ježíš toto všechno žádá jediné pro sebe. Stejně to chápete i vy sama. Program duchovního života, který jste mi předložila ve svém dopise, je **úplně** to, co Duch svatý od Vás žádá.

1) Dělejte **vše** z lásky.

2) Z lásky snášejte práci, utrpení, smutek a jednotvárnost, vše jako Ježíš na kříži.

3) Žádá-li Vás Ježíš o něco, nikdy neodmítejte. Zdá-li se však žádost přirozenosti příliš tvrdá, modlete se a modlete, dokud Vám nedá svou milost.¹⁶

4) Mějte neustále oko své duše upřené na **jedinou** lásku, jež Vás přiměla, abyste vše opustila. Kdyby se něco mezi ni a Vás postavilo, ukáže Vám to ve světle své tváře.

To, co jsem Vám řekl o jeho přání, abyste dělala vše z lásky, vychází přímo z jeho Božského srdce. Modlete se za mě denně. I já se za Vás modlím. Kéž Vám Bůh požehná, miluje Vás a učiní z Vás oběť lásky spojenou se svým ukřižovaným Snoubencem“!

V podvečer svého života shrnuje své učení v tomto směru ve větě, která je celým tajemstvím dokonalosti, kterou on sám hledal: „Snažte se **usmívat s láskou** na každý projev božské vůle“.¹⁷ (22.11. 1922).

Takovéto učení, soustavně kázané a hlavně tak plně prožívané, dává Domu Marmionovi možnost chápat tajemství malé ces-

ty lásky Sestry Terezie od Ježíška. Požádán v lednu 1911 – všimněte si data –¹⁸ aby přinesl svůj příspěvek k žádostem o prošetření případu Boží služebnice v Římě, napsal Nejvyššímu Veleknězi následující řádky, které jsme měli štěstí nalézt v náčrtku. Dnes se nám zdají tyto řádky skoro obecné, když tolik studií seznámilo duše s duchem svaté řeholnice z Lisieux; v době, kdy byly napsány, ukazují zvláštní správnost názorů: s nevšední přesností stanovil Dom Marmion podle svého zvyku v několika podstatných tazích učení – viz knihu „Učitel duchovního života“ – které vyzařuje ze života této svaté karmelitky, a stanovil její prozřetelnostní pověření. Tyto řádky tvoří šťastné doplnění a všechno v této kapitole přirozeně vyložené.¹⁹

Prosba Svatému Otci o svatořečení sestry Terezie Ježíškovy:

Svatý Otče, Bůh, jenž je podivuhodný ve všech svých skutcích a hlavně ve svých svatých, vybírá své vyvolené ve všech společenských třídách a mezi lidmi velmi různých povah i vlastností. Pomáhá tak naší slabosti, když nám ukazuje, že heroická svatost není výsadou lidí jistého povolání a zvláštní povahy, ale že pozvání, „Buďte dokonalí, jako i Otec váš nebeský je dokonalý“, je obráceno ke všem.

Zdá se, že v tomto století, kdy málo lidí se cítí povoláno jít k Bohu cestou přísnosti, Bůh nám chce ukázat, že láska může vše nahradit a že tato cesta lásky je nejsnadnější a nejkratší cestou dokonalosti.

Sestra Terezie Ježíškova, karmelitka z Lisieux, zdá se nám být skvělým potvrzením této pravdy. Řekla sama o sobě, že si přála být v mystickém těle Kristově srdcem a dělat vše z lásky. Tuto lásku, matku všech ctností, vyjádřila dokonalou věrností ve všech svých povinnostech, úplnou odevzdanost do vůle Boží, bezmeznou důvěrou v dobrotu a lásku svého nebeského Otce, což je dokonalým vyjádřením ducha přijetí.

Svatý Otče, jsme přesvědčeni, že kdyby Vaše Svatost umístila sestru Terezii Ježíškovu na naše oltáře, dala by světu vzor této dokonalosti, ovoce nekonečného milosrdenství Nejsvětějšího Srdce, jež se hodí nejlépe dnešní slabosti lidské přirozenosti.

Proto prosím pokorně Vaši Svatost, aby laskavě započala proces ve věci této služebnice Boží pro větší slávu Boží a poučení celé Církve svaté.

Pokorně klečím u nohou Vaší Svatosti a prosím s důvěrou o apoštolské požehnání.

Maredsous, leden 1911

2. VĚRNOST, DŮKAZ LÁSKY.

Za nebezpečí, aby to nebyl jen přelud nebo klam, láska se má projevovat ve skutcích, jejichž podstatou je řídit velkomyslně veškerou činnost duše. Připomínaje slova Ježíšova: „Milujete-li mne, budete zachovávat moje přikázání“ (Jan 14,15) – napsal Dom Marmion: „Věrnost je jediným zkušebním kamenem opravdové lásky“ (Kristus ve svých tajemstvích, přednáška: Srdce Kristovo). – S odvoláním na tento hlavní princip se setkáváme na mnoha stránkách jeho duchovních spisů; nalézá se nemálo proslovené ani nezřídka v jeho korespondenci:

Pro důvěrné spojení s Bohem je nutné:

1) Mít ve zvyku konat vše proto, abychom se líbili Bohu. Snažíme-li se z lásky v každém okamžiku líbit se Bohu, po jisté době Bůh se dává a žijeme ustavičně ve spojení s Ním ve víře.

2) Velká věrnost, protože Bůh je Bohem žárlivým, nespojí se s duší nevěrnou, ale spojí se s duší slabou, protože Bůh je milosrdenství, a ubohost duše Boha nikdy neodvrátí.

Řeholníci v době velikonoční dává vhodný komentář k augustinánské průpovědce: „Alleluja! Obracím se k Vám s tímto přáním radosti z hloubi srdce. Světcům i nám hlásá Aleluja vítězství toho, který nás miloval a vydal se za nás (Gal 2,20). Modlím se, aby tento první půst byl pro Vás plodný a naplnil vaše srdce upřímnou láskou k Ježíši. Svatý Augustin napsal: „Miluj a dělej co chceš“. Je to pravda, poněvadž upřímná láska k Bohu činí, že opouštíme sami sebe, abychom se dali Ježíšovi. Ježíšovy zájmy se stávají našimi a jakmile víme, že mu něco činí radost, opravdová láska neváhá ani okamžik, aby se neptala, jestli vyžadovaná věc je

příjemná nebo ne; jediná myšlenka je: Učiní to radost tomu, který je předmětem mé lásky? Vyzkoušíte, že tato upřímná láska k Ježíši ve své jednoduchosti odstraní prostě všechny potíže, neboť naše potíže vznikají z naší sebelásky, a upřímná láska k Ježíši ničí sebelásku. Říkám: Nebudete mít potíže, ale neříkám, že nebudete mít kříže a zkoušky; ale kdo má opravdovou lásku, – miluje námahy – *ipse labor amatur* (svatý Augustin, Vyznání). Zkoušky přestanou být obtížné, neboť lásce je všechno snadné“ (10.4. 1903).

Tedy láska se dokazuje jediné velkodušnou věrností k dobrotivé vůli Boží:

„Snažte se“, píše jedné zcela mladé dívce, „osvědčit svou lásku k Ježíši svou věrností. *Pravá* láska záleží v plnění vůle toho, koho milujeme a Ježíšova vůle je, abyste Ho napodobila, Toho, kdo v každém okamžiku mohl říci: „Stále dělám, co se Otci líbí“ (Jan 8,29) – (16.8. 1904).

A ještě téže dívce:

„Snažte se ukázat svou vděčnost Ježíši Kristu velkou věrností ve všech věcech. Mé drahé dítě, nikdy nesmíme zapomenout, že **opravdová** zbožnost nepozůstává jen v odříkání dlouhých modliteb, ale **hlavně** ukazovat svou lásku pečlivostí a věrností, kterou přinášíme v plnění jeho svaté vůle. Pro Vás jeho vůle se projevuje v předpisech domu a vašich stavovských povinnostech. Tedy, čím více budete milovat Ježíše, tím věrněji se budete zcela vydávat plnění jeho vůle“ (27.11. 1903)

„To, co mně říkáte o svém pokroku ve studiích“ – píše mladé dívce – „mě velmi těší, neboť pravá zbožnost, **pravá** láska k Ježíši nás žene plnit co nejlépe naše stavovské povinnosti“ (29.1. 1904).

Z této věrnosti činí předmět svého přání pro duše, které jsou mu svěřené:

„Modlitba druhé mše svaté vánoční žádá, aby se to odráželo v našem díle, co vírou plane v mysl, hle, mé přání do nového roku pro Vás všechny.“²⁰ Tuto věrnost chce úplnou, absolutní, i v malých věcech, neboť Boží vůle je i v nich zahrnuta.

„Nesmíte malomyslně“, psal jedné řeholnici – „ani myslet, že se vzdalujete; ale nečiníte pokroky, které bych rád viděl, abyste konala. Chtěl bych, abyste patřila zcela Dobrému Bohu, ne-

boť byste mohla hodně milovat. Máte se bát nejmenší dobrovolné nevěrnosti vůči Pánu Ježíši a cvičit se s láskou ve věrnosti až do nejmenších věcí. Učinite z toho své zvláštní zpytování“ (bez data).

A dále:

„Jsem velmi spokojen, že se tak vážně snažíte zalíbit se Pánu Ježíši“ (2.11. 1916)

A jiné:

„Buďte **věrná v malých věcech**, ne z bázlivosti, ale z lásky. Jednejte tak, abyste dokázala Pánu Ježíši svou lásku snoubenky k Němu“ (bez data).

V určitých jednotlivostech žádá tuto věrnost důrazně, poněvadž v nich vidí zaměření rozhodnější a pro duši plodnější:

„Pravidelnost a přesnost v ranním vstávání jsou vysoce důležité:“

A blahodárným předpisem odkrývá důvod:

„Jde o to, dát první okamžiky dne Pánu Ježíši, nebo nepříteli, a celý den nese odraz této první volby“; tato myšlenka, dát Bohu začátky všech věcí byla obvyklou u Doma Marmiona (21.11. 1900).

„**Bůh Vás miluje**“, napsal jedné vdané ženě, „neboť jste poctivá a konáte svou povinnost pro jeho lásku. Doporučuji Vám hlavně zaměřit každé ráno váš den úkonem lásky k Bohu a potom během dne myslet čas od času na Něho. **Stále** Vás pozoruje a má tak rád, když se na Něho myslíte! Myslete na mne, řekl Bůh jedné světici, a já budu myslet na tebe“ (29.3. 1920).

Věrnost stálá a také velkodušná:

„Doufám, že jste velmi věrná Pánu Ježíši i uprostřed temnoty, kterou Vás chce často vést: „I když jdu tmavým údolím, jsi se mnou, nelekám se zlého, vždyť ty jsi se mnou...“: *Nam etsi ambulavero in medio umbræ mortis, non timebo mala, quoniam Tu mecum es...* (Ž 23) – Modlím se denně za Vás a pevně doufám, že si zachováte svou odvahu i při vyprahlosti svého obyčejného života“ (bez data).

Neudivuje hluboký odpor, který mu vnuká vlažnost, tato sněť srdce, která pomalu ničí lásku. „Zbožnost bez ducha oběti“, říkal

často, „je organismus bez páteře“. Varuje duši před tímto častým nebezpečím prostřednosti a jeho horlivost pro slávu Boží dává jeho výstraže cosi ohnivého:

„Váš milý dopis“, píše jedné benediktince, „mně udělal velkou radost. Mohu říci se svatým Janem: *Majorem horum non habeo gratiam quam ut audiam filias meas in veritate ambulare.*²¹

Věrnost stálá a také velkodušná:

„Doufám, že jste velmi věrná Pánu Ježíši i uprostřed temnoty, kterou Vás chce často vést: „I když jdu tmavým údolím, jsi se mnou, zlého se nelekám“: *Nam etsi ambulavero in medio umbræ mortis, non timebo mala, quoniam tu mecum es.* – Modlím se denně za Vás a pevně doufám, že si zachováte svou odvahu i při vyprahlosti svého obyčejného života.“

Naše povolání je tak krásné, že mou největší mukou je, vidět někoho ztratit část milosti a radosti obsažené v naší Řeholi. Jsme tak slabí, ano, tak slabí! Kdyby Pán Ježíš na chvíli odtáhl svou ruku, byli bychom schopni všech hříchů, takže mne nepřekvapí žádná slabost a nebrání Pánu Ježíši, aby nás přesto miloval a nám se dal. Ale nechápu, že by řeholník nebo řeholnice mohli učinit dobrovolnou výhradu. Nemohu pochopit, že osoba, která přijala ve svatém přijímání Pána Ježíše a které všechno dal, i svou vzácnou Krev, by mohla potom říci: „Vím, že by se toto líbilo Pánu Ježíši, ale já to neudělám“. Osoba žijící v tomto rozpoložení, nebude nikdy než řeholníkem řeholní vlažnosti, o kterém Bůh řekl: „Kéž bys byl studený nebo horký. Ale protože jsi vlažný, ani studený ani horký, dojde k tomu, že tě vyplivnu ze svých úst“ (Zj 3,16). Miluji velmi hříšníky; nikdy nejsem tak šťastný, jako když jim mohu pomoci a že se potom cítím jako Dobrý Pastýř, který opustil devadesát devět ovcí v poušti, aby šel hledat ovci ztracenou, ale přiznávám se, že se musím velmi přemáhat, abych byl stejně zdvořilý ke lhodostejným řeholníkům, kteří slouží Pánu hlavně pro své vlastní uspokojení, ale kteří Ho nechtějí následovat v jeho pokořeních a v jeho velkodušnosti“ (7.3. 1907).

3. VĚRNOST A VNITŘNÍ SVOBODA

Tuto velkodušnou věrnost, kterou Dom Marmion žádá v tolikeré podobě, chce osvětlit. Zřídka chránil duši s tak živou starostlivostí před chybným chápáním, které **veškerou** dokonalost klade do **čistě vnější a smyslové** věrnosti Boží vůli. „Ať už by použitá slova byla nesmlouvavá“, řekl, „v těchto případech je neváhám vyslovit: výše uvedený předsudek by hraničil nebo mohl vést k farizejství a bylo by zde velké nebezpečí“ („Kristus, ideál mnicha“, viz „Kristus ve svých tajemstvích“).

„Vaše rozhodnutí z exercicií: konat všechno, co je nejpříjemnější Pánu Ježíši, je báječné. Nechtěl bych u Vás vidět farizejskou věrnost, ale velmi si přeji, abyste byl věrný z lásky“ (bez data).

„Na čem ve vaší věrnosti záleží“, napsal ještě v knize „Kristus, ideál mnicha“, „je **vnitřní pohnutka** kterou to ve skutečnosti ožívujeme.“ Farizeové zachovávali přesně všechny předpisy, ale proto, aby byli viděni a přijímali pochvalu davu a tato morální úchylnka zkazila do základu jejich dílo.

Vnější věrnost, vyhledávaná pro ni samu, bez vnitřní lásky, která ji ožívuje, je formalistické vystavování které máme odstranit. Ideál, ke kterému máme směřovat, je tento: přesnost lásky. Je nutné, aby vnitřní život byl duši naší vnější věrnosti. Toto má být výsledkem, ovocem a projevem citů víry, důvěry a lásky, které řídí naše srdce. Věrnost takto chápána je nejbohatším a nejněžnějším květem naší lásky zde na zemi.

„V této přesnosti, která se rodí z lásky“, připojil, „je něco lehkého, snadného, širokého, svobodného, milovaného a radostného“. Velmi rozvedl toto téma na více místech svých děl, než abychom to zde zdůrazňovali – (Kristus, ideál mnicha). Zamýšlí také vyhnout se skrupulím:

„Přemrštěná úzkostlivost“, řekl, „jen vytváří obtíže tam, kde nejsou“ (5.12. 1894).

„Svatý biskup ženevský napsal paní de la Fléchère: Chtěl bych mít dobré kladivo, abych otupil hrot vašeho ducha, který je příliš jemný ve způsobech myšlení vašeho postupu. Říkal jsem Vám často, že je nutné konat pobožnosti s důvěrou a jak se říká prosťtě. Jestliže jednáte dobře, chvalte Boha; jednáte-li špatně, pokořte

se. Víím velmi dobře, že nechcete konat zákeřně zlo; jiná zla slouží jen aby nás pokořovala. Již se nebojte a nešťourejte ve svém drahém svědomí: neboť vííte velmi dobře, že podle vaší pečlivosti, nic Vám nezůstává, co byste konala kolem něho, než žádat Jeho lásku, který od Vás žádá pouze Vaši lásku“ (12.9. 1913).

Dom Marmion nemluví jinak. K řeholníci dobré vůle, kterou viděl nekonečně se zamotávat ve složitém vyhledávání motivů svých činů, mluvil jazykem přímým a uklidňujícím: je nutné, aby se duše osvobodila od neužitečných překážek, které zabraňují jejímu rozletu. Dopis je datován 21.12. 1922, měsíc před jeho smrtí:

„Je to velká milost Narození, která nás osvobozuje od veškeré naší ubohosti, toto znovuzrození nás vysvobodilo ze starého otroctví, které drží pod jhem hříchu.²² Je to milost zrození s Ježíšem k této svobodě **dětí Božích**. Neobrátíte-li se a nestanete se jako děti, nevejdete do nebeského království“ (Mat 18,3). „Toto duchovní **dětství** je to, co Vám schází. Dítě přijímá s prostotou, s upřímností, co mu jeho otec říká; vy naopak činíte ze sebe doktora práv. Bedlivě všechno zkoumáte co se Vám říká, analyzujete, ponořujete se do detailů. Bůh je příliš čistý, příliš vznešený, aby se zabýval tímto haraburdím, tímto rozlišováním. Přijímejte názory, které se Vám dávají ve smyslu **širokém** a přirozeném, ve kterém se k Vám mluví a ostatek přenechte Bohu. Čím více budete dítětem, tím budete mít více světla a radosti; čím více budete advokátem, právníkem, tím více se zapletete do kliček podrobností. Nehleďte příliš **motivy** svých činů. Patřte na Boha a On sám bude vaší pohnutkou. Jedním slovem, buďte dobrým dítětem a Ježíš s radostí spočine ve vašem srdci. Nemilujte mudrlantsky“.

Život spojení s Bohem se může rozvíjet jen v klidu a radosti:

„Jsem tak šťasten z vědomí, že vaše duše je v pokoji: Hleďte pokoj a žádejte ho: *Inquire pacem et persequere eam* (Ž 35,15). Bůh chce, abychom konali všechno co je v naší moci, abychom byli v pokoji, aby se mohl sdílet s našimi dušemi: Bůh není v rozruchu: *Non in commotione Dominus.*“

Není třeba se vracet k minulosti, Bůh to nechce, s výjimkou všeobecným způsobem, prostě, abyste se **před Ním** ponížila,

jako ubohá hříšnice, žádající Ho o odpuštění: „Můj Bože, smiluj se nade mnou hříšnicí“ (21.9. 1920).

„Jen slůvko“, psal řeholnici, „abych Vám řekl o radosti, kterou ve mně způsobil váš dopis. Tolik si přeji vidět Vás odevzdanou Pánu Ježíši ve stále vzrůstající svaté radosti. Čím více budete spojena s Ježíšem, tím více budete dítětem Božím. Neboť je podstatou *Filius Dei* – a známkou dítěte nebeského Otce je svatá svoboda dětí Božích. Říkám Vám proto se svým drahým svatým Pavlem: Berte si proto Boha za vzor, když jste jeho milované děti a vaše jednání ať je plné lásky (Ef 5,1-2). Nedbejte zbytečných obav, které nepřítel hází do vaší duše a v těchto okamžicích se vrhněte se svatým Augustinem do náruče nebeského Otce“ (24.12. 1917).

Mnoho z jeho dopisů je naplněno těmito radami, které ujišťují a osvobozují, rady s věděním zcela „columbánským“, jak říkají někteří z těch, které vedl:

„Buďte velmi věrná svým cvičením bez skrupulí. Zůstaňte v pokoji; často během dne číňte úkony podřízené se do svaté vůle Boží a ničeho se nebojte“ (Velký pátek 1895).

„Je Vám třeba“, píše stejně jedné kontemplativní řeholnici, „velké věrnosti, ale bez tísně a skrupulí, neboť čím více jsme dítětem nebeského Otce, tím více se těšíme svaté svobodě jeho dětí“ (1.5. 1918).

Tato svoboda srdce se rozšiřuje i na díla dobrovolně volená, viz cvičení, která nemůžeme vykonat: je především nutné zachovat klid a ducha odevzdanosti v Prozřetelnost:

„Je dobře konat čas od času malá umrtvování z lásky, ale je nutné činit je s úplnou svobodou srdce, aniž bychom mysleli, že opomeneme-li jedno nebo druhé, že špatně jednáme. Dábel se takto někdy snaží porušit svědomí, abychom mysleli, že jednáme špatně, když opomeneme umrtvování, které se naskýtá. Je dobře někdy je konat, jindy je opomenout, abychom si zachovali svou svobodu srdce“.²³ (26.5. 1914).

„Jestliže Vám zkušenost ukazuje“, napsal skvěle jedné převorce Karmelu, „že se nemůžete postit, je nutné, abyste se sklonila před vůlí Boží, která chce obět vaší vůle více, než obět, která se rodí z trýznění těla“ (20.2. 1917).

Přímí lidé nerozumějí myšlence Doma Marmiona špatně: vnitřní svoboda není zdaleka ochablost ani nevěrnost, nebo nedostatky horlivosti, naopak je výsledkem běžné věrnosti v lásce; je „souhlasem s Boží vůlí za hranicemi lidských prostředků posvěcení“²⁴ Je dalek toho věrnost zmenšovat a dává jí její opravdový smysl a zabezpečuje „duševní prioritu“.

4. IN CHRISTO JESU

Vznešený ideál, který je toto spojení s Bohem v plném sjednocení vůle, v lásce, která všechno odevzdává, zcela nadpřirozený ideál, ale který Bůh sám činí přijatelným svým Synem Ježíšem. Na stránkách které budeme citovat, Dom Marmion vícekrát upírá oči duše na Krista, vtělené Slovo, jediný a všeobecný vzor veškeré dokonalosti, pramen veškeré milosti, neomylnou cestu, která vede k Otci a uvádí duše do lůna Božího. S tímto učením, jehož má sladkou znalost, které bylo převládající myšlenkou jeho vnitřního života, které inspirovalo všechna jeho duchovní díla, musíme se setkat v jeho dopisech. Život Kristův, kterým sám intenzivně žije, diktoval mu nejkrásnější stránky, kde jistě podává, často bez svého vědomí výsledek svých osobních zážitků.

V několika řádcích plných hutnosti, která tvoří celý životní program, shrnul Dom Marmion všechno podstatné ze svého učení o tomto předmětu:

„Nemohu Vám říci jakou mám radost, když vidím milosti, které Vám dává Otec svým Synem, neboť přes vaši ubohost vede Vás ve svém Duchu po nejlepší ze všech cest, Ježíšem k Otci v radosti a pokorné závislosti na NĚm... Zůstaňme dobře spojeni – v lůně Otcově: *in sinu Patris* – s Ježíšem Kristem“ (Jan 1,18).

Jednomu karmelitánovi, který ho žádá, aby „shrnul několika tahy své učení o Kristu a duchovním životě“, načrtl tuto plnou a silnou syntézu:

„Mám radost, když vidím, že Duch svatý Vám dal pochopit, že máme **všechno** v Ježíši Kristu. Neboť toto poznání je hořčičným zrnem, o němž mluvil Pán Ježíš, že je nejprve zcela malé, potom když vyrostе, stává se stromem“ (Mt 13,31-32).

Hle, dvěma slovy, co se snažím učit:

Ježíš Kristus je nekonečná Svatost: „Ty jediný jsi Svatý, Ježíši Kriste“: *Tu solus Sanctus, Jesu Christe* (Gloria mše svaté).

Ale není jen svatým sám v sobě; byl nám dán, aby byl **naši** svatostí: „Ježíše Krista nám Bůh poslal jakožto dárce moudrosti, spravedlnosti, posvěcení a vykoupení“: *Christus factus est nobis sapientia a Deo et justitia et sanctificatio et redemptio* (1Kor 1,30).

Je naší svatostí:

1.) Jako **dokonalý vzor**: „Bůh nás předurčil, abychom se shodovali s obrazem jeho Syna“: *Prædestinavit nos Deus conformes fieri imaginis Filii sui* (Řím 8,29). – Bůh v Něm nalézá všechno své potěšení: „Toto je můj milovaný Syna, v něm jsem si zalíbil“: *Hic est Filius meus dilectus in quo mihi complacui* (Mat 17,5). – Nalézá je v nás, podle stupně naší podobnosti s Ježíšem.

2.) Jako **prostředek spojení** s Bohem. V Ježíši Božská přirozenost a přirozenost lidská se nalézají spojené v jednotě osoby a my jsme spojeni s Božstvím podle stupně svého spojení se svatým Člověčenstvím (Ježíšovým): „Obě dvě části spojil v jedno“: *Lapis angularis faciens utraque unum*.²⁵ Je to posvěcující milost, která působí toto spojení s Bohem a tato milost je dílem Nejsvětější Trojice v nás.

3.) Přesto vylití této milosti závisí na Ježíši Kristu: a) Je to On, který ji zasloužil; b) Je to On, který ji používá svým svatým člověčenstvím; c) Tato milost usiluje o to, do nás vtisknout rysy Ježíše Krista; d) Čím více se o Něj opíráme, tím je tato milost hojnější. Skutečně tato milost vylita bezměrně ve svatém Člověčenství se sdílí s jeho údy podle míry jejich spojení s Ním vírou a láskou: „Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti“: *Ego sum vitis, vos palmites* (Jan 15,5; viz Tridentský koncil, zasedání VI, kap. 7). Všechny milosti, které dostáváme, usilují učinit z nás milostí to, čeho je Ježíš podstatou: dětmi Božími. Proto tentýž Duch svatý, který byl v Ježíši počátkem veškerého jeho lidského života, je nám dán nám: „A že jste synové, Bůh nám poslal do srdce Ducha svého Syna, a ten volá: Abba, Otče“: *Quoniam estis filii misit Spiritum Filii sui in corda vestra clamantem: Abba, Pater* (Gal 4,6). Je to tento Duch svatý,

který v nás dokončuje Ježíšův obraz a který nás naplňuje svým životem: „Duch dává život“: *Spiritus est qui vivificat* (2Kor 3,6).

„Hle, několika slovy všechno, co vím“ (18.7. 1907).

To, co ještě ví a co neméně skvěle vyložil, je postavení duše k nevyslovitelnému tajemství vtěleného Slova: „Velmi jsem se za Vás modlil, neboť Pán Ježíš mně dává stále touhu po Vaší dokonalosti. Zdá se mně, že pro Vás je uctívání Ježíše v jeho Božství a v jeho člověčenství syntézou dokonalosti. V jeho **Božství**: klanění, sebezmaření, bezmezná důvěra v jeho moc, dobrotu, věrnost. V jeho **Člověčenství**: nalézat v Něm všechno, co žádá naše lidské srdce – lásku, náklonnosti, sympatie, neboť On je opravdu stejně člověk, *Filius hominis*, jako Bůh. A jako jeho lidská přirozenost se opravdu odlišuje od jeho Božské přirozenosti a, aniž by se smísila, zůstává v jednotě Božské osoby, stejně tak je jeho lidská láska opravdu oddělena od jeho Božské lásky, třebaže v dokonalém souladu je výrazem, pod lidskou formou, jeho božské lásky. Ježíšovo člověčenství je branou, kterou vcházíme do svatyně jeho Božství: „Já jsem ty dveře k ovcím“: *Ego sum ostium* (Jan 10,7). Je to překlad do řeči lidské a srozumitelné, oné Řeči nekonečné a nepochopitelné: „Jednorozený Syn, který je v lůně Otcově, ten o tom vypověděl“: *Unigenitus qui est in sinu Patris, ipse enarravit* (Jan 1,18). Nekonečná láska všechno to v jednom úkonu. Hle, tedy poslední slovo všeho: „Milujte Ježíše Krista“.

Řeknete mně, má dcero: „Proč mně opakujete stále tutéž věc?“, tak jako to činili učedníci svatému Janovi. Poněvadž vím jen to a zahrnuje to všechno: „Rozhodl jsem se totiž, že nechci u Vás znát nic jiného, než Ježíše Krista, a to ukřižovaného“: *Non enim judicavi me scire aliquid inter vos, nisi Jesum Christum et hunc crucifixum* (1Kor 2,2). Protože Vás miluji více než kdy jindy, necítím potřebu Vám mnoho psátí. Cítím, že spolupracuji trochu s Pánem Ježíšem, aby vstoupila do Vašeho srdce ona velká zásada a hluboce se tam vryla, že **Ježíš je všechno**, a vidím, že má úloha nyní je nechat vzkličít toto Božské sémě svými modlitbami a to činím více než kdy jindy a zdá se mně, že s větší vroucností a láskou.

„Kéž Vám Ježíš žehná, má dcero, a učiní z Vás světici, jak o tom sním ve svých modlitbách“ (9.4. 1903).

Tak celý vnitřní život se soustřeďuje k životu spojení s Ježíšem Kristem:

„Děkuji Pánu Ježíši z celého svého srdce, že Vás úzce spojuje se svým svatým Srdcem a Vám nechává stále více pochopit nutnost, že máte žít velmi blízko u Něho. Opravdu, má dcero, vnitřní život se mnohem zjednoduší v okamžiku, kdy pochopíme, že záleží především v tom v Ježíši Kristu se ztratit, kdy tvoříme pouze jedno srdce, jednu duši a jednu vůli s vůlí Jeho. Tímto krokem jednou učiněným a udržovaným „vnikáme stále víc a více do jeho svaté vůle“, jak dobře říká svatá Chantal, „ale nečiníme nic kromě toho“ (17.5. 1903).

Ztratit se v Ježíši Kristu; být k Němu přivtělen, ztotožněn s Ním, zůstat s Ním spojen: takové je celé učení Doma Marmiona, které podle svatého Jana a svatého Pavla nepřestával podávat. Nespokojil se ukazovat v Kristu vzor ctností, které je nutné napodobit; stále kladl důraz – a to je jedna z charakteristik jeho učení – na posvěcující sílu Ježíšova Člověčenství. Vykládal se zvláštní ochotou, která tryskala z živosti jeho víry²⁶, jak Kristus působí posvěcením na dně duše zcela vydané činnosti jeho Ducha:

„Pokud se týká vašeho duchovního života je zde pravda, kterou si přeji, aby vstoupila do vaší duše. Všechno naše úsilí má cenu jen pokud Ježíš Kristus jedná v nás a nám pomáhá: Já jsem vinný kmen, vy ratolesti. Jako ratolest nemůže nést ovoce sama od sebe, nezůstane-li na vinném kmenu, tak ani vy, nezůstanete-li ve mně. Neboť beze mne, nemůžete dělat nic (Jan 15,4-5). Skutečně nám svatý Pavel říká, že Bůh nám poslal svého Syna, jakožto dárce moudrosti, spravedlnosti posvěcení a vykoupení (1Kor 1,30). Máte ještě příliš důvěry ve svou vlastní činnost a tudíž se neopíráte o Něho, nedáváte se dosti do jeho rukou“ (14.3. 1902).

Tuto poslední poznámku je nutné si zapamatovat: aby Kristovo působení v duši mohlo být plodné, je třeba odstranit všechny překážky, které se staví proti svobodě jejího účinku:

„Svaté Člověčenství Ježíšovo nemá vlastní osobnost²⁷ (je to ona **lidská osobnost**, která je předmětem naší sebelásky a všech jejich důsledků: citlivosti, nedůtklivosti, atd. Máme to obětovat Božskému Snoubenci, Slovu a tímto způsobem všechny lidské překážky jsou zlomeny). A tak toto svaté lidství se vydává Božskému Snoubenci, Slovu, aniž by zde byla kladena **jakákoliv překážka**. Toto zde je Váš vzor. Kdybyste mohla každé dítě narozené ze sebelásky vrhnout proti skále²⁸ – Kristu – Vaše spojení s Ním by bylo dokonalé“ (8.9. 1920).

„Jestliže“, psal jiné, „odevzdáte se bez výhrady **božské** činnosti svatého Člověčenství Ježíšova, vtáhne Vás do tohoto Božského proudu, který plyne stále jako prudký příval do lůna Slova. Tam se Vaše malá osobnost ztratí a zmizí v hluboké adoraci a dokonalé lásce; tak všechno, co pochází z této osobnosti (sebeláska, nedůtklivost, smutek atd.) bude zničeno“ (21.9. 1920).

Hluboká myšlenka, kterou Dom Marmion rozvíjí svým způsobem v dopise jedné řeholnici:

„Není třeba před započítím nějaké akce nechat se unést svou povahou, ale předem se sjednotit s Pánem Ježíšem. Dříve než začneme nějaké zaměstnání, klekněme u Kristových nohou a řekněme mu: Můj Ježíši, zanechávám zde svou přirozenou činnost, chci konat tuto věc jedině pro Tebe, spojuji se s Tebou. A jestliže během zaměstnání cítíte, že se necháváte strhnout svou povahou, vraťte se k Pánu Ježíši. Není třeba, aby to byla A... (jméno řeholnice), která jedná, neboť to by nebylo k ničemu dobrému; ale je třeba, aby to byl Ježíš, který jedná prostřednictvím A..., tehdy to bude skvělé“.

„Jsou duše, které jsou velmi činné; velmi se modlí, oddávají se umrtvování, pracují; postupují, ale trochu pokulhávajíce, poněvadž jejich činnost je částečně lidská. Jsou jiné duše, které Bůh vzal do ruky a které postupují velmi rychle, poněvadž je to On sám, který v nich jedná. Ale dříve, než se přijde k tomuto druhému stavu, je nutné mnoho trpět, neboť je nutné, aby Bůh dříve dal pocítit duši, že nic není a nic nemůže; musí k tomu přijít a říct s celou upřímností: „Nechápal jsem a nerozuměl, byl jsem

jak zvíře před tebou“: *Ut jumentum dactus sum apud te: ad nihilum redactus sum et nescivi* (Ž 72).

Má drahá dcero, toto je, co Bůh začíná ve Vás konat, a budete hodně trpět, než přijдете k tomuto výsledku; ale nelekejte se, jestliže cítíte, že ve Vás všechno vře; neztrácejte odvalu, když potom cítíte svou neschopnost, neboť Bůh, jakoby zničil vaši lidskou činnost, Vaši přirozenou energii, sám vezme duši a povede ji ke spojení s Ním. Když se modlíte křížovou cestu spojte se s pocity, které měl náš drahý Spasitel; to se zalíbí nebeskému Otci, když mu nabídnete obraz jeho Syna. Při čtrnáctém zastavení vidíme tělo Pána Ježíše zcela za nás vydané, ale po třech dnech vystupuje z hrobu plný života. Tak to také bude pro nás: jestliže necháme jednat v nás Boha, až zničí všechno, co je v nás lidského, přirozeného, budeme naplněni jeho životem; tehdy to bude uskutečnění jeho slov: „Neboť pro mne život je Kristus“: *Christus mihi vita* (Flp 1,21).

K tomu máme dojít; věčný Otec jedině žádá vidět v nás svého Syna. Připomeňte si slova svatého Pavla: „Abych mohl získat Krista a byl s ním spojen – není to ovšem ono ospravedlnění, jaké se získává zachováním zákona (Flp 3,9) – to zde je vaše cesta, má drahá dcero. Vaše osobnost je ještě příliš silná: zachovejte si před očima své duše ideál, který nalézáme v Ježíši Kristu, kde všechno vychází ze Slova, aniž by byla lidská osobnost v Kristu. Doporučuji Vám, vzít každé ráno všechny své schopnosti a položit je k nohám Kristovým, aby všechno vycházelo od Něho, a abyste jednala jedině z lásky k Němu“ (bez data).

„Velkou věcí pro Vás je“ – tak se vyjadřuje v jednom dopise – „pochopit bohatství, které máte v Pánu Ježíši“. On je Vaším Snoubencem, proto všechno jeho bohatství je vaše. Ale je nutné z toho těžit. A proto potřebujeme dvě věci: Důvěrné odevzdání se a totožnost s Pánem Ježíšem. Toto spojení závisí mnohem více na Něm než na nás. Řekl: „Otec mne nenechal samotného, poněvadž já stále dělám, co se mu líbí“: *Pater non reliquit me solum quia quæ placita sunt ei facio semper* (Jan 8,29). Rozjímejte trochu o těchto slovech, má drahá dcero. Dívejte se na Boha ve všem, co činíte a čiňte všechno z lásky: modlitbu, práci, vyučování, osvěžení,

atd. Tehdy Pán Ježíš přijde k Vám: „Miluje-li mně kdo, můj Otec ho bude milovat, i přijdeme k němu a učiníme si u něho příbytek“ (Jan 14,23).

Toto spojení s Pánem Ježíšem není neslučitelné se zaměstnáním. Čím více vidím duše, tím více zjišťuji, že vnější okolnosti nemohou škodit tomuto spojení (1907).

Ať se duše vydá bez obavy vrcholně účinným úkonům svatého Člověčenství Ježíšova; není snad Kristus neomylná Moudrost a věčná Láska?

„Ať se **Ježíš** stane úplným Pánem Vašeho nitra a naučí Vás všem tajemstvím své lásky. Řekl: Nikdo nezná **Otce**, než Syn a ten, komu by to chtěl Syn zjevit (Mat 11,27). Dobře na to myslíte, neboť náš nebeský Otec je nejvyšší cíl duchovního života“ (světské osobě; prosinec 1913).

„Hleďte ve všem Krista: On musí růst, já však se zmenšovat. Žijme pro Otce v Ježíši, s Ním, Jím: ať všechny touhy našeho srdce stoupají stále k Němu“ (21.10. 1908).

Při příležitosti vánoc (viz přání Happy Christmas: Šťastné vánoce):

„Malé dítě, které je v našem srdci, pozoruje tvář svého Otce: On vstoupil do samého nebe, aby se teď staral o naše záležitosti u Boha: *Semper apparet vultui Dei pro nobis* (Žid 9,24). Vidí ve věčné lásce svého Otce místo, které zaujímáte podle úmyslů Božích s vámi; úmysly i tak titěrné, že ani vlas z vaší hlavy nespadne bez jeho dovolení (Luk 12,7) – všechny vlasy na vaší hlavě jsou spočítány. Vzdejte se Ježíši, věčné Moudrosti, aby Vás mohl vést, řídit ke splnění tohoto ideálu“ (30.12. 1912).

A hlavně ve svatém přijímání, kdy působení Kristovo v duši je mimořádně účinné a plodné:

„Jestliže se dáte každé ráno bez výhrady Ježíšovi ve svatém přijímání, bude vaším Učitelem v duchovním životě... Jedině On ví, co je pro každého nutné, a jestliže se mu dáváte *úplně k dispozici*, učiní zbytek... Duchovní život je velmi jednoduchý, jako Bůh sám, jakmile je Ježíš jediným životem vaší duše. Vložte každodenně do hrobu při čtrnáctém zastavení **křížové cesty** svůj život s Ježíšem, obnovujte závazek svého křtu, potom vezměte život

vzkříšeného Ježíše jako ohnisko svého života a všechno se zdaří“²⁹ (5.12. 1919).

„Mám velkou radost“, píše jednomu ze svých řeholníků, „že se všechno tak daří“. Tato nutnost Boha ukazuje, že jeho Duch je na dně vašeho srdce. Uprostřed tohoto **množství** povinností, hledejte **jednotu, velkou** čistotou úmyslu. Jsme „údy Ježíše Krista“ (Ef 5,30), a tudíž máme právo na všechno, co činí naším jménem. Je to tak sladké zavřít oči duše, objímat nohy Ježíšovy a nechat ho modlit se a milovat naším jménem“.

Na toto téma je Dom Marmion nevyčerpatelný; snažíme se učinit výběr mezi takovým bohatstvím:

„Každodenně ve svatém přijímání se nám Ježíš úplně vydává; bere nás a dává nás Slovu. Kdyby celý náš život mohl vyplývat z našeho ranního svatého přijímání, pomalu by nás Kristus přeměnil a vyzvedl nás ke vznešené svatosti. To, co my nemůžeme učinit, Ježíš činí za nás. Ve světě je manžel silou manželky, která je slabá a čím je bezmocnější, tím více jedná za ni. Vy jste svým řeholním povoláním manželkou Kristovou. Čím jste slabší, ubožejší, bezmocnější, tím více se Kristus stává vaší silou, tím více prosí za Vás... Když se nemůžete modlit, jak byste si přála, Ježíš to říká za Vás.

Co mne se týče, kdyby se mne někdo zeptal, v čem spočívá duchovní život, řekl bych: „Je to velmi jednoduché, shrnuto v jednom slově je to Kristus. V epištole ke Galafanům (4,16), svatý Pavel, když nám řekl, co pro nás znamená Kristus, shrnul svou myšlenku do tohoto krásného textu: *Ano, ti, kteří hledají Krista, mají pokoj a milosrdenství: Et quicumque hanc regulam secuti fuerint, pax super illos et misericordia* (bez data).

„Bůh vylil všechny poklady své Moudrosti, své Vědy na svaté Člověčenství Ježíše Krista (Kol 2,3) – pro spojení jeho se Slovem a **míra darů, které nám dává, se nalézá ve stupni našeho spojení s tímto Slovem**. Neboť toto spojení se Slovem je uskutečněno mocí a hodnotou svatého Člověčenství, hlavně ve svatém přijímání. To, co máme činit, je udržovat se se svatým Člověčenstvím Ježíšovým ve stavu stálého klanění a **podřízenosti** Slovu, které sídlí v nás. Náš život má být **Amen**, stálým ohlasem k žádostem

a úmyslům tohoto Slova, které žije v nás. Když je již jednou duše tam, Bůh ji zahrnuje nejlepšími dary“ (19.11. 1910).

„Propůjčte svůj hlas Slovu“, napsal při jiné příležitosti, „aby ho bylo použito jako varhan ke chvále jeho Otce“ (1906).

Láskou bylo Ježíšovo Člověčenství plně vydáno činnosti Slova; v tomto božském ohnisku má duše zapálit lásku, princip svého spojení s Bohem:

„Žádám, má dcero, abyste si osvojila s důsledností a pozorností jednat jedině z lásky k Bohu ve všem, co konáte. Každý čin konaný z čisté lásky je čistým úkonem lásky k Bohu a čím bude tento úkon pro Vás obtížnější, tím je láska větší a záslušnější. Tady na kříži ukázal Pán Ježíš největší lásku. Co je bez námahy, za nic nestojí³⁰.

Ale kde nalézt tuto čistou lásku? Nemáme ji ani ze sebe, ani v nás samých. Naleznete ji ve Svatém Srdci Ježíšově, které je výhni nekonečné lásky a když přijímáte toto Svaté Srdce tak často ve svatém přijímání, máte jen vložit své srdce do středu tohoto božského Srdce, abyste milovala jeho láskou. Ach, ano, má dcero, Svaté Srdce je **nekonečnou** pokladnicí božské lásky a toto Srdce je **v nás, zůstává stále v nás**. Kdo jí mé tělo a pije mou krev zůstává ve mně a já **zůstávám** v něm (Jan 6,56). Spojte se tedy velmi často s tímto Svatým Srdcem a milujte s Ním a Jím“.

Toto je **velké tajemství**. Hle, slova svatého Ambrože: „Ježíšova ústa na kříži se stala našimi ústy a jimi mluvíme k Otci, abychom utišili jeho hněv; jeho srdce, které bylo probodeno se stalo naším srdcem a jím milujeme Otce“. Ano, Ježíš přišel **jedině pro toto** na tuto zemi. „Přišel jsem na zem vrhnout oheň (lásky) a co jiného si přeji, než aby se vzňal?“ (Luk 12,49) – (21.11. 1900).

Dom Marmion roznítí tento oheň „programem lásky“ a jednotou, kterou naznačil duši dychtivé dokonalosti. Tento program je výklad stručný, ale hluboký velkého přikázání: „Budeš milovat Pána z celého svého srdce...“ Nejprve ukazuje dokonalé splnění tohoto přikázání Ježíšem, který se stal „jedinečným vzorem“ a „středem lásky“.

„**Při vstávání**, ve spojení se Svatým srdcem Ježíšovým, jehož prvním pohybem byl vzlet lásky, kterým se nabídl bez výhrady svému Otci, řekněte: Tady jsem, abych plnil tvou vůli (Žid 10,9).

Na začátku dne při vstupu do oratoře **spojte** své srdce se Srdcem Ježíšovým. Toto Srdce bylo ohniskem lásky, neboť Ježíš miloval svého Otce **z celého svého Srdce**.

Tato láska vašeho srdce se má rozvíjet v lásku **celé vaší duše**, která používá své duše a všech jejích schopností v modlitbě a v božské chvále. Ježíš miloval svého Otce z celé své duše.

Během dne tato láska vašeho srdce má také prolínat do práce, poslušnosti, konané ze **všech vašich sil**. Ježíš pracoval z lásky ke svému Otci ze všech svých sil.

Konečně **po celý den**, ať vaše láska Vás žene zaměstnávat svého ducha myšlenkou na Boha, studiem jeho dokonalostí, všeho, co se vztahuje k jeho službě. To znamená milovat Boha **z celého ducha**. Ježíšův Duch byl stále ponořen do kontemplace svého Otce.

Během dne buďte věrna v používání směrnic svých různých úkonů podle předpisů Vaší svaté Řehole.

Vracejte se často duchovním svatým přijímáním k tomuto středu lásky, kterým je svaté Srdce Ježíšovo. Celý váš život má plynout v této sladké rozmluvě se **Snoubencem našich duší, Ježíšem**“ (28.3. 1904).

Celé toto skvělé učení se shrnuje v této myšlence:

„Konejte všechny své činy jak možno nejvíce z **čisté lásky** k Bohu a **ve spojení s tak dokonalými dispozicemi Svatého Srdce Ježíšova**“ (4.10. 1900)

Sentence, kterou vyjádřil nejhlubším způsobem těmito slovy:

„Pro nás, mějme své pohledy stále upřené na tvář (= láskyplné rozhodnutí) Otcovu očima Ježíše Krista: Hledejte Boží obličej vždy: *Quærite faciem semper* (Ž 104).

5. „PROGRAMY“ A „SMĚRNICE“

Duše dychtící po dokonalosti prosily vícekrát Doma Marmiona o „program“ spojení s Bohem. Již jsme se setkali s některými z oněch syntéz, jež Dom Marmion shrnul v jasné a stručné formule s uměním jemu vlastním, všechno podstatné v učení, které

přizpůsobuje zvláštním potřebám svých dopisovatelů. Viz také kapitulu „Spojení s Bohem u představených“.

Hle, zde jsou jiné, seřazené chronologicky, které si rádi přečteme; nehledě k tomu, co v nich mohou nalézt zvláště duše, na které se obracel, nalezneme tam základní myšlenky vyložené v předcházejících kapitolách: tyto stránky tvoří zcela přirozený celek tohoto oddělení.

Když odešel v dubnu 1899 do Lovaně, byl požádán jedním ze svých spolubratrů, aby mu zanechal „některé hlavní zásady duchovního života“. Zhustil je do těchto řádků:

1.) Podstata celého života opravdu zbožného je věrné plnění **poznané vůle** Boží. Tato vůle se projevuje:

- a) v příkázáních
- b) v evangelních radách
- c) pro nás v naší Řeholi a v příkazech představených.

Všechno ostatní je na místě a víceméně důležité podle toho, jak nám pomáhá plnit to, co je podstatné.

2.) Věrnost povinností náboženským: božské officium, modlitba, duchovní četba jsou pramenem síly, kterou potřebujeme, abychom plnili tuto vůli Boží. Proto, i když tato cvičení nejsou podstatou svatosti, nedbalost v těchto povinnostech přivádí neodvratně více nebo méně vážné porušení podstatných závazků a zničení duchovního života.

3.) Opravdová láska k Bohu v srdci toho, který vážně hřešil, musí se projevit zkroušeností. Ne, že by zkroušenost měla být výhradní formou, ale základem, bodem, ke kterému se stále vracíme: „Vyznávat denně Bohu, v modlitbě své minulé hříchy se slzami a lkáním“: *Mala sua præ terita cum gemitu et lacrymis quotidie in oratione Deo confiteri* (RB, kap.4.).

4.) Kdo mnoho hřešil, nesmí být překvapen, když je zbaven záliby a posvěcení v modlitbě. Má odčinit a vykoupit dlouhou věrností tuto ztracenou milost.

5.) Mezi cvičením zbožnosti je nejpłodnější spojení našeho života a našich citů s oněmi Ježíše Krista: „Mějte v sobě stejné smýšlení, jaké měl Ježíš Kristus“ (Flp 2,5). „Nikdo nepřichá-

zí k Otci, leč k Otci skrze mne“: *Nemo venit ad Patrem nisi per me* (Jan 14,6). – „Já jsem cesta“: *Ego sum via* (Jan 14,6). – „Skrze něho a s ním a v něm je tobě, Bohu Otci všechna čest a chvála“: *Per Ipsum, et cum Ipso et in Ipso omnis honor et gloria Deo Patri* (Kánon mše svaté).

Jedna z jeho duchovních dcer přinesla (1915) Domu Marmionovi obrázek a žádala ho, aby na jeho rubu ji napsal „stručný přehled duchovního života“. Jedním tahem pera jí pak načrtl tyto řádky:

- 1.) Hleďte jedině Boha a jeho láskyplnou vůli.
- 2.) Hleďte Boha cestou: Ježíš Kristus.
- 3.) Hleďte na Boha mnohem více než na samu sebe. Dívejte se na všechno, i na své chyby a svou ubohost v Něm. Jeho milosrdenství je oceánem, který je všechny zahladí.
- 4.) Modlete se hodně za toho, který Vás před Bohem nikdy nezapomene.

8.4. 1916 – Osobě ve světě, matce rodiny:

„Žádáte mne, drahá dcero, abych Vám dal některé rady pro směr vašeho života. Hle, co Vám píši v přítomnosti Boží:

1. Bůh byl k Vám **velmi dobrý**, neboť Vám dal světlo a milost pochopit, že **pravá** zbožnost pozůstává mnohem méně ve velkém množství modliteb a cvičení, ale v upřímném a věrném hledání jeho svaté vůle. Toto zaměření, tento směr vašeho života a vaší činnosti k jeho láskyplnému rozhodnutí je **podstatou** duchovního života. Modlitby, svátosti, cvičení jsou **prostředky**, které nás posilují, podporují v tomto hledání.

2. Přesto však Bůh chce, aby mu každý podle svých sklonů a okolností nabídl každodenně svou úctu adorací a svými modlitbami a vyžaduje v tom velkou věrnost. Ne mnoho modliteb, ale velkou věrnost v jejich plnění. Až se uvidíme, promluvíme si spolu, co se hodí, abyste podnikla. Nic nám nepřináší tak velkou pomoc, jako být přítomen mši svaté.

3. Cvičení, které Vám hlavně doporučuji, jsou krátké vroucí modlitby.

4. Trochu duchovní četby by Vám hodně prospělo ve vašich dobrých úmyslech.

5. Vaše chyby pocházejí ze společného pramene: nedostatek **vnitřního umrtvování** Vám zabraňuje kontrolovat hnutí vašeho srdce, vašeho jazyka, vaši činnosti. **Jsouc impulzivní**, naučila jste se obětovat své první nadšení. Snažte se dát se pomalu takovým způsobem Ježíši **Učiteli**, Pánu svého nitra, aby Vás mohl držet, vést, spojit Vás s Ním v dokonalém podřízení se jeho Otci.

Milujete velmi Pána Ježíše a **On miluje Vás**, ale je nutné, abyste byla více v jeho ruce. Jednou, až budete v ruce Pána Ježíše a podřízena jeho budete v ruce Pána Ježíše a podřízena jeho vnuknutím, budete mít onu rovnováhu, onu rovnost, které jsou tak důležité pro ty, kteří mají řídit druhé a činit jim dobro.

Až Vás uvidím, více Vám vysvětlím, co Vám píši“.

25.5. 1919 tytéž:

„Váš milý dopis mně udělal tolik radostí, poněvadž vidím, že hledáte Boha s upřímností. Říkám Vám to zcela prostě, že věřím jak Vás Bůh miluje a že malé trampoty tohoto života tvoří onu dávku Ježíšova kříže, která Vás má s ním spojit. Bůh nežádá od vdané ženy žijící ve světě přísnosti a umrtvování, jaká mohou konat duše v klášteře. Ale pošle jim jiné zkoušky, které jsou přizpůsobeny jejich stavu a které je činí tak příjemnými božskému Majestátu.

Pán Ježíš od Vás žádá:

1. Přijímat každodenně bolesti, povinnosti a radosti, které Vám pošle, jako Ježíš přijímal všechno, co pocházelo od jeho Otce. Když svatý Petr ho chtěl odvrátit od utrpení pro jeho velkou oddanost k němu, Ježíš mu odpověděl: Neměl bych pít **kalich, který mně můj Otec podává?** Hle, má dcero, odpověď, kterou máte dát, když se Vám zdá, že jste přemožena bolestí.

2. Dokonalé vykonávání svých povinností:

a) **Vůči Bohu** – Modlitba, mše svatá, svaté přijímání. Ne mnoho modliteb, ale s velkou věrností pronést ty, které jsme nabídli Bohu jako povinnost, hlavně modlitbu v rodině.

b) **Vůči bližním** – vůči vašemu **manželovi**. Manželství, říká svatý Pavel, je obraz spojení Krista a Církve – (Ef 5,23) a svátost manželství dává **stálou účast** na spojení Ježíše s jeho Církví. Ježíš tak miloval svou církev, že pro ni zemřel a ona ho za to miluje jako svého Boha a svého Snoubence. Tak tedy máte milovat svého manžela, jako by pro Vás představoval Krista. – **Vůči svým dětem**. Milost manželství je odvozeno z Božího Srdce, která se vkládá **do srdce matky**, aby milovala a vedla své děti k Božímu zalíbení.

c) **Vůči sobě samé**. Pro Vás není třeba v přítomné době jiných umrtvování než těch, které Vám Bůh denně posílá. Ale je nutné je posvěcovat spojováním s bolestmi Ježíše Krista. Buďte radostná a veselá, přirozená a přímá jako jste a Bůh Vám požehná“.

7.6. 1922 – tytéž:

„Hle, vaše cesta:

1. Spojena s Ježíšem a opřena o jeho lásku a jeho zásluhy jděte k Otci s láskou dítěte. Tento úmysl líbit se ve všem Bohu, pozvedá celý náš život a zjednodušuje jej.
2. Velké podřízení se Bohu ve všech událostech; přijímejte také radosti, které Vám náš nebeský Otec posílá s prostou veselostí, bez přílišného **ponořování se do potěšení**: „Rozkoším se neodávat“: *Delicias non amplecti* (RB, kap.4).
3. Během dne, čas od času konat duchovní svaté přijímání, jako východisko k novému vzletu k Bohu.
4. Jestliže upadnete do nějaké chyby nebo slabosti, nedivte se tomu, ale žádejte předem svého Otce velmi prostě za odpuštění. Buďte takovou jako jste, neboť N... je velmi dobrý a Bůh miluje N... spojeného s Ježíšem.
5. Přijímejte nepříjemnosti svého léčení jako pokání“ . – Viz doplněk.

III. SPOJENÍ S BOHEM: PODMÍNKY JEHO POKROKU

1. TOUHA PO DOKONALOSTI

Souhlas velkodušně věrný a plný lásky s vůlí Boží v souhlasu s vůlí Kristovou: Taková je podstata života spojení s Bohem.

Jako celý život, je život spojení s Bohem podřízen zákonu vzrůstu, jehož podmínky jsou zcela určeny a kterým se má duše dobrovolně podřídit. Tak jak vysvítá z dopisů Doma Marmiona, tyto podmínky lze redukovat na dvě následující v logickém pořadí: a) touha po dokonalosti, b) odpoutání a zřeknutí se, hlavně cvičení se v trpělivosti.³¹

Touha po dokonalosti je začátečním bodem; odpoutání odstraňuje překážky, které se staví do cesty postupu duše.

Aby se oživovala v duších touha po dokonalosti, podněcovala rodící se horlivost svatých přání, Dom Marmion nenalezl nic lepšího, než odhalit jim nadpřirozenou vznešenost života spojení s Bohem; a touha duší, která ho ovládá, předává výzvě cosi úchvatného.

„Panna benediktinka“, napsal jedné řeholnici, „není volána, aby hledala Snoubence na ulicích a veřejných místech města, jako milosrdná sestra, ale ve svatebním pokoji modlitby a usebrání. Není to ve společnosti lidí, třeba i nejsvětějších, kde plyne její život, ale „její rozhovor má být s anděly“. Ach, mé drahé dítě, byla jste vyvolena k lepšímu úkolu: „Výměra podílu mého padla v kraj rozkošný“: *Funes ceciderunt mihi in praeclaris* (Ž 15,6)³². Pán Ježíš je více oslaven duší, která slouží s dokonalostí, než tisíci jinými, které vedou prostřední duchovní život.

Aby dodal více váhy tomuto důležitému učení, jeho pokora se opírá o autoritu dvou učitelů, jejichž učení je všeobecně uznáváno:

„Ctihodný Ludvík z Blois nám říká, že ti, kteří jsou spojeni s Bohem bez prostředníka a nechají ho volně v sobě působit, jsou velmi drazí Pánu a mnohem užitečnější Církvi ani ne v jedné hodině, než jiní, kteří jsou méně oblíbeni, v mnoha letech.³³ – „Když duše dojde k dokonalému spojení, píše svatý Jan od Kříže, nejmenší záchvěv čisté lásky má větší cenu před Božíma očima

a je prospěšnější celé Církvi a duši samé, než všechna ostatní spojená díla“ (Duchovní píseň).

A hle, naléhavý závěr dopisu:

„Mám velkou touhu vidět z Vás dokonalou řeholnici, neboť kontemplativní panna nemůže jako milosrdná sestra získat zásluhu tím, že slouží Pánu Ježíši v osobě chudých a trpících. Proto, jestliže neoslavuje Boha životem velké dokonalosti, vykoná pro Něho ve svém životě málo, ale dá-li se naopak velkodušně Ježíši Kristu a dovolí mu splnit v ní to, co On chce, a obětovat ji podle úmyslů své věčné Moudrosti, tehdy pohled víry může posoudit cenu a účelnost takového života před Bohem“ (19.11. 1902 – viz také dopis ze 4.3. 1907).

Stejná stručnější myšlenka se nalézá v dopise psaném řeholnici, která má složit řeholní sliby:

„Má modlitba za Vás bude: „Nás samotné zdokonal pro sebe jako věčný obětní dar“: *Illam tibi perfice munus æternum* (Modlitba nad dary mše svátku Nejsvětější Trojice). Kdo rozumí velikosti a vznešenosti svého povolání, této oběti **celé** a bez podmínky k oslavě Ježíšově, nechává mu bílý list, aby disponoval se vším, co najde v nás. Když se patří stále k výšce této oběti v pokoře a poslušnosti, vykonají se **veliké věci** k jeho slávě. Je „Počátek“: „Ten, za koho se před Vámi vydávám“: *Ego principium qui et loquor vobis* (Jan 8,25) – „a všechno, co nepochází od Něho, je odsouzeno ke zničení“ (29.11. 1920).

„Modlím se za Vás, abyste se stala opravdovou světicí. Prává světice více oslavuje Boha a zachrání více duší, než obyčejné duše“ (16.9. 1904).

„Budu za Vás sloužit mši svatou. Doufám, že Vám Pán Ježíš dá to, co bych já Vám chtěl dát: vzrůst poznání a lásky Nejsvětější Trojice. Kéž Vám Pán Ježíš žehná, kéž Vám dá milost odpovídat dokonale tomu, co od Vás očekává“ (14,10, 1917).

„S radostí jsem zjistil, že od své poslední návštěvy jste se dala bez výhrady Ježíši a jestliže jste věrná, dojdete k velkému spojení s Ním. Jste na **dobré cestě**“ (12.6. 1913).

Výraz „dát se bez výhrad“ – Dom Marmion podtrhuje často tato dvě poslední slova, nalézá se stále pod jeho perem jako výraz: „dát se zcela Ježíši Kristu“. Tyto výrazy mají u něho velmi přesný smysl: znamenají počáteční a rozhodný pohyb duše dychtící dojít dokonalého života spojení (Učitel duchovního života). Dom Marmion trvá velmi na této dispozici; činí z ní nevyhnutelnou podmínku duchovního postupu³⁴. Odtud u něho tato přání stále obnovovaná:

1.1. 1907 – „Kéž Vám Bůh žehná a **celou** si Vás vezme“.

14.3. 1914 – „Kéž Vám Bůh žehná, chrání Vás a vede Vás ke své dokonalé lásce“.

26.6. 1920 – „Kéž Vám Bůh žehná, miluje Vás a **celou** si Vás vezme“.

Věc zdánlivě podivná: potkává se s dušemi, u kterých usilování o vysokou dokonalost se zdá jakoby poskvřněno egoismem. Dom Marmion odstraňuje rezolutně omyl. Hledání svatosti má svůj nejhlubší pramen v samé vůli Boží:

„Není nijak sobecké hledat vysokou dokonalost, neboť ta velmi oslavuje Boha. „Můj Otec“, říká Ježíš, „je oslaven tím, když ponešete **mnoho** ovoce“ (Jan 15,8). Stejně: „Buďte tedy dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec“ (Mat 5,48) – Ježíš nezemřel jen proto, aby nás spasil, ale především, aby posvětil Církev. Naše posvěcení je vítězstvím jeho vzácné krve pro **celou věčnost** (10.2. 1914).

Vůle Boží na jedné straně, nekonečná moc milosti Ježíšovy na druhé straně. Dom Marmion se stále opírá o tyto dva motivy, aby oživil a udržel v duších vroucí touhu po spojení s Bohem. Když vyvýšil podle svatého Pavla velikost vítězství Kristova, napsal: „Proč jsou malomyslné duše, které si říkají, že svatost není pro ně, že dokonalost není na jejich dosah? Kdo říká, když se mluví o dokonalosti: „To není pro mne, nedošel bych ke svatosti“. Víte co je nechává takto mluvit? Jejich nedostatek víry v účinnost Kristových zásluh. „Neboť toto chce od nás Bůh, abyste se stali svatými: *Hæc est voluntas Dei sanctificatio vestra* (1Sol 4,3). Je to předpis Pána: „Buďte tedy dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec“ (Mat 5,48). Ale často zapomínáme na plán Boží. Zapomínáme, že

naše svatost je svatost nadpřirozená, jejíž pramenem je jedině Ježíš Kristus, náš vůdce a naše hlava. Jsme nespravedliví k nekořečným zásluhám a nevyčerpatelným zadostiučiněním Kristovým. Jistě sami od sebe nemůžeme činit nic na cestě milosti a dokonalosti. Pán Ježíš nám to výslovně řekl: „Beze mne nemůžete dělat nic“: *Sine me, nihil potestis facere* (Jan 15,5). A svatý Augustin komentuje tento text, tím že připojuje: „Malé nebo velké věci, nic nemůže být učiněno bez toho, který všechno učinil“: *Sive parum, sive multum, sine illo fieri non potest sine quo nihil fieri potest* (svatý Augustin: „Výklad evangelia svatého Jana). Je to tak pravdivé! Ať se jedná o věci velké či malé, nemůžeme činit nic bez Krista. Ale umíraje pro nás, Kristus nám odevzdal volný a důvěrný přístup k Otci a není milosti, ve kterou bychom nemohli doufat. Duše malé víry, proč pochybujete o Bohu, o našem Bohu? (Kristus život duše)

Dom Marmion je příliš zpraven o duchovních věcech, než aby nezabezpečil duše proti nebezpečím běžným a často protichůdným, které na ně cíhají od začátku života spojení.

„Jedna věc, na kterou Vás chci upozornit“, psal jedné velkodušné osobě, „je, že to lepší je často nepřítelem dobra, neurčitá budoucnost nepřítelem přítomnosti. Buďte na stráž, aby Vás nepřítel nepřekvapil“ (26.10 1917).

Duši, zmítané mnohými vnitřními vrtkavostmi, dává toto pěkné ponaučení:

„Nebuďte překvapena těmito střídáními ve vědomé části vaší duše, důležité je, aby **hloubka** vaší duše byla vždy spojena s Bohem úmyslem a láskou“ (20.11 1909).

Je také moudrost poznávat své slabosti, své ochablosti, pramen pokory. Dom Marmion hlavně chce – a to je jedna z charakteristik jeho učení – aby se postup spojení s Bohem neustále rozvíjel v atmosféře úplné upřímnosti vzhledem k sobě samému:

„Jediný způsob jak poznat stav vaší duše“, píše jedné kontemplativní řeholnici, „je ovoce, které nese“. „Po jejich ovoci je poznáte“: *A fructibus eorum cognoscetis eos* (Mat 7,16). Ale buďte klidná. Nedívám se na Vás jako na světici, nebo osobu velmi pokročilou v duchovním životě; přesto však Vás uchoval Pán Ježíš čistou

a ušetřenou velkých hříchů a vím, že Vás chce mít u sebe ve velmi důvěrném spojení. „Vzdávám ti díky, o Otče, řekl Ježíš, že jsi skryl tato tajemství (života spojení) moudrým a opatrným a zjevil jsi je maličkým“ (Mat 11,25). „Vy jste jednou z těch maličkových (10.1. 1907).

„Vaše nestálost“, píše tentokrátě budoucí karmelitce, „nesmí Vás zastrašit, ale vnuknout Vám, abyste se zdržovala pěkně u Toho, který je všechna vaše síla. Je rád, když nás vidí, že se namáháme, abychom mu byli příjemní, i když tyto námahy nejsou vždycky tak šťastné jak bychom chtěli“ (6.3. 1907).

„Není klamem“, říká jedné benediktince, „věřit, že máme touhu patřit zcela Pánu Ježíši, i když jsme současně ochablí. I kdyby nás tato ochablost přepadla padesátkrát za den, je nutné pokaždé se zase vrátit ihned k Pánu Ježíši a konat úkony lásky“.

„Abyste se napravila v marnivosti, v touze líbit se lidem, z tohoto sebevědomí, nejlepším prostředkem je:

- 1) Konat všechno bezprostředně abychom se zalíbili Bohu. Čím více vaše oko pozoruje Boha, tím méně se díváte na sebe.
- 2) Děkovat Bohu, který je pramenem všeho dobra; všeho dobra, které vy konáte, vašeho úspěchu, atd.
- 3) Nedívat se, ani se neznepokojoval když se vám stane, že chybíte, ale žádat odpuštění a ihned, vzhůru srdce: *sursum corda*“ (1.5. 1915).

Učení velké hodnoty je takto rozvinuto:

„Nic není osudnějšího v duchovním životě než myšlenka, že jsme schopni něčeho dobrého bez Pána Ježíše a naše sebeláska je tak ošemetná, že **nevědomky** si přisvojujeme to málo dobra, co konáme, což by zničilo všechno. Pán Ježíš někdy z lásky k nám nechává naši špatnou povahu a tehdy jsme překvapeni, když vidíme všechno zlo a možnost zla, které se v nás skrývá. To neznamená, že jsme horšími než dříve, ale Pán Ježíš nás nechává vidět hloubku zla, kterou milost přikryla. V těchto okamžicích máme jednat s úmysly Božími, hluboce, se pokořující a vrhající se do náručí Božího. Dábel se snaží klamat nás úskoky, abychom pře-

stali dobře jednat ze strachu, že jednáme z pýchy. Pro toto se nemá nikdy přestat konat dobro, ale jemně očišťovat své úmysly. Nejlépe je sjednotit se s Pánem Ježíšem s **jeho úmysly** a jestliže najde něco nedokonalého v našich úmyslech, toto spojení s Ježíšem to uzdraví.

Pak naše vzpoury a naše nechuť pochází z velké části z našeho fyzického stavu. V takovýchto okamžicích se nemůžeme modlit, tedy je lépe pracovat atd. O tom všem si promluvíme při mé příští návštěvě“ (27.6. 1915).

Toto učení současně velmi nadpřirozené a velmi lidské, velmi důležité, které nese ráz benediktinské diskrétnosti, oživuje celé vedení Doma Marmiona. Setkali jsme se s ním v jednom z jeho nejstarších dopisů:

„Co se týče touhy po dokonalosti, máme ji hledat s **celou horlivostí své duše**, ale současně se odhodlat jí ve stopách, které Pán Ježíš v tomto okamžiku chce“ (21.5. 1895).

Nalézáme to skoro po třiceti letech v dopise napsaném málo měsíců před jeho smrtí:

„Mám velkou touhu učinit z vás malou světici, vidím, že to Pán Ježíš žádá. To, co žádá je, abyste konala **všechno z lásky**, docela prostě. A nebudte překvapena, jestliže nejste vždy tak dokonalá, jak byste si přála“ (20.4. 1922).

2. DUCH ODPOUTÁNÍ

Dokonalé spojení s Nekonečnem je věc tak nevyslovitelná a ať by byla jakkoliv silná touha je dosáhnout, nedojde se k němu bez hlubokého odpoutání se ode všech věcí a trpělivého podřízení se láskyplnému rozhodnutí Božímu.

Ve svých duchovních dílech, hlavně v Kristus ideál mnicha, Dom Marmion dostatečně trval na činném umrtvování smyslů a ducha, proto se k tomu vracíme. Široce vyložil prvotní nutnost postupného dobrovolného zřeknutí se, která tvoří „opustili jsme všechno“: *reliquimus omnia*, a je předzvěstí spojení s Kristem: „A následovali jsme tě“: *Et secuti sumus te*. Zkroušenost srdce, různé způsoby zřeknutí se a pokání, odtržení se od chudoby, ponížení pokory, úplné zničení „já“, přirozené ve své nejhlubší psy-

chologické intimnosti, „ustavičnou námahou poslušnosti“ (RB, Prolog). Celou tuto dráhu dobrovolného obětování, představuje v celé její šíři, otvíraje široce duším královskou cestu kříže. Život spojení podmiňuje především dlouhé a věrné asketické úsilí.

Co dále³⁵ vyplývá z těchto dopisů, je neméně naléhavá nutnost očišťování, které má duše přijímat statečně z ruky samého Boha, dříve než se v ní uskuteční dokonalé spojení s nekonečnou Čistotou. Neboť v tomto díle, které má směřovat ke spojení lidského s božským v plnosti lásky, Bůh sám zasahuje, aby učinil duši schopnou takového spojení. Dom Marmion nic nepřehlíží. Uvidíme, že pod jeho perem ani ideál spojení, ani svaté požadavky, které žádá nejsou zmenšené; ale vidíme také s jakou jistotou vede duše a s jakou nezdolnou důvěrou jeho trpělivá dobrota umí je nadchnouti. Také nepůjde dále, ale bude tam na všech zatáčkách, na všech křižovatkách cest jako dobře informovaný vůdce.

Před temnou nocí, kam Bůh nechá vkročit, přirozenost pocitů zachvění. Začíná opravdové drama, dojemné drama, drama často velmi vnitřní, které je beze svědků – a někdy pro jednající – jako nebe a peklo a jejíž sázkou není nic než sama svatost duše. V těchto okolnostech stačí jen zcela velkodušně shromáždit své síly a sebrat svou energii. Je tu ještě třeba osvíceného vůdce, jistého a rozhodného, který duši vede, dodává odvahy, podpírá, podle potřeby pozvedá, často brání proti ní samé, stále unesené, pokud nedojde konečně k cíli tak vyvýšenému jak Bůh pro ni chce.

Nejpodstatnější odříkání je odříkání hříchu. Dom Marmion stanovil toto učení výrazy současně něžnými a pronikavými: „Máte být přesvědčen, že vaše minulost hříchu není nijak překážkou k velmi důvěrnému spojení s Bohem. Bůh odpouští a jeho odpuštění je božské. K andělům nebyl Bůh milosrdný, poněvadž nebyli ubohými. K nám, kteří jsme naplněni ubohostí, Bůh je nekonečně milosrdný: „Milostí Páně plná je země“: *Misericordia Domini plena est terra* (Ž 33,5).

A co se může zdát překvapující, ale je přece velmi pravdivé, jsou to naše ubohosti, které jsou našimi nároky na milosrdenství Boží.

Co Vám schází, co nechává Vašemu duchovnímu životu trochu ležérnosti, nedostatek rovnováhy a pevnosti je, že jste dostatečně necvičila ctnost kajícího. Zpověď odpustí všechny hříchy, ale v duši zůstává něco podobného jako jizvy po hříchu, které má odstranit opačný zvyk – ctnost zkroušenosti.

Přeji si tedy velmi, abyste se po několik let oddala ctnosti kajícího. Proto si nemáte vzpomínat v jednotlivostech na svůj minulý život, ale připomínat si, že jste urazila Boha a stále toho litovat. Ctnost kajícího se ve Vás má projevovat těmito třemi věcmi:

1) **Duch zkroušenosti.** Velmi si přeji, abyste v sobě stále udržovala tohoto ducha. Říkejte často: „Bože, buď milostiv mně hříšníkovi“: *Deus, propitius esto mihi peccatori* (Luk 18,13). Touto modlitbou se nic neříká, ukazuje se jen Bohu naše ubohost. Cítíme, že jsme před ním jen ubohými hříšníky. Jistě není třeba, abyste napínala ducha, není třeba zapovídat Vám každý úkon chvály, úkony milosti, ale je nutné, aby převládala zkroušenost. Konejte často křížovou cestu. Začněte vždy svou modlitbu tak, že se vrhnete jako hříšnice k nohám Božím. Jsem jist, že když se takto ponoříte do kajícího po několik let, pokud Vás Bůh nepovolá k jinému pocitu, získáte z toho veliké dobro pro svou duši. Jestliže jste se opozdila, abyste se dala Pánu Ježíši, dobře! Napravte to tím, že se mu dáte nyní bez výhrady s velkou věrností a velkou velkodušností. A nikdy se nebojte, že Vaše minulé chyby a nevěrnosti Vám zabrání přijít na stupeň spojení s Bohem, který Bůh pro Vás chce. V jednom okamžiku může se toto všechno napravit.³⁶

2) **Umrťování.** Pro vás záleží hlavně v dokonalém zachovávání Řehole, v pravidelné kázni, v umrťování společného života velkodušně přijímaného.

3) **Láska.** Máte mnoho milovat. Máte milující srdce schopné velké lásky. Je nutné napravit minulost velkou láskou k Pánu Ježíši. Je nutné milovat ve smyslu Marie Magdaleny u nohou Ježíšových: „Odpouští se jí mnoho hříchu, protože milovala mnoho“ (Luk 7,47). Říkejte často Pánu Ježíši: „Můj Bože, chci Tě milovat mnohem víc, než jsem tě v minulosti urazila“.

Stejný zákon zřeknutí se zůstává ne méně nutný pro duše čisté od hříchu:

„Nezapomínám na Vás. Modlím se za Vás z celého srdce. Jako na zemi, také v zahradě našich duší je zima, která předchází jaru. Je to **nutné**“ (20.11. 1914).³⁷

„Mám radost z toho, že jste se radostně rozhodla nic neodmítnout Pánu Ježíši, který Vás jistě volá k velkému spojení s Ním. Aby se došlo k tomuto spojení, musíme projít mnoha bolestmi a zkouškami a hlavně pocítit, jak jsme sami v sobě slabí“ (28.5. bez udání roku).

„Buďte věrná“, píše jedné kontemplativní řeholnici, „a dojde k velkému spojení s Pánem Ježíšem. Je nemožné dojít k tomuto spojení s ukřižovanou láskou, aniž bychom čas od času nepocítili trny a hřeby: tyto podmiňují spojení. Nesmíte se zaleknout, jestliže Pán Ježíš Vám nechá poznat trochu Vaši slabost. Stále ji podpírá a skrývá Vám ji, ale můžete ji vidět a cítit dříve než se projeví. To je ponižující a bolestné pro malou Irku“ (z diskrétnosti neuvádíme datum).

„Naším dokonalým odpočinkem“ – tak se vyjadřuje v dopise vdané ženě – „je ráj. Zde na zemi máme zůstat vedle Ježíše a na zemi se Ježíš představuje zvláště na kříži. To je jeho oficiální obraz. Dává nám malé radosti, abychom mohli unést život a zasloužili si své nebe, ale mísí v to kříž. Určitě Vám dá milost, abyste urovnala své záležitosti, jestliže se svěříte jeho lásce. Nemyslete moc na budoucnost. Žijte přítomností. Budoucnost bude mít své milosti, až zkoušky přijdou“ (16.9. 1921).

Duše má zvláště dbát na to, aby se odpoutala od bytostí. Dom Marmion nalézá, aby stanovil podmínky tohoto odpoutání, skvělá a šťastná vyjádření, která se mají dodržovat:

„Nic nežádejte, nic neodmítejte, nic si nepřejte, než co Bůh od Vás žádá, to je Vaše dokonalost. To ostatní není **On**. Jen jediná věc je nutná: to je **On** (18.12. 1916).

„Vložte **všechna** svá potěšení v Boha, ne v tom smyslu, že byste měla zavrhnout všechny ostatní radosti, ale aby žádná lidská útěcha nebyla **nutná** k vašemu klidu“ (12.12. 1909).

„Řiďte se hlavně podle své patronky“, píše jedné kontemplativní řeholnici, „v její nedotknutelné věrnosti k tomu, koho si zvolila za svého jediného snoubence své duše. Ach, ano, toužím po tom vidět Vás tak dokonalou! Představuji si Vás vidět dostat se k takovému stupni, kdy **každá struna** Vašeho srdce se zachvěje jediné při doteku Ježíšovu, tedy žádné bytosti, **takže bytost** Vás nebude více přitahovat, těšit Vás, zarmucovat. Tam ještě nejsme, ani Vy, ani já. Ale toužíme po tom z celého srdce: *ex imis præ cordiis*, že ano? Tedy tehdy bude Ježíš jediným Učitelem naší duše, neboť jako je pravdou: „Ten, kdo hřeší, je otrokem hříchu“: *Qui facit peccatum, servus est peccati* (Jan 8,34), jako je pravdou říci v náležité míře „Kdo miluje stvoření, je otrokem stvoření“: *Qui amat creaturam, servus est creaturæ* (1902 – z diskrétnosti uveden jen rok).

V jiném dopise téže řeholnici ukazuje hluboký důvod k tomuto odpoutání:

„Protiví se mně přát Vám ke svátku všedním způsobem. Denně vkládám do Srdce božského Mistra přání Vašeho posvěcení a žádám Ho, aby Vás čím dál tím více „zasvěcoval“ Sobě. „Kristus“ znamená „posvěcený, pomazaný, žijící pro Otce“: *Christus – unctus, consecratus, vivens propter Patrem*, znamená odloučený od věcí světských a zcela oddaný Bohu.

Hle, božský ideál, který máme uskutečňovat **posvěcením** své profese a svou denní **konekrací** na oltáři s Ním. Posvěcený kalich může být použit jediné, aby obsahoval vzácnou krev. Zasvěcená panna je jen pro svého nebeského Snoubence a nemá práva používat své osoby, nebo svých schopností než pro Něho: všechno je jemu zasvěceno, vyhrazeno“ (1907).

Nejrozsáhlejším oborem odříkání, jehož účinnost je v duších svrchovaná, jsou chtěné nebo dovolené zkoušky samým Bohem:

„Ludvík z Blois, velký benediktinský mystik, říká, že nejlepší způsob umrtvování je přijímat s celým srdcem přes náš odpor všechno, co Bůh pošle nebo dovolí: dobré a špatné, radost a bolest. Sám se snažím to činit. Snažme se to konat společně a pomáhat jeden druhému v tomto úplném odevzdání se do rukou Božích“ (17.6. 1902).

„Držte svou duši pěkně volně“, psal jedné řeholnici, „a jednejte se svatou svobodou dětí Boha, který uchvátil Vaši duši a jestliže se odevzdáte bez výhrady jeho Moudrosti a jeho Lásce, jistě Vám pošle lepší umrtvování než jsou ona, která byste si sama vybrala“ (24.2. 1921).

Vzácná milost trpělivosti uprostřed zkoušek:

„Když se duše vydá z lásky a bez výhrady Ježíši, vezme ji a opatruje u svého srdce a Prozřetelností plnou lásky připraví ji tisíc příležitostí, aby se cvičila v trpělivosti. Neboť „trpělivost růže přináší“: *Patientia opus perfectum habet*. „Kéž ta vytrvalost je ve Vás taková, jak má být! Pak budete dokonalí“ (Jak 1,4) – Trpělivost zdokonaluje naši duši, neboť jak říká svatý Benedikt: „Je to trpělivost, kterou se podílíme na bolestech Ježíšových“ (RB, Prolog).

Je štěstí, že máme v tomto tak důležitém bodu křesťanské askeze od Doma Marmiona více skupin dopisů, v určitých lhůtách po dobu třiceti let. Tentokrát se dává přednost uveřejnit je v řádu chronologickém. Pokračování myšlenky se zde projeví v celé své vážnosti. První výtahy jsou vypůjčeny z dopisů napsaných v 1894 a 1895³⁸ mladé dívce, která chce vstoupit do kláštera.

Cesta, která vede k dokonalému božskému spojení je úzká a nesnadná. Dom Marmion vyslovuje tento všeobecný zákon, máje snahu zachovat mu životní sílu a jasnost, kterou mu dává Evangelium.

„Kéž Vás Pán Ježíš **zcela** uchvátí a dá Vám odvalu snášet zkoušky tak nutné těm, kteří se chtějí spojit s Ukřižovaným. Zde na zemi se nám Pán Ježíš představuje na kříži. Kříž je jeho oficiální obraz a spojení s ním je nemožné, jestliže nechceme cítit hřeby, které ho probodly“ (17.9. 1901).

Dom Marmion ví ze zkušenosti, že nic nedává duši nadšení, jako pokorný a zamilovaný pohled na Ježíše. Jsme ve velikonoční době a liturgie uvádí čtení příběhu učedníků z Emauz. Po vyslovení přání k velikonočům připojuje:

„Připomínáte si slova Ježíšova dvěma učedníkům, které doprovázel na cestě do Emauz: Což nemusel Mesiáš trpět a vejít do své slávy? (Luk 24,26). Jsme jeho údy a je nemožné vstoupit do jeho

slávy, aniž bychom netrpěli s Ním. Čím více jsme spojeni s Ježíšem Kristem, tím více vidíme z jeho života a tento život zde na zemi je životem bolesti. Svatý Pavel nám říká: Náš velekněz není takový, že by nebyl schopen mít soucit s námi slabými. Naopak! Vždyť on sám musel **zakusit** všechno možné jako my – jen ovšem hřích ne (Žid 4,15). Pohleďte na jeho svatou Matku, nikdo netrpěl tolik jako ona, neboť nikdo s ním nebyl tak spojen jako ona. A mít naději na spojení s Ježíšem, znamená mít naději na bolest.

Tedy odvalu, jste na dobré cestě a jednoho dne to pochopíte jasněji“ (1895).

„Pro Vás, má dcero“, napsal skvěle za jiných okolností, „Bůh Vám nechává Vaše malé malichernosti. Máte je zapotřebí:

- 1) Aby Vás držel v tomto ponížení, které se vrací a kde Vás bude dobrý Bůh vždy hledat.
- 2) Abyste oslavovala Ježíše jednajícího ve Vás a nepřipisovala si některá dobra, která jak myslíte konáte sama“.

A hle – krásné rozvinutí této otázky. Nemůže být jasnější a přesvědčivější:

„Pokud se týká Vašich slabostí, dobrý Bůh je dovoluje, aby Vás udržel v pokoře a v pocitu nicotnosti. Dobrý Bůh může vždy použít k dobru naší ubohosti a když jste byla nevěrná, když jste měla nedostatek důvěry a odevzdanosti do jeho svaté vůle, jestliže se hluboce pokoříte, nic neztratíte, naopak pokročíte ve ctnosti a v lásce k Bohu. Kdyby se všechny věci staly podle vašeho přání, kdybyste měla vždy pevnou svatost a byla vždy spokojená se všemi cvičeními zbožnosti, neměla byste pochybnosti, nejistotu z budoucnosti atd., s Vaší povahou byste se stala plná domýšlivosti a tajné pýchy. Místo, co byste roznítla dobrotu Otce milosrdenství a přitáhla jeho soucit pro svou ubohou slabou povahu, byla byste ohavností v očích Božích. „Každá pyšná osoba je ohavností v očích Božích“: *Abominatio Domino est omnis arrogans* (Přísl 16,5). Tedy pracujte. Pán Ježíš Vás miluje a vidí až na dno Vaší duše, i do oněch záhybů, které jsou skryté Vám a Ví, co potřebuje-

te. Nechte ho jednat a nesnažte se o to, aby se Pán Ježíš řídil podle Vašeho názoru, ale sledujte jeho ve vší prostotě.

Nejistoty, úzkosti, odpor jsou velmi hořké prostředky, které jsou nutné ke zdraví Vaší duše. Je jen jedna cesta, která vede k Ježíši: je to cesta Kalvárie. A duše, která nechce následovat Krista na této cestě, musí se zřici božského spojení: „Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mě“ (Mat 16,24).

„Tedy odvalu! Stejně jako vy, i já potřebuji tyto úvahy, poněvadž přirozenost nemiluje oběť, ale cena oběti – Boží láska – je tak veliká, že bychom měli být připraveni snášet ještě více, abychom k ní došli“ (15.12.1894).

Potom za nějakou dobu odkrývá Dom Marmion duši účel těchto očišťování a zastavuje svůj pohled na božském vzoru:

Obětovala jste se zcela Bohu a On Vás vzal za slovo. Není malou věcí, dát se bez výhrady Pánu. Vidí až na dno našeho srdce. Vidí tam ubohosti, slabosti, možnosti pádů, které Vy netušíte a ve svém milosrdenství a nekonečné moudrosti nechá Vás jednat tak, že to přináší bohaté ovoce Vaší duši, i kdyby to bylo hořké. Nikdy se nemáme dívat zpět, ale úplně se dát do rukou Božích. Není možné dojít důvěrného spojení s Bohem, aniž bychom prošli těmito vnitřními zkouškami. Nebuďte malomyslná, když cítíte velkou nechuť k bolestem. Sám Pán Ježíš cítil stejný odpor k bolestem a Duch svatý inspiroval evangelisty, aby nám zapsali podrobně hroznou agónii Pána Ježíše v zahradě Olivetské, aby se mohly zkroušené duše utěšit při pohledu na svého Pána zmořeného bolestí a žalem. Proto nám sv. Pavel praví: „Náš velekněz není takový, že by nebyl schopen mít soucit s námi slabými. Naopak! Vždyť On sám musel zakusit všechno možné jako my, vyjma ovšem hříchu“ (Žid 4,15).

„Tedy odvalu! Říkám Vám jménem Boha, že jste na dobré cestě a tím, že trpíte s trpělivostí a s láskou, oslavujete Pána Ježíše a plníte nyní jeho svatou vůli“ (13.1.1895).

Osten Boží pokračuje ve svém úsilí, zpracovává duši svými bolestnými úkony. Ale v tomto tajemství očišťující bolesti se odkrývá jemnost lásky:

„Cítím s Vámi největší soucit ve zkouškách, které Vám dobrý Bůh nyní posílá. Je to mučednictví. Přesto však se přizpůsobuji úplně svaté vůli našeho drahého Pána, který Vám posílá tento nejintimnější kříž svého Svatého Srdce. Věřte mně a říkám Vám to jménem Božím, tuto zkoušku Vám poslala láska Pána Ježíše a má ve Vaši duši vykonat práci, kterou by nic jiného nemohlo učinit. Bude to zničení sobectví a až vyjdete z této zkoušky, budete tisíckrát milejší Božskému Srdci než dříve. Tedy, ačkoliv mám s Vámi velký soucit, nechtěl bych za nic na světě, aby tomu bylo jinak, poněvadž věřím, že Ježíš, který Vás miluje láskou tisíckrát větší, než milujete sama sebe, dovoluje, aby tato zkouška na Vás přišla. Buďte ujištěna, že během této doby budu Vás doporučovat ve svých modlitbách a obětech, aby dobrý Bůh Vám dal sílu, abyste dobře vyzískala z této milosti“ (25.2.1895).

Během takovéto cesty mnoho pokušení číhá na duši. Není nic nebezpečnějšího, nežli zvolnit krok před tíhou dne a vyprahlostí cesty:

„Víte, že se Bohu líbí vést nás po cestě dokonalosti světlem poslušnosti a často nás zbavuje každého jiného světla a vede nás, aniž by nám dal porozumět jeho cestám. Je nutno držet se během takovéto zkoušky v úplném podřízení a neochvějném přesvědčení, proti všemu, co opačného Vám d'ábel nebo Váš rozum vnuká, aby se z toho získala sláva Boží a Vaše duchovní výhoda způsobem docela jiným, než byste si sama vyvolila. Říkám Vám jménem Božím, že tato zkouška je **velikou milostí** pro Vás a jsem o tom tak přesvědčen, že když jsem viděl začátek, věděl jsem, že to bude nějaký čas trvat. Je to velmi bolestné, je to největší kříž, který může Bůh vložit na duši, kterou miluje, ale pokud budete poslušna, není zde nebezpečí.

Jediné skutečné nebezpečí pro Vás by bylo nyní podlehnout pokušení malomyslnosti. Každý tmavý mrak má jako peníz dvě strany a po bouři přichází klid.³⁹ A jsem přesvědčen, že tato zkouška splní svou úlohu ve vaší duši, přestane a budete se těšit pokoji a spojení s Bohem, jakého jste nikdy nepoznala. Jedno z hlavního ovoce, které Bůh hledá pro vaši duši tímto křížem, je

odevzdanost a absolutní **podřízení se** jeho svaté vůli. Snažte se vzbudit tuto dispozici ve své duši a to uspiší konec zkoušky“⁴⁰ (19.3.1895).

Jedna mladá dívka dlouho toužila dát se úplně Pánu v kontemplativním životě. V okamžiku, kdy se po mnohých překážkách měla její touha uskutečnit, stalo se její chování je předmětem trýznících pocitů zatracení, a Dom Marmion jí napsal:

„Hodina oběti zazvonila. Cítíte již, že není malou věcí toužit po hodnosti snoubenky ukřižovaného. Již Vás připojil ke svým bolestem, ke své agónii. Herodes se k němu choval jako k bláznu, jemu, věčné Moudrosti. Pilát se k němu choval jako ke svůdci, lid dal přednost Barabáši. A Vy, která toužíte po nejtěsnějším spojení s Ním, začínáte být zneuznávána a pohrdána tímto světem, který vás obklopil licoměrností, když jste se chtěla na něho usmívat. Odvahu, má dcero. To jsou jistá znamení, že Pán Ježíš Vás chce úzce spojit se sebou a Vás přidružit k dílům, která koná ke slávě svého Otce. Lépe je zůstat ve světě, než se pochovat v klášteře, jestliže nejste ochotna být obětí. Lépe, abyste byla milosrdnou sestrou nebo ošetřovatelkou nemocných, než abyste se stala karmelitkou, jestliže nechcete zůstat s Marií u paty kříže, abyste se podílela na agónii a urážkách svého božského Snoubence. Ať tedy Vámi pohrdají, chovají se k Vám sobecky nebo nesrdečně, Vám ať stačí, že Ježíš vidí vaše srdce!“ (31.8. 1902).

Je na Karmelu, chráněna před pohrdajícím sarkasmem světa, v pokoji kláštera. Ale ať se neukolébává nadějí, ani neodbývá plánnými slovy. Tento klášter je uzavřené pole, kde je nutno podstoupit veliké zápasy Všemohoucího. Palma se získá jedině za cenu nejvelkodušnější věrnosti:

„Vidím stále víc a více, že touha Ježíše Krista vzhledem k Vám je, abyste se oddala bez výhrady jeho vůli a jeho lásce. Nekladte zde žádné výhrady ani žádné podmínky. Neboť se dává úplně jen těm, kteří se Mu dávají bez vypočítavosti.

Ale, má drahá dcero, nedělejte si iluze. Je mnohem snadnější říci Pánu Ježíši: „Dávám se ti bez výhrady, než to skutečně učinit. Je jich jen velmi málo, i mezi jeho snoubenkami, kteří Ho milují **pro Něho samého**. Většina miluje sama sebe více, než miluje Ježí-

še, neboť stačí, aby na ně vložil něco, co poruší jejich zvyky, nebo co se přičí jejich chuti, pro co Ho více nechtějí. Velkodušnost, s jakou karmelitka koná svůj noviciát, má **velkou** cenu. Dívejte se jako na velké zlo, velkou chybu, říci Pánu Ježíši: Pane vím, že toto žádáš ode mne; vím, že by ti bylo příjemnější, abych toto učinil, ale nemohu s tím souhlasit. Neboť, když si někdo dovolí říci: Ne Pánu Ježíši, dohadovat se s Ním, tato dokonalá dohoda, tato vzájemná odevzdanost, která tvoří opravdové spojení snoubence se snoubenkou, se stane nemožná.“

Ať se přece nebojí: Ježíš tam bude, pomocí všemocné milosti podepře vzlet k vrcholům:

„Budte přesvědčena, má dcero, že Ježíš nikdy nenakládá obět těm, kteří se Mu vydají, aniž by dal ve velké míře milosti a nutnou pomoc k nesení kříže, aniž by sám nenesl více než polovinu. Pochybovat o tom znamená pochybovat o lásce, věrnosti Ježíše Krista, je to ranit co nejhluběji jeho Srdce“ (2.12. 1902).

Během cesty vedení bude nutné:

„Velmi si přeji vidět Vás věrnou dcerou svaté Terezie, **velkého** srdce, odpoutanou a volnou ode **všech** stvoření, od titěrností, které tolik zaujímají srdce žen. Ježíš chce vládnout ve vašem srdci bez soupeřů bez konkurentů. Chce se dát bez **výhrad**, a proto vyžaduje bezpodmínečnou kapitulaci před právem své nekonečné Lásky, své božské Krásky. Budeme se o to namáhat, není-liž pravda, má dcero, ať to stojí cokoliv“⁴¹ (Listopad 1906).

Přišla hodina řeholní profese, hodina, ve které se skládají pro vždy slavné sliby. Dom Marmion říká, že chce té, kterou vede, zanechat „malou vzpomínku“. Ve skutečnosti jí načrtl nejvyšší program dokonalosti. Je nemožné zkracovat tyto řádky tak vysoké a nadpřirozené inspirace. Mluva vznešená a přísná, kterou by mohl pochopit žák svatého Jana od Kříže:

„Můj slib chudoby mně brání nabídnout Vám malý dárek k velkém dni Vašich slibů, ale Písmo svaté nás ujišťuje, že „dobré slovo je lepší než dary“: *Verbum bonum super domum optimum* (RB 31). Chci tedy má dcero, zanechat Vám malou vzpomínku, kterou si budete moci později připomenout, abyste vyvolala v sobě pocity,

kteří Vám Váš božský Snoubenec vnukne v den Vašeho mystického sňatku.

Když pozoruji Vaši duši ve světle modlitby, vidím, že Vás Pán vedl za ruku, chránil Vás proti nebezpečím a svodům světa a s láskou zdarma danou Vás povolal do stavu řeholního, aby ve Vás našel snoubenku věrnou a zcela oddanou jeho lásce a jeho svatě vůli.

Pán Ježíš je pánem svých darů a bez **jakékoliv jejich zásluhy** volá některé duše k nejužšímu spojení s Ním, k podílení se na jeho utrpení a bolestech, k oslavě svého Otce a ke spáse duší. „Doplňuji na mém těle to, co ještě zbývá vytrpět do plné pokory Kristových útrap. Obrací se to k prospěchu jeho (tajemného) těla. To je Církev“: *Adimpleo in corpore meo quæ desunt passionum Christi pro corpore ejus quod est Ecclesia* . „Vy jste Kristovo tělo a každý z Vás jeho úd“ (1Kor 12,27) – Bůh by mohl spasit lidi, aniž by tito měli trpět, nebo zasloužili, jako to činí pro malé děti, které zemřeli po křtu svatém. Ale ustanovením své božské moudrosti rozhodl, že spása světa závisí na **odpykání**, z něhož jeho Syn Ježíš podstoupil **velkou část**, ale na které připojil své údy. Mnoho lidí opomíjí provést svou část utrpení **přijatou** ve spojení s Ježíšem Kristem a modliteb a dobrých skutků.

Proto Pán Ježíš vyvolil některé duše, které spojí se Sebou ve velkém díle vykoupení. Jsou to vybrané duše, oběti odpykání a chvály. Tyto duše činí **mnoho** pro slávu Boží a spáse duší. Jsou Ježíši drahé více, než se komu může zdát. Jeho rozkoší je nalézt se v nich. Teda, má drahá dcero, jsem přesvědčen, že vy jste jednou z těchto duší. Bez jakékoliv vaší zásluhy si vás Ježíš vyvolil. Jste-li věrna, dojdete k přímému spojení s Pánem Ježíšem a jednou – spojena s Ním a ztracena v NĚm – bude Váš život velmi plodný pro jeho slávu a spáse duší. V den mystického sňatku se nevidí nic než květiny jeho koruny, kterou Ježíš klade na Vaši hlavu. Ale, má dcero, nezapomeňte nikdy, že **snoubenka Boha ukřižovaného je obětí**. Říkám Vám to, poněvadž předvídám, že budete trpět a budete potřebovat hodně odvahy, hodně víry, hodně důvěry. Bude nutné projít pouštěmi, temnotami, nejasnostmi, skleslostí, opuštěností. Bez toho by Vaše láska nebyla nikdy hluboká

ani silná. Ale jestliže jste pevná, odevzdaná, Ježíš Vás bude vždy držet za ruku: „I když tmavým jdu údolím, jsi se mnou, zlého se nelekám“.

A hle, nádherné ukončení:

„Tedy, má drahá dcero, dejte se, aniž byste počítala, odevzdejte se mu beze strachu. Nežádejte utrpení, ale **odevzdejte** se moudrosti a lásce Kristově, aby působil ve Vás všechno, co žádá zájem jeho slávy. Přejde k Vám každodenně ve svatém přijímání, **aby Vás proměnil v sebe**. Kéž tento eucharistický život Ježíšův je Vaším stálým vzorem. Zde je Ježíš, oběť, obětovaná ke slávě svého Otce a vydaná za potravu svým bratřím, i těm, kteří Ho přijímají chladně a nehodně, nebo kteří Ho urážejí. I vy, má dcero, buďte každého dne stále více **obětí** obětovanou **k oslavě** Nejsvětější Trojice v modlitbě, božském oficiu, umrtvování a **obětí obětované lásky**, odpykáním duším a Vaším sestřám trpělivostí, dobrotou, shovívavostí. Buďte **velkou duší**, která zapomíná sama na sebe, aby myslela na zájmy Ježíšovy a duší. Nezastavujte se na maličkostech, které zaměstnávají myšlení a život tolika duší zasvěcených. Pomáhejme si také jeden druhému, abychom došli k tomuto vznešenému ideálu, který si přejí pro sebe, jakož i pro Vás“ (6.12. 1906).

Předpovědi duchovního vůdce se měly uskutečnit. Duše by se měla vydat činnosti silného Boha, mocné ruce tohoto Snoubence, „který podle vyjádření Bossueta láme kosti, aby sám vládl“⁴². Ale jak intimní a hluboké je to spojení, které z toho vyplývá! Dom Marmion tedy napsal stránky vzácně vznešené myšlenkově, stejně jako vybrané jemností citů:

„Ježíš si Vás vyvolil za svou snoubenku: Nevyvolili jste vy mne, nýbrž já jsem vyvolil Vás: *Non vos me elegistis, sed ego elegi vos* (Jan 15,16). Jeho úmysl, proč Vás vyvolil je, spojit Vás se sebou tak důvěrně, abyste žila jedině pro Něho. Proto Vás přitáhl kouzlem své lásky ne v činném řádě (kde přece Vaše prudká povaha by Vám mohla sloužit), ale na Karmel, abyste žila neznáma a skryta s Ním, **opravdová** snoubenka, **nalézající všechno své štěstí** ve svém Milovaném, nehledajíc **nic** mimo jeho láskyplné zalíbení a zájmy jeho slávy.

Toto zaměstnání, má dcero, je **hodně veliké**: zcela skryt s Kristem v Bohu. Věrná karmelitka, která žije jen pro Krista a pro jeho údy, více uctívá Pána Ježíše a více činí pro duše v několika měsících, co druzí neučiní ani za celý život. Neboť tak vstoupí do intimity svého všemocného Snoubence a vládne se všemi poklady jeho srdce. A tyto poklady jsou nekonečné.

Ale toto všechno za podmínky, že splní svou úlohu snoubenky s naprostou věrností a velkou dokonalostí. **Má jen to**, a jestliže to nedá, činí méně než milosrdná sestra nebo ošetřovatelka, neboť tyto jestliže nezůstávají vedle svého Snoubence, zaměstnávají se jeho údy. V království má vladař své ministry, své generály, své velmi oddané služebníky. Miluje je, oceňuje je a oni činí mnoho pro něho a pro jeho lid. Ale manželka, je-li věrná a milující, je mu mnohem dražší než celé království a její nejmenší přání jsou příkazem jeho srdci. Ale není-li věrná, má-li úsměvy pro druhé, jestliže panovník vidí, že nenalézá **všechno** v jeho lásce, vidí-li že **potřebuje** pro své štěstí mít jiné lásky, jiné náklonnosti, neplní-li svou úlohu manželky, nenachází své potěšení v jejím srdci a raději se těší se svými ministry, svými věrnými služebníky“ (kniha „Sponsa Verbi“).

Ach, má dcero, jak si přeji Vás vidět úplně celou Ježíšovu, jak se modlím, jak prosím Pána Ježíše, aby Vás učinil hodnou Vašeho skvělého povolání! Tolik si přeji vidět Vás svatou karmelitkou! Pro toto je nutné **obětovat** svou přirozenost, neřídít se jí, ale klást všechny nitky svého bytí do rukou Vašeho Snoubence, aby všechno ve Vás se hýbalo jen podle jeho příkazu a jeho lásky. Ježíš je stále ve vašem srdci, ukládejte stokrát za den **celé** své bytí k jeho nohám, nechávajíc ho ve všem volně jednat. A tehdy, když Vás vezme za slovo, když řízne do živého masa, ano, zachvějete se! Ale polibte ruku Boží, která Vás připravuje k božskému spojení s Ukřižovaným. „Já jsem vinný kmen a můj Otec je vinař. Odnímá ze mne každou ratolest, která nenese ovoce, a čistí každou, která nese ovoce, aby nesla ovoce ještě více“ (Jan 15,1-2). Svatý Jan od Kříže říká: „Kdo se dal jednou Ježíši v řeholi, má považovat s vírou každého člena komunity, jako by byl pověřen Ježíšem Kristem, aby nás cvičil a nás utvářel“⁴³ (4.3. 1907).

Zatím však se temná noc prodlužuje. Cesta vnitřního vzestupu není jen vyprahlá, duši se zdá nekonečná. Je třeba, aby ji vedla ruka pevná stejně jako jemná k výšinám, kde vládne svatý znak *Sponsus sanguinis* (Ex 4,25). S jakou delikátností se zabývá Dom Marmion tímto dílem. Je možné setkat se s pocity současně tak lidskými a tak povznášejícími?

„**Viděl** jsem, že jste trpěla, trpěl jsem tím též: jsme tak **spojeni!** Ale přesto bych si to nepřál jinak. Kladl jsem Vás s Ježíšem, jako jeho **Amen** na dno lůna Otce. Miluje Vás nekonečně více a nekonečně lépe než já. Odevzdávám Vás Jemu, jako Marie odevzdala Ježíše a jestli Vás chce připoutat na kříž s Vaším Snoubencem, chce-li pro Vás pohanu, bolest, nepochopení, chce-li pro Vás obětování, chci to též, jako to chci sám pro sebe. Nejsme stvořeni, abychom se radovali zde na zemi, naše štěstí je nahoře: *Sursum corda*. V plánu Božím pochází všechno dobré z Kalvárie, z bolesti. Svatý Jan od Kříže říká, že Pán Ježíš nedává skoro nikdy dar kontemplace, dokonalého spojení než jedině těm, kteří mnoho pracovali, mnoho trpěli pro Něho⁴⁴. Tedy moje touha pro Vás je toto dokonalé spojení, tak úrodné pro Církev a duše. Svatý Pavel říká: „Velmi rád se tedy budu chlubit spíše svými slabostmi, aby ve mně přebývala Kristova moc“: *Libenter gloriabor in infirmitatibus meis ut inhabitet in me virtus Christi* (2Kor 12,9). Toužím Vás vidět zcela slabou, ale naplněnou **silou Kristovou**: *virtus Christi*. Ježíš slíbil, že svatým přijímáním nejen zůstaneme v Něm, ale **On zůstane také v nás** (Jan 6,57). To je ona **síla Kristova**: *virtus Christi*. Čím více vyplývá náš život z Něho, tím více máme *virtus Christi*, tím více oslavuje Otce: „Můj Otec je oslaven tím, když ponese mnoho ovoce; kdo zůstane ve mně a já v něm, ten ponese mnoho ovoce“: *In hoc clarificatus est Pater meus ut fructum plurimum afferatis; qui manet in me et ego in eo, hic fert fructum multum* (Jan 15,8; – 15.3. 1914).

Asi ve stejném roce (1903–1905) se Dom Marmion zabýval docela mladou dívkou, která byla zasažena úpornou nemocí, a tato nemoc mohla trvat asi dva roky⁴⁵. Napsal jí několik dopisů. Výška názorů, smysl přízpusobení a hloubka učinily z tohoto ústraní

v nemoci opravdový malý poklad. Dáváme zde výtahy v chronologickém pořadí:

3.4. 1903 – „Tento život je jistě plný smutku a slz, neboť stále vidíme trpět ty, které milujeme, a loučíme se s těmi, kteří jsou nám nejdražší⁴⁶. Ale nahoře je vlast, příbytek našeho nebeského Otce. Tam nebude ani slz, ani loučení, tam budeme stále s těmi, které milujeme. Ale proto je nutné trpět zde na světě a proto často největší přátelé Boha mnoho na zemi trpí, aby se nepřipoutávali k věcem tohoto světa, poněvadž budou mít **nekonečné** blaho po celou věčnost.

Dívejte se na Ježíše a Marii. Byli Bohu mnohem dražší než všichni lidé, a přece žádný člověk netrpěl tolik jako Ježíš a Maria, Matka bolesti vytrpěla jako nikdy netrpěla matka“.

29.1. 1904 – Říkáte mně, drahé dítě, že někdy jste v modlitbě velmi blízko Ježíše a jindy že necítíte žádný pocit zbožnosti. V životě duše je to jako v přírodě, je tam léto a zima. Potřebujeme léto, abychom si dodali odvahy a pomohlo nám to snášet zimu. A potřebujeme zimu, abychom se naučili, že sami ze sebe nemůžeme nic a že jsme závislí na Bohu a jeho milosti. Nebuďte překvapena, když cítíte tyto alternativy, které jsou nutné pro vnitřní život a snažte se ukázat Bohu, že mu sloužíte s láskou tím, že jste ve své vyprahlosti stejně věrná jako v útěchách. Tyto vyprahlosti jsou někdy malé připomínky od Boha, aby nás napravily z malých nevěrností“.

29.5. 1904 – „Čím je kdo milejší Bohu, tím více trpí v tomto světě. Ježíš, milovaný Syn Boží, trpěl tolik, jako netrpěl žádný člověk. Marie, naše Matka, je Matkou bolestí. Proč? Poněvadž Bůh je tak dobrý. Dává nevěřícím, zlým, kteří nebudou mít štěstí, aby se těšili z jeho krásného ráje, dobra tohoto světa, dobra, která trvá několik let a pak pro vždy pominou. Ale svým přátelům dává dobra **věčná** poněvadž každá malá bolest, snášená pro Boha a ve spojení s Ježíšem, bude **nevyslovitelně** odměněna pro celou věčnost. Proto byla Marie tak chudá. Proto trpěla muka celý život, od té chvíle, kdy ji svatý muž Simeon předpověděl utrpení jejího Syna...

Snažte se tedy, mé drahé dítě, spojovat své bolesti těla i **srdce** se svatým Srdcem Ježíšovým, poněvadž je to toto spojení, které jim dává jejich zásluhu“.

1.10. 1904 – „Byl jsem velmi smutný, když jsem se dozvěděl, že jste byla tak slabá, tak churavá, a jak to říkáte sama, květina, která vadne na stonku. Každý den prosím Pána Ježíše, aby Vám dal odvahu trpět a snášet tento bolestivý stav pro jeho lásku a ve spojení s jeho vysílením a bolestmi při jeho Utrpení. Ach, ano, mé dítě, trpět s Ježíšem je opravdové štěstí. Kéž bychom tomu mohli rozumět, neboť ten, kdo trpí, je tak blízko jeho svatému Srdci! Ale je nutné, často se s Ním spojovat láskou a přijímat s **Ním a pro Něho** všechno, co dobrý Bůh chce na nás vkládat“.

Nemůžete se divit, jestliže ve stavu ochablosti, ve kterém se nyní nalézáte, necítíte vždy onu horlivost a vroucnost, kterou si přejete mít v modlitbě. Ubohá duše závisí tolik na těle, že když toto trpí nebo je ochablé, nemůže konat veliké věci. I velká světice Terezie, přes svou horlivost a velkodušnost si trpce naříkala, že slabost jejího těla bránila její duši pozvednout se v modlitbě k Bohu. Jestliže snášíte tento stav s trpělivostí, jsme Bohu **mnohem** příjemnější a blíže jeho srdci, než když jsme naplněni horlivostí a útěchou, neboť v prvním případě máme zásluhu oběti a naše láska dokazuje s větší určitostí, že je čistá a bez osobního zájmu.“

30.12. 1904 – „Tolik jste **trpěla**. Kdyby byl jen tento ubohý svět se svými zkouškami, svým rozloučením a svým smutkem, velmi by mne bolela tato zpráva, poněvadž velmi miluji své drahé dítě. Ale mám oči upřené na onen krásný ráj, kde jednoho dne všichni budeme, a kde každý den bolesti zde na zemi snášené s **Ježíšem a pro Něho** bude odměnou, radostí, věčným odpočinkem. Ano, mé drahé dítě, Ježíš s Vámi zachází jako zacházel se svou Matkou a jako zachází s těmi, které mimořádně miluje. Odvahu. Modlím se za Vás denně, aby Vám dal Pán Ježíš **úplné** podřízení se jeho svaté vůli... Jediný den slabosti a nemoci snášený s radostí pro Ježíše, platí za měsíce (v normálním zdraví)...“

13.2. 1905 – „Jste tak slabá a trpící. Proto Vám píši několik slov. Kdyby nebylo věčného odpočinku a radosti s Bohem po ochab-

losti a bolestech tohoto života, byl bych velmi smutný při pomýšlení, jak trpí má drahá dcera. Ale povznáším své myšlenky ke krásnému ráji, kde budeme všichni společně pro vždy, s Bohem. Každý den, každou hodinu, každý okamžik bolesti snášený s Ježíšem a s láskou, bude nové nebe pro celou věčnost, nová sláva dávana pro vždy Ježíši. V nebi Ježíš stále nese svých pět ran, které jsou jako pět sluncí oslňující krásy a které hlásají všechno, co trpěl pro lásku ke svému Otci a pro nás. A každá bolest, kterou **budeme** snášet spojení s Ním, bude jako slunce hlásající v nebi, co jsme trpěli pro Ježíše.

Modlím se vícekrát denně za Vás a za Vaše drahé rodiče, aby Vám dal Bůh milost uctívat jeho cesty a abyste se podrobila z celého srdce zkouškám, které Vám pošle.“

27.3. 1905 – „Dobrý Ježíš nebude pokládat za zlé, když Vám pošlu slovíčko během postu, poněvadž řekl, že to, co činíme jeho trpícím údům, činíme jemu⁴⁷.

„...dozvěděl jsem se, že jste obdržela poslední pomazání. Touto svátostí bylo celé Vaše tělo posvěceno a obětováno Bohu a byla jste vložena do jeho otcovských rukou, aby nad Vámi bděl a Vás těšil. Milost této svátosti trvá po celou Vaši nemoc a ke každému okamžiku obdržíte nové účinné milosti.

Mé drahé dítě, je velmi bolestné a velmi tvrdé pro **přirozenost** být ve vašem věku tak trpící a tak nemohoucí. A přesto, kdyby bylo možno Vás vidět tak, jak Vás vidí andělé, jak by to bylo závidění hodné! Když jste byla pokřtěna a přijala svaté přijímání, jste obrazem Kristovým a nyní, když ležíte na svém loži bolesti, jste obrazem Ježíše Krista na kříži. Pokaždé, když se spojíte s Pánem Ježíšem ukřižovaným úkonem trpělivostí a souhlasu se svatou vůlí Boží, stáváte se stále dražší Ježíšovu Srdci. Váš stav bolesti přijímaný s láskou a ve spojení s Ježíšem Kristem je tak příjemný Bohu jako stav řeholnice a, jste-li věrná, neztratíte-li žádnou milost, kterou nyní přijímáte, můžete i předčit svou sestru, třebaže má alpbrates a svůj náramek karmelitky“.

Jednu z posledních myšlenek tak hluboce nadpřirozených je nutno si zapamatovat: shrnuje velké učení o křesťanské bolesti:

„Vykonáte mnoho, snášíte-li svá utrpení, můj stav slabosti tiše ve spojení s utrpením Ježíšovým“.

Je to hlavně ve spojení s Ježíšem Kristem trpícím, kde trpělivost ve zkouškách přináší nejlepší ovoce. Očekává se, že tento bod učení bude zajímavě vyzdvižen autorem Kristus život duše. Ať se obrací na kontemplativní řeholnice, na misionáře, nebo na osoby poutané svazkem manželským, používá stejné mluvy ušlechtilé a pronikavé, lidské a nadpřirozené. Hluboký cit posvěcení naplňuje všechny stránky, kterou budou následovat⁴⁸:

„Náš život“, napsal jedné řeholnici, „je příjemný Bohu v té míře, jak jsme spojeni se Slovem láskou a odevzdaností. Člověčenství posvěcené Ježíšem oslavil zvlášť Boha během jeho slabosti v hodině Utrpení. „Bože, který jsi pozvedl padlý svět slabostí své lidské přirozenosti, pros za nás“: *Deus qui in assumptæ carnis infirmitate jacentem mundum erexisti...*⁴⁹

„Náš božský Spasitel připojuje každého ze svých vyvolených na jeden ze **stavů**, které posvětil a zbožštil ve své božské Osobě. Jedni jsou spojeni s jeho dětstvím, druzí s jeho skrytým životem, jiní zase s jeho činností apoštolskou, jiní konečně s jeho Utrpením. Někteří jsou připojeni k jeho **slabosti** jeho agónie a tito mu vzdávají největší slávu.

Ve své činnosti jsme tak nesení **nahrazovat** svou lidskou přirozenou činností činností Boží! Ale když nás Bůh vrhá na zem, zbavuje naší činnosti, úplně se nás zmocňuje a zbožšťuje veškerou činnost, která z Něho tryská. To je ono, co Bůh činí pro Vás. Vaše modlitba se má stát více a více hlubším každodenním ponořováním do tohoto Božího chtění. Vložte své srdce do Ježíšova Srdce a nechte ho chtít za Vás. Denně žádám Boha, aby Vám dal milost nést kříž, který klade na Vaše rameno. Bloisius říká, že duše, která se dává sama bez výhrady Bohu, nechávajíc Ho jednat v ní jak se jemu líbí, činí v několika dnech pro Boha více a pro některé duše v jediné hodině, než druzí svou činností během dlouhých let“ (17.5. 1915).

Z dopisů adresovaných misijní řeholnici v tropických krajích vyjímáme dva nádherné výtahy velké hloubky učení a řídké vznešenosti citů:

„Není těžšího kříže zde na zemi než je tento stav vyčerpání a únavy způsobený podnebím a životem, který musíte vést. Ale věřte mně, není nic, co tvoří pravý božský život v nás, jako **spojení s Ježíšovou slabostí**.

Spojiv se s naší přirozeností ve Vtělení, vzal na sebe všechny naše slabosti, naše nemohoucnosti, všechny naše bolesti a učinil je svými: „Ubohost naši na sebe převzal, bolesti naše snášel“: *Vere languores nostros ipse tulit et dolores nostros ipse portavit* (Iz 53,4). Od Vtělení nevzalo Slovo na sebe oslavené tělo jako na hoře Tábor, ani tělo nepřístupné pro bolesti jako při Vzkříšení, ale „vzal na sebe tělo, jako mají jiní hříšní lidé“: *in similitudinem carnis peccati* (Řím 8,3) – tělo hříšníka, podobné našemu tělu ve všem kromě osobního hříchu. Povznesl a zbožštil naše slabosti tím, že je přijal, a ony od té doby volají v nás k Otci jako by byly samého Ježíše Krista.

Je to **čistou** vírou, láskou bez pocitu, kterou se to uskutečňuje a místo svých slabostí, dostáváme **nesmírně sílu Kristovu**.

A když znovu citoval svatého Pavla, uzavírá:

„Tolik bych si přál naučit Vás této veliké pravdě a pomoci Vám ji provádět. Proto je třeba odevzdat se bez výhrady Ježíši Kristu, tím, že přijmeme v **čisté víře** všechno, co Vám pošle, nebo dopustí. Vězte, má dcero, že duše, jako je Vaše, která všechno pro Něho opustila, která opravdu hledá jen Jeho, modlí se **neuvědoměle** bez pocitu, ale velmi opravdově, její modlitba stoupá k Bohu uprostřed vašich slabostí, poněvadž si přejete opravdové modlitby pro toho, který zkoumá ledví a srdce (Zjev 2,23). Pane, tvé ucho slyšelo modlitbu ubohých: *Desiderium pauperum exaudivit auris tua* (Ž 10,17). Proto by měla mít pro Vás velikou hodnotu **trpělivost**. Právě vytrvalost vy potřebujete. (Žid 10,36): *Patientia vobis necessaria est*. – Je to trpělivost, zbavené každého i vnitřního reptání, úsměvem při všech nepříjemnostech, skrze kterou Vám Ježíš dá účast na svém Utrpení“. Z diskrétnosti neuvádíme datum.

„Myšlenka, která Vás má povzbudit a pomoci je, že všechno, co Bůh pro Vás činí, je skutek milosrdenství“: „Bůh buduje v nebi věčný pomník svému milosrdenství“: *In æ ternum misericordia æ*

dificabitur in caelis (Ž 89,3). Kameny tohoto pomníku jsou ubožáci, kteří přitahují milosrdenství na svou ubohost. Neboť milosrdenství je dobrota k ubohosti. Základním kamenem tohoto pomníku je Kristus, který se zasnoubil se vši naší ubohosti. „Vpravdě je to naše slabost, kterou nesl a naše bolesti, které na sebe naložil“: *Vere languores nostros ipse tulit et dolores nostros ipse portavit*. Zbožštil je, dal jim hodnotu a nesmírnou cenu v očích svého Otce. Jestliže každé ráno spojíte svou únavu, svou skleslost, své bolesti všeho druhu s oněmi Ježíše Krista, vezme je na sebe a vydá je za své. Jak to říká náš blažený otec, svatý Benedikt: „Trpělivostí máme účast na Utrpení Kristově“: *Per patientiam passionibus Christi participamus* (RB, Prolog). Když trpělivě snášíme bolesti a únavy svého života, máme podíl na utrpení Ježíše Krista. Tehdy vládne v nás jeho síla, jeho ctnost: „Velmi rád se tedy budu chlubit svými slabostmi, aby ve mně přebývala Kristova moc“: *Libenter gloriabor in infirmitatibus meis ut inhabitet in me virtus Christi* (2Kor 12,9).

Ach, mé drahé dítě, je to **velká milost** toto pochopit a následovat Krista v jeho vysílení. Nic nemůže více přitáhnout přízeň a božské milosrdenství, jako toto **trpělivé spojení** našich bolestí a našich slabostí s Kristovými.

Jako předmět zkoušky **přijměte trpělivě a plna lásky** únavu, protivenství a slabosti svého života. Tímto způsobem se stane váš život stálým výkřikem na blízku Srdce nebeského Otce (z diskretnosti neudáváme datum; viz tutěž myšlenku v dopise ze 22.12. 1922 v knize Učitel duchovního života).

Učení vznešené a přesto prostě křesťanské a účinné! Proto je Dom Marmion vykládá s nemenší zálibou osobám spjatým manželským svazkem:

„Je **nemožné** jít do nebe cestou jinou, než kterou prošel Ježíš, cestou kříže. Tento kříž potkáváme každodenně tím neb oním způsobem. Je velkou věcí přijmout jej **ve spojení s Ježíšem**. Neboť to mu dává všechnu jeho zásluhu.

Má dcero, modlím se za Vás denně, abyste podle míry, jak dny následují, se stala víc a více drahou Pánu Ježíši“ (29.3. 1920).

„Tento život nebyl dán Bohem jako ráj. Je to doba zkoušky, po které bude následovat věčnost radosti a odpočinku. Kristus trpěl

celý svůj život, neboť stín kříže byl stále nad ním a ti, které miluje, se celý svůj život podílejí na tomto kříži. Nepříjemnosti, nedorozumění, bolesti srdce a těla, obtíže rodiny, toto všechno je část Vašeho kříže a když je přijmete, tyto bolesti se stanou svatými a božskými jejich spojením s bolestmi Ježíše Krista. Ctnost, kterou si přeji ve Vás nalézt při našem příštím shledání je hlavně **trpělivost**. Trpělivost nás silně spojuje s trpícím Ježíšem, jako Marie byla spojena s Ježíšem u paty kříže“⁵⁰ (1.11. 1921).

Jako vždy, přivádí Dom Marmion pohled duše na Krista trpícího, ve kterém jediné se nalézá původ trpělivosti. Následující dopis je také adresován světské osobě:

„Je zcela normální, že se cítíte čas od času opuštěna a ve stavu vyprahlosti a soužení. Všechny duše, které touží po spojení s Ježíšem Kristem musí tímto projít. Tento pocit neschopnosti, slabosti, soužení je nutný, aby naše pýcha si nepřisvojovala to, co pochází od Boha. Pocit pokoje, který pocítujete téměř neuvědoměle na dně svého srdce, je známkou přítomnosti Ducha svatého na dně Vaší duše.

Ježíš je **Beránek Boží** a jeho oběť pozůstává v tom, že se **vydal** jako něžný beránek všem bolestem, které jeho Otec chtěl pro něho dovolit. Neodvrátil svůj obličej od těch, kteří mu plivali do obličej. Neotevřel ústa (Iz 53,7). Chceme-li být spojeni s tímto božským Beránkem, musíme se vydat **v nahé víře** do rukou Božích, které nás bijí, všem bolestem, které dovoluje jeho láska a jeho moudrost. To je nejlepší a nejvznešenější obětí. Ježíš znal soužení, strach, únavu. Všem tomu rozumí“ (24.6. 1919).

„Je nutné“ píše jiné dopisovatelce, „nechat se proniknout touto pravdou. Všechno, co Bůh pro nás činí, je výsledkem **jeho milosrdenství**. Ubohost vůči dobrotě vyvolává milosrdenství, to znamená, že naplňuje srdce „bídnu“ dobrotou, pokud nás tato neposílila. Jsme **ubožáky** a naše ubohosti spojené s Ježíšovými volají k našemu nebeskému Otci. To je naše stálá modlitba, abychom přijímali s trpělivostí a odevzdaností bolesti, únavu, protiventství každého okamžiku. „Je to trpělivost“, říká svatý Benedikt „kterou se podílíme na utrpení Ježíše Krista“. „Kladu Vás každodenně na svatý oltář, abychom společně obdrželi z oběti Kristovy

ty Kristovy milosti, kterých potřebujeme k nesení svého kříže“ (18.10. 1921).

A konečně několik měsíců před jeho smrtí, jako poslední ohlas tohoto učení, které mu bylo tak blízké:

„Jste na dobré cestě k Bohu, cestě, která vždy vede k Němu: jsou to protivenství a slabost. Je to cesta povinnosti doplněna **stálým milováním** i navzdory překážkám. Ježíš je naše síla. **Naši slabost On vzal na Sebe**, stává se **božskou slabostí** a je silnější než všechna lidská síla. „Slabá Boží věc je silnější než lidé“ (1Kor 1,25). Toto je veliká a hluboká pravda. Utrpení našeho drahého Pána není jinou věcí, než toto vítězství božské slabosti nad veškerou silou a zlobou lidí. Ale proto potřebujeme mít velkou trpělivost a láskyplně přijímat vůli boží v každém okamžiku. Neboť „trpělivostí máme účast na jeho bolestech“: *Passionibus Christi per patientiam participamus*. Myslete na to dobře ve svých modlitbách a učiníte velké pokroky“ (21.11. 1922).

Stejněho dne 21.11. 1922, napsal tato slova jedné mladé dívky. Shrnul dokonale toto celé učení vložené až do té doby. K zapamatování je zvláště závěr:

„Spojení s Ježíšem je **dokonáno** ve víře: „Zasnoubím se s tebou ve víře“: *Sponsabo te mihi in fide* (Oz 2,20). **Pocit** spojení s Ním je jeho dar, ale ne On sám. Musíme to přenechat jeho moudrosti a rádi darovat nebo se zříkat: „Beze mne nemůžete dělat **nic**“ (Jan 15,5). Dokonalé odpoutání se od stvoření a toto přilnutí k Němu má přijít z jeho milosti a je odměnou za pokornou modlitbu a trpělivost. Když paní Gertruda More (potomek bl. Tomáše Mora) umírala, její vůdce Dom Augustin Baker O.S.B., který **tolik** pro ni udělal, ji přišel navštívit. Abatyše jí řekla, že přišel. Odpověděla: „Nepotřebuji lidi“. Ježíš Kristus byl pro ni všechno. Jistě je toto velmi dokonalé, ale my nemáme létat, pokud nejsou naše křídla dost silná. Dokonalá trpělivost uprostřed všeho, co Bůh **dovoluje**, spojuje nás s utrpením Kristovým. Snažte se o úsměv **s láskou vůči všem** projevům vůle Boží“.

IV. ROZVOJ SPOJENÍ S BOHEM POMOCÍ PRAKTIKOVÁNÍ BOŽSKÝCH CTNOSTÍ

1. Víra

Spojení s Bohem ve svém nejintimnějším základě je životem milosti získané na křtu a rozšiřující se volně v duši očistěné od hříchu a oproštěné sama sebe. Rozvíjení se tohoto života děje se především cvičením božských ctností víry naděje a lásky. Milostí **jsme** základně spojeni s Bohem. Ctnostmi, které jsou schopnostmi, silami činnosti, jsme schopni prakticky **uskutečnit** spojení s Bohem. Víra nám nechává poznat Boha. Nadějí žijeme v přesvědčení a touze Ho mít. Lásky nás s ním přímo spojuje v přátelství přízně, vzájemnosti pocitů a společenství života. Tyto tři ctnosti jsou specifické ctnosti života spojení s Bohem. Stálé cvičení v nich zajišťuje vzrůst a dokonalé rozvíjení.

Jediná víra je prostředkem bezprostředním a úměrným ke spojení duše s Bohem, neboť podobnost, která zde je mezi vírou a Bohem, je tak veliká, že není jiný rozdíl mimo právě ten, že Bůh je buď vidíme nebo v něj věříme. Čím více víry má duše, tím hlubší umožňuje spojení, které se děje láskou (svatý Jan z Kříže: Výstup na horu Karmel).

Čistá víra, nahá víra, jak často Dom Marmion přistupoval k tomuto předmětu! A řekli bychom s jakou radostí a také s jakým mistrovstvím. Nepřestal velebit tuto sílu podstatně nadpřirozenou, světlo Bohem vlité do duše, původce a účel řádu milosti, světlo, které nás nechává podílet se na vědě samého Boha:

„Je to duchem povzneseným milostí a ozářeným *lumen gloriae*, kterým vstupujeme do styku a ve vlastnictví Boha v nebi, a je to stejným duchem ozářeným světlem víry, kterým ho vlastníme zde na zemi“ (9.4. 1918).

Podle koncilu Tridentského Dom Marmion skvěle ukázal, že víra je kořenem veškerého ospravedlnění, základem veškerého života křesťanského. Často komentoval text svatého Pavla: „Spravedlivý bude žít z víry“ (Řím 1,17)⁵¹. Když vykládal Ježíšova tajemství, je to vždy o této ctnosti, kterou zdůrazňuje, poněvadž nás sama klade v živelný kontakt milosti s Ježíšem, Synem Božím. Dom Marmion není nikdy více sám sebou, než když se pohybuje na této půdě (viz knihu „Učitel duchovního života“).

A k osvětlení, k dodání duším odvahy na této cestě, může opravdu mluvit s plností:

„Bůh“, píše jedné karmelitce, „se nám dá s nevyslovitelnou láskou v nádheře blaženého patření **po celou věčnost** a jeho sláva žádá, abychom sloužili zde na zemi co nejlépe **v temnotě víry**. Víra je nadpřirozený život. Neboť „spravedlivý bude žít z víry“. Prozřetelností své věčné Moudrosti, Bůh ustanovil, že naše zkouška zde na zemi se bude konat ve víře. Zde na zemi máme milovat a obejmout tuto svatou vůli. Jestliže Bůh ve své dobrotě nám čas od času povoluje světlo a duchovní potěchy, máme je přijímat s pokorou. Jinak bychom mu měli sloužit celý svůj život v holé víře, jako Ježíš nahý na kříži miloval a sloužil svému Otci“ (1.1. 1920).

„Pokračujte“, napsal jiné řeholnici, „v životě klidně v **čiré víře**, bez jakéhokoliv pocitu. Ježíš Vás zastupuje ve všech věcech. Jestliže tedy ve svém styku s Bohem cítíte se vyprahlou a „rozumářskou“, zavřete jen oči své duše a v pokorném klanění řekněte jen dlouhé **Amen** ke všemu, co Ježíš činí a říká Vaším jménem *in sinu Patris* (10.1. 1907).

Co tedy myslí touto čirou vírou? To nám právě řekne a současně tím povznese velikost a moc:

„Jsem přesvědčen, že Bůh si přeje vést Vaši duši stezkou **čiré víry**, to znamená vírou bez jakýchkoliv osobních zadostiučinění, která dávají pocit a vnímavou jistotu. Čas od času obdržíte paprsek světla a tepla. Z toho máte žít, držet se své víry bez jakéhokoliv útěchy, třebaže stále s velmi skutečnou radostí, ale ne pociťovanou, v hloubi své duše. Snažte se milovat tuto cestu čiré víry, je tak jistá tak zbavena egoismu, tak oslavující Boha! Bůh nikdy nedá ctnost ve vysokém stupni, aniž bychom bojovali a trpěli, abychom ji obdrželi. Toto je pravdivé o víře, která je „kořenem a základem veškeré spravedlnosti“. V některých okamžicích se Vám bude zdát, že jste skoro ztratila víru a přece zůstává celá a úplná v **jenném koutku** Vaší duše, zcela shrnuta v koutek tak malý a neznatelný, že se zdá, že vůbec není. Zavřete oči a zůstaňte spojena s Ježíšem říkajíc **Amen** plný lásky ke všemu, co On vidí ve svém Otci“ (březen 1907).

Jak to ponenáhlu zaznamenává, tato ctnost je těžké cvičení: podstatně, nadpřirozeně přednáší duši do Božího panství, „které uniká pozorování“, je velmi často protichůdné s „dojmy“ přirozenosti. Dom Marmion často upozorňoval na tento důležitý bod: Chce život spojení s Bohem upřímný, vyrovnaný, stálý:

„Měla byste se snažit jít stále víc a více vírou a ne **dojmy**. Bůh nám dal náš rozum a žádá, abychom se řídili touto schopností osvícenou vírou. Je to rozum, kterým se odlišujeme od zvířat, a Boha oslavujeme, jednajíce podle přirozenosti, kterou nám dal. Tolik je jisté, hlavně u žen, že se tvoří vědomí dojmů, které se každou chvíli mění“!

„Nemohu Vám dost doporučit, nezaměstnávat se ve svém duchovním životě tím, co cítíte, tím, co zakoušíte, tak snadno byste se mohla mýlit! Žena často myslí svým srdcem a soudí podle svých dojmů. Je nutné, abyste žila z víry“.

„Opovrhujte svými dojmy“, píše jedné znepokojené řeholnici. „Postupovat tak, bylo by vaším neštěstím. Bůh chce, abychom šli k němu s **vírou**, bez dojmů, anebo na dojmy nedbali. Je třeba je přehlížet, neboť si Bůh jich necení“ (20.11. 1922).

„Když pozorujete Ježíše na kříži, nedůvěřujte **příliš** tomu, co by se obraz zdál říci; jděte **čirou** vírou. Jestliže Vám Pán Ježíš přece tímto způsobem pomáhá, nemějte skrupule“.

Život víry je hlavně nutný v okamžiku svatého Přijímání, nej-
skvělejším mystériem víry.

„Co se týče svatého Přijímání, mé dítě, „nemůžeme je nikdy zanechat. Je to tajemství **víry**, a Pán Ježíš nás často nechává bez li-
bosti a pocitu, aby se stala naše **čirá** víra mnohem pevnější. Ve sva-
tém Přijímání pracuje Ježíš v naší duši v duchovní části, vzdálen
smyslů a plodí milost a ctnost bez našeho vědomí“ (4.10. 1913)

„Váš dopis mne velmi potěšil, neboť vidím, že Pán Ježíš Vás vede pravou cestou. Poněvadž svaté Přijímání je **tajemstvím víry**, často se stane nejhrořivějším, že jsou zbaveni **pocitů** a vydání Pánu Ježíši v **obnažení čiré víry**“ (22.12. 1916)

K radám přimísí s dobrotou i povzbuzení:

„Naše vztahy k Bohu jsou založeny na **víře** a ne na **pocitu**. Můžeme být velmi blízko Bohu a často jsme – a cítit se velmi ubohými a velmi zvrhlými“.

„Přeji si, aby Vaše duše byla v pokoji a Vaše srdce svobodné ve svaté svobodě dětí Božích. Vaše srdce by mělo být jako jedno s božským Srdcem, aby jeho pocity byli Vašimi, abyste viděla jediné jeho očima. Neboť pohled Ježíšův je stále upřen na Otcovu tvář, a ujišťuje nás, že tento Otec nás tolik miluje, že pro nás vydal Syna své lásky. Kéž Váš život se stane čím dál tím více životem víry a ne životem dojmů. Neboť víra, to je věřit, co Ježíš vidí. Je původcem a naplnitelem naší víry. Modlím se za vás z celého srdce, aby se tak stalo“ (13.11. 1917).

„Věřte, mé drahé dítě“, napsal skvěle jiné řeholnici – „Pán Ježíš si přeje být **vším** pro Vás a ve Vás. Hle, proč dovoluje, abyste **sama sebe** považovala **za tak málo**. Snažte se osvojit si skvělou teologii svatého Pavla. Je to přesně to, co Vaše duše potřebuje. Jste vynikající člověk, nyní skoro prázdná a Pán Ježíš Vás chce naplnit“ (19.4. 1906).

Tento život čiré víry je opravdu tak příjemný Bohu, že se stává duši pramenem přetékaných milostí a nejvzácnější přízně:

„Děkuji Pánu Ježíši za dobré schopnosti, které vložil do Vašeho srdce. Dokud zůstanete zcela malá, ale plná důvěry v něho, nikdy neopomene zahrnout Vás svou přízní. **Necítíte** vždy jeho přítomnost, ale tehdy jděte k němu **čirou** vírou, což se mu velice líbí“ (7.12. 1916 – řeholnici misionářce).

„Jsem přesvědčen, že Vás Pán Ježíš **velmi** miluje a že Vás zbaňuje **pocitu** spojení s ním, je to proto, že chce s Vámi jednat jako se ženou zdatnou, která kráčí vírou a nesledujíc své dojmy, jak činí většina žen. Poleno jednoho dne vzplane, poněvadž **touha** milovat Boha, když je upřímná, je Pánu Ježíši tak příjemná, že ji nikdy neopomene naplnit, a to nad naše očekávání (26.10. 1917 – jedné mladé dívky).

„Zjišťuji, že jdete **přímo** k Bohu **láskou prostou** a věrnou. To je Vaše cesta. Náš drahý Pán Vás chce pro sebe a jen pro sebe. Volá Vás ke svým mystickým zásnubám ve **víře**. Chce vás za snouben-

ku, abyste se mu odevzdala a abyste ho učinila Pánem a Snoubencem své osoby (21.11. 1922).

Také byl šťastný, že si mohl jednoho dne po dlouhých letech vedení vydat toto svědectví:

„Vedl jsem Vás touto tak jistou cestou víry a třebaže Pán Ježíš Vás spojil se sebou způsobem velmi vysokým, přece je pravdivé říci o Vás: „Zasnoubím se s tebou ve víře“ (Os 2,21) – že se s Vámi zasnoubil ve víře“: *Sponsabo te mihi in fide* (r. 1909 – jedné karmelitce).

Jako každá ctnost má i víra své zkoušky zvlášť křížující. Dom Marmion vybízí duši, aby zůstala „věrná“:

„Procházíte zimou, ale proto, abyste došla k mnohem většímu spojení. Nyní zůstávejte **spojena** (s Ježíšem) **vírou**: „Zasnoubím se s tebou ve víře“: *Sponsabo te mihi in fide*, říká Snoubenec (Os 2,21). Ale víra má své temnoty, jako svá světla a Bůh je stejně dobrý, když se projevuje v temnotách víry, jako když se zjeví na Táboře útěchy (14.2. 1914).

Z bolestných zkoušek, do kterých vrhá Bůh duši, ctnost vyjde mnohem čistší a mocnější. Často jsou tyto zkoušky také provázeny vnitřním osvícením, které nechá proniknout duši do hloubek až do neznámých tajemství víry, během kterých oživují hlad a intenzivní touhu po nejvyšším Dobru. Zdá se, že se všechno míchá a zápasí, aby ji rozkrájelo.

Dom Marmion se setkal a charakterizoval tyto stavy, tato kolísání, která se dostávají tak často v tomto období duchovního vzestupu, dříve než je docíleno pevného pokoje, který upevňuje celou bytost v Bohu. Duším, které ho tedy žádaly o světlo a radu, přináší slova, které osvětlují, ujišťují a uklidňují. Klade před oči Ježíšův obraz, jediný vzor veškeré dokonalosti, pramen veškeré síly a jehož moc přitažlivosti je nekonečná:

„Bůh od Vás chce velkou chudobu a nahotu ducha: to je duch Karmelu. Ježíš zbaven **všeho**, odloučen ode všeho, vyzvednut na kříž a žijící a umírající pro svého Otce, hle, to je Váš vzor. Čím více Vás Bůh spojuje se sebou, tím více Váš samotný život bude Ježíšem Kristem, tím větší bude také Vaše ubohost a Vaše utrpení v okamžicích, kdy se Bůh vzdálí.“

Ale není-li tato „chudoba“ skvělá pro Pána, plodná pro Církev?

„Duše, obětující se Bohu v obnaženosti čiré víry, důvěry a dokonalého spojení, činí pro Církev více v jedné hodině, než jiné (průměrné a méně velkodušné) v celém svém životě“ (20.1. bez udání roku).

Poněvadž pokušení proti víře jsou zvlášť bolestná, je nutné ujistit duši, která se vzpírá pod jejich sevřením:

„Procházíte jednou z oněch hrozných zkoušek, kterou musí podstoupit každá duše povoláná k důvěrnému spojení s Ježíšem (a **vy jste** jedna z oněch duší): „Poněvadž jste byli příjemní Bohu“, pravil anděl Tobiášovi, „bylo třeba, abyste byli vyzkoušeni utrpením“ (Tob 12,13). Mé dítě, nemůžete přijít k Bohu, než spojením s Ježíšem. „Já jsem cesta“, **nikdo** nepřichází k Otci, leč skrze mně“ (Jan 14,6). Neboť Ježíš šel k Otci procházeje Getsemany a Kalvárii a každá duše s Ním spojená musí jít stejnou cestou.

Tato pokušení proti víře jsou opravdovým ukřížováním a přece **jenom** věříte skutečně, ale bez uvědomění a proto Vaše láska trvá a zdá se, že předchází Vaši víru. Dábel činí všechno možné, aby Vás uvrhl do zoufalství, neboť vidí, že budete jednoho dne velmi důvěrně spojená s tím, kterého nenávidí. Proto vrhá temnotu a zmatek do Vaší duše, ale toto zde je cesta, kterou **musí** projít všechny vnitřní duše, aby dosáhly dokonalého spojení: „Blaze muži, který ve zkouškách vydrží“, praví svatý Jakub, „neboť když se osvědčí, dostane za odměnu věčný život“ (Jak 1,12).

Dom Marmion cituje potom případy svatého Huga z Grenoblu, pokoušeného k rouhání, svaté Františky Chantal, svatého Vincence z Pauly, pokoušených v jejich víře. Vzpomíná na případ svaté Kateřiny Sienské, která po prudkých bojích žádala Ježíše: „Kde jsi tedy byl, Pane?“ a která obdržela od Krista tuto odpověď: „Uprostřed tvého srdce, stále tě podpíraje.“ Potom připojuje:

„Stejně je to u Vás. Ježíš **je** uprostřed Vašeho srdce. Je to On, který působí, že si ho žádáte, proto buďte klidná“ (27.12. 1913).

Při jiné příležitosti napsal tyto řádky podivuhodné přesnosti. Ti, kterým jsou asketické a mystické otázky běžné, poznají zde vědu jistě zdvojnásobenou velkou zkušeností:

„Četl jsem pečlivě Váš dopis v přítomnosti Boží... Váš nynější stav duše nese všechny známky jedné z oněch vnitřních zkoušek nebo trpného očišťování, kterým **musí** duše projít, než dosáhne spojení s **nekonečnou čistotou**.

Duch svatý praví: „Blahoslavený muž, který je pokoušen“ a svatý Jakub píše: „Velmi se z toho radujte, moji bratři, když se octnete ve všelijakých zkouškách“ (Jak 1,2).

Pokoušení proti víře a naději působí největší úzkosti a opravdovou agónii, které jsou **velmi dravé**. Tajemství **podvědomí**, které Bůh žádá, je **jistým znamením** přítomnosti Ducha svatého ve Vaší duši. Je to zjevení krásy Boží v temnotě víry. Ale stejně jako blažené patření, z něhož se duše Ježíšova **stále** těšila, nezmenšovalo jeho agónii, ani nebránilo, aby jeho duše nebyla smutná až k smrti, stejně tak je ve vaší duši v těchto plamenech, dokud všechny egoismus a všechno hledání sebe není z ní vykořeněno. Potom vstoupíte do nevyslovitelné velikosti Boží.

Pravá podstata zkoušky, kterou procházíte je hrozná nejistota, kterou nechává v duši vzhledem k jejímu stavu. Zdá se jí, že ztratila všechnu víru a lásku, poněvadž nic **ne cítí**. Je to čirá, holá víra. Tato touha po Bohu je velmi silná a stálá modlitba, poněvadž Bůh čte nejintimnější myšlenky našich srdcí. A tato žízeň po Něm je cesta, která vede do Srdce jeho Otce: „Tvé srdce slyšelo **přání** ubohých (Ž 10,17), a nikdo není více „ubohým“ než ten, kdo slouží Bohu ve zkouškách číré víry.

Tedy odvahu. Jste na správné cestě a to, co potřebujete, je **velká** trpělivost a absolutní důvěra v láskyplnou péči Pána Ježíše. Jste mu opravdu drahá, než abyste mohla věřit opak. Chce, abyste viděla, jak jste ubohá a nehodná a že je to jeho pouhé milosrdenství, které Vás tak tiskne na jeho Srdce. Po celou věčnost se Vám Bůh dá v plné míře své neproměnné krásy. Zde na zemi jeho sláva žádá, aby mu bylo slouženo **vírou**. Snažte se tedy sloužit mu vírou tak, jako bychom na to patřili ve vidění.

Znovu cituje – a vskutku vhodně – myšlenku Ludvíka z Blois. Připomíná, že svatá Jana de Chantal byla dlouho mučena pokoušeními proti víře, a „přece dostala od Boha zvláštní dar víry a kontemplace“, potom uzavírá:

„Uctívejte prakticky hluboce Boha. Řekněte mu, že přijímáte **všechno**, co zjevil, **jedině na jeho slovo**, a jak to říká Církev jeho jménem, že přijímáte její hlas a její učení jako jeho. Čiňte tedy úkony lásky, kdykoliv nic necítíte“ (31.12. 1919).

Takto pomalu pokračuje Boží dílo bolestných očišťování, která dávají víře více životní síly a vyhlubují v duši pokoru.

Často se zkouška přece utiší a záblesk světla rozpoltí hustou tmou, ve které se duše boří. Vůdce se z toho těší, neboť zde ještě vidí dílo Boží a on sám je otcem. Přesto však se zde nezastaví, ale vede vždy s něžností duši k pravdě, která osvobozuje:

„Byl jsem tak šťasten, když jsem obdržel váš dopis a viděl, že náš drahý Pán zvedl na okamžik závoj, jak to učinil pro své učedníky (na hoře Tábor). Samozřejmě, musíme jít ne viděními, ale **vírou**. Zatím Ježíš povoluje naši slabosti a dovoluje čas od času, aby světlo jeho Božího milosrdenství a jeho krásy proniklo skrze mraky a onu temnotu, do které se obvykle zahaluje: *Nubes et caligo in circuitu ejus* (Ž 97,2). Sestoupila jste z hory, na které jste chtěla stále zůstat: „Pane, je nám tady dobře“: *Domine, bonum est nos hic esse* (Mat 17,4). A nyní „vidíte **jedině** Ježíše“.

Mé drahé dítě, nesmíte zapomenout, že ve skutečném řádu Prozřetelnosti je Bůh oslavován **naší vírou**: „Je však nemožné, aby se líbil Bohu někdo kdo nemá víru“: *Sine fide impossibile est placere Deo* (Žid 11,6). – Čas od času nám nechává **pocítit**, že je dobrý a že nás miluje, ale to je výjimka. Chce, abychom měli víru a důvěru v jeho lásku, aniž bychom měli o tom jakékoliv pocity: „My jsme poznali lásku, jakou Bůh má k nám a uvěřili jsme v ni“: *Et nos credidimus caritati Dei* (Jan 4,16).

V žalmu 67. (Attendite) si Bůh bez ustání stěžuje, že přes opakované **důkazy** jeho vždy milující Prozřetelnosti židé stále upadají do nedůvěry: „Na tvou velikou milost nemysleli“: *Non fuerunt memores multitudinis misericordiae suae* (Ž 105,7). Také si stěžuje: „Vždy srdcem chybují“: *Semper hi errant corde*.

Nyní, mé drahé dítě, zabýval jsem se Vaší duší v modlitbě a **vím**, že Bůh chce, abyste mu sloužila v ryzí víře, přes všechny druhy odporu. Máte se tedy upokojit a pokračovat v životě víry bez útěchy, bez pocitů, důvěřujíc v něho a ve slova sluhy, který

mluví jeho jménem. Často Vás nechá ve Vaší slabosti a bude se vám zdát, že jste zbavena veškeré pomoci a přesto je On vždy ve středu vašeho srdce, vede vás a chrání. Musíte mít velkou víru nejen v jeho **Lásku**, ale také v **Moudrost** jeho vedení“ (7.3. 1909).

Tato osvícení Ducha svatého, která vrhají svá světla prchává, ale mocná na hlubiny tajemství, mají často za výsledek, jak jsme řekli, oživit v duši hlad a touhu po Bohu:

„Tento hlad po Ježíši a jeho lásce, o kterém mně mluvíte, je **stá-lou** modlitbou. Pán Ježíš Vás drží ve vyprahlosti a hladu právě proto, aby nechal zrodit tuto touhu, která se mu **tolik** líbí. Vaší cestou je **víra**, víra bez pocitu, víra posílená ve slabosti pokušení a pochyby. Přijměte tuto **cestu**. Je to On, který ji pro Vás určil“ (15.6. 1921).

V jiných řádcích Dom Marmion popisuje mnohem obsírněji, ale ne s menší přesností, tento stav:

„Pán Ježíš Vás vede cestou, která je nejslavnější pro jeho Otce a nejvýhodnější pro Vás: cestou **čiré víry**. Bůh touží dát Vám sám sebe zcela a bez výhrady v celém jasu světla, v dokonalé lásce **pro celou věčnost**. Zde na zemi jeho sláva žádá, abychom Ho milovali a sloužili mu ve víře. Dává nám útěchy a světlo, aby nám pomáhal postupovat v temnotě, ale útěchy a světlo nejsou nezbytné, a když vidí duši **rozhodnutou** milovat Ho a sloužit mu přes všechno, zkouší ji, nechávajíc ji v temnotě bez pocitu nebo zvláštního světla.

Ve skutečnosti je v ní – v její skryté hloubi duše – hluboké, ale neviditelné světlo, které jí dává touhu po Bohu. Tato **silná touha** je velmi účinná modlitba a hold kráse Boží. Svátý František Saleský říká, že máme být spokojeni se způsobem, jakým nás Bůh vede a neočekávat zvláštnosti. Bůh chce vidět duši kráčet cestou, kterou ji vede“ (okolo února 1920).

„Světlo a vnitřní hnutí, která jste obdržela v době exercicií“, psal jedné řeholnici, „pocházejí opravdu od Boha a jsou milostí. Když podobné milosti pominou, následuje období pochybností. Svátá Terezie i po obdobích nejvyššího spojení, během kterých byla neschopna pochybovat o božské činnosti, upadala často do pochybnosti a zmatku, když božský dotek přestal. Samozřejmě

ve Vašem případě se nejedná o tak vysokou přízeň, ale zmiňuji se o skutečnosti, abych Vám ukázal, že v podobném případě může následovat pochybnost po úplné jistotě“ (10.1. 1907).

Stejně vzácné vnuknutí důvěry proniká v následujících řádcích:

„Přesvědčení o intimním spojení, které někdy zakoušíte, není **klamem**, třebaže, když pomine, mohla byste mít pochybnost o skutečnosti. Náš život je životem víry a zkušenostní přesvědčení, kdyby bylo stálé, mohlo by zmenšit zásluhu naší víry. Nemůže být jakákoliv iluze v touze po spojení naší vůle s vůlí Boží **dokonalým způsobem**. Nemůžete se dost cvičit. Svátá Jana ze Chantal napsala, že „během let její postup pozůstával v tom, že nechala svou vůli **pohřížit** čím dál tím více do vůle Boží“. To je Vaše cesta. Denně se za Vás modlím a cítím, že Pán Ježíš ukáže jednou své milosrdenství tím, že pozvedne Vaši ubohost k dokonalému spojení s ním! (5.11. 1906).

2. Naděje

Víra zjevuje člověku velikost jeho určení: věčné podílení se na Božím životě, začaté zde na zemi životem důvěrného spojení s Bohem. Úděl, který přesahuje požadavky, práva a síly přírody, ale který milost pomáhá věrné duši uskutečnit. Bůh do tohoto údělu vložil se světlem víry i nadšení naděje, důvěrné přesvědčení o dosažení této blaženosti přes obtíže, vložil do něj stálou touhu tam dojít, opíraje se o všemocnou pomoc Boží, přísliby a hlavně zásluhy Kristovy. Toto je veškerá křesťanská naděje. Ctnost nutná, nesnadná, jejíž provádění je v mnoha duších podřízeno krutým zkouškám. O tomto předmětu se nacházejí u Dom Marmiona nádherné stránky.

Hle, jakými výrazy shrnuje celé toto učení o naději a odkrývá velikost této ctnosti:

„Podle toho, jak se přibližujeme k Bohu Ježíšem Kristem, přibližujeme se ke světlu, neboť Bůh je světlo, a tma v něm vůbec není“ (Jan 1,5). Tedy toto světlo způsobuje dva účinky:

1. Odhaluje nám velikost našeho Boha, jeho lásku, jeho dokonalosti.
2. Odhaluje nám také propast ubohosti, malosti, možnosti hříchu a zrady, skryté na dně našeho srdce.

Je to velká modlitba svatého Augustina: „Kéž bych Tě poznal, můj Bože, kéž bych poznal sebe“: *Noverim Te, noverim me!* Obě poznání jsou si rovna.

„Když nám Bůh odkryje propast naší ubohosti, je třeba celé síly Ducha svatého, celé naší důvěry v lásku našeho nebeského Otce, celé naší víry v krev Ježíše Krista, abychom nebyli zdrceni tíží své slabosti. A přece Boha oslavuje, když v plném vědomí své ubohosti, neustupujeme v důvěře v jeho lásku“ (12.1. 1918 – osobě ve světě).

To, co Dom Marmion hlavně rád nechává vyniknout je, že všechno dílo Boží vzhledem k lidství je obzvláště dílem milosrdenství⁵².

„Od nějaké doby Bůh mně nechává vidět v nádherném světle, že veškerý plán jeho Majestátu veškeré jeho uspořádání vzhledem k nám, je uspořádání **milosrdenství**. Jsou to **naše ubohosti**, které spojené s bolestmi Ježíše Krista, přitahují veškerou milost, kterou nám dává“ (30.11. 1921).

Bůh mně dává od nějaké doby, řekl ještě, silné světlo a toto světlo se rozlévá na celý můj život. Když Bůh pozoruje tento ubohý svět, tento dav ubohých, nevěřících, hříšníků, jaký je jeho pocit? „Je mi líto zástupů“: *Misereor super turbam* (Mk 8,2). Naše ubohosti roznítí jeho milosrdenství. Nejen to, ale jako my jsme pokřtěni, jsme údy Ježíše Krista a tedy naše ubohosti jsou jeho ubohostmi. Vzal je všechny na sebe. Vzal je na sebe a zbožštil a Otec dívaje se na naše ubohosti a slabosti, vidí i ubohosti a slabosti svého Syna, které volají o milosrdenství: „Šťastní ti, kteří chápou sklíčenost ubohých“: *Beatus qui intelligit super egenum et pauperem* (Ž 40,2; v roce 1922).

„Propast našich ubohostí je hodně veliká, ještě mnohem větší než si myslíme, ale velikost milosrdenství Božího je nekonečná, jako Bůh sám. Když před ním rozprostíráme svou duši se vše-

mi jejími slabostmi a jejími chybami, jeho božský pohled proniká tuto propast, jejíž dno my nevidíme. Jde až do nejskrytějších záhybů a přináší nám sílu a světlo. Jedině tento božský pohled může proniknout až do největší intimnosti našeho bytí, aby zjistil hloubku našich špatností. Také jedině Bůh jí může přinést lék a budme ujištěni, že to učiní“ (bez data).

„Pro Vás“, píše jedné karmelitce, „není dobře hrabat se v mělčinách své duše. Jestliže Bůh během modlitby vrhne světlo do Vaší duše, zjeví Vám v tomto světle Vaši ubohost a Vaši nízkost, bude to zcela zvláštní milost. Ale přirozené zkoumání, analýza Vaší duše, nehodí se k Vašemu stavu“ (bez data).

A ještě téže:

„Stále se za Vás modlím, abyste dokonale odpovídala úmyslům Ježíšovým. Je nutné, abyste si uvědomila celou svou nízkost před konečným spojením, ale **je nutné vidět tuto nízkost v Bohu**. Ježíš je všemohoucí, chce a může nás posvětit (bez data).

Dom Marmion často obnovoval v duších tato povzbuzení: „Nebudte ani překvapena, ani malomyslná ze svých nedokonalostí. Když nejsou chtěné, přitahují spíše soucit, milosrdenství našeho Boha, který je dojat slabostí svých dětí“ (22.12. 1916).

„Umět vystavovat svou ubohost před Bohem“, říká jedné benediktince – „je přitáhnout milost. Nikdy na to nezapomínejte. Kdyby duše, i velmi pokročilá ve ctnostech, přestala pozorovat své vlastní ubohosti, aby si libovala v darech, které obdržela, zaručeně by upadla. Vy, má drahá, naučte se říkat se svatým Pavlem: „Velmi rád se tedy budu chlubit spíše svými slabostmi, aby ve mně přebývala Kristova moc“: *Libenter gloriabor in infirmitatibus meis ut inhabitet in me virtus Christi* (2Kor 12,9 – bez data).

Bůh má své milosrdné úmysly, když nám odkrývá naši ubohost:

„Zpočátku nám Bůh neukazuje naši slabost, aby nás neučinil malomyslnými. Ale pomalu nám ji odkrývá. Tehdy cítíme, že ho opravdu potřebujeme“ (bez data).

„Je velkým omylem myslet si, že Bůh je oslněn našimi dokonalostmi⁵³. Snažme se raději přitáhnout jeho soucit a jeho milosrdenství, uznávající svou ubohost“ (bez data).

Poznání naší ubohosti nás drží v pokoře:

„Nenechte se zmalomyslnět svou ubohostí. Dobrý Bůh Vám nechává ubohosti, aby Vás dobře přesvědčil, že nic nemůžete. Nechce, abychom si mohli přisvojit, ať se jedná o cokoliv, dobro, které vykonáváme. **Ježíš je naší svatostí.** Máme být velmi věrni a čekat, aby jednal v nás“ (bez data).

Pramen pokory, pohled na naši ubohost nás také udržuje v pravdě:

„Cítíte se pokořen, když vidíte, že za nic nestojíte a nic nemůžete. To je právě ono, co Dobrý Bůh žádá, abyste viděl. Je skvěle cítit se pokořen a věřte, že jste mnohem více v pravdě nyní, než kdybyste o sobě soudil lépe“ (bez data).

„Pokud budeme žít“, končil skvěle v dopise jedné světské osobě, „budeme mít malé slabosti. Bez nich bychom byli nevyhlášeně pyšnými, což by bylo největší z ubohostí.

Náš Bůh nám dává hned odvahu, hned nás pokořuje, aby nás zkoušel⁵⁴. Máme následovat svatou Kateřinu Sienskou, která, když ji ďábel sváděl k marnivosti, ponížila se pod nohy ďábla, a když se snažil, aby upadla do beznaděje, vyzvedla se až k Božímu trůnu myšlenkou na jeho milosrdenství (1.5. 1915).

Tento dvojí pocit pokory a důvěry, ctnosti, které se mají spojit a které jsou jediné pravé, když se spojí, Dom Marmion dovedl roznítit až do patetické mluvy. Ze všech témat, která mu byla drahá, není snad žádné, které by rozvinul s takovou nadpřirozenou oblibou. Čerpejme plnými rukama z těchto pokladů.

Velice připomíná duši její úplnou závislost na milosti:

„Často Pán Ježíš odejme cítitelnou milost a zanechá nás naší přirozené slabosti, jak to učinil pro své svaté Člověčenství na hoře Olivetské. Tehdy cítíme celou svou ubohost, svou ochablost, svůj egoismus, ale jedná tak, jen aby nám dal poznat, jak jsme ve všem na něm závislí.

Jednou se ho ptali: „Kdo jsi“? A on odpověděl: Já jsem počátek, který k Vám mluvím“: *Ego sum Principium qui et loquor vobis* (Jan 8,25). Principium znamená „první pramen“. Je podstatně prvo počátkem všeho dobra: „Když vidí na sobě něco dobrého, ať to

připočte Bohu, nikoliv sobě“: *Bonum aliquid in se cum viderit Deo applicet, non sibi* (RB).

Neboť, jako je Pravda, žádá, abychom byli přesvědčeni, (a abychom dokazovali své přesvědčení), že všechna naše dobra pocházejí jediné od něho. Nejhlubší rána, kterou dostala duše hříchem, je sebeláska, kterou prakticky připočítáváme soustavně sami sobě dobro, které je v nás. Aby nás uzdravil z této rány, Ježíš často dovoluje, abychom poznali, co jsme bez něho, to znamená nic: „Božstvím svým nám vyjdi vstříc, jinak v lidech není nic“: *Sine tuo numine, nihil est in homine* (Sekvence *Veni Sancte Spiritus*). V těchto okamžicích se neznepokojujme, ale říkejme se svatou Terezií z Avily: „Pane, pohleď na ovoce z mé zahrady“⁵⁵ (19.1. 1905).

Tolik upírá pohled vzhůru na nekonečné milosrdenství a všemocnou pomocnici:

„Svatá liturgie nám říká, že Bůh svou všemohoucnost nejvíce projevuje tehdy, když odpouští a smilovává se. *Maxime miserando et parcendo* (modlitba 10. neděle v mezidobí). Buďte pro Boha pomníkem jeho **milosrdenství** po celou věčnost. Čím je ubohost a nehodnost stvoření hlubší, tím větší a zbožňováníi hodnější je Boží milosrdenství. „Propast naší ubohosti volá propast jeho milosrdenství“: *Abyssum abyssum invocat* (Ž 42,8). Pro mne je nesmírnou útěchou vidět, že jdete touto cestou, která je tak jistá, která vede tak vysoko a která oslavuje vzácnou Krev a milosrdenství našeho Boha. Je to také má cesta. (Viz Učitel duchovního života). Pomáhejte mně svými modlitbami.“

Nejčastěji se setkávají dvě myšlenky a tomu vděčíme za nádherné stránky:

„Cítím s Vámi velký soucit a z **celého svého srdce** za Vás prosím, poněvadž vím, jakou zkouškou procházíte. Ne, má drahá dcero, to není pýcha, – jistě je v nás pýcha, – ale zde není důvod k této opuštěnosti, k této hroznému osamocení a **touha** a hlad po lásce Boží, ne, to je dílo samého Boha. Očišťuje Vaši duši, aby ji připravil na spojení se svým božským Synem. „Každou ratolest, která nese ovoce, Otec očistí, aby nesla ovoce ještě více“ (Jan 15,2). Nyní žádám, abyste mně důvěřovala a věřila mým slovům. Není to Vaše dokonalost, která přitahuje Boha. Ne, je to naše ubohost

a **vyznaná** bída, která přitahuje milosrdenství. **Všechna** Boží díla vzhledem k nám jsou výsledkem jeho milosrdenství (milosrdenství je dobrota dojatá pohledem na ubohost), a proto praví velký svatý Pavel: „Nechte jiné jít k Bohu“ – odvolávajíc se na dokonalost jejich života jako farizeové – „co se mne týče, rád se chlubím svými slabostmi, aby má síla mohla vyplynout z jeho milosti“ (2Kor 12,9). Kéž byste jen jednou mohla pochopit, že nikdy nejste dražší Bohu, že nikdy jej více neoslavujete, než když v plném pochopení své ubohosti a svého provinění rozjímáte o jeho **nekonečné** dobrotě a vrhnete se do jeho lůna, s vírou, že jeho milosrdenství je **nekonečně větší** než Vaše **ubohost!** Svatý Pavel nám říká, že Bůh učinil všechny věci, „aby se vzdávala chvála jeho božsky vznešené dobrotivosti“: *in laudem gloriae gratiae suae* (Ef 1,6). Neboť **triumf** jeho milosti je, když pozvedne ubohé a nečisté a učiní je hodny božského spojení. Pohleďte na Marii Magdalenu. Byla **hříšnicí z povolání**, bylo v ní sedm ďáblů, které Ježíš vyhnal a pouze jí nedovolil dotknout se jeho božských nohou, když se jí potom zjevil velikonočního rána. Je nekonečně bohatým a mocným chotěm, a když si vyvolí ubohé malé dítě, jako jste Vy, aby se s ním spojil, je jeho radostí obohatit Vaši chudobu a obléci Vás do své vlastní krásy. Procházíte nyní obdobím zkoušky, ale Ježíš Vás **velmi** miluje. Je tak šťasten, že vidí, jak si přejete být jim milována. Není to ješitnost, je to touha, aby si Bůh přál, co byste vy chtěla. Jak bych si přál dojít k tomu, abych Vás přesvědčil, abyste měla své oči upřené na něho – na jeho dobrotu – a ne na své malé „já“! Po Bohu pátrejte a jeho obličej hledejte vždycky“ (Ž 105,4).

Dom Marmion nepřestal podporovat důvěru duše v milosrdenství Boží ve dnech zkoušek. Zdali to není zvlášť v těchto hodinách, kdy učitel má umět uklidnit?

„Nic není Bohu příjemnějšího než víra a neochvějná důvěra uprostřed temnot. Cvičte se hodně v úkonech důvěry, i když **nic necítíte**. Je to právě v těchto okamžicích vyprahlosti a temnot kdy tyto úkony jsou nejzáslušnější, nejpříjemnější Bohu a nejužitečnější Vaší duši. Obyčejné duše, které se nedaly bez výhrady Bohu, nemají žádnou obtíž činit úkony lásky a důvěry v Boha v době útěchy a úspěchu, ale je to vlastní duším, které Bůh volá ke spoje-

ní, k nejintimnější důvěrnosti s ním, **neustupovat** v důvěře v něho přes všechno zdání, které je nechá pochybovat o božských příslibech. Tyto duše říkají se svatým mužem Jobem: „Jestli mne zabije, nezachvěji se“ (Job 13,15). Tyto duše říkají Bohu: „Můj Bože, ty jsi můj Otec. Tvůj Syn Ježíš nám řekl, že jsi náš Otec, že nás miluješ a že nás nikdy neodmítneš, o co požádáme v jeho jménu. Můj Bože, všemu tomu věřím, i kdyby celý svět, ďábel, celé peklo mně řeklo opak, věřím tvým slovům, **prostě proto, že jsi to řekl**“. Nikdy nezapomínejte, že víra je začátek, pokrok dokončení dokonalosti“ (13.1.1895).

Tytéž důvody o 10 let později:

„Váš dopis byl pro mne velkou radostí, poněvadž jsem v něm viděl důkaz, že Pán Ježíš vyslyšel prosby, které mu každodenně za Vás nabízím a že jste opravdu na cestě, která vede k němu. Vaše přání následovat velkého svatého Pavla – který říká: „Nežiji už já, ale žije ve mně Kristus“ (Gal 2,20) – je přesně to, co bych Vám přál, neboť celá pravá svatost spočívá v tom žít životem Ježíše Krista.

Ale poněvadž Ježíš žije **sám** v nás, přirozenost má zemřít a přirozenost umírá nesnadno. Nebuďte překvapena, pocítíte-li odpor a také často silná pokušení. Toto všechno je nutné alespoň skoro vždycky – aby se došlo k dokonalému spojení s Bohem. Byli bychom nakloněni k tomu, abychom řekli: „Šťastný ten, kdo netrpí pokušením“, a přece Duch svatý říká právě opak: „Blaze bude muži, který ve zkouškách vydrží“: *Beatus vir qui suffert tentationem* (Jak 1,12). Pokušení nám nechává pocítit naši slabost a toto poznání naší slabosti je naše pravá síla. V Epištole mše svaté sexagesimy svatý Pavel vypočítává všechny báječné věci, které učinil a snášel pro Ježíše Krista a končí slovy: „Velmi rád se tedy budu chlubit spíše svými slabostmi, aby ve mně přebývala Kristova moc“ (2Kor 12,9). Kdybychom jen mohli pochopit toto tajemství, že naše slabost je naše síla! Stejně jako ubozí žebráci si tvoří právní nároky ze svých hrozných ran a dalecí toho, aby je skrývali, ukazují je, aby přitáhli soucit milosrdných duší, stejně se máme těšit myšlenkou, že nemůžeme nic činit bez Ježíše. Říkejte mu to často a buďte spokojena, když se naskytne příležitost cítit

hloubku své ubohosti a slabosti. „Čím více se rozplýváte v pocitu své slabosti“, řekl Pán Ježíš Markétě Marii, „tím více se k Vám snížím, abych Vás zahrnul mocí své lásky“ (16. 2. 1903).

Jaká je to pro něho radost, když vidí duši naplněnou Božím světlem vstoupit odvázně na cestu důvěry!

„Ve vašem dopise je jedna věta“, – píše jedné představené řeholnic – „která se mně velmi líbí, poněvadž v ní vidím pramen velké slávy pro Pána Ježíše. Říkáte: „Není nic, absolutně nic ve mně, v čem bych mohla mít trochu jistoty. Také se nepřestávám vrhat s důvěrou do Srdce svého Mistra“. Toto je, má dcero, opravdová cesta, neboť všechno, co Bůh činí pro nás je výsledek jeho **milosrdenství**, neboť je dojatý přiznáním této ubohosti. A duše, která vidí svou ubohost a která ji klade stále před oči božskému milosrdenství, velmi oslavuje Boha tím, že mu dává příležitost předávat svou dobrotu duši. Pokračujte ve sledování této náklonnosti a nechte se vést uprostřed temnot zkoušky ke sňatku s Beránkem, ke kterému Vás určil“ (20.9. 1909).

A ještě tytéž několik měsíců později:

„Pán Ježíš mne nutí modlit se mnoho za Vás abyste s velkou velkodušností zůstala s Ježíšem na obětním oltáři. Duše i velmi ubohá takto spojená s Ježíšem v jeho agónii, ale jako Abraham. Ačkoliv už nebylo (lidské) naděje, on přece pojal naději (v Boha) a uvěřil (Řím 4,18). Oslavuje nesmírně Boha a pomáhá Ježíši při jeho díle v Církvi (14.7. 1909).

Milosrdná díla a pomocnice Boha je základ naší naděje. Ježíšovy zásluhy a naše nadpřirozená jednotnost s Kristem, hlavou mystického těla, jsou nejjistější a nejučinnější oporou. Veliký a vlastně jediný motiv naší důvěry v jeho přesnou a živoucí podobu je Ježíš. Tak jako je velkým Zjevením Otce, ve kterém se všechna zjevení shrnují, Ježíš je jedinou zárukou, ve které Otec sjednotil všechny ostatní.

Tato myšlenka se stále vrací ve spisech Doma Marmiona – někdy ve výrazech krátkých a jasných – nejčastěji, jak lze očekávat, se zvláštní zálibou.

„Cítit svou ubohost je velmi dobrá dispozice. Kdyby se chtěl král oženit s chudou dívkou, řekla by mu: Nic nemám. Dej by

čím, bych se oděla, čím bych se ozdobila. Poněvadž se však chce Pán Ježíš s Vámi zasnoubit, opřete se o něj. Pán Ježíš je Vaším bohatstvím“ (r. 1904).

„Jste-li ubohá, Bůh je slitovný a milosrdný: *miserator et misericors*. Je nutné, aby jste se s důvěrou vrhla do Kristovy náruče“ (r. 1908).

„Ve všech věcech se opřete o Ježíše. Bez něj nejsme v očích Božích ničím. Je ve všem naším **zastoupením**“ (1.11. 1908).

„Ježíš žijící ve Vás, psal jedné karmelitce v roce 1913: On je naše všechno.⁵⁶ Jeho nám Bůh poslal jako dárce moudrosti, spravedlnosti, posvěcení a vykoupení“ (1Kor 1,30). Tak nás zastupuje, že jednáme-li jeho jménem, Otec vidí v nás jen údy svého Syna a naše slabosti jsou slabostmi jeho Syna. Čas od času, jako v případě jeho Syna v zahradě Olivetské, Otec nám nechává pocítit všechnu tíhu našeho břemene a našich slabostí. Pak jdeme vpřed s úplným odevzdáním se Ježíši Kristu“.

Ve všech posledních letech jeho života, tedy když se světlo věčné přibližovalo, mluva Doma Marmiona se stala pronikající:

„Jsem přesvědčen, že žena jako Vy, věrná manželka a matka četné rodiny s veškerou svou zodpovědností, je **velmi drahá** Ježíšovu Srdci. Je věrným přítelem, který zná do základu všechny Vaše potíže a který ve své lásce rád doplní, co se nedostává Vaším úkonům.“

„Jsme plni ubohosti, ale máme znamenitou čest být údy Kristovými, to je, co nám přináší přízeň našeho nebeského Otce. Žijte spojena s Ježíšem Kristem a v něm odevzdána Otci“ (r. 1922).

„Kéž Vám Bůh žehná a celou si Vás vezme k sobě, abyste pronikla závojem svatého Člověčenství Ježíšova. Tento závoj představuje Otci rozedrané tělo Snoubence a všechno, co trpěl pro svou snoubenku“ (viz rozvedení této myšlenky v knize „Učitel duchovního života“).

„Ježíš vzal na sebe Vaše malé ubohosti, aby je učinil svými a božskými: „Ubohost naši na sebe převzal, bolesti naše snášel“: *Vere nalguares nostros ipse tulit* (Iz 53,4). Všechno, co Otec činí pro nás, činí to pro svého Ježíše, a tím, že nám uděluje své dary, odměňuje Ježíše v naší osobě: „Blažen, kdo dobře s ubohými smýš-

lí“: *Beatus qui intelligit super egenum et pauperum* (Ž 41,2). Tento ubohý je Ježíš, který se pro nás stal člověkem.“

Ale je to pro něho příliš málo, tyto krátké myšlenky a přece tak plné. Prožívá příliš intenzivně toto učení, aniž by z něho neodkryl duším celou hloubku a plodnost:

„Vaše duše“ – píše světské osobě – „je v rukou Božích. On ji miluje, stále se na ni dívá, nechá ji procházet stavy, které, jak ve své Moudrosti vidí, jsou pro ni nutné. Jako země musí projít smrti zimy a pšeničné zrna umřít, než ponese ovoce žní, stejně Vaše duše potřebuje projít lisem pokušení a slabosti, aby byla oblečena Kristem, jeho ctností a jeho božským životem. Čím více poznáváme svou slabost a onu zásobu špatnosti, která spočívá v našem srdci, tím více uctíváme Boha, když věříme ve velikost jeho dobroty a jeho milosrdenství.

Vidím čím dál tím více, má drahá dcero, že žádná hodnota není trvalá, jestliže není postavena na základě zkroušenosti a **pravém** poznání naší slabosti. Podle Božího plánu má být Bůh oslaven mocí své milosti. Ti, kteří **necítí**, kteří **nevidí** svou ubohost, neznají svou potřebu milosti. Proto se svatý Pavel těší z poznání své slabosti, aby všechna jeho síla pocházela od Krista: „Velmi rád se tedy budu **chlubit** spíše svými slabostmi, aby ve mně přebývala Kristova moc“ (2Kor 12,9). Hle, proč nás Dobrý Bůh vede touto cestou“ (22.6. 1918).

Jindy je to celé schéma, které tento učitel asketismu načrtává v několika jasných tazích:

„Pro nyníšek Vám dávám jen dvě nebo tři pravidla, která by měla být obsahem Vašeho duchovního života:

- 1.) Bůh činí všechny věci ke slávě svého Syna Ježíše. Neboť je hlavně oslaven těmi dušemi, které přesvědčeny o své krajní neschopnosti se opírají o něho a obracejí se k němu, aby měly světlo, pomoc, všechno.
- 2.) Měla byste se snažit uskutečnit nejživějším způsobem, poněvadž jste svým křtem údem Ježíšovým a stáváte se jím každým svatým přijímáním stále víc a více, aby Vaše potřeby, Vaše nemoci byly v pravém slova smyslu potřebami, nemocemi, chy-

bami Ježíšovými: „Ubohost naši na sebe převzal, bolesti naše snášel. Pán vzal na sebe nepravosti nás všech“: *Vere languores nostros ipse tulit, et dolores nostros ipse portavit. Posuit in eo Dominus iniquitatem omnium nostrum* (Iz 53,4). „S tím, který byl úplně bez hříchu, jednal kvůli nám jak s největším hříšníkem“ (2Kor 5,21).

3.) Když cítíte svou slabost a svou ubohost, postavte se sama bez bázně před obličej svého nebeského Otce jménem a v osobě jeho božského Syna: „Velmi rád se tedy budu chlubit spíše svými slabostmi, aby na mně přebývala Kristova moc“: *Libenter gloriabor in infirmitatibus meis ut inhabitet in me virtus Christi* (2Kor 12,9). Čím jste slabší, tím více si Pán Ježíš přeje být zcela Váš: „Levice nad mou hlavou spočívá, jeho pravice mě něžně objímá“: *Læva ejus sub capite meo et dextera ejus amplexabitur* (Píseň 2,6) – (1.5. 1906).

Všechny texty, které budeme citovat, jsou mu velmi drahé. K Izaiáši existuje jeho krásný výklad, osvětlující celé jeho učení:

„Ubohost naši na sebe převzal, bolesti naše snášel“: *Vere languores nostros ipse tulit et dolores ipse portavit*. Tento text má opravdu hluboký význam:

- 1.) Ježíš vzal na sebe naše osobní uvážené hříchy a zadosti učinil za ně ve své osobě. „Pán na něho vložil nepravosti nás všech“: *Posuit in eo Dominus iniquitatem omnium nostrum*.
- 2.) Jako hlava Církve, přijímá Ježíš za nás (své údy) všechnu naši ubohost, naše slabosti, naše bolesti. Trpěl je za nás, posvětil je, zbožštil ve své Osobě. Nebylo mu skryto žádné utrpení, ani bolest, ani slabost jeho údů. Přijal je na sebe **dobrovolně**.
- 3.) Tím, že je takto přijal na sebe, vytrhl z nich osten a pomáhá nám je snášet.

Ano, snažte se milovat jedině jeho a ostatní v něm a s ním“ (1.7. 1915; jedné mladé dívce).

„Děkuji Vám za Vaše krátké psaní a jsem šťasten, že si přejete bez výhrady patřit Pánu Ježíši. Přes svou ubohost a spíše kvůli své ubohosti se můžete bez obav opřít o Spasitele: „budu se radě-

ji chlubit slabostmi“: *Libenter gloriabor in infirmitatibus meis* (2Kor 12,9). Vidím čím dál tím lépe, že když se představíme nebeskému Otci jako údy jeho milovaného Syna: „Vy jste Kristovo tělo a každý z Vás jeho úd“: *Vos estis corpus Christi et membra de de membro* (1Kor 12,27). Pohled na naši ubohost přitahuje jen pohledy jeho milosrdenství: „Propast naší ubohosti dovolává se propasti jeho milosrdenství“: *Abysus abyssum invocat*. Často na Vás myslím před Pánem Ježíšem, neboť ani vzdálenost, ani okolnosti nemožnou odloučit to, co je spojeno v lásce našeho Boha“ (30.12. 1904).

A ještě jedné řeholnici misionářce tyto řádky tak přesvědčujícího posvěcení:

„Jsme údy Ježíše Krista a tak s ním **spojení** a tak **nerozdílní**, že všechny naše bolesti, všechny naše ochablosti, naše těžkosti, naše zkoušky těla, duše a srdce bere na sebe a ty stále volají o milosrdenství u jeho Otce. Je to jeho Syn, jeho milovaný Syn, kterého vidí v nás a jeho milosrdenství nás zaplavuje bez ustání milostí pro nás i pro druhé. Řekněte z hloubi svého srdce: „Poznali jsme lásku, kterou má Bůh k nám a uvěřili jsme v ni“⁵⁷: *Nos credidimus caritate Dei*. Věřím v lásku Ježíšovu ke mně, lásku tak velikou, že jeho bolesti a jeho zásluhy se staly mými. Ach jak jsme v něm bohatí!“

Aby se osvětlilo jeho učení, podle způsobu, který mu byl běžný, položil jako protiklad dva druhy duší:

„Jsou dva způsoby, jak se postavit před Boha:

1.) Jako farizeové v Evangelium, opírajíce se o svá vlastní díla a žádající Boha, aby nás odměnil za naši spravedlnost: „Zachovávám tvé příkazy. Postím se dvakrát týdně, desátky dávám ze všeho, co vyzískám. Měl bys být se mnou spokojen“ (Luk 18,12). Bůh nenávidí tyto lidi, kteří se sami ospravedlňují, jakkoliv jsou velmi korektní a bezúhonní (vnějškově).

2.) Jako svatý Pavel: „Dívám se na celou svou vlastní spravedlnost jako na smetí“: *ut stercora*. Má celá důvěra je v Ježíši Kristu“, který svými zásluhami dává celou hodnotu našim pracím. Odtud se Apoštol oslavuje ne ve svých dílech, ale ve svých **ubohostech**: „Chlubím se spíše svými slabostmi“: *Libenter gloriabor*

in infirmitatibus meis (2Kor 12,9). Takové duše jsou Bohu drahé, poněvadž oslavují jeho Syna. A to je jeho jediná touha.

A nyní použití:

„Jste-li bohatý na ubohosti a chcete-li se opřít jedině o něho, ko-naje vše, trpě vše spojen s jeho jménem, učí Vás čím dál tím více příjemnějším svému Otci. Povede Vás do svatyně, kterou nazývá „lůnem Otcovým“: *Sinus Patris*, a tehdy před obličejem Božím budete se stále snažit líbit se mu tím, že konáte, co cítíte, že je mu **nejpříjemnější**. Jedině ti zůstanou v lůně Božím, kteří mají ne-smírnou důvěru v jeho otcovskou dobrotu a jeho milosrdenství velké a **nekonečné**, kteří činí vše možné, aby se mu zalíbili ve všech věcech.

Hle, zde je Váš nynější program. Cítím, že Pán Ježíš mně Vás dal, jako mé dítě, které mu má představit, abyste byl jedním z vítězství jeho milosrdenství, neboť svatý Pavel říká: „Ty, které svět má za neurozené a méněcenné, ba i ty, kteří u lidí nejsou vůbec nic, ty si Bůh vyvolil. A to proto, aby se žádný smrtelník nemohl před Bohem vynášet“ (1Kor 1,28,29).

„Myslel jsem na Vaši duši. Přes Vaše velmi skutečné chyby a Vaše ubohosti, které jsou bez pochyby větší, než jak je vidíme, Bůh Vás velmi miluje a žádá si svou velikostí nahradit Vaši ma-lost, svým nadbytkem Vaši nízkost, svou velkou moudrostí Vaši nedostatečnost. Toto všechno může učinit, jen jestli ho necháte jednat. „Velebím tě, Otče, Pane nebe a země, že jsi ukryl tyto věci před moudrými a učenými a zjevil je maličkým“: *Confiteor tibi, Pater, domie cæ li et terræ, quia abscondisti hæc a spatientibus et reve-lasti ea parvulis* (Mt 11,25). Jste jednou z oněch maličkých, na kte-ré Bůh milostivě snížil své oči.

Snažte se pohlížet mnohem více na Boha než sebe. Oslavovat se ve své ubohosti jako předmět a důvod božského milosrdenství. Milovat více ctnost, než se obávat hříchu. Vyvyšovat nekonečné zásluhy a moc Ježíšovu, vášnivě z ní čerpat, aby přispěl Vaším potřebám ...

Zde je program pro celý rok, a i pro celý život.

„Vítězství božského milosrdenství!“ K jakým nádherným stránkám jej toto téma inspirovalo!

Jistě, ale taková je slabost lidské přirozenosti, že je třeba stále se vracet k tomuto předmětu, hlavně, když duše velmi zaměstnaná svou ubohostí, odvažuje se zapadnout do malomyslnosti. Hlas otcův se tedy stává příjemně naléhavým a energickým, tak je živé jeho přesvědčení.

Váš poslední dopis mě téměř zabořil, neboť vidím, že dovolu-
jete před svými bolestmi, které jsou velmi **omezené** – skrývat bo-
hatství, které je Vaše v Ježíši Kristu, které je **nekonečné**. Je to vel-
ká milost, že vidíme svou ubohost a svou malost, která je ve sku-
tečnosti mnohem rozsáhlejší, než si představujeme. Ale toto po-
znání je opravdovým jedem, jestliže nemá jako protiklad **nesmír-
nou** víru a důvěru v „nejvyšší dostatek“ zásluh našeho drahého
Pána, v jeho bohatství a jeho ctnosti, které jsou naše: „Vy jste Kris-
tovo tělo a každý z vás jeho úd“: *Vos estis corpus Christi et membra
de membro* (1Kor 12,27). Členové mají skutečně **jako svoje** všech-
nu hodnotu a nekonečné zásluhy osoby, jejímiž jsou údy. A hle,
co oslavuje Ježíše: že oceňujeme tak vysoko jeho zásluhy a máme
tak veliké přesvědčení **o jeho lásce, aby nám ji dal**. „A my jsme
poznali lásku, jakou Bůh má k nám“: *Et nos credidimus caritate Dei*
(1Jan 4,16) – že naše ubohost a nehodnost nás neodstraší.

Jsou dvě kategorie lidí, kteří málo oslavují Ježíše Krista:

- 1.) Ti, kteří nevidí svou ubohost, ani si neuvědomují svou ne-
hodnost a tím necítí potřebu Ježíše Krista.
- 2.) Ti, kteří vidí svou ubohost, ale nemají silnou víru v božství
Ježíše Krista, díky které jsou takřka obšťastněni být tak slabý-
mi, že by v nich mohl být Ježíš oslaven. Jak jste vzdáleni osla-
vovat ho ve svých slabostech!

Usilujte o to mít **velmi čistý úmysl** ve všem, co konáte. Spojte
své úmysly s úmysly svého božského Snoubence a nestarejte se
o výsledek. Bůh nedává odměnu za úspěch (1.9. 1909) (jedné řeh-
olnici).

„Váš tak milý dopis“ – psal za několik let jedné světské osobě – „byl pro mne opravdovou útěchou, neboť nic mně nečiní tolik radostí, jako vidět své děti dát se bez výhrady Pánu Ježíši.

Nic neoslavuje tolik Dobrého boha jako duše, která, když vidí svou nicotnost a ubohost, se svěří do zásluh Pána Ježíše a do milosrdenství našeho nebeského Otce. Duše, které neznají svou ubohost, si myslí, že jsou dobré a příjemné Bohu pro svou přirozenou dobrotu. Necítí krajní nutnost Ježíše, málo oslavují Boha. Ježíš je naše **všechno**. Je doplňkem naší ubohosti, naší chudoby a dává se těm, kteří jsou „chudí duchem“.

Žádám, abyste byla velmi radostná, aby Vaše srdce bylo volné: „Po cestě předpisů tvých běžím, srdci mému volnost poskytuješ“ (Ž 118,32). „Smutek je dech pekla, radost ozvěna Božího života v nás“ (5.6. 1916).

Jednoho dne napsal Dom Marmion tato hluboká slova:

„Celá historie Ježíšova je vítězství síly Slova: *virtus Verbi*, podírající slabost jeho lidství“ (Bílá sobota 1922).

Není to také celá historie duší, které Bůh milostivě volá k dokonalému spojení s ním? Nejsou to, opíraje se o vtělené Slovo, jeho zásluhy a jeho milost, že mohou doufat ve všechno od Boha? Dom Marmion to nepřestává říkat:

„Co chci vidět ve Vás, je ono hluboké přesvědčení, že naše veškerá skutečná síla je *virtus Christi*. Svatý Pavel by tak rád viděl, aby tato ctnost byla jediným pramenem veškeré jeho činnosti, aby se radoval ze své slabosti a v ní se oslavoval. Je to také božská ctnost plynoucí z Krista do jeho údů, která dává našim činům veškerou jejich krásu, tak že nám to Církev nechává zaznívat v jedné ze svých modliteb: „která jediná v naději na milost nebeskou spoléhá“: *In sola spe gratiæ cælestis innititur* (5. neděle po Zjevení Páně – 14.3. 1914).

A později v roce, kterému následovala jeho smrt:

„Pozorujte Boha Ježíšovýmá očima... Jsme údy Ježíše Krista a naše ubohosti, které vzal na sebe, volají o milosrdenství k Otci v jeho jménu.

Ježíš je stále před Boží **tvář**í a ukryt v něm. Jeho modlitba, mezitím co nazírá na tvář svého Otce, stává se naší. Rozumím tak

dobře slovům svatého Pavla: „Velmi rád se tedy budu chlubit spíše svými slabostmi, aby ve mně přebývala Kristova moc“: *Libenter gloriabor in infirmitatibus meis ut inhabitet in me virtus Christi* (2.1. 1922).

A shrnuje své učení do této silné myšlenky zcela pavlovské, která se tak často nalézá v celé jeho korespondenci:

„Čím je kdo chudší, tím více nachází v nás své místo nevyslovitelné bohatství Kristovo. Naše ubohost poznaná a přiznaná přitahuje jeho štědrost“ (r. 1918).

3. Odevzdanost v lásce

Praktikování ctnosti víry a naděje má být podporováno a korunováno láskou, nejvyšší ctností: „Tady máme víru, naději a lásku, tuto trojici. Ale největší z nich je láska“: *Major autem horum est caritas* (1Kor 13,13). Vyše jsme viděli, že láska je samotným principem spojení s Bohem. Následující stránky věnujeme v učení Doma Marmiona jedné z forem nejčistší a nejabsolutnější lásky: duchu odevzdanosti. V knize „Kristus, ideál mnicha“ uvedl o této ctnosti stránky tolik nutné a tolik plné jemného užívání, stránky, které se počítají mezi nejvznešenější z jeho duchovního díla (přednáška: Duch odevzdanosti). V jeho dopisech směřujících k vysvětlení stavů duší pisatelů těchto dopisů zdůrazňuje Dom Marmion více stanoviska spíše soukromá, která umožní se cele oddat myšlence tohoto učitele asketismu o hlavním bodu života, totiž o spojení s Bohem.

Věcné odůvodnění odevzdanosti je dobrotivá Boží vůle, která řídí všechno ke své slávě a našemu spojení s ním. K této ctnosti se také může dojít, jen když jsme proniknuti hlubokým duchem podřízenosti.

„Ctnost, která nás dovede k získání všech ostatních, je **duch podřízenosti**. Udržujte v sobě ducha podřízenosti Bohu. Spojte se často s pocity poslušnosti Ježíšova srdce k Bohu, hlavně v modlitbě, ve svatém přijímání. Podřizujte se nejen příkazům Božím, ale všem jeho láskyplným rozhodnutím, událostem, které dovoluje, opatřením, která činí vzhledem k Vám. Tato ctnost podřízenosti Vás přivede k opravdové odevzdanosti.“

Tato odevzdanosti sama je jednou z podstatných podmínek opravdového pokroku ve spojení s Bohem:

„Jak jste tak dobře řekl, podmínkou veškerého pokroku v duchovním životě je: „Zapírat sama a následovat Krista“: *Abnegare semetipsum sibi ut sequatur Christum* (RB). Ale Ludvík z Blois (jehož díla čtu s potěšením) říká, že poslední slovo sebezapření je úplné vzdání se vůli Boží ve všech jejich projevech a jejich **do-voleních**. Říká, že člověk dokonale odevzdaný s Ježíšem Kristem celé vůli Boží, je velmi blízký Bohu, aniž by se mu to zdálo. Pro nyníšek konejte s **celým srdcem** to, co Vám Bůh ukládá z poslušnosti, a tím Vás úplně odevzdává své lásce a pro budoucnost své Prozřetelnosti“ (12.6. 1906 nebo 1907).

„Duše, kterou Bůh určí k důvěrnému spojení s ním“, píše tentýž den jedné řeholnici, „nesmí klást žádnou výhradu ve svém **odevzdání** se. Je nutné se vrhnout se zavřenýma očima do jeho náruče. Je nutné učinit Bohu úkon úplného odevzdání se, dát se mu bez výhrady jednou provždy. Je nutné považovat tuto podmínku za základní. Chápu, že tou nebo onou věcí trpíte, ale to všechno je vedlejší. Podstatné je, že patříte Bohu. Dívejte se na sebe jako na „věc“ Boží a nikdy se už nestáhněte zpět. Když přijímáte, říkejte Pánu Ježíši, že přijímáte jako On veškerou vůli jeho Otce. Říkejte Otci, že chcete být jeho, jako toto Slovo, které jste přijala (r. 1906).

Takováto celá a úplná odevzdanosti Lásce je pramenem milosti nejvznešenějšího spojení:

„Pán Ježíš je Pánem svých darů, a poněvadž je nekonečná Moudrost, jdeme zcela přímo k Otci, když se na něho spoléháme“ (8.7. asi r. 1896).

„Když se duše úplně odevzdá s láskou, se zavřenýma očima vedení Moudrosti, Všemohoucnosti a Lásky, to znamená Bohu, všechny věci napomáhají k jejímu dobru: „Víme, že všechno napomáhá k dobru těm, kdo milují Boha“:

His qui diligunt Deum omnia cooperantur in bonum (Řím 8,28). Ježíš nás ujišťuje, že Otcova láska je tak něžná, tak bdělá, že ani vlas nepadne s naší hlavy bez jeho dovolení. To je Vaše cesta. Drž-

te se jí přes všechno, co by Vám mohl ďábel našeptávat“ (30.11. 1920).

Není-li snad příklad svatých toho zřejmým důkazem?

„Když se úplně odevzdáme božskému vedení, všechny události spolupracují k dobru. Svatá Kateřina Sienská by byla chtěla zůstat celý svůj život sama ve své světničce, ale Pán Ježíš ji chtěl mít uprostřed davu, zbraní, ve styku s papeži. A poněvadž v tomto všem chtěla poslouchat jedině volání boží, Pán Ježíš ji měl stále u sebe“ (10.7. 1917).

Bůh měří i své dary podle stupně tohoto ducha synovské odevzdanosti plné důvěry a lásky:

Čím více se za Vás modlím, tím více vidím, že Vaše cesta je úplná a **bezvýhradná** odevzdanost. Bůh se bude o Vás starat přesně v té míře, jak se vrhnete se svými starostmi do lůna jeho otcovské Lásky a jeho Prozřetelnosti. Když jste v jeho přítomnosti, v temnotě víry, klaňte se mu v **jeho cestách**, v jeho Prozřetelnosti v jeho Moudrosti, často nevyzpytatelné. Vrhňte se mu zcela do jeho lůna, jak by to učinilo dítě: „Nebudete-li jako děti, nevejdete do nebeského království“: *Nisi efficiamini sicut parvuli non intrabitis in regnum cælorum* (Mt 18,3). „Pak Boží pokoj, který převyšuje všechno pomyslení, bude Vás chránit“ (Flp 4,7). Denně mu nabídněte oběť úplné služby, odevzdávejte se mu se vším, co se Vás týká, jeho milující péči: „Starosti své na Pána sval a zachová tě“: *Jacta super Dominum curam tuam et ipse te enetriet* (Ž 55,23)(11.12. 1908).

Tento duch odevzdanosti je ctnost tolik vznešená, tolik oslavující Boha, neboť uctívá nejvyšší dokonalosti, a je také tolik plodná pro duši, že Dom Marmion ji nepřestává vyžadovat. V celé jeho korespondenci, ale hlavně v posledních letech, se ozývají nejnaléhavější výzvy, nejživější promluvy právě o této odevzdanosti plné lásky.

„Vy budete mít jedině klid v **úplném odevzdání** sebe sama do rukou Vašeho nebeského Otce. Je nutné vždy se vrátit k tomuto stanovisku, neboť Pán Ježíš vyžaduje od Vás toto svědectví Vaší důvěry a Vaší lásky. Pokaždé tedy, když se cítíte znepokojena, nedůvěřivá, je nutné snažit se **jenně** modlitbou a spojením s Ježí-

šem přivést svou vůli k této **úplné podřízenosti**, k tomuto úplnému odevzdání sebe sama, své budoucnosti, všeho, do rukou Božích“ (15.12.1894).

„Udržujte se dobře k Boží dispozici. Sám mu podávám denně Vaši duši, aby v ní jednal podle své Moudrosti a své Lásky“ (20.11. 1916).

„Odevzdejte se slepě do rukou tohoto nebeského Otce, který Vás miluje **lépe a více**, než jak milujete sám sebe“ (12.4. 1917).

„Co je nejpříjemnější Bohu, je **úplná**, bezvýhradná **odevzdanost** jeho Moudrosti a jeho Lásky“ (12.1. 1918).

„Když jste opustil všechno pro Boha, nebudete očekávat štěstí, ani uspokojení, jenom když budete na věky s ním. Dobrý Bůh Vám dá **tolik** známek něžnosti a otcovské starostlivosti, že mu budete muset odpovědět úplnou odevzdaností. Nic neuctívá tolik Boha, jako toto vložení sebe do jeho rukou“ (8.10. 1920).

„Odevzdejte se slepě Lásky; bude se o Vás starat přes všechny obtíže“ (20.11. 1922).

Pozorujte všechny věci **okem víry** a v **úplné** odevzdanosti. Bůh má své úmysly ve všem, co nařizuje, ve všem co činí a ve všem, co **dovoluje**. Máme mu vzdát úctu svou důvěrou. Napsal: „proklet budiž člověk, který se spoléhá na člověka“: *Maledictus homo qui confidit in homine* (Jer 17,5). „Hospodin dal, Hospodin odňal, jméno Hospodinovo budiž pochváleno“: *Dominus dedit, Dominus abstulit, sit nomen Domini benedictum* (Job 1,21).

Ale záleží na tom, abychom se vyvarovali v této delikátní věci iluzí. S jeho obvyklou obezřetností, ovocem dlouhé zkušenosti duší, Dom Marmion nám vysvětluje pravou podstatu tohoto ducha odevzdanosti. Při čtení jeho tak vážných a tak náročných připomínek nepřistihneme ho ani při nejmenší stopě nejumírněnějšího kvietismu:

To, co dává prostotu a klid našemu životu, je upřímná a úplná odevzdanost sebe samého Bohu k jeho slávě. Odevzdat znamená dát Bohu všechno, co jsme, a všechno, co máme, abychom byli jeho **věcí**, se kterou může nakládat podle své libosti.

Ježíš říká: „Otče, všechno, co je moje, je tvoje“ – (Jan 17,10) – a Otec ho vzal za slovo a vydal ho neslychanému mučednictví.

Mnoho lidí mluví o odevzdanosti, ale málo jich plní daný slib Bohu. Dávají se Bohu jako majetek a ihned, jakmile Bůh začíná nakládat s tímto vlastnictvím pro svou slávu a podle úmyslu své Moudrosti, stěžují si, bručí a ukazují, že jejich odevzdanost nebyla poctivá, byla to jen slova.

A když uvedl citaci Matky Marie od božského Srdce (Droste z Vischeringu), pokračoval:

„Když jsme složili (řeholní) profesi, stali jsme se tak věci, majetkem Božím, že vždy, když se snažíme zařídit svůj život, své zaměstnání pro sebe a podle svých názorů, používáme věci, která patří Bohu a odtud přichází všechna ztráta jeho darů a jeho milosti. Hlavní věcí je pro Vás **zkoumat zcela podrobně** hnutí svého srdce, svých pohnutek, činů, prostě toto království Boží, které je ve vašem **nitru**; královská dcera kráčí ozdobená celá (Ž 44,14) a tato krása pozůstává v této dokonalé prostotě lásky, která ve všem pozoruje jen Boha a jeho zájmy. Hle, Váš program“ (3.4. 1908).

Toto je nesnadná ctnost, neboť cesty Boží nejsou vždy cestami našimi:

Když se odevzdáme upřímně a bez výhrady Dobrému Bohu, zařizuje **všechny** věci k našemu dobru. V životě jsou období, která se nezdají být prospěšná naší duši, ale ve skutečnosti jsou části plánu Božího k našemu duchovnímu utváření. Přijímejme tedy současný stav v duchu víry s velkou důvěrou v dobrotu nebeského Otce a s **velkou láskou**. „Víme, že všechno pomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha“ (Řím 8,28) (24.6. 1917; jedné světské osobě).

Ale nic není dokonalejšího a příjemnějšího Bohu, než se tak odevzdat bez výhrady jeho láskyplnému rozhodnutí a hlavně, když toto rozhodnutí klade kříž na naše ramena. Bůh rád volí to, co je slabé a malé, aby uskutečnil svá díla, aby bylo **všechno Boží** (8.2. bez udání roku).

„Jsem velmi proti tomu“, – píše jedné řeholnici, – „aby se Bohu kladlo ultimátum, nebo požadovalo od jeho božské Velebnosti znamení nebo známka⁵⁸ jeho vůle (týká se založení nadace). Je lépe jít prostě vírou a přijímat radu těch, kteří mají poslá-

ní nás vést. Bylo by lépe konat nověnu za účelem poznání vůle Boží a současně žádat uzdravení, jestliže je to v úmyslu Božím. Je možné, že Vaše bolesti byly podmínkou božské štědrosti a kříž základ této nadace (25.10. 1917).

Mohu Vám **jen jedno slovo**, – tak se vyjadřuje v dopise jednomu ze svých řeholníků. Řeknu Vám s Pánem Ježíšem: „Staráš se a znepokojuješ o mnoho věcí, a zatím je třeba jen jedno“: *Sollicitus es et turbaris erga plurima, porro unum est necessarium* (Luk 10,41). Odevzdat se se synovskou důvěrou do rukou našeho nebeského Otce a těch, kteří ho zastupují. „Víme, že všechno napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha...“: *His qui diligunt Deum, omnia cooperantur in bonum...* (Řím 8,28). **Nejlepší** ze všech příprav ke kněžství je žít každodenně láskou tam, kam nás poslušnost a Prozřetelnost postavila (27.12. 1915).

Je to hlavně v duchovní vyprahlosti, ve vnitřních temnotách, kdy cvičení této ctnosti se stává těžké. V těchto okolnostech je Dom Marmion soucitným vůdcem, aby duše odpovídala s velkodušností naléhání shora. Jak jsme tolikrát zjistili, nejjemnější přívětivostí pokojní zde nejnadpřirozenější požadavky:

„Přibližuje se čas, kdy máte opustit... a jít, kam Vás Bůh volá... Chci, abyste se jako Abraham vložil **úplně** do rukou Božích. Vždy, když Bůh volal Abrahama, jeho odpověď byla nezměnitelná „Zde jsem“: *Adsum!* Žádné vysvětlování, žádné návrhy. **Pán** volá a služebník poslouchá. Chci, abyste mohl volit den, kdy byste mohl obětovat sám sebe milované Prozřetelnosti Boží. Oznamte mne tento den, budu za Vás sloužit mši svatou a položím Vás na patenu s Ježíšem, aby Vaše oběť mohla být příjemná Otci⁵⁹. Čím více pozoruji Boha očima Ježíšovými, který žije v mém srdci, tím jasněji vidím, že nic nemůže být tak vznešené, tak **božské**, jako se dát úplně Bohu. Je jisté, že Stvořitel má právo nakládat se stvořením, které vytáhl z nicoty. Je jisté, že ve své nekonečné Moudrosti ví, co bychom mohli nejlépe vykonat k uskutečnění jeho úmyslu. Je jisté, že jeho bezmezná Láska je nejbezpečnějším odpočinkem pro naši slepotu a naši slabost“ (14.3. 1914).

„Cítím z celého srdce soustrast při vašich vnitřních zkouškách. Zním je ze zkušenosti; je to **velmi bolestné**. Často nás Bůh vede

až k propasti, zdá se nám, že se mu budeme v tom okamžiku rouhat. Je to ďábel, který působí na **povrchu** naší duše. Ježíš sám byl vydán hněvu ďábla: „Ale tohle je vaše hodina a moc tmy“: *Hæc est hora vestra et potestas tenebrarum* (Luk 22,53). Od tohoto okamžiku duše a srdce Ježíšovo byly předmětem hrozných útoků pekla. „Ubohost naši na sebe převzal“: *Vere languores nostros ipse tulit* (Iz 53,4). Nic tak neočišťuje duši, jako tyto vnitřní zkoušky. Připravují ji na božské spojení. Tehdy Kristovy ctnosti se jí stanou jedinou silou (27.4. 1922).

Při jiné příležitosti si vypůjčuje od svatého Františka Saleského toto půvabné přirovnání:

„Když jsem četl Váš dopis, viděl jsem, že Vaše duše prochází stavem **lásky v temné noci**. Svatý František Saleský líčí dokonale Váš stav, když popisuje svůj vlastní během posledních dnů svého života. Princ měl hudebníka, který mu byl velmi oddán. Jeho radostí bylo obveselovat srdce svého Pána svým krásným zpěvem a sladkou harmonií své hudby, přičemž i jemu bylo velikým potěšením poslouchat svou vlastní melodii. Nakonec úplně ohluchl. **Sám** více nenacházel potěšení ve své hudbě a ve svém zpěvu, jen aby udělal radost svému milovanému princí.

A to je Váš případ. **Znám** Vaše srdce a vím, že velmi milujete Boha a On miluje Vás. Ale zcela jako u Ježíše na kříži, On jediný měl vidět tuto lásku a těšit se z její vůně. Musíte být obětována v temnotě této Kalvárie. Bud'te o tom ujištěna (21.6. 1920 – jedné reholnici).

Při promluvách připojuje prosbu:

„Vím, že jste v náručí Božím“, – píše jedné karmelitce, – „že si pro Vás potom nemohu nic jiného přát, než dokonalé splnění jeho svaté vůle ve Vás. Mnoho se za Vás modlím, ale jediné, abyste se propůjčila bez výhrady vůli Boží“ (9.6. 1917). – Viz časté citace tohoto druhu v knize Učitel duchovního života.

A několik dní později:

„Miluji Vaši duši jako svou vlastní a prosím Pána Ježíše, aby Vás vedl ve všech věcech podle své svaté a zbožňování hodné vůle a připravil Vám všechny příležitosti, aby mohl svobodně jednat ve Vás, neboť to je Vaše cesta“ (31.7. 1917).

Zvláště hrozná zkouška pro duše, které hledají Boha je, že se cítí od něho vzdáleny a cítí nemožnost ho nalézt. Odevzdanost je jediné útočiště opuštěné duše:

„Vaše duše je velmi drahá Bohu, ale chce mnohem dokonalejší **odevzdanost** do jeho rukou, a dovoluje, abyste cítila celou svou neschopnost tak dlouho, dokud se k němu neobráíte ve všech věcech.

Příčina Vašeho nynějšího stavu je z části fyzická slabost a z části sestává ze zkoušky. Až všechno pomine, poznáte, že jste se přiblížila k Bohu, třebaže se Vám zdálo, že běh věcí Vás vzdaluje od něho.

Znamením, že Váš nynější stav nejsou **hlavně** Vaše nevěrnosti – ačkoliv by bylo přirozeně pravděpodobné, že zde nejsou úplně cizí – je, že cítíte velmi hluboce ve své duši velkou potřebu Boha, což jsou opravdová muka poněvadž se Vám zdá, že jste tak zoufale daleko od něho. Je to On, který nechává zrodit tento dvojí pocit zdánlivě protichůdný. Chce, abyste si ho silně přála – a současně abyste **viděla**, že vy sama jste zcela neschopna ho nalézt. Skončí tím, že přijde: „Pán slyší prosbu ubohých“: *Desiderium pauperum exaudivit Dominus* (Ž 10,17). Nyní jste jednou z těch ubohých. Modlete se za mne, jako já to činím denně za Vás, aby nám Bůh dal dát milost hledat **jedině** jeho: Je-li naše oko prosté, celá naše duše bude ve světle“ (28.4. 1908 – jedné řeholnici).

V takových střídáních, která jí zmítají, má duše zůstat pevná a důvěřivá. Nic neoslavuje více Boha:

Nemůžete dát dosti pozor na ony výkyvy, které neustále probíhají na **povrchu** Vaší duše. Jako moře, je zcela zčeřená, ale ve svých hloubkách je zcela u Boha. Žádejte Duchu svatého, aby Vám dal hojnost daru **síly**. Nic tak neuctívá Boha, jako když se opíráme se o něj se vši důvěrou, právě když se cítíme slabými a neschopnými: „Když jsem slabý“ říká svatý Pavel, právě tehdy jsem silný... velmi rád se tedy budu chlubit spíše svými slabostmi, aby ve mně přebývala Kristova **moc**“ (2Kor 12,10). Kéž byste byla naplněna silou Kristovou. Snoubenka se nikdy tolik nelíbí svému milovanému, jako když se opírá všemi silami svými o silné rámě svého milovaného (24.3. 1916).

Kéž tedy duše zůstává s velkodušností na této cestě přes všechny zkoušky, které dovoluje Pán. Přijde hodina, kdy bude zahrnuta pokojem v nejintimnějším spojení s Bohem:

Když se chce Pán Ježíš spojit co nejúžeji s duší, nechá ji projít mnohými zkouškami. Ale jestliže se tato duše vloží bez výhrady do jeho rukou, uspořádá **všechny** věci pro její největší dobro, podle slov svatého Pavla: „Víme, že všechno napomáhá k dobru těm, kdo milují Boha“ (Řím 8,28). Sláva Boží žádá, abychom v něho doufali v nesnadných okolnostech. Důvěřovat v Boha odpočívat na jeho prsou, když se všechno daří, nemá velkou cenu a málo oslavuje toho, který chce, aby mu bylo slouženo s vírou a **proti veškeré lidské naději**. Ale zůstat stále přesvědčen, že nás Bůh nikdy neopustí přes obtíže, které se zdají nepřekročitelné, že jeho Moudrost, jeho Láska a jeho Moc vždycky najdou cestu, toto je pravá ctnost, a čím více prošla duše takovými zkouškami, tím vyšší bude její let jednou, až bude konečně sloužit Bohu (14.3. 1902).

4. Láska k bližnímu

Láska k Bohu přitahuje s sebou lásku k bližnímu. První z příkazů je milovat Boha z celé své duše, z celého ducha, z celého srdce, ze vší síly své. Druhý příkaz je podobný prvnému: „Miluj svého bližního jako sám sebe“ (Mt 22,39). „Od Vtělení“, napsal Dom Marmion – v těchto tak silných a přesvědčujících stránkách, které zasvětil bratrské lásce⁶⁰ – „a Vtělením všichni lidé jsou právem, jinak skutkem spojení s Kristem, jako jsou údy spojeny s hlavou ve stejném těle“. Odtud život spojený s Bohem zahrnuje v sobě jako nutný důsledek lásku k bližnímu.

V korespondenci Doma Marmiona se nalézají málo míst vztahujících se k bratrské lásce a ta, která tam jsou, stojí za to, aby byla zachycena. Více než jedna známka této jemné psychologie, plné pravdy a oné zářivé jasnosti, které jsou jedny z kouzel jeho učení:

„Dobrý Bůh Vám dal **velkou** milost silné a upřímné touhy po dokonalosti. S touto milostí byste mohla daleko dojít. To, co Vás zdržuje je, že jste se nedala dost Bohu **v jeho údech**. **Chtěla** byste

jít k Bohu **zcela sama** (a zabýváte se jedinečně svou osobní dokonalostí), ale Bůh se nám představuje spojen se svým Synem a v něm v celé Církvi. Kdybyste mohla vystoupit z tohoto osamocení, čínila byste velké pokroky“ (asi r. 1901).

„Ve svatém přijímání vstupujete v přímé spojení s Ježíšem Kristem, a jím s Otcem a Duchem svatým, kteří jsou v něm. Vstupujete ještě s ním a v něm ve spojení se všemi údy a hlavně se všemi těmi, kteří jsou s ním dokonale spojeni ve slávě. Toto je ono **spojení**, za které prosil svého Otce. „Aby všichni byli jedno, jako ty, Otče, ve mně a já v tobě, tak i oni aby byli v nás“ (Jan 17,21; 26.5. 1908).

Z těchto tak vznešených myšlenek nám jeho pero podává krásná rozvíjení:

„Čím více se kdo dává Ježíši Kristu, tím více se On dává nám, a když se nám dá dokonale, je to plnost jeho života v nás, svatost, dokonalé spojení s ním. Neboť dát se Ježíši Kristu znamená nejprve se mu úplně odevzdat, nechat jeho moudrosti a jeho lásku **péči** se vším nakládat pro jeho slávu a naše dobro. Čím je tato odevzdanost dokonalejší, tím více se Ježíš stará upravit všechny podrobnosti našeho života.

Potom dát se Ježíši Kristu, to je dát se druhým pro jeho lásku, nebo spíše dát se mu v osobě bližního. Řekl: „Vpravdě pravím vám: Co jste učinili jednomu z nejmenších z těchto mých bratří, mně jste učinili“ (Mt 25,40). Je tak málo lidí, kteří chápou tuto pravdu, proto je tak málo svatých. Nikdy na to nezapomínejte má dčero: Pán Ježíš se dává pouze těm, kteří se Mu dávají v bližních. Abych Vám vyložil důvod: Jako se Bůh vtělil ve svaté Člověčenství Ježíše Krista, vtělil se určitým způsobem v bližního a jako se nemůže přijít k Bohu než tímto svatým Člověčenstvím, stejně se nemůže spojit s Kristem, než když přijímáme **spojení s bližním**. Rozjímejte o tom, má dčero, je to velmi plodné (17.12. 1901).

Žádejte svou patronku, jako to činím pro Vás, – píše jedné řeholnici – abyste obdržela tak vřelou lásku ke svému Snoubenci, že všechna ostatní láska může z ní prýštit. Nemůžeme se dělit o svou lásku k Bohu se žádnou jinou bytostí. Jeho příkaz je jasný: „Budeš milovat Pána Boha z celého svého srdce“. Ale stejně jako

milujeme Boha, můžeme milovat druhé, **poněvadž** On je miluje, a poněvadž žádá, abychom je milovali.

Jestliže takto milujeme, naše láska ke druhým nic neubírá Bohu, ale je naopak jiným druhem lásky k němu. Milovat tímto způsobem je milost, o kterou můžeme Boha žádat a kterou se máme snažit zasloužit si silou své lásky k němu. Když hovořil o svaté Terezii, jeden autor napsal: „Její něžnosti srdce, procházející Srdcem Ježíšovým, čerpají tam dvojí život. Stanou se božskými svým principem, zůstanou lidskými v jejich rozvíjení. Zcela jako přátelství třikrát svaté samého našeho Spasitele pro Apoštoly, jeho učedníky, Jana a Lazara...“ (19.11. 1902).

Co se týče provádění lásky k bližnímu, chtěl je současně lidské a nadpřirozené. Hleďme, jak osvětluje, odhání skrupule a upevňuje učení:

Bůh očekává, aby ho každé stvoření milovalo a sloužilo mu podle své přirozenosti. Andělé mají milovat Boha **andělským** způsobem, to znamená bez srdce, bez pocitu, vzrušení⁶¹, neboť oni nic z těchto věcí nemají. Ale očekává, aby ho člověk miloval **lidsky**, to znamená celým svým **srdcem, duší**, silou a duchem **a svého bližního stejným způsobem**. Nejsme ani duchové, ani stíny, ale lidské bytosti a nemůžeme vystoupit výše než k dokonalému lidství pozvednutému milostí. Neboť Ježíš je dokonalé lidství, dokonalé božství. Miluje svou Matku, jako má dítě svou matku milovat, nejenom svou hlavou, ale svým srdcem. Objímal ji, nechal se líbat, miloval to. Miloval všechny lidi: a) pro jejich duše vzhledem k věčnosti; b) **zcela** pro jejich osobu, lidsky; c) některé z nich zvláště miloval lidskou láskou. Plakal nad smrtí Lazarovou. Odkud vyšly jeho slzy? – Z jeho srdce. Nemiloval způsobem andělským, když nebyl andělem ale „Synem člověka“. Nikdy nebyl nikdo tak lidským jako Ježíš. Jeho Otec nalézal v něm všechno své zalíbení. Mezi věcmi, které nám Bůh udělil, aby nás vedl k sobě a aby **učinil možným naše vyhnanství zde na zemi**, je láska a náklonnost bytostí, které nás obklopují. Kdo vložil do srdce matky lásku k jejímu dítěti? Je to Bůh. A jak by se mu mohlo nelíbit, že jsme přijali tento dar? Musíme být na stráž, abychom se nenechali klamat Ďáblem tím, že nám představuje věci nad

lidské síly a opačně s úmysly Božími. Ježíš řekl: „Vždyť mé jho je příjemné a mé břemeno je lehké“ (Mat 11,30). Bylo by nesnesitelné, kdybychom byli povinni jednat jako duše bez těla, jsouce současně obklopeni smysly, náklonnostmi a lidskými pouty proti své vůli. Buďme spokojeni s tím, být tak dokonalí jako **Bohočlověk**⁶². Ježíš miloval Marii: a) poněvadž v ní viděl obraz své vlastní dokonalosti; b) poněvadž byla jeho svatou Matkou. Miloval ji láskou dítěte vyzdviženého do nekonečné výšky hypostatickým spojením, ale zůstáváje přesto bytostí. c) Miloval ji pro všechny ctnosti a dary, které do ní vložil.

Nuže, mé drahé dítě, nechtějte se příliš „povznášet“. Spokojte se jednat **prostě** a žádejte Ježíše, abyste ho milovala s odloučením, to znamená způsobem, aby žádná lidská náklonnost se nestala **nutnou**: „Zatím je třeba je jedno“ (Luk 10,42). Užívejte náklonností, jako užíváte druhých bytostí. Na bytosti se **nespoléháte**, jestliže je chcete užívat podle vůle Boží. Hleďte na svatou Terezi, která vzala svou neteř s sebou do kláštera⁶³, svatého Františka Saleského a svatou Janu de Chantal, svatého Augustina, oplakáváje svou matku bez zrnka příchylnosti (4.12. 1919).

A ještě téže před jejích odchodem do kláštera, tyto řádky skvělé pravdy:

Vaše myšlenky o Ježíšovi jsou velmi **všední**. Není to vůbec On, jak si ho představujete. Jeho srdce je široké jako oceán, opravdové **lidské srdce**. Ronil skutečně hořké **slzy** při Lazarově smrti: „Hle, jak ho miloval!“ (Jan 11,36). Neočekává, abyste byly přízrakem s duší. Ne, chce, abyste si ponechala své srdce ženy, **takové, jaké stvořil**, toužící po lásce a dávajíc ji a až opustíte ty, které milujete, žádá abyste to **hluboce cítila**. Nemučte všechen čas své malé srdce obavou, ale dívejte se na Ježíše. Má pro Vás, svou snoubenku, všechno, co schází Vaší ubohosti (7.7. 1920).

Nicméně, jako opatrný vůdce snaží se v daném případě opřít se o rezervy, které skýtá cvičení této ctnosti:

„Hledejte ve všem láskyplné zalíbení Boží. Mějte úmysl líbit se mu ve všem, co konáte. Máte milující srdce, které potřebuje lásku, a proto je nutné, abyste se připoutala k Bohu. Až s ním bude-

te dobře spojena, tehdy Vám dá velkou svobodu, abyste jednala s dušemi, bez ucházení se o ně (r. 1908).

Napsal bych Vám již dříve – dopis adresovaný řeholnici – poněvadž jsem věděl, že máte bolesti. Ale nenašel jsem k tomu ani chvílku. Pochopila jste má slova ve smyslu přemrštěném a přehnaném. Hle, jaký byl můj pocit:

Bůh Vás obklopil zcela mimořádnou ochranou a chce **celou** Vaši lásku, **celé** Vaše srdce pro sebe. Neboť něžnosti a projevy něžnosti, o kterých jste mně mluvila, aniž by byly nutně hříchem, jsou ústupkem přirozenosti, neboť skončí oslabením Vaší ctnosti. Když se dojde k dokonalé lásce, to znamená, kdo **odumřel** tvorům, začíná nový život, ve kterém může bez obavy milovat, neboť, tehdy **jediný** princip této lásky je láska k Bohu. Ale vy tam ještě nejste. Je nutné, abyste prošla mnoha zkouškami, „odumřít jako pšeničné zrno v zemi, do které padne“ (Jan 12,14) –, dříve nemůžete dávat své srdce bez bázně. Když svatá Terezie prošla **dlouhými a křížujícími zkouškami**, Bůh jí **vrátil** všechny její staré náklonnosti. Stála se silnější, něžnější, ale nebylo to již pro ni nebezpečné. Známkou tohoto stavu je, **když tyto náklonnosti nepotřebujeme**. Ale když je někdo smutný a jako zoufalý je-li jich zbaven, je to jistým znamením, že tyto náklonnosti jsou částečně přirozené, nedokonalé, a mohou oslabit duši a být takto příležitostí k pádům.

Není třeba se vrhnout do druhé krajnosti a izolovat se, zbavit se přátelství, které Vaše slabost potřebuje. Jen je třeba použít ochranu, kterou opatrnost a Řehole ukládá. Modlím se za Vás z celého srdce, neboť Vás věrně miluji v Ježíši Kristu“ (7.5. 1914).

Tu a tam několik přátelských rad zapomenutí sebe, radostné lásky. Není snad eutrapélie⁶⁴ křesťanskou ctností?

Co Ježíš nyní především žádá je, abyste zapomněla sama na sebe a sloužila druhým, jako Ježíš, který myl nohy svým učedníkům“ (4.10. 1913).

Jsem tak šťasten, když vidím, že nejen vy sama se radujete, ale snažíte se učinit jiné šťastnými. Máte pravdu: „Svatý smutný je smutný svatý“. Kdo má Ježíše v srdci, je to jako urážka, když je

smutný. Je to, jako by se řeklo: „Nestačíš mně“. A Ježíš je přitom zcela náš (27.11. 1903).

Buďte celá radostná, zcela spojená s Ježíšem, milující a stanete se čím dál tím dražší Ježíši a čím dál tím více mým dítětem“ (bez data).

Rada šťastně přizpůsobená situaci jeho dopisovatelů:

Pro nyníšek, – píše jedné, zcela mladé dívce – Vaší velkou úlohou je, být malým andělem útěchy pro Vaše drahé rodiče. Mají jen Vás a Ježíš vám svěruje povinnost, abyste ho u nich zastupovala. Víte, že Ježíš řekl: „Co jste učinili jednomu z nejmenších z těchto mých bratří, mně jste to učinili“ (Mt 25,40). Neboť toto je mnohem pravdivější o Vašich rodičích. Pro Vás zastupují Boha a všechno, co učiníte abyste je potěšila, jim pomohla, Ježíš vezme, jako byste to učinila pro něho samého“ (3.4. 1903).

A ještě téže:

Vaše postavení není snadné, jste ještě dítě a připadá Vám úkol tak těžký, tak nesnadný, totiž těšit a podpírat své drahé rodiče v jejich smutku. Je to velmi nesnadné pro tak zcela malou osobu, jako vy, ale nejste sama. Víte, že když jsme ve stavu milosti, dobrý Ježíš přebývá **stále** v našem srdci. Jeho velkou touhou je být pro nás **vším**...

Vaší velkou úlohou je těšit tatínka a maminku. Buďte stále veselá, malým andělem pokoje a Ježíš Vás bude velmi milovat. Neboť On přijme, jakoby bylo učiněno pro něho to, co konáte, abyste potěšila své drahé rodiče (9.6. 1903).

Je to předmět bratrské lásky, na kterou Dom Marmion stále kladl velký důraz: posuzování bližního. V jeho korespondenci se setkáváme s ohlasem jeho pevného a váženého učení.

Jeden z jeho nejstarších dopisů (27.11. 1894) obsahuje tyto tak naléhavé rady:

„Bděte nad sebou zcela zvlášť ve vztahu k lásce a buďte ujištěn, že vždy, kdykoliv jste tvrdý v myšlenkách nebo slovech k bližnímu, Vaše srdce není inspirováno Nejsvětějším Srdcem Ježíšovým, který je oceánem soucitu k našim ubohostem a který zvlášť miluje duše, které si nikdy nedovolují posuzovat tvrdě bližního. Svatá

Kateřina Sienská si nikdy nedovolila posuzovat bližního, i když se jednalo o úkony, které byly zřejmě špatné a Pán Ježíš ji zjevil, jak mu byl příjemný tento způsob jednání. Víím ze své vlastní zkušenosti, jak tato dokonalost je těžká, ale máme se stále snažit dojít k tomu nejdokonalějšímu, abychom činili Ježíši radost“.

Stejné učení najdeme skoro o třicet let později (3.12. 1921):

„Snažte se pokud možno nezabývat se nedokonalostmi druhých, pokud tím nejste pověřen. Je to satanova léčka, který usiluje zmenšit Vaše zásluhy a Vaši milost. Kristus **chce**, abychom nesoudili bližního, leda, že nás k tomu nutí naše povinnost. Nesuďte, abyste nebyli souzeni: *Nolite judicare*. Ten soud totiž, jakým soudíte, stihne Vás“ (Mt 7,1-2). Nic neodzbrouje Boží spravedlnost k nám, jako milosrdenství, které máme s druhými“.

Způsob, který Dom Marmion v takových případech zvlášt doporučuje, je modlitba, která maří lest ďáblovu. „Přišel nepřítel, zasel koukol mezi pšenici“ (Mt 13,25).

Modlete se za ty, kteří, jak se Vám zdá, špatně jednají, ale nesuďte je. Jedině Bůh vidí srdce, jedině On může posoudit zodpovědnost duší“ (30.11. 1920 – viz knihu „Učitel duchovního života“).

Myšlenka, kterou takto krásně rozvádí, je následující:

„Co nám často brání žít v usebrání je to, že se příliš zabýváme druhými. Nezdržujte se tím, abyste soudila bližní a nemyslete, že byste měla říci představeným, co se Vám zdá potrestání hodné u Vašich sester s výjimkou, když jste tím pověřena. Je to ďábel, který Vás chce tímto znepokojit a bránit Vám spojit se s Pánem Ježíšem. A dobrý Bůh dovoluje toto pokušení, poněvadž zde má podnět k báječnému očišťování. Tak je možnost ihned obětovat myšlenku toho druhu. Pomodlete se za osobu, ke které jste přísná a když ďábel uvidí, že každá myšlenka tohoto druhu, kterou Vám přivádí je pro Vás příležitostí k dobré modlitbě, upustí od této taktiky. Ihned se obraťte k Pánu Ježíši, svěřte mu tuto věc a řekněte mu: „Můj Ježíši, postupuji ti to. Sama se zabývám jediné tebou, chci být spojena s tebou“. Zřejmě jsou případy, kdy nemůžeme schvalovat čin, ale nedovolujte si soudit úmysl. Toto je mezi duší a Bohem. A čím větší mám zkušenost, tím lépe vidím,

že jedině Boží oko může rozpoznat náš úmysl a hodnotu našich činů“ (bez data – řeholníci).

Jinde napsal velmi správně jedné představené:

„X... činí pokrok v modlitbě a tudíž dokonalosti. Díky Dobrému Bohu, tyto pokroky jsou doprovázeny dokonalou podřízeností v poslušnosti a velkou jemností a shovívavostí v jejím vztahu ke druhým, bez čeho by její pokrok v modlitbě byl mě podezřelý: Po ovoci je poznáte“: *A fructibus eorum cognoscetis eos* (Mt 7,16; – 8.2. 1901).

Je to opravdu modlitba – mše svatá, nebo soukromá modlitba – ze které se čerpá princip lásky široké a zářící, opravdové zapomenutí sebe a proto je dodavatelka Boží milosti:

Je to hlavně během mše svaté, kdy zasvěcujeme celé své bytí Bohu a duším a jsem čím dál tím více přesvědčen, že největší milosti Boží jsou dány těm, kteří jsou v těchto nejvelkodušnější: Je psáno o Ježíši: „Ubohost naši na sebe převzal, bolesti naše snášel“: *Vere languores nostros ipse tulit et dolores nostros ipse portavit* (Iz 53,4). Když se s ním důvěrně spojíme během božského oficia a mše svaté a věrnými dušemi na zemi, uskutečňujeme tato vznesená slova jeho svatého Srdce: „Prosím tě, Otče, aby všichni byli jedno, jako ty, Otče, ve mně a já v tobě, tak i oni aby byli v nás“: *Rogo, Pater, ut omnes unum sint, sicut Tu in Me et Ego in Te, ut sint consummati in unum* (Jan 17,21). Stáváme se tak řečeno jedni s ním, jestliže bereme na sebe s ním všechny bolesti, vzdechy, utrpení svaté Církve a přimlouváme se jménem všech, naplnění důvěrou v jeho nekonečné zásluhy. Jestliže tak obvykle jednáme, vystupujeme ze sebe samých, zapomínáme na své malé bolesti, svá utrpení a lépe myslíme na Boha a na duše. Za to Bůh myslí a naplňuje nás svou milostí: „Dávejte a bude Vám dáno; míru dobrou, plnou, natlačenou a vrchovatou vám dají do klína“: *Date, et dabitur vobis; Mensuram bonam et coagitatam et superfluentem dabunt in sine vestrum* (Luk 6,38).

Mé drahé dítě, mluvím k Vám tímto způsobem, poněvadž čím více vidím řeholníky a řeholnice, tím více jsem přesvědčen, že velká příčina jejich ubohosti je, že většina z nich myslí příliš na sebe samé a příliš málo na Ježíše a na duše. Kdyby mohli jednou

provždy vystoupit ze sebe a zasvětit celý svůj život Ježíši a duším, jejich srdce by se rozšířilo jako oceán. Sami by letěli po cestě: „Po cestě tvých předpisů běžím, mému srdci poskytuješ volnost“: *Viam mandatorum tuorum cucurri cum dilatasti cor meum* (Ž 118,32; – 3.2. 1904).

Viz doplněk „Poznámky z exercicií“ adresovaný řeholnici o lásce k bližnímu.

V. NA VRCHOLU SPOJENÍ: ŽIVOT MODLITBY

Žádné množství vnějších skutků se tak nelíbí Bohu a není tak užitečné Církvi jako láskyplné nazírání, ve kterém duše dovoluje Bohu, aby v ní jednal, jak se Mu líbí. Proto ji Bůh stvořil. „Maria vyvolila nejlepší stránku, která jí nebude odňata“. Naše vnější činnost se líbí Bohu právě v té míře, v jaké je naplněna naším spojením s Ním.

Bůh Vás volá k vnitřnímu spojení, a to je pro Vás užitečnější a pro Církev a pro duše prospěšnější než všechna naše činnost.

Bůh nás stvořil pro sebe a my nemůžeme dělat nic většího, než se mu podřídit, aby naplnil svá určení. Dovolíme-li Bohu, aby v nás jednal při modlitbě, není to leností nebo nečinností. V takových chvílích v nepostřehnutelných záhybech naší duše se odehrává činnost božská, vzácnější než všechna naše činnost lidská. V míře, v jaké se duše přibližuje Bohu, se stává prostší a žádné slovo nemůže vyjádřit to, co by se chtělo říci, ale jak Církev praví ve své liturgii: „Bože, kterému je každé srdce je otevřeno a ke kterému každá vůle mluví, kterému nic není skryto, očisti naše srdce vlitím Ducha svatého, abychom tě mohli dokonale milovat a chválit způsobem toho hodným“.

Zítرا slavíme svátek sv. Ruisbroecka, jednoho z největších mystiků, jež Církev znala.

Budu mít to štěstí sloužit mši tohoto blahoslaveného. Budu ji sloužit za sebe, za Vás a za ty, kdo jsou Vaši, aby nám Duch svatý dal dar pravé modlitby.

Osobě ve světě: Jsem šťastný ze zpráv, že nalézáte tolik světla pokoje v modlitbě. Je to velká milost a největší záruka vytrvání.

Zarmoutilo mne, když jsem se dozvěděl, že jste zanechala rozjímání. Je to léčka ďábla, protože bez modlitby, styku duše a srdce s Bohem zůstaneme stále ve velké prostřednosti. Právě v těchto okamžicích důvěrnosti Bůh dává své světlo a svůj život, ačkoliv někdy způsobem málo zřejmým.

Drahá dce-ro, přeji si, abyste se snažila být spojena s Párem a nezaměstnávala se tím, co se stane. Jste snoubenkou Ježíšovou. Jste s Ním „v lůně Otcově“: *in sinu Patris*. K tomu však je třeba velké věrnosti. Zůstávejte usebraná nejen při modlitbě, ale po celý den. Sám jsem nejednou poznal ze zkušenosti, že zůstáváme-li u našeho Pána věrně během dne, dá se Pán duši poznat a duše pak učiní veliký pokrok. Ježíš řekl: „Miluje-li mne kdo, učiním u něho svůj příbytek“. Zůstává v duši, která Ho miluje a která žije stále pro Něj. Zpočátku tento život usebranosti vyžaduje námahu, ale jakmile mu přivykneme, stane se druhou přirozeností. Máme-li radost, bolest, nesnáze, jdeme k Němu a pak je vše dobře.

Hle, co často zabraňuje – jako i ve Vašem případě, drahá dce-ro – duším dobré vůle, aby pokročily v modlitbě. Ráno vykonají dobře rozjímání, přijmou Pána ve svatém přijímání a jsou s Ním velmi spojeny. Pak odejdou z chóru, jdou ke snídání, začnou pracovat... Sem tam se na něco podívají, pronesou několik zbytečných slov a tím přestávají být usebrány. A tak stále jdou vpřed a vracejí se. Je třeba, abyste si zvykla mít v srdci malou svatyni, kde najdete Pána vždy, a to i uprostřed tisícových zaměstnání a nesnází, a pak ihned, jakmile jste sama, jakmile máte trochu času, „ať je rozdělán oheň“. Snažte se ovládat všechny svá myšlenky, protože necháme-li se unášet představivostí, nemůžeme dospět k nazírání. Naše hlava je tak trochu jako mlýn, který semílá vše, co se do něj vhodí. Proto je velmi důležité, abychom po každé, když máme několik okamžiků, nerozptylovali svého ducha, ale obrátili jej k Bohu. Bez toho by nebyla možná usebranost ani modlitba.

Snažte se též nemyslet na své zaměstnání mimo hodiny pro ně určené. Máme ovládat svá zaměstnání a ne se nechat ovládat jimi. Vaše oblíbená zaměstnání Vás ovládá ještě příliš mnoho a tím Vám zabraňuje žít ve spojení s Bohem.

Z vaší touhy po důvěrném spojení s Bohem poznávám z různých příznaků, jež jste mi udala, že Duch svatý ve Vás dal se zrodit této touze a že, jste-li věrná a trpělivá, naplní Vaši duši v okamžiku svého zalíbení tím, co je lepší pro jeho slávu a pro Vaši dokonalost.

Teologové učí, že když nám Bůh vnukne vroucí touhu po nějakém daru, jako je duch modlitby, a když pocíujeme často při modlitbě na tento úmysl velký pokoj a důvěru, je to jistou známkou toho, že nám chce tuto touhu splnit. Váš zvyk obracet se často k Bohu při práci a očišťovat svůj úmysl přispívá velmi k utváření tohoto ducha – nakolik to jen závisí na nás, neboť nezapomeňte nikdy, že duch modlitby je darem Božím.

Musíte s velkou pozorností uchovávat svou duši v pokoji, protože se zlý duch bude velmi namáhat, aby Vám zabránil dospět k duchu modlitby. Všeobecně je třeba se mít na pozoru před každou myšlenkou, která Vás zneklidňuje, vede vás k úzkosti a zmenšuje Vaši důvěru.

Je-li duše podřízena při modlitbě Bohu, mýlila by se, kdyby se příliš věnovala podrobným úmyslům. Stačí, vzpomene-li na ně rychle na začátku modlitby.

Pokud se týče úmyslu při modlitbě, řeknu Vám, že mnoho duší s velkou přesností a podrobností určuje různé úmysly při modlitbě, což překáží jednotnosti jejich modlitby a je pro ně příčinou neklidu a roztržitosti. Nejlepší pro tyto duše je, když určí své úmysly jen občas, například ráno a tak, že prostý pohled duše na začátku modlitby stačí. V tom všem, drahá sestro, je třeba se řídit vnuknutím Ducha svatého s velkým pokojem, protože každá úzkostlivost je smrtelným nepřítelem odevzdanosti, kterou Duch svatý chce najít u duše volané k velkému spojení s Bohem.

Při modlitbě není třeba, abychom se vyrušovali vzpomínkami na úmysly nebo na jednotlivé lidi Vaše spojení s Bohem to vše nahradí. Vaše spojení s Bohem v lásce je jakoby výsledkem vlití krve - lásky života Božího - ve velkých dávkách do všech údů mystického Těla Kristova. Já sám si беру všechny údy Církve do svého srdce, přijímám jejich úmysly za své ve víře a lásce, a jakmile to jednou učiním, už na to nemyslím.

Nedělejte své modlitby složité myšlenkami na jednotlivé lidi. Kromě zvláštních případů to ponechte na našem Pánu. Všeobecně duše, které Ježíš volá k sobě, jak je tomu u Vás, zve svým vnitřním vnuknutím, když si přeje, aby se modlily za zvláštní věc nebo osobu.

Pět následujících úryvků je psáno světským lidem.

Nezapomeňte, že při modlitbě je podstatné spojení duše s Bohem ve víře skrze lásku. Duše, opírající se vírou o Ježíše Krista, se pozdvihuje se pokorně láskou až k Bohu a tam patří na pravdu nazíranou v Bohu. Láska jí ukáže rozhodnutí, která Bůh chce, aby je učinila, a tato rozhodnutí, vnuknutá též světlem Ducha svatého, jsou plodná a stálá.

Rozjímání musí být více modlitbou srdce a lásky než hlavy. Znamenitou knihou učící rozjímat je: „Rozjímání podle evangelíí“. Čtěte je v přítomnosti Boží, dokud Vaše srdce tím nebude dočteno. Pak se odevzdejte Lásce.

Bloudí-li váš duch při rozjímání, udělejte to tak, aby vaše srdce zůstalo sladce obráceno k Ježíši, a neztratíte nic.

Nedělejte teď nic úsilím ducha, ale spíše zůstaňte srdcem v přítomnosti Boží a odevzdejte se Mu bez výhrad.

Při mariánských hodinkách, při růženci a křížové cestě máte už dost ústních modliteb. Je dobré, zůstáváme-li před Bohem svobodni, abychom mohli volně pozdvihovat srdce k Bohu, jak nám k tomu Duch svatý během dne dává příležitosti.

Řeholnicím:

Někdy je dobré, když jsme sami s Bohem, vztáhnout k Němu ruce, hledět na Něj ve víře a ukazovat Mu dno duše, aby jeho zrak mohl proniknout do propasti skrytých v záhybech srdce. Pak je naše modlitba čistá a velmi mocná, protože dítě hledí na tvář Otce a hledá jeho tvář, totiž jeho zalíbení. Tato slova shrnují všechno mé vedení pro Vaši duši, kterou toužím mít čistou a prostou jako duši dítěte lásky.

Nejsem přítelem přílišného duchovního vedení, hlavně tehdy, když Bůh dá zahlédnout krásu prostoty. Bůh sám je prostý, nekořečně prostý, a nalézá se v duši prosté, ztracené v jeho Slově. Nemohu vám dosti říci o božském zalíbení nebeského Otce, hlavně

po svatém přijímání, když vidí duši zcela ponořenou do svého Slova, žijící jeho životem a hledící na jeho tvář s pokorou a láskou.

Při své modlitbě se nebojte prostoty. Jděte k Bohu skrze Ježíše Krista. Je cestou a dá Vám zahlédnout dokonalosti v míře, v jaké je Vám to užitečné. Mimo rozjímání Vám vaše křížová cesta, duchovní četba a jiná duchovní cvičení zabraňují upadnout do prostoty upřílišněné. Při modlitbě víry je podstatné milovat a odevzdat se zcela vůli Boží.

Ježíš je cestou a vede nás tam, kde přebývá. Pro ty, které náš Pán vede k tomuto cíli, a které vede touto cestou, není vůbec nebezpečí klamu. Nebuďte vůbec zvědavá poznat žádné tajemství speciálně, ale chtějte poznat jediné Boha čistou vírou skrze Ježíše Krista. Kdyby Vám Bůh chtěl zjevit něco jednotlivě, zůstaňte velmi pokorná a vězte, že taková zjevení jsou mnohem méně užitečná pro Vaši duši než vlité poznání víry, ve kterém se Bůh duši bezprostředně sdílí a naplňuje ji božstvím a láskou. Když se Vám stane, že sladký pokoj se zmocňuje Vašeho srdce a Vaší duše, spokojte se tím, že zůstanete v mlčení plném lásky a nechte jednat Boha. Nepřekvapuje, že to, co vás dříve naplňovalo zbožností, jako utrpení Páně, se Vás nyní nedotýká. To se vrátí, ale jiným způsobem.

Jste příliš přitahována k vnějším věcem proto, že nekonáte dost dobře rozjímání, a nekonáte dobře rozjímání proto, že jste obvykle velmi roztržitá.

Vy, jež jste v této chvíli velmi zaměstnaná, potřebujete modlitbu velmi vroucí. Spojte se při modlitbě pevně s Pánem a též během dne s Ním zůstaňte spojená. Tak vaše skutky, místo aby Vás činily roztržitou, stanou se prostředkem spojení. Při rozjímání konejte úkon lásky, zkroušenosti a pokory. Vykona-li při své modlitbě úkon dokonalé lásky, odejdete s duší zvroucnělou a budete pak moci pracovat beze ztráty vnitřní usebranosti.

Modlitba, při níž na nic nemyslíme ani nic nepociťujeme, ale spojujeme se s naším Pánem, se svatou Pannou, s anděly a se svatými v jejich lásce k Bohu, je velmi dobrá. Dokud jsme totiž na zemi, je modlitba vždy štěstím, protože se rádi spojujeme s Bo-

hem, ale často nás též bude tížit přítěž našeho těla a naší přirozenosti. Proto se nedivte, že ačkoliv modlitbu milujete a toužíte, po ní, někdy se Vám čas, který jí věnujete, zdá příliš dlouhý. Ježíš v evangeliu říká: „Toto jsou skutky Boží, abyste věřili v Toho, kterého Otec poslal“ (Jan 6,29). Tato víra nás však musí stále odevzdávat Pánu. Při modlitbě se, drahá dcero, stále dávejte Pánu Ježíši. Musíte projít obdobím skleslosti, uvědomit si svou nicotu před Ním, což Vaší duši jen prospěje! Odevzdejte Kristu své tělo, svou duši, svůj rozum, své srdce, řekněte Mu, že Jej necháte dělat s Vámi vše, co si přeje. Odevzdejte se mu úplně, nezapomeňte však, že dát se zcela Kristu také znamená se dát jeho mystickému Tělu, totiž bližnímu.

Při modlitbě si myslíte, že Otec Vám ukazuje svého Syna se slovy: „Toto je můj milovaný Syn, ve kterém se mi zalíbilo. Toho poslouchajte“ (Mat 17,5). Pokořte se před tímto Slovem a spojíte se s Ním ve víře.

Přeju si, abyste takto konala svou modlitbu ve víře a zůstávala u nohou Krista v klanění. Tato modlitba, i když nic nepronášíme a nemáme útěchu, totiž dává duši velikou víru, pokoru, poznání velikosti Boží a důvěru v Něj. Spojte se s Ježíšem a zcela se mu odevzdejte. Snažte se strávit tak půl hodiny rozjímáním. Můžete též rozjímat s Pánem o některém textu evangelia. Když obrazovnost nepomáhá, je to známkou toho, že je třeba především konat úkon lásky. Můžete ostatně být klidná. Skutečnost, že modlitbu milujete, ukazuje, že ji konáte lépe, než si sama myslíte.

Svémi snahami můžeme za pomoci milosti dospět k jistému stupni dokonalosti, avšak jen Bůh nám může dát dosažení vyššího spojení. Tato práce s duší je něčím tak jemným, tak vzácným, že jen Bůh ji může vykonat. Proto, drahá dcero, doporučuji vám především modlitbu, jež vám nejvíc prospěje, protože mimo svátosti v nás jedná Bůh nejvíce při modlitbě.

Snažte se tedy, abyste žila velmi spojená s naším Pánem a abyste si denně vyhradila čas, kdy v samotě s Bohem naleznete toto spojení, toto obětí Vaší duše Snoubencem. Tam při modlitbě, když jsme s Ním sami, nám Bůh dá poznat, že co není On, není nic. Pak se již nezabýváme svými nesnáze, svou omrzelostí, neznepo-

kojuje nás, jsou-li druzí proti nám. To vše není ničím. Při modlitbě Bůh působí sám ve vaší duši, ale činí to v té míře, v jaké jste velkodušná a věrná, především při božském oficiu, pak v poslušnosti, při práci atd.

Pociťujete-li při rozjímání touhu po Bohu, velkou žízeň po NĚm, nebojte se, že vás tato touha odvádí od modlitby. Ona sama je totiž již modlitba. Modlitba prochází někdy na okraji, kde ji již nemůžeme upozorovat.

Když pociťujete, že jste pozvána, abyste zůstala v mlčení u nohou Pánových jako Magdaléna, abyste na něj hleděla jen svým srdcem a nic neříkala, nesnažte se hledat myšlenky a uvažovat, ale spokojte se tím, že zůstanete v láskyplném klanění. Řiďte se vnuknutím Ducha svatého. Když Vás zve, abyste zůstávala v mlčení, mlčte, když Vám říká, abyste ukázala svou ubohost Bohu, učinite to. Nechte Jej, aby hrál na strunách Vašeho srdce jako umělec a vyluzoval melodie, které si přeje pro božského Snoubence.

Duše, jako ta Vaše, povoláné k vnitřní modlitbě, jsou často pokoušeny všemi způsoby k rouhání, k marné slávě, smyslnosti atd. Nebojte se toho. Nemůžete dělat nic slavnějšího pro Boha a užitečnějšího pro duše, než se Mu podřídit.

Božské slovo je stále ve vašem srdci: „Miluje-li mne kdo, i Otec ho bude milovat a přijdeme k němu a učiníme si u něho příbytek“ (Jan 14,22).

Přece však po svatém přijímání a když jsme před svatostánkem, svaté človecenství Ježíše Krista, jež je poutem mezi námi a Slovem, nás přibližuje k němu více a s větší účinností.

Vaše trpné podřízení se činnosti Boží se Bohu nejvíce líbí a je nejvíce užitečné pro Církev. V takové modlitbě je často jen málo zřejmého světla nebo pocitu, ale duše je skutečně naplněna světlem a srdce láskou. Není to sobectví, protože Bůh Vás stvořil pro sebe a Vy nemůžete konat nic většího než se podrobit jeho vůli. Čím více se duše přibližuje k Bohu, tím se její modlitba stává prostší. Svatý František Saleský strávil celou noc v této jediné modlitbě: „Bůh můj a mé všechno“. A svatá Jana de Chantal řekla svatému Františku Saleskému, že její jedinou modlitbou při svatém přijímání, při mši svaté, při rozjímání, bylo nořit se stále více

do vůle Boží. Neporušujte jednotnost své modlitby zastavováním se u různých zvláštních a dílčích úmyslů.

Bůh je zná a stačí je jen čas od času připomenout. Jste-li v pokoji podřízena Božím působení, činíte více pro slávu Pána a duší, než by mohla učinit všechna lidská činnost. Bůh Vaši činnost nepotřebuje. Kdyby si ji přál, ukázal by vám to.

1.) Duch svatý Vás zve k trpné modlitbě a není třeba, abyste Mu špatně pochopenou činností odporovala. Nic nedává Bohu více slávy, nic nám není prospěšnější, než když necháme Bohu plnou svobodu ve vedení svých duší, jakmile jednou projeví, že si to přeje. Blossius praví, že jedna duše, jež se bez výhrady odevzdá Božím působení a dovolí Bohu, aby v ní konal vše, co si přeje, činí více pro jeho slávu a pro dobro duší v jediné hodině, než jiné duše za celá léta.

2.) Jakmile jednou pocítíte, že jste přitahována zůstat v mlčení a v klanění se přítomnosti Boží, musíte se zcela odevzdat Duchu svatému a spočinout v Něm v čisté víře. Nedá-li Vám Bůh žádný pocit, ani žádnou myšlenku, zůstaňte prostě před Ním v mlčenlivé lásce. V takových chvílích působí Bůh v duši a učíní pro dokonalost této duše víc, než by ona mohla udělat za celý svůj život.

3.) Cítíte-li se v tu či onu chvíli přitahována konat prosby nebo jiné úkony, řiďte se tím. Není nutné vyslovovat slova nebo vytvářet určité myšlenky. Předstupte prostě a s tichou prosbou před Boha. Vidí vše, co říká Vaše srdce. „Pán slyší touhy ubohých“: *Desiderium pauperum exaudivit Dominus*.

4.) Roztržitosti zůstávají pouze na povrchu Vaší duše. Jsou křížem, ale musíte se naučit je přehlížet. Vaše modlitba je ve skryté hloubi Vaší duše, která, lze-li to tak říci, spočívá v náručí Boží a opájí se proudy lásky a světla.

5.) Stane-li se, že Bůh Vám řekne vnitřní slova, nejdříve je podrobte rozhodnutí duchovního vůdce, než se jimi začnete řídit.

Dokonalost je prakticky možná jen tehdy, žije-li duše z modlitby. Nazírání je darem nekonečně vzácným, který nejen zavede k pýše, ale působí, že se v duši rodí hluboký pocit její nicoty. Je nemožné, aby stvoření pochopilo velikost Boží, pokud by zároveň nepochopilo svou nepatrnost.

Domýšlivostí nebo opovážlivostí by bylo, kdybychom chtěli dospět svými vlastními silami k této plnosti spojení, jež dává jedině Bůh, nebo k milostem mimořádným, které někdy nazírání doprovázejí.

Jde-li však o samu podstatu nazírání, totiž o čisté, prosté a dokonalé poznání Boha a jeho dokonalosti, jež vychází z vroucí lásky, pak si přejte všemi svými silami vlastnit vysoký stupeň modlitby a radovat se z dokonalého nazírání. Bůh je hlavním původcem naší svatosti a nemít tuto touhu by znamenalo netoužit milovat Boha z celé duše, ze všech sil a z celého srdce. Je však jasné, že máme tuto touhu ponechat vůli Boží. Bůh sám ví, co více prospěje naší duši. Přitom nemáme šetřit svou snahou po velkodušné a pokorné věrnosti, ani vroucími touhami po vznešené dokonalosti. Je však důležité, abychom zůstávali v pokoji.

Jsem šťasten, když zjišťuji, že jste často zvána dát se bez výhrad lásce vnitřním vnuknutím Toho, který Vás chce mít zcela jako svou snoubenku.

Jsem si úplně jistý, že přes Vaši nehodnost a nepatrnost Bůh chce, abyste s Ním byla důvěrně spojena. Je pánem svých darů. Dává je štědře duším, se kterými se chce spojit. Přeji si, abyste se oddala bez bázně jeho svatému Duchu. Jestliže vás Duch svatý spojuje s Bohem dokonce velmi důvěrně, neodporujte a nebojte se. Vaše ubohost a Vaše nehodnost, kterou vám Bůh dobrotivě ukázal, Vás bude chránit před klamy a On se ukáže stále více očím Vaší duše.

Sláva Boží tak, jak se nám zjevuje, spočívá hlavně v jeho nekonečném milosrdenství. Čím jsme slabší a toho nehodnější a máme-li ovšem přitom dobrou vůli a hledáme-li Boha upřímně, tím více je jeho milosrdenství povýšeno tím, že se snižuje k naší ubohosti. „V nebi bude více radosti nad jedním hříšníkem, který

činí pokání, než nad devětadevadesáti, kteří pokání nepotřebují“ (Luk 15,7).

Bohu dává více slávy to, když se sníží se k chudému, nízkému, sobeckému, obyčejnému stvoření, než když se sdílí s přirozeností velkou a vznešenou, jež by podle našeho mínění měla přitahovat jeho pozornost. Svätý Pavel velmi porozuměl této pravdě. „Bůh si vyvolil to, co je ve světě pošetilé, aby zahanbil moudré..., aby se před Ním nechlubil žádný jazyk“ (1Kor 1,29).

Vítězství Ježíšova utrpení a zásluh je dosaženo, když pozdvihuje chudé, slabé a ubohé stvoření až ke spojení s božstvím. Proto se, drahá dcero, nebojte. Jděte vpřed, protože Bůh Vás volá. Není domýšlivostí jít za přitažlivostí, o které mluvíte. Kdybyste se dala zadržet marnou bázni, nelíbilo by se to Bohu. Tyto touhy jsou v řádu víry, ačkoliv jsou velmi nadpřirozené. Proto pokud mám nad Vámi nějaké právo - a vím, že jste mi dala plnou moc - přeji si, abyste zde ustoupila bez bázně těmto pozváním milosti a pokračovala v modlitbách, jež Vás připravují na podobná spojení Duše, jež se zcela odevzdá vedení Božímu a dovolí Mu v ní jednat, jak se Mu líbí, dává více slávy Bohu a činí více pro duše v jediné hodině než jiné duše za mnoho let.

Bůh jedná tak často s dušemi velmi nedokonalými a nevděčnými, protože se Mu to líbí.

Nezapomeňte na svou četbu Písma svatého. Jestliže jste při této četbě zvána k rozmluvě s Bohem, zanechte trochu četby a mluvte k Bohu.

Abyste si pomáhala při rozjímání, čtěte 11.,16., a 17. kapitolu evangelia svatého Jana.

Liturgie je dechem Ducha svatého. Čerpá v Písmu svatém, v tradici, v symbolismu Církve, v nauce čisté a dokonale přizpůsobené věřící duši.

Liturgické texty, například mše de tempore, jsou mistrnými díly. Nový Zákon je v nich vykládán Zákonem starým. Poměr duše k Bohu je určen v modlitbách. Duše se jimi pozvolna naplní a najde v nich svou modlitbu připravenou naší matkou Církví.

Velká nesnáze, kterou tolik duší zakouší při modlitbě, vzniká z velké části z rozporu mezi modlitbou církevní a modlitbou

osobní. Některé duše se uzavřou do sebe a nechtějí jít k Pánu skrze Církev.

Před četbou vzývejte Ducha svatého a pak čtěte mírně, a kdyby Vám Pán vnukl nějakou dobrou myšlenku nebo nějaký cit, zastavte se trochu a mluďte s Ním jako malé dítě.

Dopisy psané Matce Carnier, zakladatelce řeholních klanitelek Nejsvětějšího Srdce. Zemřela v Londýně 17. července 1924 v pověsti svatosti:

Četl jsem v přítomnosti Boží a s velkou pozorností to, co jste mi sdělila o svém stavu a o milostech, jež vám Bůh dává. Nepochybují vůbec o božském původu těchto milostí a Vaší modlitby, jež má pečeť a všechny známky Božího působení. To, co mi říkáte o přebývání Ježíše ve Vašem nitru a o jeho spojení s Vámi při Vaší modlitbě, se mi velmi líbí a dává mi úplnou jistotu. Je to též má cesta. Pro mě je Ježíš všechno. Mám velkou důvěru, že jednoho dne budu moci říci v celé pravdě: „Už nežiji já, ale žije ve mně Kristus“. Pak mně podle svého slibu zjeví tajemství svého božství: „Miluje-li mne kdo, zjeví se mu“.

Toto zjevení je milostí velmi vznešenou, velmi plodnou, velmi jistou, kterou Vám Pán nyní dává. Jestliže jste věrná, tato milost půjde tak daleko, že se stanete privilegovanou snoubenkou Ježíše Krista. Tato milost je jednou z nejvzácnějších nejen pro Vás, ale také pro Církev, protože Ježíš nemůže nic odmítnout těm, která připouští ke svým zásnubám.

A přitom jste velmi nedokonalá. Je to tím, že Ježíš Kristus vybírá často to, co je chudé, malé a ubohé, jako předmět své dobroty, abychom poznali, že všechno je od Něho. Velmi skutečně, nedokonalosti, se kterými se mi svěřujete, mi nedávají nijak pochybovat o opravdovosti milostí, kterých se vám dostává. Bůh je nejvyšším Pánem a nechává Vám Vaše slabosti, abyste mohla vidět, že tyto milosti nejsou Vaše, nejsou Vám dány kvůli Vaším ctnostem, ale kvůli Vaší ubohosti. Jste údem Ježíše Krista a Otec svému Synu dává to, co dává jeho slabému a ubohému údu. Nedivte se, neztrácejte odvalu, když se dopustíte chyby, ale čerpejte v Srd-

ci tohoto svého Snoubence, protože všechna jeho bohatství jsou Vaše.

Četné chyby, které označujete, dokazují, že Pán shlédl na stvoření velmi ubohé, aby ho zahrnul svými milostmi, ale nejsou ne slučitelné a těmito milostmi: „Shlédl na svou nepatrnou služebnici“: *Respexit humilitatem ancillæ suæ*.

Vše, co Bůh pro Vás koná, je výsledkem jeho milosrdenství. Naše přiznávané ubohosti přitahují jeho slitování. Jsme údy jeho milovaného Syna a všechny naše ubohosti jsou i jeho. Má dcero, nebojte se tedy, ale odevzdejte se bez výhrad Božímu působení. Mějte se hlavně na pozoru před každým uváženým hnutím mar-nivosti nebo sebechvály, protože pak byste přestala být ve stavu, který přitahuje pohled Boží na Vaši duši.

Ve všem, co mi říkáte o své duši, vidím známky Božího působení. Pán Vás vede k sobě i přes Vaše nevěrnosti a můžete se bez bázně odevzdat jeho moudrosti a jeho lásce. Vtělené Slovo učinilo vše pro svého Otce a praví: „Všechno mé je tvé“: *Mea omnia tua sunt* (Jan 4,7). Proto, položíte-li se zcela k jeho nohám, povede Vás do lůna Otcova. „Otče, chci, aby ti, které jsi mi dal, byli se mnou tam, kde jsem i já“ (Jan 17,24). Nuže, Ježíš je stále „v lůně Otcově“: *in sinu Patris*. Proto, má dcero, je nutné ustavičné odříkání, aby se Ježíš stal jediným zdrojem všech našich vnitřních hnutí. V tom je dokonalé spojení Snoubence se snoubenkou, spojení, ke kterému vás určil, jste-li věrná.

Nepřitahuje-li Vás milost z jiné strany, doporučuji Vám, abyste začínala svou modlitbu u nohou svatého člověčenství Ježíše Krista. Povede Vás sám skrze tento závoj do svatyně svého božství. Slávou věčného Otce je oslavení jeho Syna Ježíše. Čím více se o Něho opíráme, tím více vstupujeme před věčného Otce.

Při rozjímání se odevzdejte bez bázně hnutím Ducha svatého. Vzdalte se v té chvíli ode všech starostí o věci časné. Tyto chvíle odevzdání se Božímu působení totiž dávají Bohu tak velikou slávu a tak veliké uspokojení, že chce, aby je nic nepřerušilo. S čím větší věrností se Mu budete odevzdávat bez jakékoliv starosti o věci časné, tím více se Vám o ně postará. Vždyť nám to slíbil:

„Hledejte nejprve království Boží a jeho spravedlnost a vše ostatní Vám bude přidáno“ (Luk 12).

Děkuji Bohu a dobrořečím Mu za velké milosti, které prokázal Vaší maličkosti, protože Vaše duše nese pečeť Božího působení. Orel je symbolem božské činnosti. Svátý Jan je orlem, protože zanechává na chvíli Ježíšovo člověčenství a stoupá až ke slovu v lůně Otcově. Tato činnost je rychlá a všemohoucí a proměňuje duše v několika okamžicích. Odevzdejte se bez bázně Božímu působení. Vaše ubohost a Vaše nepatrnost přitahuje pohled Toho, který stvořil nebe i zemi z ničeho.

Svátý Pavel praví, že rád zahrnuje svými dary to, co je malé a hodné pohrdání, aby se každý chlubil jen v Něm.

VI. VOLÁNÍ KE SPOJENÍ S BOHEM V ŘEHOLNÍM ŽIVOTĚ

Mladé dívce:

Modlím se za Vás z celého srdce a prosím našeho nebeského Otce, aby vás vedl podle své svaté vůle. Budu se modlit hlavně při vašich exerciciích, aby vám Bůh dal poznat svou svatou vůli a své úmysly v okamžiku, ve kterém bude chtít. Nevidíte-li dost jasně při svých duchovních cvičeních, netrapte se. Řekněte Bohu: Chci být zcela tvá, ale způsobem, který si Ty vybereš.

Téže osobě:

Ne, má dcero, vy nejste světice. Vaše ctnost je ještě velmi slabá, ale náš Pán Vás volá k dokonalosti. Chce vaše srdce. Je však nutné mít velkou úctu kvůli Bohu, který je nejvyšším Pánem a který sám má právo volat vás tam, kam chce. V této chvíli Bůh neprojevuje svou vůli jasně. Čekejme tedy v pokoji. Věřím, že neprojevuje svou vůli proto, že ještě nepřišel čas. Chce, abyste zůstala jistý čas u svých drahých rodičů. Není zde nebezpečí z vyčkání v takovém prostředí. Čekejte tedy, až poznáte vůli Boží a dělejte vše z lásky.

Bůh Vás miluje a připravuje Vaši budoucnost podle své lásky. Odevzdejte se Mu bez bázně a bez starostí.

Mladému muži:

Každé dobré povolání musí být vyzkoušeno. Jste-li však věrný, Pán Vám pomůže svou milostí a Vy pak vstoupíte do kláštera s tím větší radostí. Čím více zkoušek jste pro Něj snášel, čím více se setkává povolání s odporem, tím více zapustí kořeny a tím více si ho pak vážíme.

Uchovejte si celé své srdce pro Ježíše Krista. Máte-li odvahu se spokojit s jeho láskou, dá Vám později milost, že budete milovat bez lnutí ke stvořením. Pracujte dobře a pro Něj.

Žehnám Vám z celého srdce a budu se za Vás modlit, abyste byl odvážný a věrný.

Skupina dopisů mladé dívce před vstupem do kláštera:

Ríkám vám na místě Božím: *Veni filia!* Na všechny úvahy světa a těla odpovězte touto myšlenkou:

„Ježíš mě volá, abych se stala jeho snoubenkou“. Ve světě ten, kdo miluje, opouští otce, matku, přátele, prostě vše, aby šel za jediným člověkem, a Ježíš, Syn Boží, který za Vás vylil svou krev do poslední kapky a zahrnul Vás požehnáním a zvláštními milostmi, nezasluhuje snad, abyste opustila vše, když Vás poctí pozváním k důvěrnému spojení? Nejsem překvapen překážkami a nesnáze, se kterými se v této chvíli setkáváte. Očekával jsem je. Nejlepší milosti Boží mají být vykoupeny utrpením a na kříži Pán Ježíš založil všechna svá velká díla. Jeho svatá Matka, kterou miloval více než všechna ostatní stvoření, nebyla vyňata z tohoto zákona. Nevyžadoval od ní, aby se vzdala citu matky, ale aby stála na Kalvárii a hleděla na svého Syna, svého Boha, jak umírá v krutých mukách.

Považuji tyto nesnáze, tyto překážky za důkaz, že Pán Vás chce celou pro sebe a že Vás chce očistit v těchto trpkých zkouškách, aby Vaše obět byla zcela čistá a prostá vši sebelásky.

Ti, kteří jsou ve světě a zvláště naši rodiče, ať už jsou jakkoliv dobří a horliví, nemají vždy světlo, aby poznali vůli Boží v těchto věcech, protože zrak jejich duše je zatemněn lidskými důvody, a jejich úsudek je spoután pouty krve, ačkoliv to nepozorují. Důvody Vašich nejbližších jsou založeny na lidské opatrnosti. Když

jsem je zvažil v přítomnosti Boží, nabyl jsem přesvědčení, že s nimi nemáte počítat.

Nejdříve, co se týče dobra, která konáte ve světě. Bůh nepotřebuje naše skutky a ty se Mu líbí jen potud, pokud jsou konány podle jeho vůle. Jestliže si umíníme, že budeme konat něco, co je samo o sobě dobré, když nás Bůh volá k něčemu jinému, Bohu se to, co děláme, již nelíbí.

Naše skutky se Mu v tomto případě spíše oškliví jako něco, čemu dáváme přednost před jeho vůlí. Pohledte na Saula. Dal přednost lidskému uvažování před světlem víry a ponechal to, co bylo ve stádě nejlepší, aby to obětoval Bohu. Může být dílo světlejší než obětování oběti Bohu? A přece nám Písmo svaté praví, že Bůh Saulovi zlořečil a zavrhl ho navždy. Nuže říkám vám, že Ježíš Kristus nechce Vaše skutky; chce mít Vás samu a nepřijme Váš dar. obraťte se k Bohu a ponechte Bohu péči o pokračování ve Vašich dílech.

Ačkoliv mluvím způsobem tak tvrdým, mám v srdci s Vámi velký soucit a doporučuji Vás Bohu mnoho ve svých modlitbách, ale mám obavu, že budete odporovat milosti. Pán řekl: „Kdo miluje otce nebo matku více než mě, není mě hoden“. Svatá Jana de Chantal měla mnohem větší rodinné důvody než Vy, aby zůstala ve světě, když ještě nešlo ke všemu o vstup do kláštera již založeného, ale o to, aby sama založila kongregaci. Pociťovala stejně jako Vy všechnu tu trpkost loučení se svými blízkými. Ze všech stran slyšela, že jedná výstředně a neopatrně. Viděla chudé, jak ji na kolenou prosí, aby zůstala ve světě a pokračovala ve svých dobrých skutcích pro ně, ale ona sama by raději zemřela, než aby se stala nevěrnou Tomu, který ji povolal.

Odvahu tedy! Ježíš Vás volá, abyste se stala jeho snoubenkou. Nezapomeňte na to! Věřte mně, prokážete mnohem víc dobra své rodině tím, že se dáte Bohu, než kdybyste zůstala ve světě, protože Bůh je zdrojem všeho pravého dobra a umí sám vykonat vše, co by učinil skrze Vás. Ozbrojte se tedy vírou. Neukazujte váhání. Přijměte s dokonalou odevzdaností tato bolestná utrpení, jež vám Bůh nyní posílá. Jsou důkazem jeho lásky k Vám. Jednejte rozhodně a uvidíte, že nesnáze se stanou menšími, protože když

rodiče uvidí, že váháte a jste nerozhodná, učiní vše možné, aby vám vzali Vaši jistotu. Téměř všichni, které Bůh volá k řeholnímu stavu, musí totiž projít podobnými zkouškami, bez kterých by nebyli hodni svatby Beránkovy.

Jedinou věcí, jež mne znepokojuje, je obava, aby Vaše zdraví těmito zkouškami neutrpělo. Proto bych byl rád, abyste vstoupila okamžitě, jakmile to bude možné.

Mám o Vás velký zájem a modlím se za vás mnoho. Pište mi, kolik jen chcete a otevřeně, jak vám to Vaše srdce vnuká.

Ježíš Vám teď dává trpět proto, že s Vámi jedná jako s těmi, které miluje a které volá k důvěrnějšímu spojení. Kdyby nebylo těchto zkoušek, obával bych se o Vaše povolání, ale zkoušky a zvláště ty, jež vznikají z náklonnosti k těm, kteří jsou Vám drazí, nesou božskou pečeť svatého kříže.

Radím Vám, abyste mnoho nemluvila, když Vám činí námitky nebo argumentují proti Vašemu povolání. Spokojte se s tím, že řeknete: „Když jsem se mnoho modlila a ptala se na mínění svého zpovědníka, nabyla jsem přesvědčení, že mě Bůh volá a že bych odporovala milosti, kdybych za ním nechtěla jít. Nedávejte se do dlouhých řečí, které neslouží ničemu, ale vyslechněte vše mlčky a obračejte se k Bohu.

Mám velký soucit s Vaší ubohou sestrou a s Vaší maminkou, ale Ježíš pociťoval nekonečně větší soucit se svou svatou Matkou a se ženami, které byly u nohou kříže, a přece chtěl, aby pily kalich až do poslední kapky! A protože Bůh chce, abyste se touto bolestí posvětila, podřizují se úplně jeho úmyslům a přeji si, abyste se snažila rozjímáním a spojením s trpícím Ježíšem k tomu také dospět.

Jak jsem Vám už jiného dne řekl, je velmi důležité, abyste se po tuto dobu zasvětila z celého srdce svým obvyklým dobrým skutkům, jako kdybyste měla v úmyslu pokračovat v nich stále. Věc, co konáme pro Boha, stojí za námahu, aby to bylo vykonáno dobře. Protože ďábel je velmi nespokojen s Vaším rozhodnutím vstoupit do kláštera, není nemožné, že vyvolá jiné nesnáze vnější nebo vnitřní a že se kvůli tomu dílu proměny v anděla světla. Dostaví-li se nějaká vnitřní nesnáz, řekněte: „Nerozhodnu se dří-

ve, než se poradím s Bohem a se svým zpovědníkem.“ Budu se za Vás modlit, dokud Vás neuvidím v hnízdě s ostatními holubíci.

Doba, kterou Vás svatá vůle Boží zavazuje strávit ve světě před Vaším vstupem do kláštera, nejenže není ztracena, ale působí ve Vaší duši nutnou prací pro Váš pokrok ve ctnosti. Dobrý Bůh si přeje vidět u Vás úplné podřízení, naprostou odevzdanost do jeho svaté vůle, a proto jedná proti Vaší vůli i ve věcech svatých, aby ve Vás zůstala jen jedna vůle: konat svatou vůli Boží. Mnozí se domnívají, že jsou zcela odevzdáni do vůle Boží, ale vidíme z jejich nespokojenosti nebo z jejich zármutku, když nemohou konat svá duchovní cvičení, ke kterým Inou, jak jim chybí tato svatá lhostejnost. Náš Pán zjevil jedné osobě, že se Mu nejvíce u svaté Gertrudy líbila její svoboda ducha, totiž její úplná odloučenost od všeho i od svatých záležitostí, takže Inula jediné k Bohu.

Další tři dopisy jsou psány budoucí karmelitce:

Zůstávejte pevná ve svém povolání. Pán vás chce mít karmelitkou a ničím jiným. Řekněte to ďáblu, když Vám navrhuje něco jiného. Všechny úvahy o užitečnosti Vašeho života ve světě, o nevděčnosti vůči rodičům a podobně, jsou jen pokušením a součástí zkoušky, jež činí Vaši oběť tak slavnou pro Toho, který vás milostivě vybral za svou snoubenku, a oběť tak záslužnou pro Vás. Bez těchto bojů a tohoto drásání srdce by měl vstup na Karmel příliš málo pečeť kříže.

Je jisté jistotou víry, že to, oč prosíme vzhledem k naší spáse a ve jménu Ježíše Krista, nám bude dáno. Nuže, plnit úmysly Boží s našimi dušemi se jistě týká naší spásy. Modlíte-li se stále s naprostou důvěrou v Toho, kterého toužíte jednoho dne nazývat sladkým jménem Snoubenec, pak je jisté, že nic Vám nebude moci zabránit jít za Vaším povoláním. Právě tehdy, když se věci zdají po lidsku ztracené, Pán rád ukazuje svou moudrost a svou lásku, která mění všechny plány lidí. Musíme však dělat vše, co na nás záleží, a když už nemůžeme nic, pak Pán zasáhne... Jestliže přese všechno Vás Pán nechá trochu čekat, buďte si jistá, má dcero, že On má své příčiny moudrosti a lásky.

Rád vidím, že zůstáváte stále spojena s naším Pánem. V tom je vše. Jsem přesvědčen, že od té chvíle, kdy jste se zcela odevzdala Ježíši, řídí vše s nekonečnou moudrostí a láskou k Vašemu většímu dobru, takže se nemohu rmoutit nad tím, že Vám ukládá odklad. Jistě bych Vás rád brzy viděl mezi svými drahými dětmi na Karmelu, abych Vás vychovával pro svého Božského Mistra, ale podřizuju se zcela jeho úmyslům s Vaší duší. On je Pánem.

Mladé dívce:

Pokud se týče Vašeho strachu ze sobectví, vězte, že Bůh je Pánem a že má na Vás jako první všechna práva. „Kdo miluje otce nebo matku svou více nežli mě, není mě hoden“. Obvykle do vstupu do řádu je naší největší bolestí ta, kterou působíme jiným. Celá otázka zní takto: „Volá nás Bůh?“ A musím vám říci, že, nechceme-li čekat na zjevení, nemůžete už mít jistotu větší. Nejste pro svou matku nezbytná, a proto, volá-li Vás Ježíš, abyste opustila otce i matku, bratra a sestru a šla za Ním, musíte Ho poslechnout a štěstí Vaše i štěstí těch, které milujete, může z velké části záviset na vaší věrnosti v této věci.

Náš Pán Vám ukládá v této chvíli obtížný úkol, protože musíte zapomenout sama na sebe a vzdát se na čas nejsvatější touhy svého srdce, abyste splnila povinnost dětské lásky, vyžadované okolnostmi. Chápu dobře situaci. Vaši rodiče učinili heroickou oběť vznešeným způsobem. Přirozenost je však tu a je třeba, aby byli podpírání milostí, která jim nebude chybět, a láskou, které je Vaše srdce tak schopné. Ano, mé drahé dítě, potřebují Váš úsměv, Vaši lásku, která jim nahradí, pokud je to jen možné, to, co ztratili. I když Vaše srdce krvácí, je nutné, aby to oni neviděli.

Neumím Vám ani dost říci, jak se takové poslání líbí Nejsvětějšímu Srdci. Věřte mi, nemohla byste v této chvíli udělat nic záslužnějšího, nic více posvěcujícího, příjemnějšího Tomu, kterého milujete, než projevovat Mu svou lásku zapomenutím na sebe při péči o své drahé rodiče a o ty, kteří vás obklopují. Čím je takové jednání skrytější, čím více je zná jen sám Ježíš, tím více se Mu líbí.

Jak jsem Vám slíbil, budu Vám pomáhat svými modlitbami každý den ráno při mši svaté s upřímnou oddaností. Buďte si jistá, že jen získáte a že – až pro Vás nastane chvíle, abyste vstoupila do kláštera – obdržíte milosti, které z Vás učiní svatou řeholnici, o které sním a za kterou se modlím z celého srdce.

Otci:

Drahý příteli, děkuji Vám upřímně za důvěru, kterou jste mně projevil tím, že jste se se mnou poradil v důležité věci povolání své dcery. Přemýšlel jsem mnoho a prosil jsem Pána, aby mi dal poznat svou svatou vůli a nyní Vám řeknu upřímně, co si myslím před Bohem.

Nemůžeme obětovat Bohu větší oběť než dítě něžně milované. Proto Bůh, když chtěl vybrat Abraháma za hlavu věřících, žádal od něj oběť jeho milovaného syna Izáka, a protože Abrahám neváhal vrátit Bohu to dítě, které od Něho přijal, Pán mu požehnal a zahrnul jej i jeho potomstvo největším požehnáním nebe. Chápu, drahý příteli, že pro i Vás oběť nebude méně tvrdá.

N. má vynikající vlastnosti ducha i srdce a jistě by měli i její rodiče právo očekávat od ní náhradu za své oběti, očekávat útěchu a oporu, kterou by jim dala. Uznávám, že pro přirozenost se zdá tato oběť příliš tvrdá. Víím však, že píši upřímnému křesťanu, který by nechtěl nic Bohu odepřít, kdyby měl jistotu, že je to jeho svatá vůle.

Nuže, jsem přesvědčen před Bohem, že Vaše dítě má opravdové řeholní povolání, že ji Pán volá na Karmel a chce, abyste jí dal dovolení již nyní. V obvyklých případech představení váhají, mají-li přijmout na Karmel dívku jejího věku. Řeholnice samy mě ujistily, že by nikdy nepřijaly dívku tak mladou, kdyby neměly jistotu, že má povolání. Mým osobním míněním je, že dříve, než kdo započne takový život, musí dobře pochopit dosah a závažnost svého skutku. Nuže, jsem přesvědčen, že Vaše dcera má povahu tak ucelenou, úsudek tak jistý, že není nejmenší neopatrností přijmout ji na Karmel již nyní. Stejného mínění jsou i samy řeholnice a provinciál, který schválil její přijetí. Pravím vám tedy, drahý příteli, že Pán Ježíš jistě tuto oběť od Vás očekává, a ujišťu-

ji Vás, že tato oběť bude Vaší nejsladší útěchou ve Vašem životě a zdrojem největší důvěry v hodině smrti. Vzpomínám si, že můj drahý otec, když Bohu dal své dcery do řádu, váhal dát dovolení té poslední a nejdražší ze svých dcer. Neuměl však nic Bohu odepřít a tak Mu ji přece jen dal. Nuže, krátce poté, když se pak měl už objevit před nejvyšším Soudcem, prohlásil, že mu největší útěchou v té chvíli bylo to, že dal Ježíši Kristu, co měl na světě nejdražšího.

Radím Vám tedy, drahý příteli, abyste přistoupil ke svatému přijímání a pak v důvěrnosti tohoto posvátného spojení obětoval své dítě Ježíši Kristu jako jeho snoubenku a prosil Jej, aby ji přijal z Vašich rukou, a já Vám jeho jménem slibuji požehnání Boží pro Vás a pro Vaše drahé.

Drahý příteli, obdržel jsem Váš dopis a děkuji dobrému Bohu, že Vám dal světlo porozumět, v čem je pravý prospěch Vašeho dítěte.

Jednoho dne pochopíte hodnotu své oběti a budete se radovat po celou věčnost, že jste dal Bohu to, co je Vám tolik drahé.

Když jsem přemýšlel před Bohem, pravím Vám, abyste Mu obětoval svou dceru 24. září, v den svátku Panny Marie. Budu toho dne prosit

Marii, aby přijala toto dítě z Vašich rukou a učinila pro Vás a pro Vaši rodinu vše, co by učinila Vaše dcera, kdyby zůstala doma. Maria Vám bude Matkou a nahradí Vám stonásobně to, co jste obětoval z lásky k jejímu Synu.

Jak jste daleka toho, abyste chápala hlubiny Srdce Páně. Nejde o nedostatek nebo úbytek lásky. Miluje Vás opravdově a jste jeho malou milovanou snoubenkou. „Jeho levice je pod vaší hlavou a pravice vás objímá“, protože spočíváte na jeho Srdci.

Skutečnost, že nemůžete žít v klášteře, je jen prostým případkem, který nemůže zmenšit Vaši lásku, jestliže – jak je to ve Vašem případě – vychází to z jeho vůle, z jeho tajemných úradků o Vaší duši. Svatý Benedikt Labré, který je světcem kanonizovaným a uctíváný Církví, toužil velmi po klášterním životě. Vstoupil několikrát, myslím, že třikrát, k trapistům a dvakrát se pokusil u kapucínů, kartuziánů a ačkoliv konal vše, jak mohl nejlépe,

musel odejít. Stal se svatým a pravděpodobně by se jím nestal v klášteře, protože to nebyla jeho cesta, kterou Ježíš pro něj vybral. Celý život světce může být shrnut do těchto slov liturgie: „Tento muž učinil všechno, co mu Bůh přikázal“. A v tom je dokonalost.

Znám Vás dokonale a ujišťuji vás, že Vás Bůh opravdu miluje, že je zcela spokojen s Vaším úsilím, s jakým jste až dosud konala vše, o čem jste si myslela, že je to jeho svatou vůlí, že můžete dosáhnout dokonalosti právě tak veliké a právě tak důvěrného spojení s Ním, budete-li dělat s láskou, s velkou trpělivostí a s pokorou úkol, který Vám Jeho vůle denně ukládá.

Ujišťuji Vás, že se ďábel snaží uvrhnout temnotu a nedůvěru do Vaší duše. Nic tak Pán nežádá od těch, kteří ho milují, jako to, aby doufali proti vší naději a opírali se o jeho věrnost a lásku, a nic Ho nezraňuje tak, jako nedůvěra nebo nedostatek důvěry.

Díváte se příliš mnoho na svou maličkost, na svou ubohost a slabost a příliš málo na Ježíše. Je tak veliký, tak láskyplný, tak věrný, tak moudrý a tak mocný! Říkejte si často: „Nejsvětější Srdce Ježíšovo, v tebe důvěřuji“, a to i tehdy, když to necítíte. Pocity nejsou důležité.

Ani Panna Maria a mnohé svaté panny a snoubenky Ježíšovy (Tekla, Agáta, Anežka) nežily v klášteře a přece byly dokonalými snoubenkami Ježíšovými.

Jednomu ze svých mnichů, který chtěl přejít ke kartuziánům:

Četl jsem Váš dopis s velkou pozorností a pak jsem se modlil celým svým srdcem, protože mám hlubokou úctu k právům Božím a nechtěl bych za nic na světě svými představami nebo svými touhami překážet úmyslům jeho láskyplné prozřetelnosti. Myslím, že jsem odložil vše, co by mohlo ovlivnit můj úsudek, jako svou velkou otcovskou a zcela zvláštní náklonnost k Vám, myšlenku na Vaše rodiče a díla, která byste mohl vykonat, atd. Jsem přesvědčen, že jsem před Bohem ve stavu úplné odevzdanosti do jeho vůle, a mám jedinou touhu poznat Jeho vůli a konat. Ostatně jako opat mám právo očekávat od Boha milost a zcela zvláštní světlo k vedení mně svěřených. Nuže, mám jistotu, že to není

vůli Boží a že kdybyste šel touto cestou, ztratil byste své řeholní povolání a skončil byste návratem do světa. Stane se často, jako se stalo i mně a mnohým jiným, že tato myšlenka na přechod do přísnějšího řádu povstane v mysli těch, kteří se chtějí zasvětit důvěrněji službě Boží. Bůh ví o této dobré vůli. Mluvil jsem se zkušenými kartuziány a ti uznávají, že jen ti jsou mezi nimi na svém místě, kteří mají velkou horlivost a velkou sílu vůle. Ostatní jsou v nebezpečí, že ztratí svůj čas v lenivé dřímotě a vykonají málo pro Boha a pro bližního. Otec převor a otec novicmistr sdílejí zcela mé mínění. Nemohu Vám schválit Váš plán konat duchovní cvičení u kartuziánů. Mělo by to jen ten účinek, že byste žil ve vysněném, ideálním světě a počal mít nechuť k životu, ke kterému Vás Bůh povolal. Nynější vůlí Boží nepochybně je to, abyste vzal statečně na svá ramena kříž svých stavovských povinností konaných s největší možnou dokonalostí. Vše mimo to je klam a hledání sebe sama. Žehnám Vám z celého srdce a modlím se za Vás.

Skupina dopisů psaných mladému knězi, který vstoupil na Karmel:

Váš dopis mne velmi potěšil a děkuji Bohu za to, že mě použil k tomu, abych Vám dal poznat jeho svatou vůli a dodal Vám odvalu v nesnázích, se kterými se každé řeholní povolání musí setkávat. Pociťuji stále více, jak jsem neužitečným služebníkem v rukou Pána, který však mě chce použít ke své službě. Váš slib, že si na mě vzpomenete u oltáře, je mi velkou útěchou. Sám na Vás nikdy nezapomenu, dokud nebudeme stále spojeni v krásném ráji nebeského Otce.

Vstupte do řádu bez plánů, kromě toho plánu, že budete zcela Pánův a nejmenším a nejpodřízenějším ze všech řeholníků, vůči těm, které Bůh použil, aby Ho zastupovali. Budete tak dobrým řeholníkem, jaká bude Vaše podřízenost a Vaše poslušnost. Nezapomeňte, že při vstupu do řádu a hlavně v den Vašich slibů se uzavírá smlouva mezi Bohem a Vámi. Bůh se zavazuje, že Vás povede ke své dokonalé lásce skrze ty, kteří Ho zastupují, a je dost štědrý a dost mocný, aby splnil svou část této smlouvy, ať už jsou ti, kteří Ho zastupují jacíkoliv. Z Vaší strany je nutná jen jedna věc:

abyste se totiž nechal vést svými představenými. Někdy Bůh, aby vyzkoušel Vaši víru a vaši věrnost, dopustí, aby Vám představeni nařizovali věci, které by se mohly zdát proti Vašemu posvěcení (například nedají dovolení konat kající skutky), ale máte-li víru, všechno napomáhá k dobrému. Budu se za Vás modlit, zvláště ve dnech před Vaším vstupem, poněvadž vím, že ďábel učiní všechno možné, aby Vám zabránil jít za svým povoláním, nebo nebude-li to možné, bude se snažit rozrušit Vaši duši tak, aby nebyla dobře připravena při vstupu do noviciátu. Tato příprava je velmi důležitá.

A konečně, jste v domě Božím a započal jste svou cestu. Když jste podal tolik obětí a vše jste opustil, nezastavujte se už před žádnou obětí, jakmile víte, že ji Pán do Vás žádá. Jsem přesvědčen, že řeholník je šťastný a stává se nástrojem slávy Boží v míře svého úplného odevzdání do vůle Boží.

Rád vidím, že poznáváte zásady a ducha Vašeho svatého řádu. Řeholníci se neliší ani tak hábitem nebo obyčejem svého řádu jako vnitřním duchem. Jsou mnozí, kteří znají jen hábit svého řádu a neznají jeho ducha, dějiny či askezi. Necháávají stranou krásná díla psaná svým zakladatelem a svými světci a jdou čerpat pro svůj vnitřní život z jiných zdrojů.

Důvodem našeho povolání je touha, aby Pánu bylo slouženo a aby byl oslavován podle ducha řádu, do kterého nás volá. Vy máte ve spisech svatého Jana a svaté Terezie a jiných pisatelů Vašeho řádu potravu tak čistou, že by bylo proviněním, kdybyste chtěl čerpat pro svou formaci z jiných zdrojů.

Opouštím Vás, drahý bratře, a zanechávám Vás v rukou Vašich představených. Buďte vůči nim jako dítě. Bůh k Vám skrze ně promlouvá. Budu se modlit za Vás a Vy za mě a zůstaneme tak spojeni v Nejsvětějším Srdci. Radím Vám, abyste se uzavřel s Ježíšem a Marií v době svého noviciátu, protože na tom závisí celý Váš řeholní život.

Váš dopis byl pro mě pravou radostí. Oznamujete mi, že Vám Pán dopřál to štěstí, že se s ním můžete spojit dokonale a pro vždy. Modlil jsem se za Vás, abyste mohl projít nebezpečnostmi a pokušeními, které nám ďábel v noviciátu tak často chystá.

Budu se za Vás modlit ještě s větší horlivostí po celou dobu, jež Vás odděluje od svatých slibů, aby tento úkon byl pro vás obětí dokonalou a trvalou. Složení slibů obsahuje v zárodku všechnu řeholní svatost, a abychom dospěli k dokonalosti tohoto vznešeného povolání, nepotřebujeme hledat nic mimo. Řeholní sliby věrně zachovávané vedou neklamně ke svatosti. Stane se často, že ďábel nás v této věci klame. Našeptává nám, že kdybychom se věnovali více tomu či onomu dílu, učinili bychom velké pokroky. Nezapomeňte na to, bratře, nikdy. V den našich slibů se uzavírá mezi námi a Bohem smlouva. Zavazujeme se, že se necháme vést svatou poslušností, a Bůh se zase zavazuje, že nás povede k sobě, odevzdáme-li se s vírou do rukou představených. Dejte se tedy bez výhrady a bez zvláštních tužeb Bohu. On ví, co On chce a co Vy můžete. Nechte Ho jednat. Myslím, že vykonáte mnoho pro Boha, vložíte-li se pokorně do jeho rukou.

Posílám Vám tyto řádky s blahopřáním za Vaši vytrvalost. Po více než dvaceti letech života v klášteře Vám mohu říci, že čím více se vložíme do rukou Božích provždy, čím více žijeme v naprosté závislosti na jeho vůli, tím více nás vede a žehná nám při všem, co děláme. Náš nebeský Otec je zdrojem života a prvním počátkem všeho. A my Ho ctíme tím, že Mu ve všem ponecháváme iniciativu. Řeholníci, kteří si dělají plány do budoucna, a hlavně ti, kteří se tyto plány snaží uskutečnit malými lidskými prostředky, nemají nikdy pokoj a nikdy nemá cenu to, co dělají.

V požehnaný den svých slibů činíme s Bohem smlouvu. Na jedné straně se zavazujeme, že se Mu odevzdáme pod vedením poslušnosti, a Bůh se na druhé straně zavazuje, že nás povede ke své dokonalé lásce skrze představené, které nám dává. „Postavil jsi nám do čela lidí“, a to přes jejich chyby, jejich omyly. Tato oběť poslušnosti je tou největší obětí, kterou můžeme přinést. Někdy je poslušnost sladká a snadná, jindy Bůh dopustí, aby ti, kteří nás vedou, nám působili velká utrpení. Upíráme-li však zrak víry na Toho, který všechno řídí a bez jehož dopuštění se nám nemůže nic stát, přijmeme vše bez reptání. Je velikou věcí odevzdat se do rukou Božích. On je nekonečná láska, ale zároveň též oheň straující. Ježíš se v okamžiku svého vtělení vydal také bez výhrad

do rukou nekonečné lásky. „Na počátku mé knihy je o mně psáno, abych konal, Bože, Tvou vůli. Tehdy jsem řekl: Hle, přicházím, abych vykonal tvou vůli“.

A jak tato láska zacházela s Ježíšem? Byl vydán bičování, trnám korunován a vydán potupám Kalvárie. A jestliže láska takto jednala se stromem zeleným, co bude s námi, kteří jsme ke spálení? Pravím Vám, drahý bratře, protože toužím uvidět z Vás dokonalého řeholníka, který nic neodmítá Bohu, který nám tolik dal.

Zůstávejte v duchu svého povolání. Bohu se líbíme jen tím, že konáme to, co jsme slíbili. Nuže, já jsem slíbil, že budu benediktinem a Vy budete slibovat, že budete karmelitánem a budete se líbit Bohu v té míře, v jaké uskutečníte ideál svého povolání. Povolání slavného, jež čerpá v modlitbě, v samotě a kajícnosti poklady milosti, jež pak ze své plnosti vylévá na duše.

Duše vpravdě spojená s Bohem modlitbou a závislostí na jeho vůli, učiní více pro duše v jednom týdnu než jiné, žijící bez této usebranosti, vykonají za celý svůj život. „Pavel sázel, Apollo zaléval, Bůh však dává růst“.

Hle, drahý bratře, to je ideál pro Vás i pro mě a předmět mých vroucích přání a každodenních modliteb.

Posílám Vám několik slov, abych Vám vyjádřil všechnu svou radost při myšlence, že se zasvěcujete Pánu provždy skrze ruce Mariiny. Bůh Vám dá své milosti, hlavně ty, které Vás učiní pravým synem svaté Terezie! Dívám se na karmelitána jako na člověka, který svou duši bez ustání plní milostí úzkým a stálým spojením s Ježíšem Kristem v modlitbě a kajícnosti a který pak vylévá z plnosti duším, jež mu Ježíš svěřil skrze poslušnost nebo nevyzpytatelnými cestami své prozřetelnosti.

Budu s Vámi zítra spojen v Ježíši Kristu a budu Ho prosit, aby Vám dal světlo a milost jednat stále podle jeho vůle.

VII. ŽIVOT SPOJENÍ S BOHEM U PŘEDSTAVENÝCH

Je nemožné, aby Vám Pán cestou poslušnosti přikazoval něco, co by Vaší duši škodilo. Zdá se Vám chvílemi, že úkol Vám uložený je nad Vaše síly, ale Bůh je zavázán dát Vám světlo a milosti nutné k zastávání Vašeho úřadu.

Novicmistrové karmelitek, která se bojí, že nemá dost schopností:

Musíte se dát bez počítání do rukou nebeského Otce. Nic není tak nebezpečné, jako vyjít z jeho ruky i pod nejsvětějšími záminkami. Oslí čelist v rukou Božích zmůže více než ostrý meč v jiné ruce. Kdybychom zamítali úřady, které nám Bůh ukládá, byl by to nedostatek pokory a důvěry.

Když se odevzdáme do rukou Božích, nejdokonalejší a nejjistější je přijmout každou jeho vůli s dětinnou důvěrou. Není zakázáno ukazovat svou nechuť a svou neschopnost, ale jakmile se to jednou stane, jak dobře praví můj blahoslavený Otec Benedikt, „z lásky a s důvěrou máme poslechnout“. Vím velmi dobře, že Váš úřad bude těžký, ale Bůh je zavázán nám pomáhat a Vy jste zavázána je přijmout, i kdyby Vám měl být po lidsku k Vašemu zahanbení.

Představené, která se chtěla vzdát úřadu pod záminkou, že jí četné starosti překážejí v důvěrném spojení s Bohem:

Když jsem se za Vás modlil, porozuměl jsem, že úplné a důvěrné odevzdání se do Boží vůle je jedinou věcí, kterou Pán od Vás žádá. Mimo tuto svatou vůli je vše klamem a nebezpečím, i když se domníváte, že v tom naleznete pokoj a útěchu. Písmo svaté nám říká, že jsou cesty, které se lidem zdají přímé, ale které končí v hloubi pekla. Pán Vás volá ke své dokonalé lásce, avšak setkává se u Vás se strohým odporem, který překáží jeho působení a zraňuje jeho Srdce. Tento odpor pak vzniká ze tří příčin:

1.) Nedostatek velkodušnosti; dáváte přednost svému klidu a své útěše před slávou Ježíše;

2.) Lnutí ke svému vlastnímu úsudku; místo abyste následovala věčnou Moudrost, zjevenou Vám hlasem Vašich představených, chtěla by jste Pánu vnucovat své názory.

3.) Zatemněnost vašeho svědomí: tato temnota vzniká z nedostatku milosti a světla, který je trestem za Vaši malou odevzdanost.

Věřte mi, drahá dcero, mluvím k Vám jménem Ježíše Krista. Vaší jedinou cestou k dosažení pokoje a svatosti je cesta úplného odevzdání se Ježíšově moudrosti a lásce. Hle, část dopisu svatého Františka Saleského jedné duši, která se nalézala v postavení podobném Vašemu. Uvidíte, že Vám neříkám nic jiného. „Žijte zcela pro Boha, drahá dcero, nemyslete si, že Pán je od Vás více vzdálen, když se zaměstnáváte povinnostmi svého úřadu, než kdyby jste žila životem klidným. Ne, má dcero, k Vašemu srdci Jej nepřibližuje klid, ale věrnost Vaší lásky, nepřibližují Jej pocity sladkosti, ale odevzdanost do jeho svaté vůle.

Buďte přesvědčena, má dcero, že dokud se nebudete chtít odevzdat slepě do jeho svaté vůle, budete nadarmo hledat pokoj, protože, kdyby Vám představení – přemožení Vaším naléháním – dali dovolení vzdát se úřadu a žít o samotě, toto vynucené svolení by už nebylo projevem Boží vůle, a kdyby jste potom pociťovala, že jste zahrnována rozkošemi nebe, pohlížel bych na to všechno jako na klam Dávla. Buďte tedy malým dítětem a opírejte se o svého božského Snoubence.

A aby se už ďáblovi nepodařilo odvrátit Vás od vůle Boží, učíňte následující rozhodnutí:

1.) Nikdy vnitřně neargumentujte o rozkazech představených. Jestliže Vás věc zneklidňuje, řekněte mně to otevřeně, ale s úplnou podrobeností.

2.) Oslavujte Pána s důvěrou, s jakou u Něj spočínáte přes svou ubohost a svou neschopnost. Nic neoslavuje Ježíše Krista víc než víra slabé a ubohé bytosti, která u Něj spočine.

Drahá dcero, těchto několik slov Vám napsal Váš otec, který přes svou ubohost Vás upřímně miluje v Pánu a modlí se hodně za Váš pokrok v lásce Boží.

Postavení novicmistrové vůči převorce může vyřešit pouze velká prostota a čistota úmyslu. Převorka má stavovskou milost a ochranu i řízení Ducha svatého, protože zaujímá místo Ježíše. Žádný dar rozumu ani žádná ctnost nebo osobní osvícení nebude mít takovou plodnost milosti, jako její vedení. Je třeba, aby všechny dary přirozenosti i milosti, které Vám Pán dal, byly uplatňovány s velkou pokorou a dokonalou velkodušností.

Pro Vás, drahá dcero, je nutnější, aby jste vyšla sama ze sebe a dala se Ježíši a jeho úradkem. Čím více opustíte sebe samu, tím více najde Ježíš zalíbení ve Vaší duši. Pokaždé když pocítíte hnutí sebelásky v jejich různých projevech citlivosti nebo zármutku nebo touze po pozornosti, skleslost, obětujte to rychle Ježíši.

Láska, s jakou jednáme, je klíčem našeho života, stali bychom se snadno svatými, kdybychom se snažili s velkou horlivostí konat každý skutek s velkou láskou. Četl jsem včera články, které svatý Tomáš psal o zbožnosti. Zbožnost je květem lásky. „Šimone, synu Janův, miluješ mě více než tito? Pas mé ovce. „ Dát se jiným nebo spíše dát se Kristu v osobě jeho údů, je pravým důkazem lásky. Proto vás Bůh vybral, abyste byla představenou a dokonalá představená je matkou, jež se dává více, než se dává matka svým dětem. Je to tvrdé, ale je to veliké. Kristus miluje Církev a sám se vydal za ni. Všim je u Vás. On se vydal. To zničí ve Vás zbytky té malé N.

Snažme se posvětit duše pro Ježíše. Svými řeholními sliby jsme se mu dali bez výhrad. Nyní se dávejme duším, které jsou jeho údů pro nebe.

Ukazujte mnoho pokory a laskavosti. Musíte vidět Ježíše Krista ve všech duších, které jsou Vám svěřeny. Ježíše slabého, Ježíše sklíčeného, ale jistě je tam.

Každá představená, která hledá Boha prostě a upřímně, má právo na zvláštní stavovskou milost, aby byla osvícena. Váš úsudek o S. N. je správný. Počítejte s tím, abyste tak překážela omylům, ne však aby to překáželo Vaší lásce. Ponechte vše Ježíši. Dokud opíráme své oči na Něho, abychom poznali a konali jeho vůli, jeho úmysly, postará se o vše.

Snažte se stávat stále více laskavou a mateřskou, protože můžeme poroučet duším násilím a autoritou, avšak mírností a láskou je můžeme získat Bohu.

Toužím velice, abyste se dala bez výhrad Bohu, a abyste v Něm našla všechno. Slavné společenství svatých mi dává stále více síly. Jsme skutečně tak „jedno“ v Ježíši Kristu. Čím důvěrněji jsme spojeni s Ježíšem, tím více nás objímá a obklopuje svou láskou.

V Ježíši a v Něm jediném naleznete ty, kdo jsou Vám drazí v pravdě. Čím více s Ním zůstaneme spojeni, tím opravdovější je naše spojení s těmi, které milujeme. Nalézáme-li je jen v našich ubohých lidských srdcích, v našich citech, v našich vzpomínkách, je pro ně naše spojení bez užitku a my pocíujeme jen prázdnotu a skleslost. Jestliže se však s nimi spojujeme v Ježíši, je naše spojení příčinou naší radosti pro ně a pokoje pro nás.

Utrpení jsou cenou a známkou pravých přízní Božích. Díla a zakládání založená na kříži a utrpení jsou jedině trvanlivá.

Utrpení, která snášíte, jsou pro mě známkou zvláštního pozhénání Toho, který ve své moudrosti chtěl všechno založit na kříži.

Náš Pán mi dává vidět, že my představení musíme být spojeni s dobrým Pastýřem v jeho utrpeních, když chceme prokázat nějaké dobro duším, které jsou nám svěřeny.

Odevzdávejte se stále více svému božskému Snoubenci. Ví totiž, že to vše potřebujete. On uskuteční sám Vaše dílo, odevzdáte-li se s naprostou důvěrou snoubenky do moci a moudrosti jeho lásky.

Aby Pán vyzkoušel Vaši víru a důvěru, nechává Vás někdy ve velkých časných nesnázích. Dokud však budete ve všem a vždy hledat jen jeho vůli, přijde Vám vždy na pomoc.

Co se týče Vašich časných záležitostí, jsem zarmoucen, že Vám finanční otázka působí potíže. Jak však praví svatý Benedikt: „Jestliže pak hledá především království Boží a jeho spravedlnost pro sebe i pro své děti, vše ostatní bude již přidáno.“ Čím jsme neschopnější a slabší pomoci si sami, tím více nám přichází na pomoc Pán. Jsem přesvědčen, že Vám Pán posílá tato malá protivenství, aby Vám dal příležitost konat úkony pravé odevzdanosti a důvěry. Ti, kteří jeho vůli opustí, budou jako trosečníci.

Váš úkol je nesnadný, snažte se však upírat své oči na Pána. „Jako jsou oči služebnice upřeny na ruce paní“. Svátý Pavel nám praví, že v okamžiku vtělení vidělo svaté človecenství utrpení, podávané Mu Otcem a plně jej přijalo. „Na počátku knihy je o mně psáno, abych konal tvou vůli. Hle, přicházím...“. Touto vůlí jsme všichni posvěceni, když přijmeme z poslušnosti službu mnohým, je to ten nejtěžší kříž. Svátý František Asisský praví, že pro představeného spočívá dokonalá poslušnost v tomto přijetí. Když jsem tomuto porozuměl, počal jsem žít v radosti i při obtížích všeho druhu. Nemyslete na odhození svého kříže jako svátý Petr. „*Quo vadis?*“ V tom je naše posvěcení zvláště proto, že jste svůj úřad nevyhledával.

Přes všechnu touhu, se kterou máme prokazovat jiným všechno dobro a všechnu radost, jež je v naší moci, stane se, že nevíme, jak jednat, abychom jednali dobře. Jste-li dobrý, bude to zneužito, aby se nad Vás povyšovali, jste-li pevný, všichni zaujmou postavení oběti. Já sám trpím mnoho tím, že nejsem v upřímné shodě se všemi. Fiat.

Plníte úmysly Boží, když mluvíte někdy upřímně s N. Ona má dobrou vůli, lne však příliš ke svému úsudku a ke své vlastní vůli. Bude ji to stát mnoho, než dospěje k úplnému podřízení se působení Božímu. Neztrácejte odvalu, povahové chyby jsou nejnepříjemněji napravitelné i pro ty, kteří jsou plní dobré vůle a touží jednat tak, jak mají.

Jakmile Vám Pán svěří duše, utrpení je nevyhnutelné. Velkým utrpením je to, že jsme svědky zla, které nemůžeme potlačit. Tím trpí všichni ti, kteří pečují o duše.

Nepopíratelným velkým úskalím mladé představené, byť jakkoli svaté neb umírněné, je nedostatek umírněnosti, především tehdy, je-li přirozenost horlivá a velkodušná.

Musíte se držet pevně a nedopustit, aby se mluvilo o těchto věcech. Konejte svou povinnost, ale nejdříve si vždy najděte radu v Srdci Ježíšově. Modleme se mnoho, mluvmé málo. Jediné slovo může způsobit mnoho zla.

Vidím, že jste velmi drahá Božskému Srdci Ježíšovu, protože Vám svěřil úkol pečovat o jeho snoubenky. Dává Vám podíl na

svém utrpení a svých potupách. Je nemožné milovat zde na zemi opravdu Ježíše a nebrat podíl na jeho křížích, totiž na jeho bolestech a pokořeních a nesnášet nevděk těch, kterým jsme se dali. Ti, kteří na Květnou neděli provolávali Ježíšovi slávu, po několika dnech volali: „Ukřížuj, ukřížuj ho!

Obětujte se každé ráno Ježíši ve svatém přijímání, abyste Mu sloužila po celý den v osobě svých sester a tak abyste se s Ním dělila o jeho oběť snášením nevděčnosti nespokojených.

Abyste byla hodnou představenou, musíte mít velkou čistotu a velkou vznešenost úmyslu a jen v pevném a ustavičném spojení s Pánem v jeho Srdci načerpáte sílu k tomu, abyste zůstala nad pozemským vlivem.

Mohu-li Vám dát otcovské upozornění ve jménu Ježíše Krista, jehož místo nehodně zastávám, řeknu Vám toto: „Bude-li tvé oko prosté, nemajíc nic z temnoty, celé tělo bude světlem a jako světlo blesku tě osvítlí“. Ta část temnoty je sebeláska, která si chce neuvědomělé duše připoutat k sobě. Pak děláme chyby a zraňujeme duše. Víme, že máte mnoho horlivosti pro duše, ale myslím, že zůstává část temnoty. Říkám Vám to z otcovské lásky, ve které jsem přesvědčen, že to přijmete v tom smyslu, v jakém to bylo řečeno, aby byl ve všem oslaven Bůh. Jedním z největších a nejdokonalejších způsobů lásky je to, když přijmeme vedení jiných duší z lásky k Bohu. Bůh Vás vybral, protože jste byla tak slabá, aby mohli všichni vidět, že dobro, které konáte, je od Něj. „Pošetilost Boží je moudřejší než moudrost lidí“. Prosím Boha, aby Vám dal milost odevzdat se zcela do rukou Ježíše Krista, protože, když se odevzdáváte s naprostou a bezvýhradnou důvěrou jeho moudrosti a jeho lásce, počne žárlivě pečovat o každou podrobnost našeho života. Svátý Pavel praví: „Ježíš Kristus se nám stal Boží milostí moudrostí i spravedlností a posvěcením i vykoupením“. „Zjev Pánu svou cestu a doufej v Něho a On učiní ostatní“.

Nepovažujte za ztracené ani pro sebe ani pro klášterní pospolitost okamžiky, které strávíte, když to povinnosti dovolí v důvěrném spojení s Bohem. Bůh je zdrojem všeho dobra, které prokážete sobě i jiným.

Ať se ostatní za Vás modlí, ale vaší modlitbou ať je vaše láska. Bůh ví lépe než Vy, co je nejlepší pro Vás a co je nejlepší pro klášterní pospolitost.

Čím více bude růst Vaše víra, tím větší budete mít důvěru ve svaté človenství, se kterým jste tak spojena skrze Nejsvětější Svátost. A to je Vaše cesta. Kristus Vás uvede do lůna Nejsvětější Trojice. Tam budete vpravdě ve světle, v lásce.

Převorce Karmelu:

Spojujte se stále s Ježíšem Kristem, aby ve Vás jednal.

- 1.) Je Synem Božím,
- 2.) Je věčnou Moudrostí, oslavuje svého Otce tím, že sděluje svou moudrost těm, které mu Otec dává.
- 3.) Je moudrostí vyzařující lásku. Duch svatý vychází z Něho. Musíte se s ním spojit v tom ve všem, protože ho zastupujete u duší, které Vám svěřil.

Jiné převorce Karmelu:

Pán učiní pro Vás mnoho za těchto podmínek:

- 1.) Že budete ustavičně velmi maličká v jeho přítomnosti, bez jakékoliv domýšlivosti nebo návratu k sobě.
- 2.) Že se budete stále opírat o Ježíše Krista, protože On je Cestou. „Já jsem cesta a nikdo nepřichází k Otci než skrze mne“.
- 3.) Že vydáte svou duši paprskům Slunce spravedlnosti, „aby nás posvětil v pravdě“.

Novicmistrové:

Úřad novicmistrové je velmi krásný. Kdybyste si myslela, že můžete něco udělat pro duše sama od sebe, nešlo by to.

„Beze mě nemůžete činit nic“. Lnete-li však velice k Bohu, vše půjde, poněvadž Pán sám Vám vnukne, co máte mluvit a činit. Pán Vás vyvolil, abyste mu pomáhala. Vaším posláním je, abyste vedla duše k Bohu a připravovala je na svatbu se Snoubencem. Svátý Bernardin Sienský praví, že všichni ti, kteří z poslušnosti přijmou péči o duše, mají spoléhat na pomoc Boží. Bůh je zavázán osvěcovat je a vést. Přijala jste rozkaz Boží a Bůh je zavázán

dát Vám své milosti a své světlo, a Vy musíte mít víru v to světlo a být přesvědčena, že je od Ducha svatého.

V den našeho svatého biřmování Ježíš v osobě biskupa svěřil do Vaší duše znamení kříže jako pečeť. „Znamenám tě znamením svatého kříže!“ Toto znamení zůstává na Vaší duši. Duch svatý vidí ustavičně tuto pečeť jako znamení práva na jeho milosti. Toužím, aby se Vaše duše stávala stále více svatyní Ducha svatého, ze které proniká paprsek Boží k duším, s nimiž jste ve styku.

K tomu však je třeba, abyste zmizela, abyste se vzdala svých představ, svých malých osobních zálib a nechala jednat Krista ve Vás. Jedna svatá řeholnice, kterou Pán sám vedl, protože je misionářka, mně říkala, že chtěla jednou převzít sama iniciativu v jedné věci. Uslyšela Pána, jak jí řekl: „Musíš si vybrat, buď to udělám já bez tebe nebo ty beze mě“. Porozuměla a přenechala věc jedné ze svých sester. Pán nechtěl, aby jednala sama.

Jestliže jste udělala vše možné a přece se v věci nedaří, nedivte se tomu a pohleďte na Ježíše. Podívejte se, kolik bylo ještě nedostatků u jeho apoštolů i po několika letech života se Spasitelem a jak jednali při jeho utrpení. Tento pohled Vás potěší.

Je známkou zvláštní lásky Ježíšovy k Vám, že Vám svěřil novicky. Svatého Petra se ptal: „Miluješ mne více než tito?“, a jako za odměnu mu dal své ovce.

- 1.) Veďte je k Bohu skrze Ježíše Krista. On je jedinou cestou.
- 2.) Protože máte pevné zdraví, snažte se pochopit, že to, co je pro Vás ničím, je slabým nesnadné. To je velmi důležité.
- 3.) Neklad'te žádné hranice své odevzdanosti. Jakmile něco vyjmete, nejste již jedno s Bohem a pokoj se vzdálí. To by znamenalo, že dáváte přednost svým maličkým myšlenkám před Božími myšlenkami; jeho láska je nekonečná a moudrost bez hranic. Bůh miluje to, co Vy milujete, a to lépe než Vy. Čím více budete na Něho spoléhat, tím více bude Pastýřem a Otcem stáda. Řekl Marii: „Jen jedno je potřebné“. A my Ho urážíme, když si myslíme, že je třeba nějakého stvoření pro jeho dílo. Při modlitbě buďte celá Boží. Nezaměstnávejte se ničím jiným. Bůh se o vše postará, budete-li stále myslet na Něho.

Jsem tak šťastný, když vidím, že náš drahý Spasitel Vám dává svého ducha. Ano, při vedení duší, a hlavně v počátcích musíte často čekat na okamžik milosti a musíme umět nést na svých ramenou tyto malé ovečky a ještě tak slabé a vysílené vlastní námahou. Vězte, má dcero, že tato Ježíšova slova: „Beze mě nemůžete nic činit“, byla řečena hlavně a především o námáhách, jež konáme pro posvěcení duší, a že hlavně pro Vaše spojení s Ježíšem, Vaše obětování se jeho lásce, je dána milost Vaším dětem. Svätý Jan od Kříže praví, že úkon čisté lásky k Bohu učiní více pro spásu duší, než všechna vnější díla. Snažte se působit, aby Vaše novicky konaly vše z lásky. Jednat z povinnosti je veliké, ale konat svou povinnost z lásky je ještě větší. Duším, které jednájí nejprve z povinnosti a až na druhém místě z lásky, chybí vždy něco neurčitelného, co přitahuje pohled Boží. Nejlépe je konat svou povinnost tak dokonale, jak je to možné, ne kvůli obdivu, který k ní máme, to by bylo jen ctností mravní, ale protože vykonání povinnosti je projevem lásky. „Milujete-li mě, zachovávejte má přikázání“.

Učiníte dobře, budete-li bez upřílišněné přísnosti vyžadovat velkou přesnost při všem, co se týká Vašich obyčejů a Vašich posvátných tradic. Věrnost je květem lásky. Svätá Terezie praví, že by dala svůj život za nejmenší rubriku a nejmenší předpis řehole, protože vidí v těchto předpisech zjevenou Boží vůli.

Shrnutí celé nauky:

Směřování k Bohu s poznáním vlastní nehodnosti a s důvěrou v jeho dobrotu a v krev Ježíše Krista, je známkou pravého spojení s Bohem. Nebojte se, Vaše cesta je jistá. Nic neoslaví Boha tak, jako vítězství jeho milosti v duši, jež poznala svou ubohost, svou slabost, svou nehodnost, a jež očekává vše od jeho moci a do jeho dobroty. V tom je „Chvála slávy jeho milosti“: *Laus gloriae gratiae suae*, o které hovoří svätý Pavel (Ef 1,6).

POZNÁMKY

1. Překlad dopisu psaného anglicky.
2. Učitel duchovního života, XI. kap. Duchovní vůdce. Srovnej také kap. X Zástupce Kristův a XIV. Apoštol Kristův.
3. Není to také „metoda“ Bossuetova? „Často se trápíte“, napsal velký biskup jednomu z těch, které vedl, „říkaje, že neodpovídám na určité věci, na které se mně zdá, že odpovídám, poněvadž **dávám zásadu, kterou si každý odpoví sám sobě; tento způsob odpovědi je nutno často provádět**, poněvadž učí duši uvažovat samu o věčné pravdě, to znamená stát se zde pozorným“. Jeden z důvodů této „metody“, je, že Bossuet sleduje v tomto sklon svého génia, je více zaujat člověkem vcelku, než člověkem individuálně. (viz Giraud, Bossuet). Odtud je jeho široká, svobodná a nezaujatá přirozenost, se kterou se setkáváme v jeho duchovním vedení. Tyto rysy nalézáme také u Doma Marmiona. Bylo známo, že opat z Maredsous rád četl díla Bossuetova.
4. Výraz svatého Benedikta pro označení víry. Prolog k Řeholi.
5. Svatý František Saleský, dopis vévodovi de Bellegarde.
6. O této publikaci bylo již rozhodnuto v době, kdy byl vydán životopis Doma Marmiona v prosinci 1929. Následkem zdlouhavého doručování důležité sbírky dopisů, museli jsme odsunout svou práci; konečně jsme čekali déle než rok několikrát slibované doručení čtyřech dopisů, o kterých jsme věděli, že jsou velmi důležité a které jsme bohužel ještě nedostali.
7. Přesto však v tomto řádu rozdělení jsme se snažili, abychom příliš nerozkouskovali výtahy; vícekrát jsme dali přednost zachovat úplně text, přes různost myšlenek, pro jejich logické začlenění; přílišným rozkouskovaním by se mohlo ztratit na síle myšlenky. Nadto na výtazích takto seskupených jsou některá opakování nevyhnutelná. Ponechali jsme je tedy tak. Mimoto odstranit ta opakování, která odhalují převládající myšlenky Doma Marmiona, by často znamenalo porušení harmonie vývoje myšlenky a oslabení přesvědčující síly závěru.
8. Dobrá pověst ctností Doma Marmiona a nejvyšší blahodárné duchovní vyzarování z jeho asketických děl, podnítilo již mnoho duší, aby se k němu utíkaly o jeho přímluvu u Boha. K tomu účelu složeny tyto dvě modlitby. Osoby, které obdrží milosti přičítané Domu Marmionovi se prosí, aby to oznámily Domu Rajmundu Thibaut, opatství v Maredsous (provincie Namur, Belgie). Na stejné adrese dostanou kousky jeho řeholního roucha a obrázky tohoto velkého opata.

9. Dne 8.1. 1908. S touto myšlenkou tří směrů se setkáváme již v osobních poznámkách Doma Marmiona o Svatodušních svátcích. 1907. Viz Učitel duchovního života, milost spojení.

10. Dne 1.12. 1922; Dom Marmion zemřel následujícího 30. ledna. Stejná myšlenka se již nalézá v dopisech ze 7.3. 1907, 17.5. 1915, 27.12. 1916, 18.3. 1918 a 1.12. 1922.

11. Viz rozvinutí těchto myšlenek v „Kristus, ideál mnicha“, kap. Zkroušenost srdce.

12. „Hle hlavní pravidlo k našemu povšimnutí, napsané velkými písmeny: je nutné konat všechno z lásky a nic násilím“ (14.10. 1904).

13. 3.4. 1903 – „Je nutné vyznat pravdu“, píše svatý František Saleský; „jsme chudáci, kteří sotva mohou co konat dobře; ale Bůh, který je nekonečně dobrý, se spokojí s malými díly“.

14. Je sotva nutné říci, že pro Doma Marmiona, jako pro všechny moralisty, prvním pramenem mravnosti je sama spravedlnost věci; ale když mluvil k duším, které hledají Boha a jejichž činy mají tuto základní spravedlnost, Dom Marmion trval odůvodněně na čistotě pohnutek činu.

15. Mladé dívky. Připojil: Zpytování svědomí je velmi důležité, a jestli Vám pomáhá zaznamenávat si své slabosti, pak doporučuji tento prostředek.

16. Toto je myšlenka svatého Benedikta v Předmluvě jeho Řehole: „Kde naše přirozenost není s to prosme Pána, aby nám milostivě poskytnul pomoc své milosti“.

17. Viz rozvedení těchto myšlenek v knize „Kristus, život duše“, přednášky: Pravda v lásce a Náš vzrůst v Kristu.

18. Dopis posvátné Kongregace pro liturgii opravňuje biskupa z Bayeux zahájit řízení prozkoumáním spisů této služebnice Boží a je stanoven na 30.2. 1910; první informativní zasedání procesu je v srpnu 1910. Příznivý rozsudek posvátné Kongregace pro liturgii určil informativní proces v červnu 1914.

19. Letopisy z Lisieux uveřejnily 1.6. 1936 tyto řádky s textem žádosti pod názvem: Svědectví předchůdce Doma Marmiona.

20. Dne 27.12. 1906 – *Da nobis, quæ sumus, omnipotens Deus: ut qui nova Incarnati Verbi tui luce perfundimur: hoc in nostro resplendeat opere, quod per fidem fulget in mente.*

21. „Není pro mne větší radost, než když slyším, že moje děti žijí tak, jak tomu učí pravdivá nauka“ (3Jan 4). Tato stejná myšlenka se nalézá v dopise psaném

jiné řeholnici po deseti letech: „Váš dopis byl pro mne opravdovou vánoční radostí, neboť mohu říci se svatým Janem: Není pro mne větší radosti, než když slyším, že moje děti žijí tak, jak tomu učí pravdivá nauka“ (27.12. 1916).

22. ...*Nos Unigeniti (Filii Dei) nova per carnem Nativitas liberet, quos sub peccati jugo vetusta servitus tenet* (Modlitba 3. vánoční mše svaté).

23. „Ponechávám Vám ducha svobody“, napsal svatý František Saleský paní de Chantal, „ne toho, který odmítá poslušnost, neboť to je svoboda těla, ale toho, který odmítá tíseň a skrupule nebo horlivost. Jestliže milujete správně poslušnost a podřízenost, chci, aby, máte-li zanechat svých cvičení, Vám to bylo druhem poslušnosti a ať je tento nedostatek nahrazen láskou“ (14.10.1604).

24. Úvahy o morální fyziognomii svatého Benedikta. Tento malý svazek obsahuje názory pronikavé a velmi sugestivní.

25. *O Rex Gentium...* (22.12.) – Dom Marmion používá zde tohoto textu v přízpůsobivém smyslu.

26. „Jste na dobré cestě“, píše jedné řeholnici, „poněvadž jste na cestě. Čím více věříme v sílu, kterou má svaté Člověčenství Ježíšovo, dovést nás až do lůna Otcova: *Sinu Patris*, čím je naše víra v Ježíše Krista silnější, tím více uctíváme Boha.“

27. Dom Marmion zde nemá na mysli **osobnost** ve smyslu **čistě** psychologickém, jak to často chápou moderní filozofové. Kristus ve skutečnosti měl své „vědomí“ i svou úplnou lidskou vůli. Ale jeho božství a jeho lidství byly dvě rozdílné přirozenosti jedné Osoby. Z této jednoty plynoucí z Božích tajemství a z blaženého patření, které pojímal pro Ježíšovu duši, odvozoval absolutní nemožnost nesouladu mezi dvěma vůlemi, božskou a lidskou. Morální harmonie Kristovy duše měla tedy svůj pramen u Krista v nepřítomnosti lidské osobnosti (ve smyslu ontologickém a také až k určitému bodu ve smyslu psychologickém). Co pro Krista bylo nutností **ontologickou**, může být u člověka získáno **morálním** úsilím: obvyklý soulad s Boží vůlí se nazývá – třebaže analogicky – ctnostným vzdáním se „vlastní osobnosti“ ve smyslu slova pejorativním – ale bohužel velmi reálném. Pejorativní smysl slova „osobnost“ lze vnímat ve všem, co není na místě ve vztahu k detailnímu rozboru daného předmětu, jako je kult osobních myšlenek, vlastní vůle či vyhledávat vyzdvihování sebe mimo Boha. Toto všechno je smysl výtahů, které předkládáme zde a na následujících stránkách. Pod perem Doma Marmiona slovo osobnost u tvorů se používá v řádu činnosti (poznání, láska, činy), neboť v řádu bytí si zachováváme svou osobnost. Toto rozlišování je obvyklé. Viz zvláště: Kristus život duše, přednáška: „Kristus vzor dokonalosti“, ve Kristus ve svých tajemstvích – konference: „Slovo tělem učiněno jest“, v „Kristus, ideál mnicha“, ve „Sponsa Verbi“ a v „Učitel duchovního života“.

28. Myšlenka inspirovaná Řeholí svatého Benedikta: „Zlé myšlenky, jež přicházejí do srdce, ihned roztrástit o Krista“ (RB, kap. 4).

29. Vizte krásné rozvinutí této hluboké myšlenky v knize „Kristus život duše“, přednáška „Křest“, a v knize „Kristus ve svých tajemstvích“, přednáška „Jestliže jste byli vzkříšeni s Kristem“.

30. Dom Marmion zde jasně mluví o obtížích tkvících ve vyplnění samého díla. Tato obtíž se mísí s dobrotou díla a je pramenem největších zásluh; dokazuje ve skutečnosti mnohem živější aktuální lásku, když se překoná. Obtíž, která pochází z dispozic subjektivně nepříznivých toho, kdo jedná, není pramenem jakékoliv zásluhy, ale velmi často je jen znamením prostřední lásky.

31. Viz rozvinutí těchto myšlenek v Kristus, život duše, přednáška: „Smrt hříchu“; „ctnost pokání“.

32. Biblické úsloví k vyjádření skvělosti rozdělení dědictví.

33. Viz Ludvík z Blois, Jeho životopis a jeho asketická pojednání, Benediktini od sv. Pavla z Wisque. D. Marmion poznamenal již tento text pro sebe ve svém zápisníku osobních poznámek v r. 1897 (Učitel duchovního života). Tato myšlenka jednoho z největších mystiků teologů řádu sv. Benedikta“, jak je nazýván, musela ho „ochromit“ silným světlem, poněvadž ji velmi často uvádí ve svých dopisech, které se stupňovitě vršily od 1902 do roku 1922, aby oživily duše ke statečnému pokračování ve velkém díle jejich posvěcení.

34. Svěťice z Lisieux vyjádřila stejnou myšlenku, když napsala: „Volím všechno“.

35. Říkáme „dále“; mluví tak stejně ve svých dílech, hlavně v přednášce o „Duchu odevzdanosti“, (Kristus ideál mnicha“)

36. Viz podivuhodné rozvinutí těchto myšlenek v Kristus ideál mnicha, přednáška Zkroušenost srdce.

37. Pevnost a plodnost děl závisí na kříži: „Práce a hlavně základy vystavené na kříži a bolesti jsou jedině trvanlivé“ (23.11. 1909).

38. Tvoří nejstarší stejnorodou skupinu dopisů, které od Doma Marmiona máme.

39. Narážka na anglické přísloví: „After a storm comes a calm“. – „Every dark cloud has a silver lining“. – Po bouři přichází klid. – Každý mrak má stříbrný okraj. – Citováno také v dopise z 29.12. 1919.

40. Po nějaké době mladá dívka vstoupila do benediktinského kláštera, kde měl Dom Marmion často možnost ji vidět, čímž končila korespondence. Za-

choval se lístek bez data (pravděpodobně okolo roku 1903), kde při příležitosti vstupu neteře korespondentky do kláštera, napsal jí Dom Marmion žertem: „Doufám v každém případě, že se bude držet lépe než její teta, která přes všechny milosti a námahy, které jí byly věnovány, aby se posvětila, zůstává stále tak vlažná. Ale Pán Ježíš je všemocný a doufám, že konečně k něčemu dojdeme“. Tato řeholnice měla dlouho vzdělávat komunitu svou žhavou láskou a zemřít jako svěřice v r. 1930.

41. Lístek je psán tužkou. Dom Marmion jej poslal ze svého lůžka na klinice, kde čekal na operaci.

42. To byla myšlenka Doma Pie de Hemptinne, nejlepšího žáka Doma Marmiona: „Když je duše spojena s Pánem, uchází se o ni, pronásleduje ji, aby jí vládl. Jak jsem to pocívoval! „Benediktinská duše“ viz Kristus ve svých tajemstvích.

43. „Řekněte si, že jste vstoupil do kláštera, abyste byl utvořen jako kámen, který se otesává, aby byl použit ke stavbě. S touto myšlenkou uvidíte ve svých spolubratřích jen dělníky Bohem vedle Vás postavené, aby Vás otesávali a zdokonalovali umrtvováním“ (Čtyři názory na řeholníka).

44. Je nutné vědět, že duše, které dojdou tak vysokého stupně (vykoupení z dluhů a k duchovnímu sňatku), obvykle prošly mnohou prací a protivenstvími. Je nutné je podstoupit k přeměně v Boha! (Plamen lásky žhavý).

45. V dubnu 1905, ve věku 16ti let. Podle svědectví těch, kteří ji znali, byla to duše zářící nevinností a ideálem.

46. Narážka na vstup jedné sestry a na nenadálou smrt jednoho mladého bratra v únoru 1903.

47. Je známo, že v klášteřích v době 40tidenního postu je zakázána korespondence s výjimkou případu opravdu důležitého, ale jemná a nadpřirozená láska Doma Marmiona nutila slevit ve prospěch trpícího údu z přísnosti zásady.

48. Všechny výtahy, které zde uvádíme jsou datovány z posledních let života Doma Marmiona: zkušenost, kterou učinil o bolesti vysvětluje pronikavé posvěcení těchto řádek. Viz knihu „Učitel duchovního života“.

49. Dom Marmion spojuje v jedné větě dvě myšlenky, které se nacházejí v různých liturgických modlitbách: jedna ze 2. neděle po velikonocích, jiná ze svátku Kopího a hřebů utrpení Páně.

50. Za několik týdnů potom, 14.12. 1921 píše téže osobě tyto řádky jemného citu ke konci přání k vánocům: „Kéž Vám Ježíš zehná, že jste snášela z lásky k Němu bolesti, soužení, starosti mateřství, abyste Mu dala duše, které Ho bu-

dou na věčnosti chválit. Maria vám také žehná, poněvadž jste se s ní podílela na jejím božském mateřství. Svatý Beda nám říká, že vždy, když naučíme duši poznávat a milovat Ježíše, rodíme v ní Krista. Budete takto matkou svých drahých dětí z dvojího důvodu“.

51. Viz knihu „Kristus, život duše“, přednáška „Víra, základ křesťanského života“.

52. Setkali jsme se již ve více opakováních s výkladem tohoto učení. Nemůže být jinak. Bylo tak běžné u Dom Marmiona, že stále, hlavně v posledních letech svého života, cítil nutnost je vysvětlit. Jak nechat zapomenout tak utěšující texty? Viz také krásné texty o tomto předmětu v díle „Různé“, stejně jako v knize „Učitel duchovního života“.

53. Tato myšlenka je zřejmě směšná pro kohokoliv, kdo má jen trochu křesťanského smyslu. A přesto, je skutečně tak zřídkavá?

54. „Hospodin dává smrt i život, vede až do pekla a odtamtud přivádí zpět“: *Dominus mortificat et vivificat, deducit ad inferos et reducit* (1Sa 2,6).

55. Tato myšlenka je u něj běžná. Nalézáme ji za deset let u jiné osoby: „Procházíte nyní přesně tím, čím musí trpět **všechny** duše, povolané k intimnímu spojení s Ukřižovaným. Bůh dovoluje, že zkoušky různého druhu – špatné zdraví, soužení, pokušení atd. – zaplavují duši, aby ji očistily. Má **pocítit** svou úplnou **závislost** na něm. Duše spojené s Pánem Ježíšem, jejichž celý život bere pramen z něho, trpí více než jiné, když je zanechá. Tato zima slouží jedině k tomu, aby připravila úrodnější léto. Všechno, co můžete dělat je, sklonit hlavu a přijmout zkoušku a trpělivě snášet, až Pán se vrátí. Ježíš nám dává toho příklad. Je napsáno, že na hoře Olivetské se začal bát, být v úzkosti, v zemdlenosti a smutku. Modlím se za Vás z celého srdce“ (29.9. 1915).

56. *Factus est nobis sapientia et justitia et sanctificatio et redemptio.*

57. 1 Jan 4,16 – 30.11. 1920

58. Jak ukazuje souvislost, jedná se zřejmě o **mimořádná** znamení.

59. Viz kapitulu „Duchovní vůdce“ v knize „Učitel duchovního života“.

60. Viz knihu „Kristus, život duše“, kapitola „Milujme se navzájem“. Viz také v knize „Kristus, ideál mnicha“, přednáška „Velká horlivost“.

61. Je jasné, že Dom Marmion chápe tato slova ve **vlastním** smyslu a ne ve smyslu analogickém.

62. To znamená napodobit, nakolik je to možné, dokonalost Bohočlověka.

63. Dom Marmion omylem napsal „její matku“, jedná se bez pochyby o neteř svěřence, kterou jí P. Gratián dovolil přijmout na Karmel přes její mládí.

64. Umírněnost v zábavách a hrách.

DOPLNĚK

Představené jedné komunity:

Poněkud jsem se opozdil, abych Vám poděkoval za pěkný dopis k Novému roku. To však neznamená, že jsem zapomněl. Zajisté dobře víte, že nosím Vás i všechny Vaše úmysly a Vaše duchovní děti ve svém srdci a vzpomínám denně u oltáře. Jsem s Vámi zcela spojen v myšlenkách a srdcem a mou jedinou touhou je, abyste se stala velmi svatou snoubenkou Nejsvětějšího Srdce. Dovídám se od V.M.g., že jste se stala představenou. Opravdu Pán Bůh rád používá malé nástroje, aby uskutečnil svá díla, „aby se nikdo nechlubil lidmi“.

V den Vašich slibů jsme se zasvětili samému Bohu, a v den, kdy jsme se stali představenými, zasvětili jsme se jeho údu. Bůh měří svou štědrost podle naší velkodušnosti, s níž se dáváme ostatním.

„Dávejte a bude vám dáno, dobrou a natlačenou a vrchovatou míru vám dají do klína“ (Luk 6,38).

Má dcero, největší dar, který můžeme dát Bohu, je darování sebe, ale je třeba, aby to byl opravdový dar, s nímž Bůh může činit, co chce. A co jsme jednou s upřímností darovali Bohu, to už jemu ponechejme jeho Moudrosti a Lásce. Doporučuji Vám, abyste se při mši svaté a po svatém přijímání spojila vírou s Ježíšem, Vaším snoubencem, a konala to, co On říká a činí ve Vašem jméne před nebeským Otcem. Buďte jeho „Amen“, jako Ježíš je věčným a nekonečným „Amen“ svého Otce.

Setrvejte v adoraci, ponořte se do své nicoty před majestátem Božím a Ježíš vás zastoupí. „Proto také může dokonale spasit ty, kdo přistupují k Bohu skrze Něho, jsa vždycky živ, aby se za ně přimlouval“, říká svatý Pavel (Žid 7,28).

Velkou radost mi způsobil Váš tak prostinký a tak důvěřivý dopis. Jedna z velkých radostí a útěch uprostřed starostí a trampot

je to, že mě náš Pán vyvolil za duchovního otce kláštera N., který je tak drahý jeho Srdci hodnému klanění.

Cítím zcela zvláště, že jsem Vaším otcem, neboť ti, jež nám Pán Bůh poslal do cesty, znamenají pro nás více než ostatní. Mají pro nás určité poslání a zcela zvláštní milost, aby nám dali Boha a nás darovali Bohu.

Jsou jeho služebníky a vyslanci pro nás. Domnívám se, že jsem k Vám byl poslán, zasazen do Vašeho života a musím Vás dát Bohu.

Vaše cesta buď pouze čistá láska v čisté víře. Je třeba, abych Vás nabídl Bohu a pro Boha, aby On činil a jednal ve Vás jen pro svou slávu a ne podle Vašich choutek. Ale Bůh, než se nám dá v rozjímání a než s námi utvoří jednotu, žádá nejprve, abychom dosti pracovali a trpěli pro Něj. To je nynější období, do něhož Vy také přispíváte.

Je třeba pracovat, trpět, obětovat se pro druhé, abychom byli stráveni jako Ježíš, který se za nás obětoval, dává se za pokrm každému, kdo přijde. Ježíš touží, aby spatřil u Vás velkou přímou a čistotu úmyslu, která nám umožní prostý pohled do tváře Boží, jak to činí holubice. I přes něžnost srdce Pán od nás žádá velkou čistotu srdce.

Tak, má drahá dcero, jen několik slovíček – neboť Vaše cesta je prostá – o cestě, kterou Bůh žádá a kterou chcete kráčet. Zůstane-li věrná, Bůh se s Vámi setká jednoho dne na této dráze a k Vašemu zvolání „Mistře“ odpoví Ježíš: „N. N.“ a toto jediné slovo Vás naplní větší radostí, větší hloubkou než všechna láska pozemská. Modlete se také za toho, který touží žít jedině pro Boha a konat vše z lásky pro Něj. Těším se na setkání v Božském srdci našeho Pána, v němž jsme spojeni jeho láskou.

Děkuji Vám za milý dopis. Náš Pán říká: „Blaženější je dávat než brát“. Měla jste štěstí, že jste se stala dítětem svatého Benedikta, a to je pro mě nejhlubší a nejsladší radost, že jsem Vám mohl toto štěstí poskytnout. Už jsem Vám řekl, že pokládám za největší milost svého života, že mne náš Pán vyvolil za svůj nástroj k projevu své přízně vůči klášteru v N. Považuji Vás všech-

ny za své nejdražší děti a stále Vás nosím ve svém srdci, když předstupuji před oltář Nejvyššího.

Ano, jsou osoby, které mají velmi milující srdce, a ty jsou povolány k velké lásce k Bohu, neboť jinak by mohly být uchváceny láskou ke stvořením. A vy, má dcero, patříte také k těmto duším. Máte srdce, jež cítí svrchovaně potřebu milovat a být milováno, To je velká milost, ale také velké nebezpečí. Pro Vás je tedy důležité, abyste konala vše s láskou a aby se láska stala hybnou silou celého Vašeho života. Pocítíte-li někdy, že Vás začíná uchvacovat láska ke stvořením, povznete ihned své srdce do výšin a odezdejte nekonečné lásce vše, čím by Vás stvoření chtěla okouzlit.

Exerciční předsevzetí jedné řeholnice:

- 1.) Žít zcela nadpřirozeným životem a snažit se konat vše pro Boha skrze Ježíše Krista.
- 2.) Bdit nad prvními hnutími duše a ovládat je habituálním vnitřním umrtvováním.
- 3.) K dosažení milosti pro splnění předchozích bodů je nutno dávat přednost službě Boží, jako modlitbě atd., před ostatním zaměstnáním. „Mistr tě volá“.

Čiňte tak, drahá dcero, a potěšíte Srdce Ježíšovo i srdce svého ubohého otce, který to s Vámi dobře myslí.

- 1.) Poslední prožitá léta mého života, který snad již nebude dlouhý, mně sloužila k přípravám pro věčnost.
- 2.) Náš Pán řekl sám o sobě: „Můj Otec mne nenechá samotného, poněvadž já činím vždy to, co je mu milé“ (Jan 8,29). – A tak tedy, mam-li se těšit ze stálé ochrany Boha, musím se snažit, abych se mu zalíbila ve všech věcech.
- 3.) Avšak mé hlavní předsevzetí bude: Zalíbit se Bohu velkou věrností a to:
  - a) Napravovat své chyby.
  - b) Plnit všechny povinnosti dokonale a s láskou.
- 4.) Jelikož vím ze zkušenosti, že všechna má předsevzetí by byla marná a bez užitku, kdyby nebyla podepřena usilovným

vnitřním životem, proto se chci snažit ze všech sil, abych tento rok vedla opravdu vnitřní život a to:

- a) s velkou pozorností konat své modlitby,
- b) modlit se s vroucností,
- c) několikrát za den se na okamžik zastavit a prozkoumat se, abych viděla, kde jsem, a abych se spojila s Ježíšem a načerpala nové nadšení.

Dom Marmion připojuje:

Všechna tato předsevzetí budu obětovat při mši svaté Pánu Bohu s prosbou, aby Vás přijal bez výhrad a aby vás posvětil. „Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem“ (Mat 11,29). Něžnost je květ, který sdružuje lásku a pokoru. A Ježíš byl něžnost sama. Když jej Petr zapřel a nechtěl se k Němu znát, tu se Ježíš s takovou něžností na Petra podíval. Tento pohled lásky a něžnosti pak změnil srdce Petrovo a byl pramenem slz lásky, který nikdy nevyschl.

Blahoslavení tiší, neboť oni dostanou za úděl zemi“ (Mat 5,4). Je nemožné žít v úzkém spojení s Ježíšem bez něžnosti. On je něžnost sama.

A právě nedostatek něžnosti vůči bližnímu zasahuje jeho Srdce. „Co jste tak učinili jednomu z mých nejmenších bratří, mně jste to učinili“ (Mat 25,40).

Nikdy si nedopřejí odpočinku, dokud nedosáhnou velké něžnosti. Ona bude výrazem mé lásky k Ježíši Kristu. A proto:

- 1.) Chci si navyknout vidět ve svých spolusestrách Ježíše. Přijímají Ho denně a „On v nich přebývá“. Budu se snažit tak o nich smýšlet, tak o nich mluvit, jako se samotným Ježíšem.
- 2.) Pochybím-li v tomto bodě, uložím si pokaždé malé pokání;
- 3.) Častěji budu říkat: „Ježíši tichý a pokorný srdcem, učiň srdce mé podle Srdce svého“.

Příkázání lásky vytrysklo z hlubin Srdce Ježíšova. Když ustanovil Nejsvětější svátost, sjednotil se se svou Církví a se svými údy, aby vyjádřil tuto jednotu, a říká: „Já a moje údy, to je totéž – Co jste tedy učinili jednomu z mých nejmenších bratří, mně jste

učinili“ (Mat 25,4). A to je vyjádření společenství. Ti, jimž se stal nedostatek lásky zvykem, ničí ve svém srdci toto společenství, jdou zpět, místo aby pokračovali. „Milujte a čiňte, co chcete“.

Rozhodnutí:

Vidět ve spolusestře Ježíše a podle toho s ní jednat.

„Neboť jakou mírou měříte, takovou bude naměřeno vám“ (Luk 6,38). „Dobrá a natlačená a natřesená a vrchovatá míra“, a jsme to vlastně my, kdo předepisujeme Bohu metodu, jak má s námi jednat, protože je povinen s námi jednat tak, jak my zacházíme s druhými. Máme-li my velké požadavky vůči bližnímu, haníme-li je snadno, jsme-li tvrdí, tak takto bude Bůh jednat s námi. „Neboť soud nezná milosrdenství s tím, kdo sám jedná nemilosrdně“ (Jak 11,13). A naopak zase, jsme-li štědrí a laskaví k ostatním, takový bude Bůh vůči nám a dá nám vybrané milosti, které nás povedou rychle na cestě dokonalosti.

Předsevzetí:

Z lásky k Ježíši Kristu se budu snažit, abych přemáhala svou náklonnost posuzovat jiné a na ně se hněvat.

Jedné řeholnici:

Svatá Terezie nás ujišťuje, že všemohoucí milost Ježíše Krista nás může úplně zbavit našich slabostí a náklonností, ať jsou jakékoliv, a může nás povznést k velmi dokonalému spojení s božskou velebností, ale my musíme být věrné a denně se v rozjímání ponechat vlivu božského působení. Náš Pán nepřijme nikdy výmluvu naší samolásky, jež nás neustále nutká říkat: „Jsem příliš slabá, moje vášně jsou příliš silné, nemohu nad sebou bdít atd.“ Ale Pán odpoví: „To všechno je pravda, ale já mám vše, co Vám chybí, a je to jen pro vás, když o to budete trvale v rozjímání prosit. A čím více pocítíte slabost a ubohost, tím silnější bude má pomoc v milosti. Nuže, má drahá dcero, vy se můžete stát svatou, jelikož máte srdce schopné milovat a to je vše. Avšak překážky dvojího druhu Vám budou bránit v pokroku.

1.) Vidíte stébla slámy v očích druhého a nebudete vidět břevno ve svém oku. Odtud také pochází časté nedostatky v lásce, odtud nedostatek taktu k těm, jejichž přirozenost je citlivá

a slabá, odtud nesnáž přijímat upozornění (vyjma od Vašeho otce).

2.) Nedostatek zvyku v usebranosti během dne, což vás zbavuje zvláštní pomoci milosti, které máte tolik zapotřebí.

Nuže má dcero, dvě dobrá předsevzetí:

1.) Činit vše, co je možné, abyste se dobře modlila.

2.) Pracovat a prosit Božské srdce, abyste měla ve svém srdci pravou lásku, neboť vnější skutky jsou projevem toho, co se skrývá v hloubi duše.

Má drahá dcero, „Mluvím k Vám s takovou upřímností, poněvadž jste mně tolik drahá v našem Pánu, a protože vím, že Vám mohu říci vše.

Drahá sestro N.

Byla mi několik slovy sdělena zpráva, že jste nemocná. A právě teď v dopise Vám nemohu sdělit to, co by Vám mé srdce rádo řeklo (válka). Když jsme obdrželi ducha otcovství vůči nějaké duši, to už se nikdy nezmění, i když vzdálenost a okolnosti kladou překážky. A to Vám říkám, že jsem s Vámi v této chvíli zkoušky, a že Vás každého jitra nosím ve svém otcovském srdci k posvátnému oltáři. Tento den jsem sám poněkud trpěl ve svém srdci, neboť jsem měl velkou obavu před smrtí. Avšak náš Pán mi dal nahlédnout, že jeho dobrota, které se klaníme na kříži, je táž jako dobrota Otcova, vždyť oni mají jen jednu božskou vůli, jednu pro oba.

Jedné řeholnici:

Naše modlitba spočívá hlavně v náklonnosti srdce. Nemluvíme mnoho během modlitby. Jsou osoby, které se vyznačují frázovitostí před Bohem. Není třeba hledat různé slovní obraty, ale klidně se dívat na Pána, Jemu se klanět, Jej žádat o lásku. Každá touha srdce je jako výkřik, který proniká nebe.

Poznání Boha, k Němuž dojdeme vlastním úsilím, je dobré, ale nedokonalé. Je provázeno nejasností, nesnadností a slouží k zahnání božské lásky v nás. A stane-li se tato láska silná a dokona-

lá, pak nás povznese až do lůna Božího. Tam nám On ozáří sebe sama světlem, jež je ovocem lásky, světlem plným pokoje a míru. Pro Vás, má dcero, je jediná cesta lásky, která Vás dovede k dokonalosti. Rozum se zastaví před závojem Svatého svatých, ale láska pokračuje a proniká božské hlubiny a tam nachází Boha, který mluví „tváří v tvář“: *os ad os* – jako přítel ke svému příteli. V lůně Otcově, kam nás věčné Slovo uvede, čerpejme onu něžnost, která vytéká ze srdce našeho Otce, „jenž velí svému slunci vycházet na dobré i na zlé a déšť sesílá na spravedlivé i nespravedlivé“ (Mat 5,45). Ach, má dcero, pozdržte Vaše srdce často u božského srdce, aby Vaše horlivost a Váš žár byl zcela naplněn touto božskou sladkostí. „Učte se ode mne...“. Čím více bude Vaše činnost vyvěrat z Boha, tím více se stane božskou a povede Vás k jeho dokonalé lásce.

Světské osobě:

Musím se přiznat, že Váš pěkný dopis mne potěšil a povzbudil. Jestliže je pravda, že kněz: *sacerdos* — to je ten, který dává svaté dary, má jediné poslání dávat Krista, a to nejprve Otci nebeskému při posvátné oběti, potom duším udílením svátostí a božským Slovem, pak moje největší útěcha spočívá ve vědomí, že mohu též trochu přispívat k Božímu dílu uveřejňováním svých přednášek. Ježíš říká Samaritance: „Kdybys jen znala dar Boží“ (Jan 4,10). Kdyby duše alespoň poněkud rozuměly, co vše mají v Ježíši Kristu, kdyby rozuměly, jak to bylo chápáno po celá stáletí, že náš duchovní život není nic jiného než žijící Kristus v nás a že základem duchovního života je den svatého křtu, když jste od Boha obdrželi jiskru božského života, pak by svatost byla přístupná všem a byla by pro nás tak jednoduchá, jak je prostá v Bohu. Tento božský život, který vytéká z Otce na Syna a skrze Něho na nás, je tak jednoduchý jako Bůh sám. A veškeré mé přání zde na zemi spočívá v tom, aby mé přednášky aspoň trochu přispěly k rozšíření této pravdy.

Jiné světské osobě:

Jsem stále více a více přetížen prací, avšak nemohu nechat svou ubohou dceru v zármutku a žalu, vždyť zármutek neprospívá ani tělu, ani srdci a ani duši. Tak, má dceru, k tomu je třeba nabrat si odvahy do obou rukou. Ano, v kříži najdeme Boha a poznáme klam a malost světa. Prospělo by Vám, kdybyste se více přiklonila k Bohu, ale protože jste matkou rodiny ve světě, neuzavírejte se do temného smutku, ale znovu pohledte budoucnosti vstříc.

Modlím se za každého z Vás ráno při mši svaté, aby Vám náš Pán dal milost uskutečnit křesťanskou dokonalost. Ježíš je vzorem pro všechny své učedníky. Vždyť Ježíš je dokonalý Bůh a dokonalý člověk. Musíme kráčet v jeho šlépějích, aby v nás vládl božský život – skrze milost spojení s Bohem. Budete-li se cvičit ve všech ctnostech, které zdobí lidskou přirozenost, stane se lidství ve Vás dokonalým. Tyto ctnosti jsou lidské svým vyjádřením, jinak jsou však, božské ve svém prameni a kořeni.

...mé ubohé dítě, prožívám s Vámi zármutek, avšak vím, že časté zkoušky nás vrhají do náruče našeho nebeského Otce, který nás účinně miluje...

...má nejdražší dceru, přeji si, abyste se pokusila o tuto duchovní směrnicí: s milostí Boží tíše trpět... Ježíš, věčná moudrost, je pokládán za blázna, je tupen Herodovými vojáky... a On mlčí. Jen trpělivostí získáme svou duši. To je velká věc, velká síla vlastnit svou duši, Denní svaté přijímání Vám pak dá sílu, abyste trpělivě snášela špatné zacházení, a co se Vás týká, nezapomeňte nikdy, že rodiče, ať jsou jacíkoliv, jsou zástupci Boží. Bůh vztahuje na sebe vše, co konáme proti povinné úctě vůči nim.

...přeji si, abyste se slepě odevzdala do rukou Božích. On Vás povede jistě k sobě a uspořádá vše nejlépe podle naší věrnosti a důvěry k Němu...

V předvečer sňatku své dopisovatelce. Modlím se z celého srdce, aby Ježíš našel ve Vašem rodinném kruhu obraz svého spojení s nevěstou Církví. Tím získáte jeho protekci a všechny potřebné milosti a přízeň. Děkuji za Váš milý dopis, který mne tolik potěšil; vidím, že Vám Pán dal světlo a odvalu, abyste viděla posvátné dílo mateřství v pravém světle. Vaše utrpení jsou zárukou nej-

jistějšího Božího požehnání pro dítě, které nosíte, a jsou bohatým pramenem zásluh a posvěti Vás.

Doufám, že máte malou oratoř ve vašem pokoji, v níž se modlíte a denně několik okamžiků prodlíte tam sama s Bohem.

Za četbu Vám doporučuji „Uvedení do zbožného života“ od svatého Františka Saleského.

Váš milý dopis byl pro mě opravdovou radostí, jelikož jsem porozuměl, že zde máte opravdové štěstí, jež spočívá v tom, že se odevzdáme do vůle Boží, a plníme radostně své denní povinnosti. Ano, život je vážný, poněvadž se prodlužuje až do věčnosti, a podívaná na lidi, kteří se oddávají jen světským radovánkám, je velmi smutná. Jsem tak šťasten, že jste našla v drahém N. druhu svého života, Vašich radostí a starostí. Avšak žádné pozemské štěstí není bez stínu. Bude-li Vás někdy zlobit zdraví, to dobrý Bůh někdy dopustí, abyste se příliš nepoutala k zemi, neboť pravý domov je až v nebi s Otcem nebeským.

...dobrořečím Bohu, že Vám dá hojnost svatosti a štěstí, abyste Mu připravila čisté srdce, jež by Ho chválilo po celou věčnost. Tolik jsem byl šťasten z veškeré Vaší radosti a hle: zase se objeví zkouška. Avšak velké utrpení – Bohem seslané – spočívá na kříži a tak Váš život snoubenky a matky musí začínat křížem.

Děkuji vám za tak milý dopis. Také bych Vám napsal, ale ani nevím, kde vlastně jste. Mnoho se modlím za Vás i za N., těším se z Vašich radostí a prožívám s Vámi utrpení, jako by to byla má vlastní. Avšak pozvedněte své oči k Bohu a dívejte se na věci ve světle věčnosti a pravdy. Vždyť tato země není naším pravým domovem, nebe je naší pravou vlastí a náš nebeský Otec nám uspořádá věci tak, abychom se příliš nepoutali k věcem. Jež stejně musí pominout. Dává nám radosti, aby náš přechod tímto životním úsekem byl snesitelný, ale pošle také všem kříž, protože do nebe se jde jen s křížem, který neseme s Ježíšem.

Bůh pro Vás mnoho učinil. Dal Vám vynikajícího manžela, který je hoden Vaší lásky. Váš drahý manžel Vás ctí a miluje velmi věrně. Bůh Vám dal hodné děti, obklopuje Vás přátely, avšak na druhé straně Vám dává pocítit dotek zániku pomíjivosti tohoto světa, jeho ubohost a jeho závist. Je tedy nutno přijmout kříž. Je

velmi nebezpečné odklonit se od plánů Božích. Odevzdejte sebe a své zájmy dobrotě nebeského Otce a On zařídí vše co nejlépe. O tom jsem přesvědčen.

Z hloubi srdce děkuji za ochranu, kterou Vám dává. Víím, že jste mnoho trpěla a denně prosím našeho Pána, aby Vás chránil, těšil a přispěl na pomoc. Přesto však čím více se blížím k věčným pahorkům, vidím, že náš pozemský život je jen přechodem, zkouškou, a že všichni ti, kdo jsou spojeni s Ježíšem Kristem, mohou očekávat účast na Kristově kříži. To je pravá ctnost přijmout kříž tak, jak se nám předkládá. Píši Vám jako otec, protože jste má opravdová dcera, kterou miluji, na níž jsem hrdý a které přeji nejen úspěch zde, ale, a to zvláště, slávu v nebi.

Čím více stárnu, tím více vidím, že život je jen krátké zjevení omezené dvěma póly věčnosti, jedna předchází a druhá následuje. Pozemský život je zkouška, která předchází věčnost, je to pokání, je to účast na utrpení Ježíše Krista. Bůh je tak dobrý, že vleje do číše několik kapek radosti (snadno pomíjející), aby učinil život snesitelnější, avšak to není vůbec jeho úmyslem, abychom lpěli na těchto radostech. Svatý Benedikt nám několika slovy říká, jak se máme chovat při radosti, kterou nám Bůh podává: „Neobjímat je a nepoddávat se, jim.“ Neříká ovšem, abychom se neradovali, vždyť Bůh nám sám posílá radosti a dovoluje a chce, abychom je přijali, ale nepřeje si, abychom se ponořili do radovánek, poněvadž to by mohlo znamenat odklon od Boha a přilnutí ke stvoření. Rozličné zkoušky tak tvrdé, jimiž jste prošla v poslední době, jsou vhodným ponaučením našeho nebeského Otce a slouží k tomu, abyste se odpoutala od stvoření.

Seminaristovi:

Pro ty, které Bůh volá ke svatému kněžství, je normální cesta – podle Božího prozřetelnostního nařízení – aby se podrobili v semináři vedení moudrého a zbožného kněze, svěřili se jemu a dali se od něho vést. Jestliže jste si takového kněze vyvolil, pak k němu přistupujte v duchu víry jako k nástroji Božímu podle slov Ježíšových: Kdo vás slyší, mne slyší“ (Luk 10,16). Vyzvání biskupovo k tomuto vedení ať je Vám zárukou vůle Boží.

Řeholníci: Z hloubi srdce prosím Boha a Ducha svatého, aby Vám udělil světlo s sílu, abyste našla ve zkouškách, jež Vám poslal nejen hořkost ale svatou radost a spojení s utrpením Ježíšovým. Je jisté, že náš Otec na nebesích nás tak miluje, že ani vlas z naší hlavy nespadne bez jeho svolení. Jsem přesvědčen, že vše, co se Vám přihodilo, bylo známo Bohu až do nejmenších podrobností. To vše pro Vás chtěl. A toužebně si přeji, abyste zůstala spojena s Ježíšem v přijímání pokoření a pohrdání, která vytrpěl pro nás, byl nasycen potupami, dokud zcela neobejmete jeho kříž, jeho pokoření, do té doby nebudete zcela jeho a dotud neochutnáte pokoj a radost. A Ježíš dosáhl až hloubky dna propasti. Pociťí to tak živě, jako žádný jiný smrtelník. Byl tak vznešený, tak pravdivý, avšak objal kříž a miloval ho, protože to byla vůle jeho Otce. Nuže, toto si přeji od Vás, to žádá od Vás Bůh...

Jiné řeholníci:

Všichni, kteří upřímně hledají Boha, projdou dříve nebo později krizí. To je nutné ke každému skutečnému pokroku. „Kdo zůstane ve mně a já v něm, ten přináší mnoho ovoce... a každou pak ratolest, která nese mnoho ovoce, očistí, aby nesla více ovoce“. „Nezemře-li pšeničné zrno, které padlo do země, zůstává samotné, zemře-li však, přináší mnoho užitku“ (Jan 12,24).

A je tomu vskutku jako v přírodě každý rok: jakýmsi způsobem musí zemřít a být sevřena do ledového objetí zimy. Zdá se, že umírá, avšak tato smrt je nutná pro období jara. A tak se to odehrává i ve Vaší duši, v níž Bůh našel zalíbení. Denně budu prosit Boha, aby Vám udělil poddajnost ducha a pokorné odevzdání sebe sama do rukou Božích, aby Bůh uskutečnil ve Vaší duši rysy své lásky a své moudrosti.

Mám jen několik minut času, abych Vám sdělil, jakou radost mi způsobil Váš dopis. Není ani stínu pochybnosti, že Vaše vnitřní utrpení, jež slouží k posvěcení Vaší duše, jsou velkou součástí plánu milosrdného Boha. Všichni jsme prošli tímto obdobím zimy, poněvadž nezemře-li pšeničné zrno, jež padlo do země, zůstává samo, zemře-li však, přináší mnoho užitku (Jan 21,24). Bylo

nutné, aby Vaše duše byla prohloubena utrpením. Jistě jste pocítila, že úplné odevzdání se Bohu je nade všechno utrpení. „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“. Kdybyste neprošla takovými zkouškami, zůstala byste jen slabochem. Protože jste Bohu příjemná, přišlo utrpení, aby Vás Bůh vyzkoušel. Po zimě přijde jaro, pak léto...

Ani Vám nemohu vypovědět radost, kterou mi způsobil Váš milý dopis. Musím se přiznat, že zdrženlivost vůči mé osobě mě poněkud trápila, poněvadž Vás něžně miluji a tolik si přeji Vám prokazovat dobro a přetvořit Vás pro božského Mistra. Malá krize, kterou jste prošla, zkulivovala půdu Vaší duše, otevřela ji a již ji zcela přetvořila. Je to velká věc, jestliže jsme přesvědčeni o své slabosti a o tom, že Ježíše potřebujeme. On řekl: „Beze mne nemůžete činit nic“ (Jan 15,5). Ano, Vy tomu věříte, avšak nyní se tato pravda stala hlubokým přesvědčením Vaší duše. Milosrdenství Boží nás vpravdě může nazývat bídou. Svatý Pavel znal svou slabost, když řekl: „Budu se chlubit svými slabostmi, aby Kristova síla ve mně přebývala“ (2Kor 12,9).

Když si někdo zvykne opírat se nevědomky o svou vlastní sílu a když tato selže, pak je třeba určitého času, aby dosáhl návyku opírat se pouze o Boha samého. A to je Váš stav. V posledních měsících jste učinila velký pokrok, ale nezvykla jste si opírat se o samého Boha. Vyhybejte se ve Vašem duchovním životě přílišnému zkoumání a přílišnému rozebírání. Stačí, zná-li Vás Bůh. Ztratíte se v Něm a opět se v Něm naleznete. Pro Vás je velmi prospěšné, abyste se více dívala na Boha než na sebe. Vaše sjednocení s Bohem, který je nezměnitelný, Vám dá k tomu stálost, onu důslednost, která Vám poněkud chybí.

Kdybch Vás mohl vidět, což si tak toužebně přeji, poněvadž Vás miluji z celého srdce, promluvil bych Vám o solidaritě, což je jednota spojení s Ježíšem. On vzal na sebe naše slabosti a ubohosti v takovém stupni, že se můžeme celý den představovat Otci v Ježíšově osobě. Rozjímejme o Otci s vírou a řekněme Mu: „Otče, co činíš jednomu z těch nejmenších, kteří náležejí Ježíšovi, činíš to Jemu samému“. A jako Ježíš nic neodmítl svému Otci, tak také Otec Mu nic neodmítne a tak také nám nemůže nic odmítnout.

Váš dopis mně způsobil velké potěšení, poněvadž největší radost, kterou mi Bůh může dát, je to, že mohu přispívat k poznání tajemství Kristova a bohatství jeho lásky. Je žalostné vidět, že tolik dobrých duší se klame tím, že se pokouší přijít k Bohu cestami lidské moudrosti, místo aby následovali cestu, kterou jim Bůh dal, cestu jedinou, jíž je Kristus. On kázal chudým, malým, prostým. Všechny je pozval k dokonalosti s ujištěním, že jeho jho je lehké a jeho břímě sladké.

On sám je nese, když se Mu oddáme s vírou a láskou. Znal jsem již S. Alžbětu od Nejsvětější Trojice, protože jsem byl po deset let duchovním vůdcem jednoho karmelitského kláštera, rozumím trochu duchu jejich slavné Matky a čtu s velkým prospěchem pro svou duši životopisy jejich dcer. Tato svatá duše, S. Alžběta, pochopila tajemství našeho Pána. Naučila se mu ve škole velikého svatého Pavla a Duch svatý naplnil její duši podivuhodnou jasností, aby pronikla do božské temnoty Svatého svatých.

Světské osobě (adresátka tohoto dopisu nám poslala jeho opis a připojila tento lístek):

Před chvílí jsem začala číst Váš životopis Doma Marmiona. Nikdy jsem se s ním nesetkala, ale velmi miluji jeho knihy. Když jsem četla „Kristus, život duše“, byla jsem přesvědčena, že mě pochopí a že mi pomůže rozřešit nesnáz, která mě mnoho zdržovala. Napsala jsem mu (tento dopis nebyl nalezen), já, která jsem mu byla úplně neznámá a obdržela jsem odpověď, jejíž opis Vám posílám. Originál dopisu je pro mě pokladem, jehož se nikdy nevzdám. Uchovávám jej v Novém Zákoně, jehož denně používám.

Odpověď Doma Marmiona není zaostřena na abstraktní výrazy teologie, nýbrž je to současné, živé a uvážené vidění ryzího dogmatu a duchovní potřeby duše toužící po hlubším spojení s Kristem. Je to vyzařování dogmatu ve zbožnosti, která tryská jak ze srdce tak z pera mistra duchovního života.

Rozumím velmi dobře Vaší těžkosti, protože jsem ji zakusil na sobě samém. Rovněž mne kdysi zneklidňovala, ale nyní zmizela.

Svaté lidství Ježíšovo je cestou. Božství je meta této cesty, cíl, k němuž vede. A Boží vůle je, abychom k Němu šli skrze jeho lidství. „Já jsem cesta“, řekl Ježíš, „nikdo nepřichází k Otci než skrze mne“ (Jan 14,6). Toto lidství je závoj Svatého svatých, jímž Ježíš – velebně – prošel v den svého nanebevstoupení odnášeje nás s sebou. Nemůžeme vstoupit do této svatyně a odpočívat v lůně Božím, než když tímto závojem projdeme pokropení Krví Ježíšovou. A když dojdeme do lůna Božího, dosáhli jsme cíle. Není nic vznešenějšího, není třeba, abychom je opouštěli, avšak každé svaté přijímání nás uvádí hlouběji do propasti Božství.

Následujme vnuknutí Ducha svatého a nekladme meze jeho působení. Když jsme před Nejsvětější Svátostí, když přijímáme svaté lidství, mocněji ovlivňuje naši duši: „moc vycházela z něho“ (Luk 6,19), a proto není třeba, abychom vycházeli ze sebe sami. Pro svaté lidství neexistuje vzdálenost.

Když jste tedy před Nejsvětější Svátostí a když cítíte nutkání mluvit s Ježíšem, můžete to učinit dvěma způsoby: buď jej nacházet ve své duši a v srdci prostřednictvím Božství (s nímž toto lidství je skrze Slovo nerozlučně spojeno) nebo myslet na Ježíše přítomného ve svatostánku. On vpravdě stejně přebývá v obou těchto způsobách styku.

Když přijímáme svaté lidství, je materiálně ve Vás skrze místní přítomnost svatých způsob. Jindy je ve Vašem srdci virtuálně, to je na základě svého nerozlučného spojení se Slovem, které ve Vás přebývá s milostí posvěcující.

Jak učí tridentský koncil, duchovní svaté přijímání přináší hojné plody pro naši duši. Je to naše spojení se Slovem skrze virtuální přítomnost svatého lidství v našich duších. Na základě této virtuální přítomnosti jste vírou a láskou svatému lidství blíže než těm, kteří jsou s vámi v místnosti, protože pro lásku neexistuje prostor ani vzdálenost.

Prosím Vás, modlete se za mne a sdělte mi, zde vás tato odpověď uspokojila.

RŮZNÉ ÚRYVKY VYŇATÉ Z JINÝCH NEVYDANÝCH DOPISŮ

Spojení s Bohem.

Svým vlastním úsilím, zpytováním, umrtvováním, bdělostí atd. můžeme dosáhnout jisté podobnosti s Ježíšem Kristem a tím jistého spojení s Ním, ale přichází okamžik, v němž je třeba, aby Vás uchopil do rukou On sám. Věčná Moudrost zná záhyby Vaší duše. Ona sama ji může přetvořit. To je Váš případ. Odevzdejte se slepě Ježíši, nechte Jej jednat. On bude jednat.

O zkouškách.

Raduji se, že jste rozhodnuta nic neodepřít našemu Pánu, který, Vás jistě volá k velkému spojení se sebou. Abychom dosáhli tohoto spojení, musíme projít mnohým utrpením a četnými zkouškami a zvláště musíme pocítit, jak jsme slabí sami v sobě.

Těm, kteří milují Boha, všechno přispívá k dobrému. Ježíš, Váš Snoubenec, připravil a nařídil zkoušku, již jste prošla. Odevzdejte se bez obav a bez kalkulu jeho moudrosti a lásce. Denně se za Vás modlím.

Utrpení, jež jste musela snášet, je podle mého mínění známkou zvláštního požehnání Toho, jenž chtěl vše založit na kříži.

Věrnost ve zkouškách.

Je pro mě velkou útěchou, když vidím, že přes svou slabost a obtíže, s nimiž se setkáváte, zůstáváte věrná našemu Pánu.

Váš dopis mě potěšil, neboť vidím, že dobrý Bůh Vám dává milost zůstat věrná uprostřed zkoušek.

O problému zla.

Hovoří se zde o problému dobra a zla. Je to tajemství skryté v hloubi propasti. V tomto životě je nemožné je proniknout. Bůh je nechce odhalit. Proto ďábel pokoušel Evu: „Nezemřete, ale budete jako bohové znající dobro a zlo“.

Je to tajemství Boží komůrky, je třeba se mu klanět s přesvědčením, že v poslední den, kdy pravda bude plně ozřejmána, všichni dobří i zlí zvolají: „Spravedlivý jsi, Pane, a spravedlivý je tvůj soud!“

Vnitřní dispozice a hříchy.

Je třeba rozlišovat mezi dispozicemi, které leží v hloubi duše, a uváženými hříchy, jichž se dopouštíme úkony své vůle svobodně.

Dispozice odhalují, jak je základ našeho srdce a naší duše špatný. Neexistují hříchy, nýbrž možnosti hříchu. Je velká milost je znát, neboť nás udržují v naší pravé bídě před Bohem a ukazují nám, čím bychom se mohli stát bez jeho pomoci. Nehřešíte myšlenkami, které Vás napadnou, protože ve svém nitru nechcete toužit po ničem, co se protíví lásce Boží. Nedobrovolná žádostivost neuráží Boha. Když se tyto sobecké myšlenky dostaví, jakmile je poznáte, neznepokojujte se, řekněte dobrému Bohu, že chcete plnit jen jeho vůli, jež je vždy hodná lásky a klanění, i když přirozenost pociťuje odpor a ďábel našeptává svá sofismata.

O přípravě na rozjímání.

Tohle si myslím před Bohem o otázce, kterou jste mi předložila.

Jsou dva druhy přípravy na rozjímání.

1.) První spočívá v tom, že vyhledáme předmět, tajemství, text, o němž máme rozjímat, určíme předmět úvahy, postoj, předsevzetí atd. Tento druh přípravy je pro začátečníky a zvláště pro ty, kteří sledují složitou a logickou metodu.

2.) Druhá spočívá v tom, že udržujeme svou duši ve spojení s Bohem, zvláště od ulehnutí až do ranní modlitby. Můžeme mít jakési ponětí o textu a předmětu rozjímání, ale musíme ponechat velikou volnost duši a Duchu svatému. Tento způsob přípravy se hodí pro Vaši duši. Není třeba napínat ducha, ale vydat jej přitahování a vlivu Ducha svatého.

O křížové cestě.

Nemůžete konat nic dražšího našemu Pána ani užitečnějšího pro Vaši duši – mimo svátosti – než křížovou cestu. Ježíš si přeje, abychom mysleli na Jeho utrpení, proto ustanovil svaté přijímání. V pobožnosti křížové cesty je nám při každém zastavení

1.) vzorem ctnosti,

- 2.) nekonečnou zásluhou,
- 3.) milostí a posvěcením.

O povolání k řeholnímu stavu.

Bud'te statečná. Nyní konáte, co po Vás náš Pán žádá. To vám stačit. Později Vám ukáže, co si od Vás přeje. Jsem pevně přesvědčen, že Vás připravuje, že Vás zkouší a že Vás, až přijde čas, pustí do svého svatého domu.

Co se týká Vašeho povolání, je třeba, abyste se každý den modlila na ten úmysl, abyste poznala svatou Boží vůli. Někdy se dá Bůh dlouho prosit, než odpoví, ale když v modlitbě neustáváme, odpoví vždy v tom nejpříhodnějším okamžiku.

Raduji se z Vašeho úspěchu a chválím Boha za to, že Vám dává vytrvalost v obtížích. Svatý Benedikt opustil vše, aniž věděl, kam jej Bůh chtěl vést. Jeho praví synové jednají stejně a On je vede přímými cestami až k vidění Boha. Žehnám vám ze srdce.

O řeholním životě.

Celý náš život je nadpřirozeným podnikáním. Slibujeme poslušnost opatovi X., protože věříme, že zastupuje místo Boží. Je to vždy trochu riskantní, zavážeme-li se pro celý život, neboť opat se nám nemusí líbit a může jednat proti našim postojům. Dokud budeme na opata hledět s vírou jako na toho, kdo skutečně zastupuje Krista, nic nám může zabránit, abychom dosáhli jediného cíle, pro který jsme vstoupili do kláštera. Ale začneme-li uvažovat o způsobu správy kláštera, budeme-li mu vytýkat, že nepřijímá naše názory, ztrácíme ducha svého povolání a řeholní život se nám stane břemenem. Jakmile mnich vykonal slib stálosti pro určitý klášter nebo komunitu, nic – vyjma velmi vážných důvodů – jej nemůže osvobodit od věrnosti ke slibům.

Považoval bych za opravdový zločin říci jen jedno slovo, které by zviklalo mnicha po slibech v jeho povolání nebo ve věrnosti k opatovi. Psal jsem tento dopis „pod Božím zrakem“: *sub oculo Dei*, a tím jsem uspokojil své svědomí.

O kněžství.

Tento rok učinite vše, abyste se náležitě připravil k úkonu svěcení kněžství. Nebuďte překvapen, když Duch svatý dovolí, že v tomto roce pocítíte více tíži své ubohosti a své slabosti. Chce, abyste se přiblížil k oltáři s plným přesvědčením: *Sine tuo numine, nihil est in homine*.

Ačkoliv jsem Vám nemohl psát, jak bych si to nyní přál, modlím se z celého srdce, abyste se mohl našemu Pánu oddat bez výhrady v den kněžského svěcení. Tento den se stanete „*Alter Christus*“ a Kristus je na oltáři obětován ke slávě svého Otce a dává se za pokrm svým stvořením. Je to náš vzor. „Zasvětit se duším s Ježíšem“: *Viventes Deo in Christo Jesu*.

O povolání ke sňatku.

Vůbec mne neudivuje, když mi říkáte, že Vás už vábí něco jiného. Často se stává, že první vábení je jen pozvání k odevzdanosti se Bohu a potom Bůh označuje, jakým způsobem chce, abychom se Mu oddali. Byla jste příliš mladá, když jste zaslechla první volání k životu panenskému, a proto jsem se bránil každému ukvapenému rozhodnutí. Doporučil jsem Vám čekat, neboť jsem předvídal, že až dospějete, první vábení se pozmění. Aniž bych chtěl o něčem ihned rozhodovat, zabývám se myšlenkou, že Vaše dispozice, Vaše zdraví těla i srdce, právě tak jako schopnosti, které Vám Bůh udělil, najdou spíše uplatnění a rozvinutí v oddanosti Ježíši Kristu skrze jeho údy. Mám trochu strach, že klášterní život by ve Vás rozvinul jisté nezdravé sklony, které by učinily tento život nesnadným a málo plodným pro Boha.

Jelikož jste nyní zcela Ježíšova, může Vás použít pro svou slávu podle svých záměrů. Nemluvme! Až budu mít příležitost Vás uvidět, promluvíme si o tom. Prosím ale, nečiňte rozhodnutí! Nic nekvapí!

Řekl jsem Vám:

1.) že Vás považuji za povolanou k dokonalosti a velkému spojení s našim Pánem, ale nevěřím, že by se Vaše povaha mohla

přizpůsobit životu v klášteře. Nalezla byste tam spíše překážky, než pomoc k Vašemu posvěcení.

2.) Považuji Vás povolanou k životu manželskému a myslím, že se můžete posvětit v tomto stavu. Ale co se týká věku, volby osoby, je třeba, abyste se dala vést svými rodiči a řádila se jejich radou.

Omyl v této záležitosti by byl osudný a Vy znáte tak málo svět, že byste se mohla lehce nechat oklamat.

Nemohu Vám pomoci při volbě mezi dvěma nápadníky, o nichž mi hovoříte. Neznám je. Buďte velmi upřímná ke svým rodičům. Modlete se celého srdce a Bůh Vás povede.

Bůh žádal od Abraháma, aby Mu obětoval svého syna. Abrahám poslechl a byl ochoten splnit vůli Boží. Bůh nežádal vykonání oběti, a přece řekl: „Protože jsi udělal tuto věc a neušetřil jsi svého syna pro mne, zahrnu tě požehnáním...“

A přece neobětoval svého syna, ale svolil, že to učiní.

Svolila jste, že se dáte Bohu způsobem, který Vám určí, ať Vás to stojí, co to stojí. Bůh přijal tuto oběť, ale nežádá od Vás vykonání oběti.

Můžete s klidnou duší a klidným svědomím přijmout nabídky k sňatku, jež Vaši rodiče schválili. To je Vaše dokonalost a je třeba, abyste milovala svého snoubence a v něm Ježíše.

O svátosti manželství.

Manželství je velmi svatý stav, posvěcovaný neustále účinkem svátosti, která trvá dotud, dokud manželé žijí. Je to jeden z triumfů milosti Kristovy, že může posvěcovat a očišťovat to, co se samo o sobě může potřísnit. V manželství je manžel zástupcem Kristovým a všechna láska, kterou mu dáváte, a kterou mu osvědčujete, je podle vůle Boží, Bůh jí chce, jí posvěcuje.

Společný život ve stavu manželském není překážkou dokonalého spojení s Bohem.

Bůh je tak mocný, že svátostí manželství posvěcuje, co by nás podle své přirozenosti mohlo od Něj vzdalovat, a tím ukazuje svou moc, sílu a moudrost.